

pismo jest kontynuacją kwartalnika Pomagamy sobie w pracy

B BLIOTEKARZ O P O L S K I

Nr 2/2018 (LXII)

ISSN 2083-7321

W numerze m.in.:

Hanna Jamry

Stan usług informacyjno-bibliograficznych w największych bibliotekach Opola

Katarzyna Ostrowska-Pałyga

Kronika działalności bibliotek publicznych w woj. opolskim w 2017 r.

14 grudnia 2017 r. w czytelnicy WBP w Opolu odbyło się spotkanie z podróżnikiem, kajakarzem, zdobywcą i odkrywcą - Aleksandrem Dobą. (fot. Mateusz Łuczak)

Ewa Dorosz

„Bajki bez barier” w Gminnej Bibliotece Publicznej w Chrzastowicach – rozmowa z Agnieszką Fuhr – Bonior, pracownikiem biblioteki

Elżbieta Czerwińska, Anna Jańczyk

Biblioteka nie tylko dla studentów

Zoom na opolskie DKK

Agnieszka Hałubiec

Kwartał w opolskich Dyskusyjnych Klubach Książki (styczeń-luty-marzec)

REGION

Jolanta Zakrawacz

Pasjonaci – artyści – niezwykli ludzie na rzecz opolskich bibliotek

Z kronikarską pasją w Gogolinie i okolicach – rozmowa z panią Reginą Kallą-Szulc

Kordian Michalak

Opolanie jacy są... – rozmowy z twórcami opolskiej kultury. „Dama z reklamówką”. Rozmowa z Elżbietą Lisak-Dudą.

Więcej artykułów spis treści

"Bibliotekarz Opolski" - internetowe pismo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Emanuela Smołki w Opolu

Numer 2/2018 ukazał się w internecie 13 kwietnia 2018 r.

"Bibliotekarz Opolski" jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 3.0 Polska

ISSN 2083-7321

Redakcja:

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu

Barbara Giedroń
Agnieszka Hałubiec
Hanna Jamry
Violetta Łabędzka
Małgorzata Pindera
Piotr Polus

Biblioteka Uniwersytetu Opolskiego

Barbara Kmieciak

Biblioteka Główna Politechniki Opolskiej

Bożena Budrewicz

Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu

Bożena Ratajczak-Olszewska

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu

Dagmara Kawoń-Noga

Skład:

Łukasz Brudnik
Agnieszka Hałubiec

Adres redakcji:

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smołki w Opolu
45-081 Opole, ul. Piastowska 20
tel. (77) 453 64 75
e-mail: redakcja@bibliotekarzopolski.pl

www.bibliotekarzopolski.pl

SPIS TREŚCI

Od Redakcji.....	4
-------------------------	----------

BIBLIOTEKA

<i>Hanna Jamry, Stan usług informacyjno-bibliograficznych w największych bibliotekach Opola .....</i>	5
---	----------

<i>Katarzyna Ostrowska-Pałyga, Kronika działalności bibliotek publicznych w woj. opolskim w 2017 r. ....</i>	52
--	-----------

<i>Ewa Dorosz, „Bajki bez barier” w Gminnej Bibliotece Publicznej w Chrzastowicach – rozmowa z Agnieszką Fuhl -</i>	
---	--

Bonior, pracownikiem biblioteki.....	80
---	-----------

<i>Elżbieta Czerwińska, Anna Jańdziak, Biblioteka nie tylko dla studentów.....</i>	83
--	-----------

<i>Łukasz Kluz, Gazeta nie tylko w kiosku - o darmowym dostępie do prasy w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Prudniku.....</i>	87
--	-----------

RELACJE

<i>Alicja Płowaś-Stadnik, XIII Biesiada Czytelnicza W BP w Głuchołazach.....</i>	89
--	-----------

Zoom na opolskie DKK

<i>Agnieszka Hałubiec, Kwartał w opolskich Dyskusyjnych Klubach Książki. Styczeń-luty marzec.....</i>	91
---	-----------

GALERIA RECENZJI RYSOWANYCH OPOLSKICH DYSKUSYJNYCH KLUBÓW KSIĄŻKI DLA DZIECI.....	94
--	-----------

KULTURA: LITERATURA • KSIĄŻKA • CZASOPISMIENICTWO

<i>Beata Śliwińska, „Iłta” - życie w wierszach i listach ukryte (na marginesie spotkania z Joanną Kuciel-Frydryszak w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Opolu w dniu 12 lutego 2018).....</i>	97
---	-----------

<i>Małgorzata Pindera, Audiobooki z bibliotecznej kolekcji.....</i>	108
---	------------

<i>Agnieszka Hałubiec, Na regale. Przegląd nowości wydawniczych.....</i>	111
--	------------

<i>Jolanta Zakrawacz, Drugie życie książki.....</i>	113
---	------------

<i>Aleksandra Okulus, Prasoteka. Subiektywny przegląd czasopism Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu.....</i>	115
---	------------

60 lat Galerii Sztuki Współczesnej w Opolu.....	121
--	------------

REGION

<i>Jolanta Zakrawacz, Judyta Boruta, Pasjonaci – artyści – niezwykli ludzie na rzecz opolskich bibliotek. Z kronikarską pasją w Gogolinie i okolicach – rozmowa z panią Reginą Kallą-Szulc.....</i>	124
---	------------

<i>Kordian Michalak, Opolanie jacy są... – rozmowy z twórcami opolskiej kultury. Rozmowa z Elżbietą Lisak-Dudą.....</i>	128
---	------------

<i>Hanna Jamry, Nowości o Śląsku Opolskim. Propozycje do księgozbioru podręcznego.....</i>	133
--	------------

VARIA

W bibliotecznym obiektywie. Spotkania – wernisaże – jubileusze.....	136
--	------------

Od Redakcji

Z powiewem wiosny nowe pomysły kiełkują w bibliotekarskim świecie. Nasza redakcja z przyjemnością otwiera dwa nowe cykle tematyczne, które liczymy, będą się rozwijały z każdym kolejnym numerem. Postanowiliśmy zajrzeć w tak zwane „martwe pole księgozbioru”, które znajdziemy w każdej bibliotece. Książki poza obrotem czytelnicy, które od lat „leżą” w zapomnieniu, ze stratą dla czytelników. Książki będące już klasyką, autorzy, którzy mówią do nas pięknym literackim językiem, pozostawieni w niepamięci. Okładki nie pierwszej świeżości, pożółkły papier, czyli wszystko to, co czytelnik omija szerokim łukiem. W cyklu „Drugie życie książki...” chcemy zaproponować odkrywanie perełek literackich, które wciąż stoją na bibliotecznych regałach.

Drugą propozycją, jaką mamy dla Państwa, to prezentacja ludzi niezwykłych, pasjonatów, twórców, artystów ludowych, którzy działając w otoczeniu bibliotek publicznych, przyczyniają się do umacniania lokalnego dorobku kulturowego, utrwalają pamięć o przeszłości danego regionu, oferując owoce swojej pracy bibliotekom. Kronikarze, autorzy monografii miejscowości, twórcy rękodzieła, często goszczą w bibliotekach i współdziałają przy wielu projektach. Gromadzą czytelników na spotkaniach autorskich, które cieszą się ogromną popularnością, bo jak się okazuje, to co lokalne jest najbliższe i najciekawsze. Przybliżymy sylwetki pasjonatów, artystów, którzy są depozytariuszami lokalnej kultury.

Proponujemy również obszerny tekst poświęcony usługom informacyjno-bibliograficznym w największych bibliotekach Opola, opracowany na podstawie ankiet przygotowanych przez Dział Informacji, Bibliografii i Promocji WBP w Opolu. Materiał jest bardzo pomocny i porządkujący wiedzę, może wesprzeć bibliotekarzy w pracy z czytelnikiem, aby umiejętnie pokierować użytkownika do właściwego źródła informacji. Warto posiadać informacje, jakie biblioteki są wokół nas i jakie usługi w zakresie informacji mogą świadczyć.

Myśląc również o warsztacie bibliotekarza, dzielimy się doświadczeniami naszych kolegów z Prudnika i Chrząstowic. Dają oni dobre przepisy na to, jak ożywić czytelnik, czy podjąć z sukcesem działania wobec czytelników grup specjalnych.

Zapraszamy do wiosennej lektury.

Redakcja Bibliotekarza Opolskiego

- BIBLIOTEKA -

Hanna Jamry

Dział Informacji Bibliografii i Promocji

Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu

Stan usług informacyjno-bibliograficznych w największych bibliotekach Opola

Drugi numer „Bibliotekarza Opolskiego” postanowiliśmy poświęcić usługom informacyjno-bibliograficznym w opolskich bibliotekach. Naszym zamysłem było uaktualnienie i zweryfikowanie wiedzy o prowadzonej działalności informacyjnej w największych bibliotekach Opola. Ankiety rozestano do dziewięciu placówek. Odpowiedź przyszła z sześciu bibliotek: Biblioteki Głównej Politechniki Opolskiej, Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego, Miejskiej Biblioteki Publicznej, Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej, Biblioteki i Centrum Informacji Naukowej Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej oraz Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej.

Na podstawie nadesłanych materiałów przygotowano opracowanie, które składa się z części tabelarycznej i opisowej. W tabelach podano podstawowe informacje dotyczące usług świadczonych przez biblioteki: dane adresowe, kontaktowe, informacje o specjalizacji biblioteki, oferowanych usługach, elektronicznych źródłach informacji itp. W drugiej części zamieszczono teksty i materiały fotograficzne przygotowane przez biblioteki. Ze względu na różnice organizacyjne bibliotek publicznych, uczelnianych, pedagogicznych i ich statutowe działania, postanowiliśmy zamieścić całość nadesłanych przez bibliotekarzy tekstów. Część opolskich bibliotek zachowała odrębność agendy informacji, niektóre łączą czynności związane z obsługą czytelnika, inne nastawione są przede wszystkim na zarządzanie informacją. Większość prowadzi działania promocyjne redagując własne strony internetowe, opracowując materiały informacyjne, uczestnicząc aktywnie w różnych mediach (w tym na portalach społecznościowych). Intencją naszą nie była dogłębna analiza działalności informacyjnej, ale raczej przedstawienie rzeczywistego stanu usług informacyjnych bibliotek Opola, podzielenie się wiedzą i doświadczeniami.

Mamy nadzieję, że prezentowany materiał będzie inspirujący i przydatny w codziennej pracy informacyjnej.

Cz. 1 Ankieta

Wszyscy adresaci otrzymali ankietę „Stan usług informacyjno-bibliograficznych w największych bibliotekach Opola”. Formularz zawierał następujące pytania:

1. Nazwa instytucji i adres.
2. Nazwa działu zajmującego się usługami informacyjno-bibliograficznymi.
3. Pracownicy (ile osób pracuje w dziale, kierownik).

4. Godziny otwarcia, czy posiada własną czytelnię, pomieszczenie dla użytkowników, wyposażenie.
5. Dla kogo świadczone są usługi informacyjno-bibliograficzne?
6. Zakres tematyki świadczonych usług. Specjalizacja biblioteki. Przykładowe kwerendy.
7. Możliwość korzystania z internetowych baz informacyjno-bibliograficznych (czy są wydzielone stanowiska, czytelnie internetowe itp.)
8. Dostęp on-line w sieci lokalnej i w Internecie
  - a. System biblioteczny
  - b. Katalog zbiorów
  - c. Wyszukiwarka
  - d. Własne (tworzone przez bibliotekę) bazy bibliograficzne (bądź inne).
  - e. Możliwość korzystania z baz komercyjnych (nazwy, na jakich warunkach)
  - f. Adres strony WWW , miejsca informacji o usługach informacyjno-bibliograficznych
9. Usługi odpłatne (np. ksero, skany itp.)

Na podstawie nadesłanych ankiet i materiałów przygotowano poniższe tabele:

STAN USŁUG INFORMACYJNO-BIBLIOGRAFICZNYCH W SZEŚCIU NAJWIĘKSZYCH BIBLIOTEKACH OPOLU

Tabela 1

Nazwa instytucji, adres, strona www	Nazwa działu zajmującego się usługami informacyjno-bibliograficznymi, mail, telefon, miejsce dla użytkowników	Specjalizacja biblioteki, Świadczone usługi	Godziny otwarcia	Użytkownicy
<p>Biblioteka Główna Politechniki Opolskiej ul. gen. K. Sosnkowskiego 31, 45-272 Opole https://bg.po.edu.pl</p>	<p>Oddział Informacji Naukowej i Promocji</p> <p>tel. 77 4498697</p> <p>bg@po.opole.pl</p> <p>czytelnie Biblioteki Głównej i bibliotek wydziałowych wyposażone w terminale z dostępem do katalogu oraz komputerowe stanowiska multimedialne z dostępem do Internetu i internetowych baz danych</p>	<p>- udzielanie informacji bibliotecznych, faktograficznych i bibliograficznych, Prace na rzecz Uczelni: - wprowadzanie dorobku pracowników PO do bazy Biblio, - przeprowadzanie analizy cytowań publikacji pracowników PO w bazach Web of Science, Scopus, Google Scholar z nakładką Publish or Perish, - wyznaczanie indeksu H na podstawie całego dorobku pracownika PO, - przygotowanie wykazu książek i czasopism z polskich i zagranicznych baz na akredytację wydziałów, - ustalenie punktacji czasopism wg listy czasopism punktowanych MNiSW, - organizacja oraz przeprowadzanie szkoleń pracowników PO, doktorantów, studentów, pracowników biblioteki, - organizacja wystaw i spotkań autorskich.</p>	<p>pon.- pt. 8.30-15.00</p>	<p>Pracownicy PO, studenci PO, każdy zainteresowany. Wypożyczać na zewnątrz oraz korzystać z usług wypożyczalni międzybibliotecznej mogą również mieszkańcy Opola po wpłaceniu zwrotnej kaucji zgodnie z obowiązującym cennikiem.</p>
<p>Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego ul. Strzelców Bytomskich 2, 45-084 Opole</p>	<p>Oddział Informacji Naukowej tel. 77 4016145 oin@uni.opole.pl Biblioteka Główna UO posiada</p>	<p>- udzielanie informacji poprzez: zapytania składane w formularzu <i>Zapytaj bibliotekarza</i>, przesyłane pocztą mailową na adres Oddziału,</p>	<p>pon.- pt. 8.00-17.00</p>	<p>Pracownicy UO, studenci UO, każdy zainteresowany.</p>

http://bg.uni.opole.pl/	<p>osobną Czytelnię Internetową dla użytkowników wyposażoną w 14 stanowisk komputerowych z dostępem do bezpłatnego bez ograniczeń czasowych Internetu. Ponadto w Czytelni Internetowej utworzone jest stanowisko komputerowe dla użytkowników z podłączonym skanerem i drukarką. Informacja o Oddziale Informacji Naukowej BG UO znajduje się na stronie głównej BG UO w zakładce struktura Biblioteki. Podana jest w tym miejscu pełna nazwa Oddziału oraz dane teleadresowe.</p>	<p>zapytania bezpośrednie i telefoniczne. Zakres tematyki: przeszukiwanie tradycyjnych i elektronicznych źródeł informacji w celu odnalezienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - materiałów źródłowych z zakresu nauk humanistycznych i społecznych, nauk ścisłych, nauk medycznych, nauk o życiu, religii i z zakresu sztuki, - materiałów niezbędnych do wzbogacenia prowadzonych oryginalnych prac badawczych, - przeszukiwanie zasobów krajowych i zagranicznych bibliotek, archiwów i muzeów na potrzeby naukowców polskich i zagranicznych zatrudnionych na Uczelni. <p>Specjalizacja: realizacja procesu związanego z gromadzeniem, selekcją, przetwarzaniem, opracowaniem opisowym i graficznym oraz udostępnianiem informacji pochodzących z różnych źródeł, zapisanych w różnym formacie; specjalizacja w kierunku analiz bibliometrycznych i wizualizacja zebranej informacji w różnych formach raportów graficznych.</p>	<p>sob. 9.00-14.00</p>	
<p>Biblioteka i Centrum Informacji Naukowej Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej w Opolu ul. Katowicka 68, 45-060 Opole http://wsm.opole.pl</p>	<p>Centrum Informacji Naukowej</p> <p>12 stanowisk komputerowych, w tym 10 z dostępem do Internetu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umożliwienie dostępu do fachowych źródeł informacji, - pomoc w doborze literatury, - szkolenia dotyczące źródeł elektronicznego udostępniania publikacji naukowych w postaci cyfrowej w celu m.in. prawidłowego sporządzenia piśmiennictwa. 	<p>pon. 8.00-15.00 wt.-pt. 8.00-19.00 sob. 9-14.00</p>	<p>Studenci, pracownicy PMWSZ</p>

<p>Miejska Biblioteka Publiczna im. Jana Pawła II w Opolu ul. Minorytów 4, 45-017 Opole http://mbp.opole.pl</p>	<p>Dział Informacji z Czytelnią tel. 77454 8030 w. 302 czytelnia@mbp.opole.pl , 11 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie informacji bibliotecznych, faktograficznych i bibliograficznych, dotyczących zagadnień społecznych, regionalnych, sztuki, etnografii, pedagogiki - informacja zbiorowa: wystawy, lekcje biblioteczne i warsztaty, materiały informacyjne, - informacje w mediach społecznościowych (Facebook, Instagram). 	<p>pon. 12.00-19.30 wt.-pt. 9.00-19.30 sob. 11.30-17.30</p>	<p>Mieszkańcy Opoli, przyjezdni, studenci, obcokrajowcy.</p>
<p>Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu ul. Kościuszki 14, 45-062 Opole http://pedagogiczna.pl/</p>	<p>Wydział Informacji, Bibliografii i Udostępniania Zbiorów Sala katalogowa – 12 stanowisk z dostępem do katalogu, baz bibliograficznych, Internetu, Czytelnia – 4 stanowiska z dostępem do Internetu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie informacji ustnych, telefonicznych, pisemnych, w tym drogą elektroniczną z zakresu pedagogiki, szeroko pojętej edukacji oraz nauk humanistycznych 	<p>pon.-pt. 10.00-17.00 1 i 3 sobota miesiąca 8.00-15.00</p>	<p>Informacje udzielane są wszystkim zainteresowanym. Ze zbiorów biblioteki głównej i filii korzystać mogą: nauczyciele szkół i przedszkoli, pracownicy placówek oświatowych i wychowawczych, ośrodków doskonalenia nauczycieli, nauczyciele akademicy, uczniowie, słuchacze szkół pomaturalnych oraz studenci opolskich uczelni.</p>
<p>Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki w Opolu ul. Piastowska 18,19,20, 45-081 Opole http://wbp.opole.pl/</p>	<p>Dział Informacji, Bibliografii i Promocji W Informatorium 5 stanowisk z dostępem do Internetu (w tym</p>	<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie informacji bibliograficznych, bibliotecznych i faktograficznych głównie dotyczących nauk humanistycznych i społecznych, a w 	<p>pon.-pt. 9.00-20.00, sob. 9.00-15.30</p>	<p>Informacje udzielane są wszystkim zainteresowanym. Z usług Działu mogą korzystać</p>

	<p>jedno do pracy naukowej z drukarką i skanerem), dwa stanowiska z dostępem do katalogu i baz bibliograficznych oraz czytelnia z 12 miejscami dla czytelników</p>	<p>szczegółności informacji o regionie opolskim,</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc w doborze literatury na wybrany temat, w sporządzaniu bibliografii załącznikowej i przypisów bibliograficznych, przygotowanie zestawień bibliograficznych sporządzanych na podstawie własnych źródeł informacji - informacja zbiorowa: wystawy, lekcje biblioteczne, materiały informacyjne i promocyjne, redakcja strony WWW 	<p>użytkownicy biblioteki legitymujący się ważną kartą czytelnika oraz użytkownicy z Polski i zagranicy przy pomocy poczty elektronicznej i telefonicznie.</p>
--	--	---	--

Tabela 2

Biblioteka	System biblioteczny	Katalogi i bazy własne	Inne
<p>Biblioteka Główna Politechniki Opolskiej</p>	<p>System biblioteczny SOWA</p>	<p>- Katalog książek, czasopism i zbiorów specjalnych - ACADEMICA Bazy własne: - Biblio - Kartoteki zagadnieniowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Architektura i Budownictwo; - Kultura Fizyczna; - Niekonwencjonalne Źródła Energii; - Organizacja, Zarządzanie i Marketing; - Transport, Spedycja, Logistyka - Unia Europejska. <p>Bazy współtworzone przez bibliotekę: - BazTech - Dolnośląska Biblioteka Cyfrowa (DBC) - Baza Wiedzy Platon</p> <p>Bazy komercyjne (dostępne w sieci Uczelni lub przez serwer proxy – dla pracowników i doktorantów PO): - EBSCO, - Science Direct, - Springer, - Wiley, - Scopus, - Web of Science - Lex - IBUK (dostęp także poprzez kody)</p> <p>Dostęp do baz bibliograficznych ogólnodostępnych poprzez stronę www biblioteki ,w zakładce e- źródła: Alfabetyczny wykaz e-zasobów.</p>	<p>Ksero, druk dokumentów (usługi płatne).</p>
<p>Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego</p>	<p>System biblioteczny ALEPH (w Bibliotece Głównej i</p>	<p>System katalogu Aleph (zbiory BG i bibliotek wydziałowych) zintegrowany jest z multiwyszukiwarką PRIMO. Jest to</p>	<p>Odpłatne usługi informacyjno-bibliograficzne</p>

	wszystkich bibliotekach wydziałowych)	<p>produkt firmy Ex Libris, narzędzie pozwalające na znalezienie i uzyskanie dostępu do pełnego spektrum materiałów bibliotecznych, drukowanych, elektronicznych i cyfrowych, niezależnie od ich formatu i lokalizacji. Dzięki wdrożeniu PRIMO pracownicy Oddziału mają możliwość rozszerzyć zasięg wyszukiwań i wspomóc swoich użytkowników w dotarciu do informacji.</p> <p>Bazy własne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pedagog – adnotowana baza bibliograficzna, - Baza Wiedzy – będącą uczelnianym repozytorium i modułem sprawozdawczym do bazy ministerialnej Polska Bibliografia Naukowa. <p>Biblioteka Główna UO umożliwia swym użytkownikom dostęp do 60 baz. W 2017 r. w sieci lokalnej udostępniono 18 zagranicznych baz bibliograficznych, abstraktowych i pełnotekstowych. Pozostałe zasoby dostępne są poza siecią UO. Są to m.in.: EBSCO, EMIS, Science Direct, Scopus, Springer, Wiley i in.</p> <p>Wykaz baz: http://bg.uni.opole.pl/bazy-danych-2/</p>	<p>realizowane w Bibliotece Głównej UO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydruki komputerowe w kolorze i czarno-białe - fotografia cyfrowa plik w formacie jpg - fotografia cyfrowa plik w formacie tif - skanowanie wykonane przez pracownika
Biblioteka i Centrum Informacji Naukowej Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej	System biblioteczny MOL-Optivum	<p>- Katalog biblioteki</p> <p>Bazy własne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - baza bibliograficzna prac dyplomowych studentów Uczelni - baza bibliograficzna publikacji pracowników dydaktycznych PMWSZ <p>Inne bazy i katalogi (dostępne przez System HAN3 dla wszystkich uprawnionych czytelników zarejestrowanych w Bibliotece) znajdują się w zakładce: Źródła elektroniczne, Bazy danych A-Z:</p>	Ksero samoobsługowe

		http://wsm.opole.pl/37/5398/bazy-danych-a-z.html Są to m.in. ACADEMICA, EBSCO, Elsevier, Polska Bibliografia Lekarska, Ibuk, e-Publikacje Nauki Polskiej	
Miejska Biblioteka Publiczna	System biblioteczny SOWA	- Katalog główny (w tym IBUK) - ACADEMICA Bazy własne: - Kartoteka zagadnieniowa (gromadzi materiały bibliograficzne dotyczące regionu i literatury pięknej)	Bezpłatny dostęp do internetu,. Ksero, druk, skanowanie dokumentów (usługi płatne). Bezpłatne wypożyczenie e-czytników na okres jednego miesiąca.
Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka	System biblioteczny ALEPH	- Katalog centralny - Katalog zbiorów audiowizualnych - Katalog czasopism - ACADEMICA - IBUK Bazy własne: - OMNIBUS baza bibliograficzna dotycząca edukacji - Oświata na Śląsku Opolskim Zakładki: - Zestawienia bibliograficzne - Motywy literackie, motywy w kulturze - Materiały repertuarowe - Adaptacje filmowe A-Z	Bezpłatny dostęp do internetu,. Ksero, druk, skanowanie dokumentów (usługi płatne).
Wojewódzka Biblioteka Publiczna	System biblioteczny SOWA	- Katalog główny (w tym IBUK)	Bezpłatny dostęp do internetu,. Ksero, druk dokumentów (usługi

		<p>- ACADEMICA</p> <p>Bazy własne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bibliografia Regionalna Województwa Opolskiego od 1988 r. - Kartoteka zagadnieniowa (tworzona na podstawie materiałów znajdujących się w WBP) <p>Bazy komercyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> - Legalis 	<p>płatne).</p> <p>Skonowanie samodzielne bezpłatne bądź odpłatne (wykonane przez pracownika lub poligrafię WBP)</p>
--	--	--	--

Tabela 3

Biblioteka	Przykładowe realizowane kwerendy
<p>Biblioteka Główna Politechniki Opolskiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Wykaz książek i czasopism z elektronicznych zagranicznych baz na akredytację kierunków Logistyka i Inżynieria Bezpieczeństwa Wydziału Inżynierii Produkcji i Logistyki - Ustalenie dla czasopisma Management and Production Engineering indeksu H - Zasady publikowania w Springer Open Choice - Analiza bibliometryczna dorobku pracowników Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii - Dostępność oraz zasady korzystania z baz PubMed, Medline, Cochrane Controlled i EMBASE
<p>Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Szkolnictwo ludowe w Galicji - Dokumenty homiletyczne na przykładzie Kazania Na Święta Doroczne [...] : Na Święta przedniejsze po dwoygu Kazań - Formy pieczy nad dzieckiem - Kryzys berliński - Literatura dziecięca i młodzieżowa XIX-XX - Polish immigration to the Ottoman Empire in the 19th century - Polska leksykografia autorska - Zapożyczenia angielskie - Komórki macierzyste - Przemysł wapienniczy Opolszczyzny
<p>Biblioteka i Centrum Informacji Naukowej Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dziecko z cukrzycą w szkole - Jakość życia kobiet po przebytych operacjach ginekologicznych - Wentylacja mechaniczna noworodka

	<ul style="list-style-type: none"> - Fizjoterapia oddechowa - Przygotowanie do porodu rodzinnego - Suplementy diety w okresie dojrzewania - Rola mezoterapii w kosmetologii
Miejska Biblioteka Publiczna	<ul style="list-style-type: none"> - Nazwy geograficzne Śląska - Historia mody – od Marii Antoniny do roku 1914 - Nysa – historia, zabytki, architektura - Franciszek Starowieyski – twórczość - Zarządzanie zasobami ludzkimi a coaching - Wulgaryzmy – historia, pochodzenie - Zarządzanie kryzysowe – zagadnienia podstawowe - Bezpieczeństwo w świecie wirtualnym - PKB (Produkt Krajowy Brutto) - Rodzaje arteterapii
Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka	<ul style="list-style-type: none"> - Wpływ bajek telewizyjnych na agresję dzieci w wieku przedszkolnym - Czas wolny dzieci w młodszym wieku szkolnym - Autyzm. Zespół Aspergera - Stres w zawodzie nauczyciela - Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. K. Gzowskiego w Opolu (70-lecie szkoły) - Praca z uczniem zdolnym
Wojewódzka Biblioteka Publiczna	<ul style="list-style-type: none"> - Problemy interdyscyplinarne kobiet ofiar gwałtu

- Monografia Michałowa gm. Olszanka
- Różnice i podobieństwa w percepcji sytuacji rodzinnych w biografii dorosłych rodzeństw
- Czasopisma na Górnym Śląsku do 1933 r.
- Ukraińskie Stowarzyszenie Artystyczne „Spokij” 1928-1938
- Parafia Przemienienia Pańskiego w Opolu w latach 1992-2000
- Historia lotniska w Polskiej Nowej Wsi
- Życie codzienne na Śląsku Opolskim w latach 1945-1950

Cz. 2 Działalność informacyjno-bibliograficzna w bibliotekach Opola

Biblioteka Główna Politechniki Opolskiej Oddział Informacji Naukowej i Promocji

ul. gen. K. Sosnkowskiego 31, 45-272 Opole

tel. 77 4498697

bg@po.opole.pl

kierownik: Bożena Budrewicz

Biblioteka Główna Politechniki Opolskiej wraz z siecią bibliotek wydziałowych wiąże nierozzerwalnie rozwój i działalność z zadaniami naukowo-dydaktycznymi Uczelni. Każdy oddział biblioteki ma określone zadania tworząc jednolity system biblioteczno-informacyjny.

W bibliotece tworzone są następujące bazy:

- komputerowy [katalog](#) zasobów biblioteki opracowany w systemie SOWA,
- baza publikacji pracowników Uczelni [BIBLIO](#),
- kartoteki zagadnieniowe: Architektura i Budownictwo; Kultura Fizyczna; Niekonwencjonalne Źródła Energii; Organizacja, Zarządzanie i Marketing; Transport, Spedycja, Logistyka oraz Unia Europejska.

Biblioteka również współtworzy:

- Bibliografię Zawartości Polskich Czasopism Technicznych [BazTech](#),
- Dolnośląską Bibliotekę Cyfrową [\(DBC\)](#),
- Bazę Wiedzy Platon.

Z czytelni Biblioteki Głównej i bibliotek wydziałowych może korzystać każdy zainteresowany. Wypożyczać na zewnątrz oraz korzystać z usług wypożyczalni międzybibliotecznej mogą zapisani do biblioteki pracownicy PO, studenci oraz mieszkańcy Opola po wpłaceniu zwrotnej kaucji zgodnie z obowiązującym [cennikiem](#).

System informatycznej obsługi biblioteki SOWA umożliwia zarówno przeglądanie, zamawianie dokumentów jak i elektroniczną prolongatę ich wypożyczeń.

Wypożyczalnia międzybiblioteczna sprowadza książki i artykuły z czasopism niedostępnych w sieci bibliotecznej PO oraz w innych bibliotekach miasta Opola. Zamówienia można składać poprzez wypełnienie formularza, który dostępny jest na stronie domowej biblioteki i przesłanie go pocztą elektroniczną na adres e-mail: bg_wypożyczalnia@po.opole.pl lub złożenie w wypożyczalni Biblioteki Głównej (p.1 - wejście główne, parter, na prawo od portierni).

Biblioteka umożliwia użytkownikom poprzez stronę startową biblioteki www.bg.po.opole.pl dostęp do wielu baz. W zakładce e- źródła znajduje się

Biblioteka Główna
Politechniki Opolskiej

POLITECHNIKA
OPOLSKA

www.bg.po.opole.pl
bg@po.opole.pl

BIBLIOTEKA
zawsze
na czasie!

[Alfabetyczny wykaz e-zasobów](#). Lista polskich i zagranicznych baz została przygotowana zgodnie z profilem kształcenia Uczelni. Zawiera zarówno bazy dostępne tylko z komputerów znajdujących się na terenie uczelni jak i bazy ogólnodostępne. Pracownicy PO oraz doktoranci mają możliwość korzystania z licencjonowanych baz poprzez serwer proxy. Korzystający ze strony www biblioteki mogą także zgłosić literaturę do przedmiotu, zaproponować zakup lub zapytać bibliotekarza.

Czytelnia Biblioteki Głównej i biblioteki wydziałowe

W czytelni Biblioteki Głównej oferowany jest wolny dostęp do księgozbioru podręcznego m.in.: encyklopedii, słowników, informatorów, podręczników i skryptów oraz czasopism polskich i zagranicznych. Można też skorzystać z najcenniejszego w regionie opolskim zbioru norm i patentów. Ponadto udostępnia się materiały na płytach CD i DVD dołączonych do książek i czasopism. Oprócz tego funkcjonuje cyfrowa wypożyczalnia publikacji naukowych [ACADEMICA](#). Do dyspozycji czytelników są komputerowe stanowiska multimedialne wyposażone w drukarki, skanery, samoobsługowe kserografy oraz stanowisko dla osób z dysfunkcją wzroku. Opłaty za odbitki ksero, wydruki pobierane są zgodnie z obowiązującym [cennikiem](#).

W czytelni można również zapoznać się z pracami doktorskimi obronionymi na Politechnice Opolskiej.

Obok czytelni użytkownicy mają do dyspozycji dodatkową przestrzeń do pracy i odpoczynku tzw. „Laptopownię”. Tam też prezentowane są w [galerii „Galimatias”](#) wystawy tematyczne.

W sieci bibliotek funkcjonują cztery biblioteki wydziałów: Mechanicznego, Budownictwa i Architektury, Ekonomii i Zarządzania oraz Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii. Biblioteki wydziałowe mają charakter czytelni. W każdej bibliotece czytelnik ma możliwość skorzystania z księgozbioru w wolnym dostępie, bezpłatnego dostępu do Internetu i skanerów. Opłaty za wydruk, odbitki kserograficzne są pobierane zgodnie z obowiązującym [cennikiem](#).

W bibliotekach wydziałowych i czytelni BG prowadzone są następujące kartoteki zagadnieniowe: Architektura i Budownictwo, Kultura Fizyczna, Niekonwencjonalne Źródła Energii, Organizacja, Zarządzanie i Marketing, Transport, Spedycja, Logistyka oraz Unia Europejska. Opisy bibliograficzne artykułów pochodzą z polskich czasopism i są widoczne podczas wyszukiwania w [katalogu książek, czasopism i zbiorów specjalnych biblioteki PO](#).

Użytkownicy zapisani do biblioteki mają możliwość komputerowego wypożyczenia książek na noc lub weekend.

Godziny otwarcia poszczególnych agend bibliotecznych są dostępne na stronie www biblioteki. [Godziny pracy](#)

Oddział Informacji Naukowej i Promocji

OINiP prowadzi swe działania na kilku płaszczyznach. Obejmują one:

1. Działalność informacyjną, która polega na udzielaniu informacji bibliotecznych, bibliograficznych i faktograficznych oraz prowadzeniu badań bibliometrycznych tj. cytowania publikacji i ustalenie indeksu Hirscha w bazach Web of Science, Scopus oraz Google Scholar z nakładką Publish or Perish, ustalenie współczynnika Impact Factor czasopisma oraz ustalenie liczby punktów za publikację w czasopiśmie zgodnie z listami czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.
2. Działalność dydaktyczną, w tym szkolenie studentów rozpoczynających studia. Od 2012 roku wprowadzono [E-szkolenie dla studentów I roku](#), w którym student, aby otrzymać zaliczenie ze szkolenia bibliotecznego, po zapoznaniu się z kursem na platformie Moodle ma obowiązek poprawnie rozwiązać test. Platforma e-learningowa dostępna jest również dla innych osób (logowanie jako gość) chcących dowiedzieć się o zasadach funkcjonowania i korzystania z biblioteki. Działalność dydaktyczna obejmuje również szkolenia w zakresie poszukiwania literatury w zbiorach drukowanych i elektronicznych dla pracowników PO, doktorantów oraz studentów studiów II stopnia. Ponadto Oddział Informacji Naukowej i Promocji zapoznaje ze zbiorami i usługami wszystkich zainteresowanych.
4. Działalność dokumentacyjną, która obejmuje rejestrację dorobku pracowników PO w bazie [BIBLIO](#) i jest jedną z ważniejszych prac jakie oddział obecnie prowadzi na rzecz Uczelni. Publikacje wprowadzane są zgodnie z wymaganiami oceny parametrycznej Modułu Sprawozdawczego.
5. Działalność promocyjną zbiorów i usług bibliotecznych prowadzoną poprzez m.in. organizowanie wystaw stałych i tematycznych. Aktualne wystawy jak i archiwalne można śledzić poprzez link [Wystawy](#). Oddział opracowuje również informatory biblioteczne, ulotki i zakładki. Aktywnie uczestniczy w uczelnianych projektach takich jak opolskie festiwale nauki, Dziecięca Politechniki Opolska oraz współpracuje z lokalnymi mediami, w ramach tworzenia odpowiedniego wizerunku biblioteki w środowisku. Oddział Informacji Naukowej i Promocji aktualizuje stronę [www](#) biblioteki oraz we współpracy z Oddziałem Gromadzenia i Opracowania Zbiorów prowadzi profil [FB](#).

Od blisko 20 lat redaguje w wersji papierowej, a od 5. także w wersji elektronicznej rocznik "Prasa o Politechnice Opolskiej". Zawiera on artykuły na temat Uczelni publikowane w prasie lokalnej i na portalach internetowych.

Bożena Budrewicz

Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego Oddział Informacji Naukowej

ul. Strzelców Bytomskich 2, 45-084 Opole

tel. 77 4016145

episarek@uni.opole.pl

kierownik: Ewelina Pisarek

Stechniczowany system usług informacyjno-bibliograficznych w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Opolskiego

Funkcjonowanie współczesnej biblioteki akademickiej oraz realizowanie potrzeb i usług informacyjnych bez wykorzystania istniejących technologii informacyjnych jest dziś niemożliwe. Symbolem postępu i rozwoju biblioteki jest konieczność stosowania przez nią nowoczesnych narzędzi informacyjno-wyszukiwawczych do realizacji tradycyjnych usług ułatwiających informowanie użytkowników, zaś jej atrybutem są świadczone przez nią usługi sieciowe.

Biblioteka Uniwersytetu Opolskiego realizuje usługi informacyjno-bibliograficzne poprzez zintegrowany system biblioteczny Aleph, narzędzie informacyjno-wyszukiwawcze multiwyszukiwarkę Primo oraz zespół wyspecjalizowanych pracowników Oddziału Informacji Naukowej Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego.

Strona www Biblioteki

Biblioteka jako instytucja świadcząca usługi posiada własną *stronę internetową*, która pełni funkcję personalizującą placówkę, powiadamiającą i promocyjną.

Jest źródłem skondensowanego zasobu informacji o placówce.

Strona domowa jest nie tylko wizytówką Biblioteki, ale narzędziem informacyjno-wyszukiwawczym i komunikacji z aktualnym czy potencjalnym użytkownikiem. Oprócz podstawowych informacji o lokalizacji Biblioteki witryna zawiera informacje teleadresowe, mapę z lokalizacją bibliotek specjalistycznych stanowiących sieć bibliotek Uniwersytetu Opolskiego.

W zakładce *Informacje o Bibliotece* podawane są do publicznej wiadomości Sprawozdania Biblioteki za każdy rok sprawozdawczy. Zamieszczone są informacje o warunkach korzystania z zasobów Biblioteki i wykaz jej podstawowych usług. Uzupełnieniem są newslettery – *Najważniejsze aktualności*, *Aktualności*. W widoczny sposób zamieszczone są zdalnie działające narzędzia wyszukiwawcze – scentralizowany *katalog Aleph* Biblioteki Głównej i bibliotek specjalistycznych wraz z katalogiem czasopism oraz *multiwyszukiwarka PRIMO*.

Użyteczność strony w omawianym obszarze podwyższa kwestionariusz do wypełnienia *Zaproponuj książkę*, dzięki któremu Biblioteka pozyskuje informację o poszukiwanych pozycjach wydawniczych i profiluje zbiory zgodnie z oczekiwaniami czytelników. Osoba zgłaszająca propozycję książki do zakupu otrzymuje informację zwrotną na spersonalizowany adres e-mail o zgłoszeniu, w celu powiadomienia o realizacji dezyderatów.

Usługi informacyjne wdrożone przez Bibliotekę Główną UO pozwalają oszczędzić czas prywatny użytkownika. Instytucja zamieszcza na swej witrynie, w zakładce *Formularze*, m.in.: Upoważnienie do odbioru zamówionych książek w wypożyczalniach Biblioteki Głównej i bibliotek specjalistycznych Uniwersytetu Opolskiego, Formularz zamówień międzybibliotecznych, Formularz usługi skanowania tekstu artykułu, rozdziału czy całej monografii, Formularz udostępnienia pracy doktorskiej, czy starodruku.

W zakładce *Dla naukowców* znajdują się informacje dotyczące SUBITO. Jest to komercyjny serwis on-line służący do elektronicznego zamawiania i dostarczania tekstów artykułów z czasopism znajdujących się w zbiorach

bibliotek niemieckich, austriackich i szwajcarskich. Biblioteka Główna realizuje tę usługę dla pracowników naukowych Uniwersytetu Opolskiego.

W kolejnej zakładce *Dublety* pracownicy Działu Gromadzenia i Uzupelniania Zbiorów oraz Działu Gromadzenia i Opracowania Wydawnictw Ciągłych i Zbiorów Specjalnych informują o ofercie dubletów i druków zbędnych Biblioteki Głównej. Zainteresowane ofertą biblioteki z terenu całego kraju mogą w ten sposób uzupełnić swoje zbiory biblioteczne.

Ponieważ Regulamin Biblioteki dopuszcza, aby jej czytelnikiem mógł być każdy pełnoletni mieszkaniec Opolszczyzny, zaś uczestnikiem jej przedsięwzięć każdy zainteresowany, stąd strona www jest sposobem komunikacji i oddziaływań na lokalną społeczność. Jest formą informacji zbiorowej – udostępnia informacje o planowanych wydarzeniach i imprezach bibliotecznych, szkoleniach. Biblioteka dokłada starań, aby informacja zamieszczona na stronie była przejrzysta, funkcjonalna i budziła zaufanie.

Katalog zintegrowanego systemu bibliotecznego Aleph i jego mobilne usługi

Podstawowym źródłem informacji o zasobach biblioteki jest *katalog biblioteczny*. Jest on elementem wielomodułowego systemu bibliotecznego Aleph. Wygodny w użyciu i posiadający zaawansowane opcje dostępny jest przez przeglądarkę internetową.

Logiczne bazy katalogu, w tym zasobów wydawnictw zwartych, podają informacje na podstawie 777 023 utworzonych rekordów, baza zbiorów Pedagoga – 26141 rekordów, baza podstawowej Kartoteki Haseł Wzorcowych – 189 782 rekordy. Zasoby baz systematycznie zwiększają się w miarę dokonywanego opracowania bieżącego.

Katalog jest interoperacyjny z multiwyszukiwarką PRIMO, co pozytywnie wpływa na ergonomiczny aspekt pozyskiwania pożądanej informacji.

Dla obcokrajowców strona katalogu ma wariant tłumaczenia na język angielski i język czeski.

Indywidualne konto czytelnika wraz z usługami online

W ramach swojego indywidualnego konta bibliotecznego czytelnik otrzymuje informację – powiadomienie o zbliżającym się terminie zwrotu książki. Informacja jest generowana przez system na adres poczty mailowej czytelnika, zapisany w systemie.

Wykorzystując system OPAC możliwa jest też opcja rezerwacji online, która pozwala czytelnikom na samodzielne rezerwowanie materiałów bibliotecznych na dany okres.

Zarządzanie własnym kontem bibliotecznym pozwala na jednorazową samodzielną prolongatę, czyli przedłużenie terminu wypożyczonych książek.

PRIMO – multiwyszukiwarka – narzędzie informacyjno-wyszukiawcze

Możliwość efektywnego wyszukiwania zasobów elektronicznych umożliwia multiwyszukiwarka PRIMO. Użytkownik wpisuje zapytanie i otrzymuje zbiór odpowiedzi-informacji pochodzących z różnych baz danych. Narzędzie to pozwala odnaleźć i uzyskać dostęp do zbiorów bibliotecznych: drukowanych, elektronicznych i cyfrowych, niezależnie od ich formatu i lokalizacji.

Studenci i pracownicy Uniwersytetu mają możliwość korzystania ze zbiorów elektronicznych poza uczelnią za pomocą specjalistycznego systemu HAN, wykorzystując dane do logowania z systemu bibliotecznego Aleph.

Elektroniczne źródła informacji, bazy, kolekcje książek i czasopism elektronicznych

Reagując na ewoluujący charakter usług informacyjno-bibliograficznych w bibliotekarstwie Biblioteka Główna, wychodząc naprzeciw coraz większemu zapotrzebowaniu na dostęp do elektronicznych źródeł informacji, udostępnia w sieci lokalnej 55 baz bibliograficznych, abstraktowych i pełnotekstowych (podano według GUS 2017), kupowanych głównie w ramach konsorcjów uczelni akademickich lub udostępnianych dzięki licencji krajowej finansowanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przykładowe *bazy danych* udostępniane w sieci UO, to m.in.: American Chemical Society, AIP/APS, ATLA (EBSCO), C.E.E.O.L., pakiet baz EBSCO EIFL, EMIS, JSTOR, Literary Reference Center PLUS (EBSCO), Medline Complete (EBSCO), Mathematical Reviews, SocINDEX with Full Text (EBSCO), Royal Society of Chemistry, Scopus, Springer, Science Direct, Web of Science, Wiley, Czasopisma Matematyczne PAN, Inforlex. Zestawienie zagranicznych baz danych udostępnionych w sieci UO przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. *Zagraniczne bazy danych dostępne w sieci lokalnej Uniwersytetu Opolskiego zamówione przez poszczególne jednostki organizacyjne oraz udostępniane poprzez licencje krajowe w 2017 r.*¹

Lp.	Nazwa bazy	Jednostka organizacyjna UO zamawiająca dostęp do bazy
1	AIP/APS	Instytut Fizyki
2	American Chemical Society	Wydział Chemii
3	ATLA (EBSCO)	Wydział Teologiczny
4	Cambridge Journals (kolekcja statyczna HSS)	Wydział Filologiczny
5	C.E.E.O.L.	Wydziały: Filologiczny, Nauk Społecznych, Teologiczny
6	EBSCO eIFL	Licencja krajowa
7	EMIS Intelligence Region	Wydział Ekonomiczny
8	JSTOR (kolekcje: Language&Literature, Art&Science IV i VII)	Wydziały: Filologiczny, Prawa i Administracji
9	Literary Reference Center PLUS (EBSCO)	Wydział Filologiczny
10	Mathematical Reviews (MathSciNet)	Instytut Matematyki i Informatyki
11	PsycARTICLES (EBSCO)	Instytut Psychologii
12	Royal Society of Chemistry	Wydział Chemii
13	Science Direct (wydawnictwo Elsevier)	Licencja krajowa

¹ *Sprawozdanie z działalności Biblioteki Głównej i bibliotek specjalistycznych Uniwersytetu Opolskiego za rok 2017.* Oprac. Dorota Wierzbicka.

14	SCOPUS	Licencja krajowa
15	SocINDEX with Full Text (EBSCO)	Instytut Socjologii
16	Springer	Licencja krajowa
17	Web of Science	Licencja krajowa
18	Wiley Online Library	Licencja krajowa

Organizując dostęp do informacji dla Uniwersytetu Biblioteka realizuje tę usługę zgodnie ze zgłoszonym zapotrzebowaniem poszczególnych jego jednostek. Stąd dostęp do niektórych z wymienionych w tabeli zasobów nie jest możliwy dla całej struktury Uczelni.

Dodatkowo, Biblioteka, przed zakupem kolejnej bazy, umożliwia dostęp na okres testowy do jej zasobów potencjalnym użytkownikom, aby mogli sprawdzić przydatność zawartych w niej informacji. Czas na testowanie przydatności bazy oraz sprawdzenie jej oferty ustalany jest indywidualnie z dostawcą. W minionym roku kalendarzowym testowano 17 baz danych, których listę prezentuje tabela 2.

Tabela 2. Bazy danych testowane w 2017 r.²

Lp.	Baza	Dostawca	Okres testowy
1	Oxford Handbooks Online	ABE-IPS	13.02.2017–17.03.2017
2	MSI Eureka	Jacek Lewinson – Publishers' Representative	13.03.2017–2.04.2017
3	Psychology Database	ProQuest	3.04.2017–3.05.2017
4	Social Science Premium Collection	ProQuest	3.04.2017–3.05.2017
5	Wiley Spectra Lab	Jacek Lewinson – Publishers' Representative	3.04.2017–3.05.2017
6	Czasopisma De Gruyter	Jacek Lewinson – Publishers' Representative	1.04.2017–30.06.2017
7	One Belt One Road Reference Source	EBSCO	11.05.2017–10.07.2017
8	Education Source	EBSCO	12.05.2017–10.07.2017
9	Legal Source	EBSCO	12.05.2017–10.07.2017

² Sprawozdanie z działalności Biblioteki Głównej i bibliotek specjalistycznych Uniwersytetu Opolskiego za rok 2017. Oprac. Dorota Wierzbicka.

10	EMIS Professional	Euromoney Polska Sp. z o.o.	15.05.2017–13.06.2017
11	Academic Video Online (Alexander Street Press)	ProQuest	25.05.2017–30.06.2017
12	Emerald Insight	Emerald Group	1.09.2017–15.10.2017
13	Czasopisma Taylor & Francis Group	ABE-IPS	13.09.2017–12.10.2017
14	Artstor Digital Library	ABE-IPS	13.09.2017–12.10.2017
15	Wyszukiwarka naukowa EBSCO Discovery Service (EDS)	EBSCO	12.09.2017–12.12.2017
16	MEDLINE Complete	EBSCO	5.10.2017–5.12.2017
17	InCites Benchmarking & Analytics	ICM, Clarivate Analytics	6.11.2017–6.12.2017

Dzięki dostępom testowym, Biblioteka zapewnia możliwość skorzystania ze źródeł elektronicznych lub narzędzi stanowiących nowość na rynku, by jak najlepiej dopasować swoją kolekcję do potrzeb poszczególnych jednostek Uczelni.

Biblioteka nie tylko organizuje dostęp do różnego rodzaju informacji, dostęp do różnych źródeł informacji. Bada sprawność jej pozyskiwania i efektywność wykorzystania. Zestawienie statystyczne wykorzystania zasobów informacji elektronicznej oferowanych w sieci UO użytkownikom przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3. Wykorzystanie zasobów informacji elektronicznej dostępnej użytkownikom sieci lokalnej Uniwersytetu Opolskiego z zagranicznych baz danych oraz platform książek elektronicznych w 2017 r.³

Baza	Liczba wyszukiwań	Liczba pobranych tekstów
AIP/APS	brak danych	1 784
American Chemical Society	726	2 546
ATLA Religion Database (EBSCO)	2 018	47 abstraktów
Cambridge Journals	brak danych	163
C.E.E.O.L.	102	1 490 (w tym open access)

³ Sprawozdanie z działalności Biblioteki Głównej i bibliotek specjalistycznych Uniwersytetu Opolskiego za rok 2017. Oprac. Dorota Wierzbicka.

EBSCO eIFL	35 125	7 626
EBSCO eBook Academic Collection	5 845	3 321
Elsevier Online/Infona (ScienceDirect) czasopisma i książki	3 880 (dane tylko dot. wersji online)	22 419
EMIS Intelligence Region	8 604 (liczba wejść)	14 565 (liczba stron)
IBUK Libra	49 348 (liczba sesji) 6 937 (liczba wyszukiwań) 16 123 (wrazz wyszukiwaniem wewnątrztekstowym)	681 677 (liczba otwartych stron według raportu "Ranking książek")
JSTOR	1 902	1 546
Literary Reference Center (EBSCO)	485	544
Mathematical Reviews	3 762	2 277 record view
MyiLibrary	13	24 (number of pages viewed)
Nature	17	362
PsycArticles (EBSCO)	1 423	590
Reaxys	-	-
Royal Society of Chemistry	316	3 826
SAGE Journals Online	609	645
Science	5	69
Scopus	21 281	11 653 record views
SocINDEX with full text (EBSCO)	2 621	786
SPRINGER SpringerLink/Infona (czasopisma i książki)	Brak danych	17 784
Web of Science Core Collection (platform wydawcy)	17 088 (dane z ICM)	4 687 (records viewed)
Wiley Online/Infona (czasopisma i książki)	1 155/brak danych	6 828

Efektywność zasobów bazy wyrażana jest liczbą wyszukiwań i zapytań. Wskaźnikiem jest też liczba pobrań dokumentów.

Na podstawie danych zawartych w tabeli najbardziej popularnym zasobem książek elektronicznych dla czytelników UO jest kolekcja IBUK Libra.

Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego oferuje swoim użytkownikom dostęp do sześciu *kolekcji książek elektronicznych* – pięciu zagranicznych: na platformie EBSCO, Elsevier, Springer i Wiley, a także wykupionej na własność kolekcji 17 książek na platformie MyLibrary oraz serwisu polskiej literatury naukowej IBUK Libra.

Łącznie w 2017 r. zakupiono dostęp do 168 080 tytułów książek elektronicznych (EBSCO eBook Academic Collection i IBUK Libra) oraz zorganizowano dostęp w ramach licencji krajowej do 32 048 tytułów wydawnictw Elsevier, Springer i Wiley.

Własne bazy danych Uniwersytetu Opolskiego

Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego posiada bazy własne, którymi są Baza Pedagog oraz Baza Wiedzy.

Adnotowana baza PEDAGOG

Baza Pedagog jest udostępniona użytkownikom od 1993 roku. W pierwszym okresie funkcjonowania obejmowała swoim zakresem zagadnienia związane wyłącznie z pedagogiką opiekuńczo-wychowawczą, nośnikiem informacji były dyskietki, aktualizowane dwa razy do roku, zaś system był udostępniany lokalnie na komputerach w Oddziale Informacji Naukowej Biblioteki Głównej, od 1999 r. udostępniono ją poprzez stronę www Biblioteki UO nadal w systemie Sowa, zaś od 2007 r. prezentowana jest w systemie Aleph. Chronologicznie udostępnia informację powstałą w oparciu o dokumenty opublikowane od 1990 r. Informacja o treści publikacji poszerzana jest o adnotację w opisach bibliograficznych sporządzaną z autopsji. Obecnie publikacje kwalifikowane są do jednego z działów bazy: pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, wychowania przedszkolnego, edukacji wczesnoszkolnej lub nauk społecznych, co usprawnia czynności wyszukiwania w kolekcjach.

Repozytorium uczelniane Baza Wiedzy

Baza Wiedzy pełni dwie funkcje dla potrzeb Uczelni, będąc uczelnianym repozytorium i narzędziem sprawozdawczym danych do Bazy PBN.

Kolekcja Repozytorium rozwijająca się systematycznie od dwóch lat w chwili obecnej zawiera 11213 opisów dokumentów naukowych.

Przekazywanie publikacji jest obligatoryjne i odbywa się zarówno drogą analogową, jak i elektroniczną. Obecnie zespół redaktorów rejestruje publikacje zarówno bieżące, jak i retrospektywne. Baza stanowi centralne źródło wiedzy, informacji, gromadzenia

i archiwizacji o dorobku piśmienniczym pracowników Uniwersytetu Opolskiego. Generowane z bazy informacje, w postaci zestawień i raportów w różnym formacie, są wykorzystywane do oceny pracownika naukowego, w procedurze nadanie stopnia naukowego, do wszelkiej sprawozdawczości doraźnej na potrzeby Uczelni, do statystyk, analiz, okresowej oceny parametrycznej jednostek.

Dane bibliograficzne publikacji standardowo zawierają także informacje o dostępie do wersji elektronicznej tekstu publikacji. Wykorzystywane w opisie słowa kluczowe są zarówno elementem charakterystyki publikacji ale także metadanymi, w oparciu o które budowany jest dodatkowy język informacyjno-wyszukiwawczy w bazie – *tagi*.

Z Bazy Wiedzy opisy bibliograficzne konwertowane są do systemów bazy sprawozdawczej Polska Bibliografia Nauki. W wyniku tego procesu rodzima baza jest źródłem informacji o dorobku naukowym pracowników UO dla Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Oddział Informacji Naukowej Biblioteki Głównej UO

W strukturze Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego znajduje się *Oddział Informacji Naukowej* odpowiedzialny za realizowanie potrzeb informacyjnych czytelnika indywidualnego i zbiorowego. Charakter prac Oddziału regulują zapisy Regulaminu udostępniania zbiorów i świadczenia usług informacyjnych przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Opolskiego z dnia 19 czerwca 2013 roku z późn. zm. rozdz. V Usługi informacyjne. Zgodnie z treścią dokumentu Biblioteka świadczy usługi informacyjne na podstawie zbiorów bibliotecznych, katalogów i innych źródeł informacji Uniwersytetu Opolskiego oraz innych bibliotek, zaś zakres działań obejmuje:

- udzielanie informacji o zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Opolskiego i innych bibliotek krajowych i zagranicznych,
- pomoc w poszukiwaniach bibliograficznych i rzeczowych w oparciu o drukowane i elektroniczne źródła informacji zgromadzone w Bibliotece Głównej lub dostępne poprzez sieć Internet,
- wykonywanie kwerend bibliograficznych oraz analizy cytowań na podstawie posiadanych baz dla pracowników naukowych,
- Oddział Informacji Naukowej organizuje i przeprowadza szkolenia w zakresie korzystania ze źródeł drukowanych i elektronicznych oraz katalogu Biblioteki Uniwersytetu Opolskiego.⁴

Zarówno tradycyjne źródła informacji naukowej (bibliografie ogólne, bibliografie specjalne, katalogi, kartoteki zagadnieniowe, w tym Kartoteka publikacji pracowników UO, informatory, encyklopedie, słowniki, kompendia), jak i współcześnie dostępne narzędzia technologii informacyjnej (źródła elektroniczne: czasopisma elektroniczne, książki elektroniczne, bazy danych, katalogi online) są wsparciem w codziennej pracy i czynnikiem kształtującym charakter wykonywanych obowiązków i czynności w realizowanym procesie informacyjnym.

Informacja tradycyjna i zdalna

Ze względu na rodzaj świadczonych usług pracownicy Oddziału realizują *informacje biblioteczne* – dotyczące sposobu korzystania z biblioteki, bibliotek specjalistycznych w sieci, o zasobach zbiorów własnych i specjalistycznych; *informacje rzeczowe* – polegające na udzielaniu odpowiedzi na konkretne pytania użytkowników, dotyczące określonych szczegółów bibliograficznych, faktów, dat, danych cyfrowych;

informacje bibliograficzne – związane ze wskazaniem źródeł bibliograficznych na poszukiwany temat, uzupełnianiem danych opisu bibliograficznego książki lub czasopisma, sporządzanie kwerend, zestawień bibliograficznych.

Realizowane są zapytania związane z *informacją patentową, normalizacyjną, czy skierowującą*.

Bardziej zaawansowaną formą informacji opracowywanej przez pracowników Oddziału na indywidualne zamówienie pracownika naukowego UO jest *kwerenda biblioteczna*. Realizacja tej usługi częstokroć jest czasochłonna i wymaga wnikliwych poszukiwań nie tylko po zasobach krajowych.

⁴ *Regulamin udostępniania zbiorów i świadczenia usług informacyjnych przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Opolskiego*, <http://bg.uni.opole.pl/nowy-regulamin-udostepniania-zbiorow/#5> (online) [dostęp 11.03.2018]

W ramach usług realizowanych przez pracowników Oddziału Informacji Naukowej coraz częściej wykonywane są *usługi bibliometryczne*. Na zlecenie przygotowujemy informację pisemną opisową i graficzną prezentującą wyniki statystyczne analizy bibliometrycznej indywidualnego dorobku naukowego. Generowanie informacji najczęściej obejmuje następujące wskaźniki: sumaryczny Impact Factor, liczbę cytowań oraz współczynnik Hirsha, które opracowywane są wg bazy Web of Science, Scopus, przy pomocy programu do wyszukiwania i analizy cytowań w Google Scholar, Publish or Perish. W tym obszarze działań Biblioteka organizuje również szkolenia prowadzone przez przedstawicieli baz, które wykorzystywane są do analiz bibliometrycznych.

Potrzeby informacyjne użytkowników pracownicy Oddziału realizują poprzez kontakt osobisty, w trakcie rozmowy telefonicznej, czy poprzez usługę sieciową przy wykorzystaniu formularza *Zapytaj bibliotekarza* zamieszczonego na stronie internetowej Biblioteki. Istnieje także możliwość wysyłania zapytań do Oddziału poprzez pocztę mailową, na adres: oin@uni.opole.pl

Przy Oddziale, w ramach działalności informacyjnej, zlokalizowana jest *Czytelnia internetowa*, w której dostępne są dla użytkowników stanowiska komputerowe z dostępem do internetu, bez ograniczeń, z możliwością samodzielnego bezpłatnego skanowania oraz drukowania dokumentów.

Czytelnia internetowa w Bibliotece Głównej

Nowoczesny czytnik mikrofilmów dla czytelników Biblioteki

Zestawy do drukowania

Wszystkie rodzaje usług adresowane są do odbiorcy indywidualnego i zbiorowego.

Informacja w ramach działalności edukacyjnej

Biblioteka Uniwersytetu Opolskiego świadczy także usługi informacyjne w formie *instruktażu zbiorowego i warsztatów*. Formy te adresowane są przede wszystkim do pracowników i studentów Uczelni. Obowiązujące Rozporządzenie nr 51/2017 Rektora UO z dnia 29 września 2017 roku w sprawie organizacji zajęć z Przesposobienia bibliotecznego prowadzonych na Uniwersytecie Opolskim nakazuje wszystkim *studentom pierwszych lat studiów pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia odbycie zajęć z Przesposobienia bibliotecznego*. Zajęcia prowadzą bibliotekarze Biblioteki Głównej oraz bibliotek specjalistycznych. Zakres informacji podawanych uczestnikom szkolenia dla każdego stopnia jest zróżnicowany, a dotyczy min.: systemu informacyjno-wyszukiwawczego w systemie bibliotecznym Aleph, pozyskiwanie informacji selektywnej poprzez wyszukiwanie w indeksach, sprawne poruszanie się po bazach danych i pozyskiwanie oraz archiwizowanie zabranych informacji itp.

Informacyjno-promocyjna funkcja wystaw

Wizualną formą powiadamiania zbiorowego stosowaną przez Bibliotekę są wystawy. Ta forma informacji realizowana jest zarówno przez Bibliotekę Główną, jak też poszczególne biblioteki specjalistyczne sieci. Przygotowywane są wystawy tematyczne, okolicznościowe, np.:

- 20 lat Wydziału Historyczno-Pedagogicznego (11.02.2017);
- Prof. Stanisław S. Nicieja – benefis (10.03.2017);
- 800 lat Opola (15.03.2017);
- 15 lat Opolskiego Festiwalu Nauki – migawki z przeszłości (28.05.2017);
- 20 lat po powodzi (11.07.2017).

Walorem stosowanej formy informacji jest jej wielosensoryczne oddziaływanie na odbiorcę, towarzysząca informacji promocja działań Biblioteki, jak też cykliczność niektórych form, np.: *Tak minął rok*, prezentująca w sposób graficzny życie

Uniwersytetu w ciągu roku akademickiego. W kalendarz na stałe wpisała się wystawa

towarzysząca uroczystościom nadania tytułu *doctora honoris causa Uniwersytetu Opolskiego*, prezentująca sylwetkę nominowanej osoby.

Informacja o planowanych ekspozycjach podawana jest zawsze na stronie domowej Uniwersytetu Opolskiego, witrynie Biblioteki Głównej UO oraz przy wykorzystaniu *plakatów informacyjnych*, które opracowuje zespół Oddziału Informacji Naukowej we współpracy z grafikiem Biblioteki Wydziału Sztuki UO, i które integrują Bibliotekę ze społecznością akademicką i lokalną.

Wystawa Stanisław Vincenz „Dialog o losie i duszy” fot. B. Śliwińska

Dzięki małej poligrafii pracownicy Oddziału Informacji Naukowej opracowują i przygotowują do druku *broszury i foldery* informujące o działalności Biblioteki, jej zasobach, usługach, przedsięwzięciach, ofercie edukacyjnej i lokalizacji sieci bibliotek specjalistycznych. Usługę tę realizują także na doraźne zapotrzebowanie jednostek Uniwersytetu.

Podsumowanie

Rozwój technologii informacyjnej, powstanie nowych narzędzi informacyjno-wyszukiwawczych, języków informacyjno-wyszukiwawczych wymusza na działalności bibliotek przeformułowanie procesu realizacji usług informacyjnych. Biblioteka jest instytucją gdzie myśl ludzka zapisana i udostępniana jest na tradycyjnym nośniku, jak też współczesnych formatach, gdzie tradycyjny czytelnik stał się użytkownikiem, gdzie część procesów bibliotecznych, w tym informacyjnych, bibliograficznych i wyszukiwawczych wspomagają narzędzia, urządzenia, sztuczna inteligencja.

Stechniczowany system usług informacyjno-bibliograficznych narzucony został także Bibliotece Głównej Uniwersytetu Opolskiego, która pełniąc w środowisku Uczelni funkcję informatorium realizuje potrzeby swych użytkowników nadążając za wymogami współczesnego bibliotekarstwa, techniki, efektywnie wykorzystując w tym procesie niezbędny pierwiastek ludzki.

Ewelina Pisarek

Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu Dział Informacji z Czytelnią

45-017 Opole, ul. Minorytów 4, II piętro

tel. 77 454 80 30 w. 302

czytelnia@mbp.opole.pl

kierownik – Katarzyna Pawluk

katarzyna.pawluk@mbp.opole.pl

Dział Informacji Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu utworzony został w 2002 roku jako Dział Informacji i Promocji. W obecnej postaci, jako Dział Informacji z Czytelnią, funkcjonuje od marca 2011 r., czyli daty otwarcia nowej centralnej siedziby Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ulicy Minorytów 4 w Opolu.

W Dziale, usytuowanym na II piętrze gmachu głównego MBP, pracują trzy osoby. Znajduje się tu księgozbiór podstawowy zawierający ponad 8 000 woluminów, Gabinet Książki liczący ponad 4 000 książek oraz Książka Dawna, na którą składa się ponad 1 500 pozycji. Pod pieczę Działu są także zbiory specjalne tj. pocztówki, kartografia, dokumenty graficzne czy elektroniczne, gromadzone są również DZSy.

Dla użytkowników dostępnych jest 11 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, 1 stanowisko do przeglądania zbiorów Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych ACADEMICA, 4 miejsca do samodzielnej pracy z książką lub własnym sprzętem. Dla potrzeb odwiedzających dostępne jest ksero czarno-białe i kolorowe. Umożliwiamy również druk oraz skanowanie dokumentów (usługi płatne).

W ramach propagowania i rozpowszechniania e-czytelnictwa Dział Informacji oferuje dostęp do kilkunastu e-czytników, bezpłatnie wypożyczanych czytelnikom na okres jednego miesiąca.

Dział Informacji czynny jest w godzinach otwarcia biblioteki:

- w poniedziałki od 12.00 do 19.30

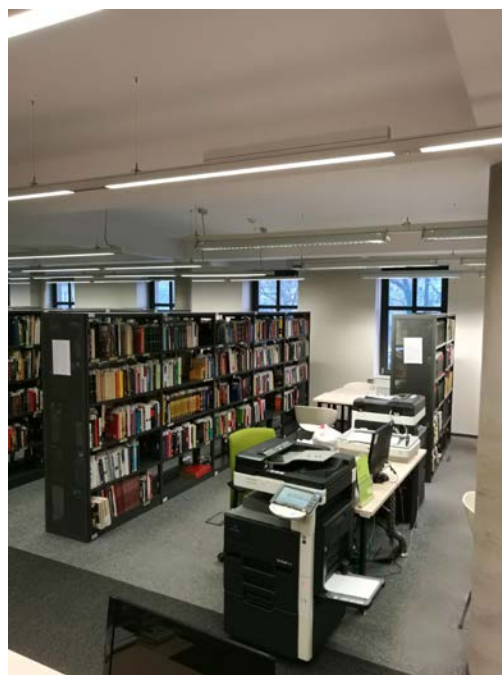
- wtorek-piątek od 9.00 do 19.30

- w soboty od 11.30 do 17.30.

Księgozbiór podstawowy Działu Informacji tworzą encyklopedie, słowniki, informatory, bibliografie, monografie, a także wydawnictwa akademickie z różnych dziedzin nauki, ze szczególnym uwzględnieniem nauk humanistycznych, społecznych oraz z zakresu sztuki. Odrębne miejsce w zbiorach Działu Informacji zajmuje księgozbiór regionalny oraz Punkt Informacji Europejskiej. Dział prowadzi także wypożyczalnię międzybiblioteczną.

Usługi informacyjne świadczone są we wszystkich agendach budynku centralnego oraz placówkach MBP na terenie całego miasta. Dział jest koordynatorem usług w zakresie szeroko pojętej informacji. Realizowane są tu kwerendy specjalistyczne: ustne, mailowe, telefoniczne i pisemne.

Użytkownikom korzystającym ze stanowisk komputerowych pracownicy Działu pomagają przy edytowaniu tekstów, zakładaniu poczty elektronicznej, drukowaniu i pobieraniu materiałów oraz zapewniają dostęp on-line do czytelni internetowej IBUK LIBRA, możliwości korzystania z pakietu Microsoft Office, a wszystkim chętnym dostęp do sieci Wi-Fi w całym budynku biblioteki. Okresowo każdy czytelnik może otrzymać kody do kursów e-learningowych.

Z usług Działu mogą korzystać mieszkańcy Opola, studenci, przyjezdni i obcokrajowcy, zaś w przypadku korzystania ze stanowisk komputerowych obowiązuje konieczność posiadania aktualnej karty bibliotecznej.

Na miejscu udzielane są informacje biblioteczne, faktograficzne i bibliograficzne, w głównej mierze dotyczące zagadnień społecznych, regionalnych, sztuki i etnografii oraz pedagogiki. Użytkownicy kierowani są do wiarygodnych źródeł w Internecie, otrzymują pomoc w doborze literatury na wybrane zagadnienia, sporządzaniu bibliografii załącznikowej i przypisów bibliograficznych.

Przykładowe kwerendy zrealizowane w 2017 w Dziale Informacji:

- Nazwy geograficzne Śląska,
- Historia mody – od Marii Antoniny do roku 1914,
- Nysa – historia, zabytki, architektura,
- Franciszek Starowieyski – twórczość,
- Zarządzanie zasobami ludzkimi a coaching,
- Wulgaryzmy historia, pochodzenie,
- Zarządzanie kryzysowe – zagadnienia podstawowe,
- Bezpieczeństwo w świecie wirtualnym,
- PKB (Produkt Krajowy Brutto),
- Rodzaje arteterapii.

W Dziale przygotowywane są zestawienia tematyczne na podstawie źródeł bibliotecznych, które następnie umieszcza się na stronie internetowej biblioteki oraz na www.issuu.com. (m.in. „Joseph Conrad. Człowiek trzech kultur”, „Książki o rzeczach trudnych dla dzieci: cz. I i II”, „Sławomir Mrożek”, „Maria Konopnicka - wieszczka i/lub emancypantka?”).

Dział Informacji prowadzi wiele form usług informacji zbiorowej, promuje działania i zbiory własne, m.in. opracowując scenariusze i wystawy tematyczne, plakaty, ulotki w wersjach papierowych oraz elektronicznych, wykorzystując do tego programy CANVA, ADOBE SPARK (np. „Z bibliotecznej kolekcji” lub „Prezent od IBUKA Libra. MBP w Opolu poleca”), STORY JUMPER czy PREZI („Biblioteczna Akademia Muzyczna”). Aktywnie działa także w mediach społecznościowych (m.in. zamieszczając informacje na Facebooku oraz prowadzi INSTAGRAM biblioteki).

W ramach Opolskiej Biblioteki Cyfrowej digitalizuje się kolekcję świętych obrazków, które udostępniane są w Opolskiej Bibliotece Cyfrowej.

Na bieżąco tworzona jest kartoteka zagadnieniowa, która w znacznej mierze gromadzi opisy artykułów i wydawnictw ciągłych dotyczące głównie regionu i literatury. W kartotece znajduje się kolekcja artykułów przekazanych przez prezydenta Ryszarda Zembaczyńskiego w sprawie obrony województwa opolskiego w 1997 r., których zestawienie pt. „Obrona województwa opolskiego na łamach prasy” zostało opracowane i udostępnione na stronie internetowej MBP.

Dział Informacji prowadzi zajęcia dla grup zorganizowanych: lekcje biblioteczne oraz warsztaty, które są skierowane głównie do uczniów szkół podstawowych i licealnych z Opola i terenu województwa. Zajęcia dotyczą różnorodnych zagadnień i wykorzystują najnowsze technologie w edukacji. Przykładowe tematy to:

„e-Warsztat. Warsztat informacyjny na miarę XXI wieku”, „Encyklopedie i słowniki – te papierowe i wirtualne”, „W wirtualnej bibliotece”, „Henryk Sienkiewicz nie tylko powieściopisarz...”, „JAN KARSKI - człowiek, który próbował...”, „Gabriela i 2xMarie czyli ZAPOLSKA / KONOPNICKA / DĄBROWSKA”.

Od początku funkcjonowania w nowym budynku przy ul. Minorytów 4 prowadzone są w Dziale Informacji zajęcia z obsługi komputerów dla seniorów. Obecnie cykl „Mobilny Senior” składa się z 8 dwugodzinnych spotkań, na których osoby w wieku 50+ poznają podstawy obsługi komputera, edytorów tekstu oraz Internetu.

Dodatkowo dwa razy w miesiącu służymy pomocą w Centrum Informacyjno-Edukacyjnym „Senior w Opolu”.

Dział Informacji MBP prowadzi szeroką działalność edukacyjną: co roku organizowane są szkolenia z okazji Tygodnia e-Książki we wszystkich placówkach Miejskiej Biblioteki czy też zajęcia przybliżające wykorzystanie z nowych technologii w bibliotece przeznaczone dla nauczycieli-bibliotekarzy.

Pracownicy Działu służą pomocą pozostałym pracownikom biblioteki w nowoczesnym promowaniu zbiorów i ich działań na rzecz rozwoju czytelnictwa.

Jako dopełnienie funkcji informacyjnej Działu Pracownicy publikują artykuły do prasy fachowej oraz uczestniczą z referatami na konferencjach, przedstawiając działania promujące czytelnictwo, zbiory i usługi biblioteczne.

Katarzyna Pawluk

Biblioteka i Centrum Informacji Naukowej Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej w Opolu

ul. Katowicka 68, 45-060 Opole

tel. (77) 4423513

biblioteka@wsm.opole.pl

kierownik - Barbara Nogajska

tel. (77) 4423545

nogajskab@wsm.opole.pl

Istnienie Biblioteki PMWSZ w Opolu datuje się na 1 października 2003 roku. Kilka lat temu (odbiór we wrześniu 2012 roku), Bibliotekę poddano gruntownemu remontowi i modernizacji powiększając jednocześnie powierzchnię użytkową o czytelnię z wolnym dostępem do zbiorów. Biblioteka (wypożyczalnia, czytelnia, magazyn zbiorów) położona jest na terenie Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej w Opolu w nowocześnie urządzonego skrzydle niedaleko Rektoratu.

Głównym priorytetem Biblioteki jest wspieranie rozwoju dydaktycznego Uczelni poprzez zapewnienie studentom oraz kadrze dydaktycznej PMWSZ w Opolu dostępu do zróżnicowanych i fachowych źródeł informacji wraz z kształtowaniem i rozwijaniem kompetencji w zakresie wyszukiwania i zastosowania opracowań bibliotecznych, poszerzania zainteresowań wraz z doskonaleniem kwalifikacji zawodowych.

Na gromadzone zbiory składają się publikacje z zakresu medycyny ze szczególnym naciskiem na dziedziny z zakresu fizjoterapii, pielęgniarstwa i położnictwa, dietetyki i kosmetyki, zdrowia publicznego oraz powiązanych z nimi nauk pokrewnych. Nie brakuje tu również specjalistycznej psychologii, socjologii medycyny czy pedagogiki.

Centrum Informacji Naukowej oferuje dostęp do 45 stanowisk do pracy indywidualnej lub też grupowej, 12 stanowisk komputerowych pod różnym kątem w zależności

od ich przeznaczenia, dostosowanych do pracy z czytelnikiem. Wśród nich znajduje się 10 stanowisk z dostępem do Internetu, baz specjalistycznych oraz odpłatną możliwością jednostronnego czarno-białego wydruku, udostępnioną poprzez pocztę internetową (w tym jedno z bezpłatnym dostępem do skanera). Pozostałe dwa stanowiska podzielono pomiędzy udostępnianie prac dyplomowych w formie elektronicznej oraz System ACADEMICA Biblioteki Narodowej - Cyfrowa Wypożyczalnia Międzybiblioteczna Publikacji Naukowych. Obie usługi dostępne są tylko i wyłącznie dla studentów i pracowników PMWSZ w Opolu posiadających aktywne konto biblioteczne. Ponadto na terenie biblioteki oprócz jednostronnego, czarnobiałego ksera samoobsługowego umożliwiono czytelnikowi pracę na własnym sprzęcie komputerowym z dostępem do WiFi - bezprzewodowego Internetu działającego na terenie Instytucji.

Usługi informacyjne dostępne są dla wszystkich zainteresowanych w godzinach otwarcia Biblioteki i CIN:

Poniedziałek	8:00 - 15:00
Wtorek - Piątek	8:00 - 19:00
Sobota	9:00 - 14:00

Dyżurni bibliotekarze służą użytkownikom czytelnicy pomocą w doborze publikacji tematycznych, baz (nieograniczony dostęp na stanowiskach komputerowych czytelnicy) jak i szkoleniem z ich obsługi. Dostęp do wszelkich informacji bibliograficznych, zbiorów przeznaczonych do wypożyczenia oraz baz spoza terenu czytelnicy dostępne są tylko dla pracowników i studentów PMWSZ w Opolu.

Dla tych ostatnich w ciągu roku akademickiego odbywają się liczne szkolenia dotyczące źródeł elektronicznego udostępniania publikacji naukowych w postaci cyfrowej w celu m.in. prawidłowego sporządzania piśmiennictwa.

Przykładowe kwerendy realizowane w 2018 r. :

- Dziecko z cukrzycą w szkole,
- Jakość życia kobiet po przebytych operacjach ginekologicznych,
- wentylacja mechaniczna noworodka,
- Fizjoterapia oddechowa,
- Przygotowanie do porodu rodzinnego,
- Suplementy diety w okresie dojrzewania,

- Rola mezoterapii w kosmetologii.

Katalog Biblioteki MOL-Optimum oprócz ewidencji zbiorów, opracowania formalnego i rzeczowego dokumentów umożliwia tworzenie własnego alfabetycznego i rzeczowego katalogu wraz z kartotekami zagadnieniowymi.

Zintegrowany system OPAC oferuje również dostęp do na bieżąco modyfikowanej, bazy bibliograficznej prac dyplomowych studentów Uczelni oraz bibliografii publikacji pracowników dydaktycznych PMWSZ.

Dostęp do podstawowych funkcji katalogu bibliotecznego oraz wielu innych aspektów oferuje na bieżąco aktualizowana strona internetowa Biblioteki:

<http://wsm.opole.pl/773/5116/aktualnoscibiblioteka.html>

Wśród wielu pozycji menu szczególnym zainteresowaniem cieszy się Hidden Automatic Navigator (w skrócie HAN) umożliwiający np. z komputerów domowych wszystkim uprawnionym czytelnikom zarejestrowanym w Bibliotece i CIN PMWSZ w Opolu dostęp do baz i platform Instytucji.

Jedną z nowości świadczoną na rzecz czytelników stanowi biuletyn informacyjny: "Z Biblioteką na Ty". Krótko, bo zaledwie na czterech stronach, przybliży bieżące wydarzenia, ofertę

wydawniczą czy zachęca do wypróbowania aktualnych dostępów testowych. Wydawnictwo jeszcze do końca zeszłego roku stanowiące integralną część Biblioteki w wyniku rozbudowy uległo przeistoczeniu w niezależną jednostkę organizacyjną.

Barbara Nogajska

Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu Wydział Informacji, Bibliografii i Udostępniania Zbiorów

45-062 Opole, ul. Kościuszki 14

tel. 77 453 66 92, 77 454 12 40

informacja@pedagogiczna.pl

kierownik – Anna Zaćlona, tel. 77 454 12 40, wew. 112

azaclona@rzpwe.opolskie.pl

Początki działalności informacyjno-bibliograficznej w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Opolu sięgają roku 1954, wtedy to bowiem 1 lutego w czytelni uruchomiony został ośrodek informacyjno-bibliograficzny, którego zadaniem było udzielanie informacji bezpośrednio, telefonicznie i korespondencyjne oraz sporządzanie bibliografii dla celów naukowych. W 1955 r. powstał dział Służby Informacyjno-Bibliograficznej, składający się z czytelni i gabinetu informacyjno-bibliograficznego. W 1962 r. powstał Wydział Informacyjno-Bibliograficzny, który istniał do 2003 r. W tym roku doszło do połączenia z Wydziałem Promocji Biblioteki i powstał Wydział Informacji i Promocji⁵. W 2013 r. nastąpiły kolejne zmiany w strukturze organizacyjnej biblioteki, które doprowadziły do powstania Wydziału Informacji i Bibliografii, natomiast od dnia 1 stycznia 2018 r., w wyniku połączenia z Wydziałem Udostępniania Zbiorów, powstał Wydział Informacji, Bibliografii i Udostępniania Zbiorów⁶. Pracami wydziału kieruje Anna Zaćlona, w zespole pracuje jeszcze 5 nauczycieli-bibliotekarzy oraz 2 magazynierki.

Wydział Informacji, Bibliografii i Udostępniania Zbiorów usytuowany jest na dwóch piętrach w gmachu głównym biblioteki przy ul. Kościuszki 14. Na parterze znajduje się wypożyczalnia, natomiast na pierwszym piętrze czytelnia, informatorium oraz sala katalogowa. W informatorium znajduje się księgozbiór podręczny liczący ok. 2300 woluminów, który tworzą bibliografie (m. in. „Przewodnik Bibliograficzny”, „Bibliografia Zawartości Czasopism”, „Polska Bibliografia Literacka”), słowniki, encyklopedie, leksykony i inne wydawnictwa informacyjne. W sali

katalogowej znajduje się 12 stanowisk z dostępem do katalogu i baz bibliograficznych oraz Internetu. W Czytelni znajduje się 14 miejsc dla czytelników, 4 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, w tym jedno przeznaczone do korzystania z Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych ACADEMICA. Wydział działa od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00-17.00 oraz w pierwszą i trzecią sobotę miesiąca w godzinach 8.00-15.00.

Wypożyczalnia PBW w Opolu (fot. K. Hermasz)

⁵ Zob. szerzej *Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu: historia i współczesność (1951-2011)*, red. A. Zaćlona, Opole 2011.

⁶ Od 1 września 2016 r. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu wchodzi w skład Regionalnego Zespołu Placówek Wsparcia Edukacji.

Wypożyczalnia PBW w Opolu (fot. K. Hermasz)

Czytelnia PBW w Opolu (fot. K. Hermasz)

Czytelnia PBW w Opolu (fot. K. Hermasz)

Sala katalogowa PBW w Opolu (fot. K. Hermasz)

Usługi informacyjne świadczone są przez wszystkich pracowników Wydziału Informacji, Bibliografii i Udostępniania Zbiorów oraz przez pracowników 4 bibliotek filialnych⁷. „Usługi informacyjne to specyficzna dziedzina działalności, której przedmiotem (towarem) jest informacja: wyselekcjonowana, zebrana, opracowana i przedstawiona w określony sposób, dostarczona do użytkownika. Usługi informacyjne dla potrzeb sektora badań i rozwoju oraz dla potrzeb edukacji i poprawy jakości życia są skoncentrowane w bibliotekach i w pokrewnych placówkach informacji jako ich działalność zasadnicza. Należy je rozumieć jako usługi informacyjne w zakresie piśmiennictwa i wiedzy”⁸. Koordynatorkami usług w zakresie szeroko pojętej informacji bibliograficznej, bibliotecznej i rzeczowej są w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Opolu dwie osoby pracujące w informatorium (w tym kierownik). W wydziale udziela się informacji ustnych, telefonicznych oraz pisemnych, w tym drogą elektroniczną. Informacje udzielane są bezpłatnie na podstawie warsztatu informacyjnego biblioteki wszystkim zainteresowanym osobom.

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu jest biblioteką specjalną o uniwersalnym księgozborze, gromadzi dzieła z zakresu pedagogiki, psychologii i nauk pokrewnych oraz różnych dyscyplin objętych programami szkolnymi i programami kształcenia nauczycieli, książki dotyczące metodyki nauczania poszczególnych przedmiotów, literaturę związaną z reformą systemu edukacji i materiały dotyczące awansu zawodowego nauczycieli oraz podręczniki szkolne i akademickie. Duża część księgozboru to dzieła z polskiej i powszechnej literatury pięknej, publikacje ogólnoinformacyjne, książki naukowe i popularnonaukowe ze wszystkich dziedzin wiedzy. Znaczny jest również zbiór czasopism z różnych dziedzin wiedzy ze szczególnym uwzględnieniem pedagogiki. W zbiorach czasopiśmienniczych znajduje się wiele tytułów wydawanych w okresie przedwojennym. Szczególną pieczołowitością otoczona jest znajdująca się w bibliotece kolekcja starodruków (111) dotycząca szkolnictwa i pedagogiki.

Działalność biblioteki i profil jej zbiorów ukierunkowane są na zaspokajanie potrzeb osób związanych zawodowo z oświatą i kształcących się. Ze zbiorów biblioteki głównej i filii korzystać mogą nauczyciele wszystkich typów szkół i przedszkoli, pracownicy placówek oświatowych i wychowawczych, ośrodków doskonalenia nauczycieli, nauczyciele akademicy, uczniowie szkół wszystkich typów, słuchacze szkół pomaturalnych oraz studenci

⁷ Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu posiada filie w Brzegu, Kędzierzynie-Koźlu, Kluczborku i Nysie.

⁸ S. Kurek-Kokocińska, *Usługi informacyjne*, [w:] *Nauka o informacji*, red. W. Babik, Warszawa 2016, s. 165.

opolskich uczelni. Pracownicy Wydziału Informacji, Bibliografii i Udostępniania Zbiorów pomagają użytkownikom biblioteki w doborze literatury na określony temat, w sporządzaniu bibliografii załącznikowej i przypisów bibliograficznych oraz opracowują zestawienia bibliograficzne na podstawie własnych baz danych oraz na podstawie baz Biblioteki Narodowej. Kwerendy realizowane przez wydział dotyczą przede wszystkim pedagogiki, szeroko pojętej edukacji oraz nauk humanistycznych. W roku 2017 zrealizowano m. in. następujące kwerendy:

- Wpływ bajek telewizyjnych na agresję dzieci w wieku przedszkolnym;
- Czas wolny dzieci w młodszym wieku szkolnym;
- Autyzm. Zespół Aspergera;
- Stres w zawodzie nauczyciela;
- Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. K. Gzowskiego w Opolu (70-lecie szkoły);
- Praca z uczniem zdolnym.

Pracownicy Wydziału Informacji, Bibliografii i Udostępniania Zbiorów prowadzą **lekcje biblioteczne**⁹ dla wszystkich typów szkół, m. in. na następujące tematy:

- Komputerowe katalogi biblioteczne i bazy danych źródłem informacji i wiedzy;
- Zasady korzystania z zasobów PBW w Opolu, warsztat informacyjno-wyszukiwawczy;
- Metodyka sporządzania zestawień bibliograficznych;
- Metodyka tworzenia bibliografii załącznikowej;
- W morzu słów... Rodzaje słowników języka polskiego i ich zastosowanie;
- Techniki efektywnej nauki i skutecznego zapamiętywania¹⁰.

Dla nauczycieli-bibliotekarzy prowadzone są szkolenia, warsztaty i konsultacje indywidualne¹¹, np. „Opis bibliograficzny wydawnictw ciągłych i artykułów z czasopism – metodyka pracy”. Pracownicy wydziału współorganizują i biorą czynny udział w konferencjach branżowych, np. 27 września 2017 r. Iwona Kowalska i Anna Zaćlona, podczas IV Opolskiej Sesji Nauczycieli Bibliotek Szkolnych i Pedagogicznych, przedstawiły stan prac nad opracowywaną na bieżąco bibliografią „Oświata na Śląsku Opolskim”. Ponadto prowadzone są szkolenia dla nauczycieli różnych typów szkół dotyczące m. in. edukacyjnych zasobów bibliotek opolskich.

Uzupełnieniem usług bibliotecznych związanych z kompleksowym wspomaganie szkół i doskonaleniem nauczycieli¹² jest działalność ekspozycyjna. Wystawy biblioteczne prezentowane są w wypożyczalni, czytelnii i w

⁹ Zob. szerzej A. Zaćlona, *Program przygotowania maturzystów do tworzenia bibliografii załącznikowej i gromadzenia materiałów pomocniczych do prezentacji maturalnej na egzaminie ustnym z języka polskiego*, [w:] *Biblioteki pedagogiczne wobec wyzwań współczesnej oświaty: materiały z konferencji naukowej Kalisz 11-12 maja 2006 r.*, red. D. Wańka, Kalisz 2008, s. 59-65.

¹⁰ Pełna oferta lekcji bibliotecznych znajduje się na stronie internetowej biblioteki www.pedagogiczna.pl w zakładce „Wspomaganie szkół”.

¹¹ Pełna oferta szkoleń dla nauczycieli znajduje się na stronie internetowej biblioteki w zakładce „Wspomaganie szkół”.

¹² Zob. szerzej D. Kawoń-Noga, *Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu na rzecz szkoły, uczenia i nauczyciela. Charakterystyka wybranych inicjatyw edukacyjno-kulturalnych*, [w:] *Nauczyciel w bibliotece pedagogicznej – klient wyróżniony*, red. nauk. A. Fluda-Krokos i B. Janik, Kraków 2016, s. 98-110.

holu bibliotecznym. Obok wystaw nowości bibliotecznych, będących przede wszystkim informacją o zbiorach, opracowywane są także wystawy tematyczne.

Biblioteka oferuje swoim użytkownikom także usługi komercyjne (płatne): reprograficzne i digitalizacyjne (wykonywanie kopii dokumentów gromadzonych w bibliotece na zamówienie czytelnika)¹³. Dostęp do wszystkich usług oferowanych przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Opolu możliwy jest online poprzez stronę domową biblioteki www.pedagogiczna.pl. Zamieszczane są na niej wszystkie aktualności i ogólne informacje dotyczące funkcjonowania instytucji (zakładki: „O bibliotece”, „Filie”, „Wydarzenia”, „Wspomaganie szkół”, „Biblioterapia”, „Kontakt”) oraz informacje dotyczące nowości książkowych i czasopism pedagogicznych. Przez stronę internetową biblioteki użytkownicy mogą korzystać z katalogu bibliotecznego (centralnego – obejmującego wszystkie zbiory biblioteczne, zbiorów audiowizualnych, czasopism) oraz baz bibliograficznych.

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu prowadzi zakrojoną na szeroką skalę działalność bibliograficzną, która obejmuje tworzenie **dwóch własnych baz bibliograficznych** oraz opracowywanie zestawień bibliograficznych, które publikowane są na stronie internetowej biblioteki w czterech zakładkach: "Zestawienia bibliograficzne", "Motywy literackie, motywy w kulturze", "Materiały repertuarowe", "Adaptacje filmowe A-Z". Działalność ta stanowi jeden z podstawowych celów działań biblioteki: budowanie nowoczesnego warsztatu informacyjnego pozwalającego na jak najszybsze dotarcie do informacji naukowej.

Dostępne w Internecie elektroniczne bazy bibliograficzne tworzone przez pracowników Wydziału Informacji, Bibliografii i Udostępniania Zbiorów to **OMNIBUS** oraz **Oświata na Śląsku Opolskim**, które obejmują artykuły z czasopism i wydawnictw ciągłych o zasięgu regionalnym i ogólnokrajowym. W 2015 r. podjęto decyzję o wpisywaniu do bazy także wydawnictw zwartych i obecnie znaleźć w niej można 4,5 tys. opisów bibliograficznych pochodzących z książek. Opisy sporządzane są wyłącznie z autopsji, której towarzyszy selekcja według wcześniej przyjętej koncepcji merytorycznej. Opisy artykułów sporządzane są zgodnie z obowiązującymi normami. Przy opracowaniu rzeczowym artykułów posługujemy się własnym systemem słów kluczowych, charakteryzujących zawartość treściową bibliografowanego dokumentu, często pochodzącymi z języka naturalnego, którym posługuje się większość użytkowników biblioteki. Preferowane są jednak terminy naukowe. Słownik słów kluczowych rozrasta się w bardzo szybkim tempie, bowiem niemal każdego dnia dodawane są do niego nowe hasła, które pojawiają się w bibliografowanych czasopismach i książkach, zanim jeszcze zostaną ujęte w encyklopediach czy słownikach dziedzinowych.

Jak pisze Witold Sygocki wyszukiwanie informacji i poruszanie się po świecie elektronicznych danych jest możliwością, a powoli staje się koniecznością wynikającą ze zmian technologicznych jakich jesteśmy aktywnymi uczestnikami. Bazy bibliograficzne udostępniane online są przeciwwagą dla drukowanych zestawień bibliograficznych, które także informują poszukujących – nauczycieli, studentów, pracowników naukowych, specjalistów danej dziedziny o publikacjach, które ukazały się i są dostępne w tradycyjnej formie. Presja czasu, szybki dostęp do danych, możliwość uzyskania nowych i zweryfikowania już posiadanych, oznacza w chwili obecnej konieczność z korzystania z baz i zestawień dostępnych za pośrednictwem stron www w tym celu utworzonych¹⁴. "Bazy bibliograficzne to źródło uporządkowanej i wyselekcjonowanej informacji, dostępnej w otoczeniu sieciowym. Bazy są także źródłem wielu informacji wykraczających poza znajomo wyglądające zestawienia bibliograficzne. To źródło informacji o dorobku naukowym, niestety wybiórczym dla niektórych dziedzin. To narzędzia do wyszukiwania, selekcji i zapisywania otrzymanych wyników"¹⁵.

Chlubą Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu jest **OMNIBUS** – baza zawierająca ponad 101 tys. artykułów z różnych dziedzin wiedzy, pochodzących również z wydawnictw, których nie odnotowuje Biblioteka

¹³ Pełna oferta usług komercyjnych wraz z cennikiem znajduje się na stronie internetowej biblioteki w zakładce „O bibliotece – usługi”.

¹⁴ W. Sygocki, *Bazy bibliograficzne – narzędzie gromadzenia i wyszukiwania informacji*, [w:] *Bibliografi@: źródła-standardyzasoby*, red. J. Franke, Warszawa 2013, s. 193-194.

¹⁵ *Ibidem*, s. 214.

Narodowa. Opisy bibliograficzne pochodzą z ok. 450 tytułów czasopism, wydawnictw ciągłych oraz zwartych, głównie z dziedziny pedagogiki, metodyki nauczania poszczególnych przedmiotów, psychologii, socjologii, ale także z czasopism literackich, społeczno-kulturalnych, popularnonaukowych oraz bibliotekarskich. Jest to jeden z największych w kraju elektronicznych zasobów informacji o zawartości czasopism dotyczący szeroko pojętej edukacji, zawiera m. in. ponad 5400 rekordów ze słowem kluczowym "uczeń", ok. 6000 rekordów dotyczących nauczyciela, a także ponad 2600 opisów bibliograficznych z socjologii, ok. 5500 opisów dotyczących psychologii, ok. 1700 rekordów ze słowem kluczowym "sztuka", a także ponad 8000 rekordów dotyczących literatury polskiej i ponad 3200 recenzji (przede wszystkim literackich i filmowych). Ponadto w bazie można znaleźć blisko 6800 konspektów. Baza OMNIBUS powiększana jest codziennie o kolejne opisy bibliograficzne, pochodzące z ok. 100 tytułów czasopism, które prenumerowane są obecnie w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Opolu. W 2017 r. baza została powiększona o ponad 8 tys. opisów (w tym o 1880 opisów ze 141 wydawnictw zwartych). Obecnie bazę OMNIBUS tworzą dwie osoby.

W Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Opolu od 2000 roku tworzona jest specjalistyczna bibliografia oświaty regionu opolskiego¹⁶. Obecnie liczy ona blisko 8,5 tysiąca opisów bibliograficznych. Zasadniczą przyczyną podjęcia prac bibliograficznych było rosnące zapotrzebowanie użytkowników na informacje dotyczące oświaty na Śląsku Opolskim. Byli i są nimi m.in. pracownicy naukowcy Uniwersytetu Opolskiego, częściej jednak studenci studiów pedagogicznych, którzy przygotowują referaty, a niejednokrotnie także magisteria poświęcone historii oświaty, opracowując np. monografie szkół i innych instytucji oświatowych. Poszukują oni także informacji dotyczących różnych form działalności oświatowej i wychowawczej na Opolszczyźnie oraz aktywności twórczej nauczycieli – zarówno twórczości artystycznej, jak proponowanych przez nich rozwiązań metodycznych (scenariusze lekcyjne czy programy autorskie). Jest też grupa użytkowników poszukujących informacji niemożliwych do zdobycia w bibliografiach ogólnopolskich, a nawet w regionalnych. To nauczyciele. Sięgając do naszej bibliografii poszukują oni materiałów na temat własnej szkoły i jej wizerunku, odnajdują informacje o autorskich programach nauczania opracowanych w województwie. Poszukują również danych o twórczości nauczycieli. Bibliografia rejestruje piśmiennictwo dotyczące historii i organizacji szkolnictwa na Opolszczyźnie (publicznego i niepublicznego), materiały na temat polityki oświatowej na Śląsku Opolskim i to zarówno współczesnej, jak i przed rokiem 1945. Zawiera też materiały związane z problematyką placówek oświatowo-wychowawczych. W bibliografii znaleźć można opracowania dotyczące zagadnień regionalizmu zarówno w aspekcie historycznym, jak i współczesnym, informacje, które przydatne mogą być przy przygotowywaniu programów edukacji regionalnej na Śląsku Opolskim, a także wiadomości o już wdrożonych w opolskich szkołach rozwiązaniach dydaktycznych.

Udokumentowane są też informacje na temat nauczycieli. Chodzi o dane dotyczące konkretnych postaci (biografie i dorobek dydaktyczny, artystyczny czy naukowy), a także sprawy ogólniejsze – kształcenie i doskonalenie nauczycieli. Podobnie wyszukiwane i gromadzone są informacje bibliograficzne związane z uczniami.

Uwzględniane są ich indywidualne osiągnięcia w olimpiadach przedmiotowych i konkursach. Pomijane są natomiast informacje o przebiegu imprez okolicznościowych związanych ze stałymi punktami w kalendarzu oświatowym, takimi jak: rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego, ferie zimowe i letnie, okresowo powtarzające się aktualności, krótkie zapowiedzi imprez oraz materiały okolicznościowe bez istotnej wartości informacyjnej. W 2011 roku wydany został pierwszy tom bibliografii "Oświata na Śląsku Opolskim. Bibliografia w wyborze za lata 2005-2010"¹⁷, liczący 1664 opisy bibliograficzne. W 2016 roku opracowany został i przygotowany do druku kolejny tom wydawnictwa, obejmujący lata 2000-2004. Publikacja została przygotowana przez Iwonę Kowalską i Annę Zaczonę. Zakres, układ i metoda bibliografii pozostał niezmienny w stosunku do pierwszego tomu. Bibliografia rejestruje piśmiennictwo związane tematycznie z województwem opolskim. Obejmuje ona wydawnictwa zwarte oraz artykuły zamieszczone w czasopismach nie objętych bibliografią narodową ani regionalną, artykuły z dzienników lokalnych, gazet miejskich i samorządowych, z czasopism i wydawnictw ciągłych o zasięgu regionalnym (np.: "Nowa Trybuna Opolska", "Gazeta Brzeska", "Kalendarz Głubczycki", "Kluczborski Kurier Samorządowy", "Modelowe Nauczanie", "Nowy Biuletyn Szkolny", "Nowiny Nyskie", "Gazeta Ziemi Namysłowskiej") i ogólnokrajowym (np.: "Edukacja Medialna", "Guliwer", "Język Polski w Szkole-Gimnazjum", "Nowa Szkoła", "Polonistyka", "Przyroda i Człowiek", "Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne", "Życie Szkoły"). Bibliografia rejestruje

¹⁶ Zob. szerzej I. Kowalska, *Bibliografia Oświata na Śląsku Opolskim*, [w:] *Biblioteki pedagogiczne...*, s. 75-80.

¹⁷ *Oświata na Śląsku Opolskim: bibliografia w wyborze za lata 2005-2010*, oprac. I. Kowalska, A. Zaczona, Opole 2011.

również kilka wydawnictw dźwiękowych. Opisy bibliograficzne zawierają krótkie adnotacje, charakteryzujące tematykę opisywanego tekstu. Zasięgiem bibliografia obejmuje województwo opolskie. Zakres bibliografii jest zawężony w stosunku do całości problematyki oświatowej i szkolnej – pominięte jest szkolnictwo wyższe. Całość materiału podzielono na dwadzieścia działów głównych, w tym trzy poddziały dotyczące problematyki pedeutologicznej. Można wymienić tu m. in. takie działy jak: historia oświaty, polityka oświatowa, rankingi szkół, placówki oświatowo-wychowawcze, szkolnictwo niepubliczne, formy i metody nauczania, zajęcia pozalekcyjne, organizacja życia szkolnego, innowacje i eksperymenty prowadzone w szkołach, biografie i publikacje nauczycieli oraz dział dotyczący ucznia. Wykaz bibliografii, liczącej 2779 opisów bibliograficznych, uzupełniają indeksy autorski, geograficzny i przedmiotowy, a także wykaz najczęściej używanych skrótów i wykaz czasopism. W latach 2018-2019 zostaną podjęte prace nad przygotowaniem trzeciego tomu bibliografii oświaty na Śląsku Opolskim za okres 2011-2015.

Kolejnym wycinkiem pracy bibliograficznej w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Opolu są **zestawienia bibliograficzne** opracowywane przez pracowników biblioteki głównej i filii, przy szczególnym udziale pracowników Wydziału Informacji, Bibliografii i Udostępniania Zbiorów, które zamieszczane są na stronie internetowej biblioteki. Obecnie czytelnicy mają do dyspozycji ok. 190 zestawień bibliograficznych poświęconych w znacznej części pracy szkoły i zagadnieniom związanym z szeroko pojętą pedagogiką. Nadmienić należy, iż bibliografie te sporządzane są w większości nie tylko na podstawie własnych baz danych, ale także na podstawie bibliografii narodowej: "Przewodnika Bibliograficznego" oraz "Bibliografii Zawartości Czasopism", a także innych bibliografii (np. "Polskiej Bibliografii Literackiej") i katalogów bibliotecznych. Materiały te cieszą się olbrzymim zainteresowaniem użytkowników biblioteki, świadczy o tym liczba odsłon – ponad 89 tys. w 2017 r. Do najpopularniejszych tematów należą: "Rozwój dziecka w wieku przedszkolnym" (blisko 20 tys. odsłon), "Adaptacja dziecka w przedszkolu i w szkole" (ponad 15 tys. odsłon), "Uzależnienie od komputera i Internetu" (ponad 14,5 tys. odsłon), "Starość. Ludzie starzy. Gerontologia. Geriatria" (ok. 13,5 tys. odsłon). Szczególnie cennym rodzajem zestawień są bibliografie osobowe (podmiotowo-przedmiotowe), np. "Aleksander hrabia Fredro", "Krzysztof Kamil Baczyński", "Witold Gombrowicz", „Stefan Żeromski“, „Tomasz Różycki“. Praktyką jest sporządzanie zestawień bibliograficznych, które związane są z tematyką organizowanych przez bibliotekę konferencji naukowych i metodycznych, np. Związanych z biblioterapią¹⁸ i arteterapią¹⁹. Pracownicy biblioteki publikują bibliografie na łamach czasopism metodycznych i pedagogicznych, np. w "Nowej Szkole", "Wychowawcy", "Problemach Opiekuńczo-Wychowawczych", "Świetlice w Szkole"²⁰, ponadto w 2016 r. brali udział w tworzeniu „Słownika pracowników książki polskiej“ zamieszczając w nim biogramy byłych dyrektorek Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu Kamili Wartanowicz²¹ i Jolanty Anny Kasprowicz²².

Wydział Informacji, Bibliografii i Udostępniania Zbiorów tworzy również **bibliografię materiałów repertuarowych**, która jest na bieżąco rozbudowywana i aktualizowana. Składa się obecnie z 27 zestawień obejmujących scenariusze różnych uroczystości szkolnych, inscenizacji, apeli, montażu itp. Obejmuje ona takie hasła, jak: andrzejki, Boże Narodzenie, Dzień Babci, Dzień Dziadka, Dzień Dziecka, Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień

¹⁸ A. Załona, *Biblioterapia w zbiorach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu: bibliografia*, "Modelowe Nauczanie" 2013, nr 1, s. 104-124.

¹⁹ A. Załona, *Muzykoterapia w zbiorach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu: bibliografia w wyborze*, "Modelowe Nauczanie" 2014, nr 1, s. 87-96; eadem, *Choreoterapia w zbiorach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu: bibliografia w wyborze*, "Modelowe Nauczanie" 2014, nr 1, s. 97-99; M. Matkowska, B. Pająk, *Arteterapia: zestawienie bibliograficzne w wyborze za lata 2000-2012*, "Modelowe Nauczanie" 2013, nr 1, s. 125-142; I. Kowalska, *Filmoterapia w zbiorach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu: bibliografia w wyborze*, „Modelowe Nauczanie” 2014, nr 2-3, s. 92-93; eadem, *Teatroterapia w zbiorach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu: bibliografia w wyborze*, „Modelowe Nauczanie” 2014, nr 2-3, s. 94-95.

²⁰ E. Trojan, *Wspólna podróż po Europie – edukacja europejska: bibliografia w wyborze*, "Świetlica w Szkole" 2014, nr 1, s. 3-4; eadem, *Tablica interaktywna w procesie nauczania: bibliografia w wyborze*, "Nowa Szkoła" 2017, nr 2, s. 50-56; eadem, *Dziecko ulicy: bibliografia w wyborze za lata 1999-2013*, "Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze" 2014, nr 6, s. 56-58.

²¹ A. Załona, *Wartanowicz Kamila*, [w:] *Słownik pracowników książki polskiej : suplement 4. [T. 5]*, red. M. Rzadkowska, Warszawa 2016, s. 293-294.

²² I. Kowalska, *Kasprowicz Jolanta Anna*, *ibidem*, s. 106.

Nauczyciela, Dzień Ojca, Dzień Pluszowego Misia, Dzień Ziemi, Jan Paweł II, karnawał, Konstytucja 3 Maja, mikołajki, Nowy Rok, pierwszy dzień wiosny, rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego, Święto Niepodległości, walentynki, Wielkanoc, Zaduszki, a także takie zagadnienia jak: ekologia, jesień, zbrodnia katyńska czy zdrowie.

Szczególnie ważnym aspektem pracy bibliograficznej Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu jest, publikowana od 2012 roku na stronie internetowej biblioteki, unikatowa w skali kraju, na bieżąco aktualizowana, bibliografia "Motywy literackie, motywy w kulturze", która w 2017 roku powiększona została o 90 nowych haseł i miała ponad 103 tys. odślon. Bibliografia wykazywana jest przez Bibliotekę Narodową w zakładce „Bibliografia bibliologiczna” w „Wykazie polskich bibliografii nie opublikowanych”. Użytkownicy biblioteki dysponują obecnie ok. 480 zestawieniami bibliograficznymi dotyczącymi różnych motywów w kulturze, zarówno motywów literackich, jak również filmowych czy motywów w sztuce. Jest to bibliografia pomocna dla uczniów, szczególnie maturzystów przygotowujących się do prezentacji ustnej z języka polskiego, jak również dla nauczycieli i studentów. W bibliografii, której hasła ułożone są w porządku alfabetycznym, znaleźć można dokumenty dotyczące różnorodnych tematów, takich jak np.: alkohol, architektura, ciało, cnota, cisza, dziecko, erotyzm, karczmą, katedra, kicz, podróż, przyjaźń, smok, szaleństwo, śmierć, taniec, uczta, wesele, zazdrość, zbrodnia, żniwa. W przygotowaniu są następne zestawienia bibliograficzne dotyczące m. in. takich zagadnień jak: balet, detektyw, mowa ezopowa, nekrolog.

Podsumowując zaznaczyć należy, iż działalność informacyjno-bibliograficzna prowadzona przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Opolu jest bardzo rozległa i zróżnicowana. Według Zbigniewa Żmigrodzkiego prace bibliograficzne i wynikające z nich opracowania (spisy, przeglądy, monografie) służą upowszechnianiu wiedzy oraz zaspokajają różnorodne oczekiwania czytelnicze, łącząc się z działalnością dydaktyczno-wychowawczą²³. Bibliografia zarówno w wymiarze naukowym, jak i praktycznym ma długą i chlubną tradycję. Zdaniem Jadwigi Woźniak-Kasperek "Czasy, w których żyjemy, wbrew pozorom nie tylko nie zagrażają dalszemu rozwojowi bibliografii, ale wspomagają lub mogą wspomóc dalszy wzrost jej znaczenia i wartości historyczno-informacyjnej. Im więcej informacji krąży wokół nas, tym bardziej rośnie znaczenie ładu i komfortu informacyjnego, w tym bibliograficznego"²⁴.

Bibliografia:

1. *Bibliografia: metodyka i organizacja*, red. Zbigniew Żmigrodzki, Warszawa 2000. ISBN 83-87629-43-X.
2. *Bibliografia: teoria, praktyka, dydaktyka*, red. Jadwiga Woźniak-Kasperek, Mikołaj Ochmański, Warszawa 2009. ISBN 978-83-61464-06-8.
3. *Bibliografi@: źródła-standardy-zasoby*, red. Jerzy Franke, Warszawa 2013. ISBN 978-83-64203-01-5.
4. *Biblioteki pedagogiczne wobec wyzwań współczesnej oświaty: materiały z konferencji naukowej Kalisz 11-12 maja 2006*, red. Danuta Wańka, Kalisz 2008. ISBN 978-83-85638-80-6.
5. Kowalska Iwona, *Filmoterapia w zbiorach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu: bibliografia w wyborze*, "Modelowe Nauczanie" 2014, nr 2-3, s. 92-93.
6. Kowalska Iwona, *Teatroterapia w zbiorach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu: bibliografia w wyborze*, "Modelowe Nauczanie" 2014, nr 2-3, s. 94-95.
7. Matkowska Monika, Pająk Barbara, *Arteterapia: zestawienie bibliograficzne w wyborze za lata 2000-2012*, "Modelowe Nauczanie" 2013, nr 1, s. 125-142.
8. *Nauczyciel w bibliotece pedagogicznej - klient wyróżniony*, red. Agnieszka Fluda-Krokos, Beata Janik, Kraków 2016. ISBN 978-83-7271-993-5.
9. *Nauka o informacji*, red. Wiesław Babik, Warszawa 2016. ISBN 978-83-64203-82-4.
10. *Oświata na Śląsku Opolskim: bibliografia w wyborze za lata 2005-2010*,

²³ *Bibliografia: metodyka i organizacja*, red. Z. Żmigrodzki, Warszawa 2000, s. 14.

²⁴ J. Woźniak-Kasperek, *Narzędzia wyszukiwania treściowego w spisach bibliograficznych*, [w:] *Bibliografia: teoria, praktyka, dydaktyka*, red. J. Woźniak-Kasperek, M. Ochmański, Warszawa 2009, s. 232.

- red. Iwona Kowalska, Anna Zaćlona, Opole 2011. ISBN 978-83-930392-2-7.
11. *Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu: historia i współczesność (1951-2011)*, red. Anna Zaćlona, Opole 2011. ISBN 978-83-930392-1-0.
  12. *Słownik pracowników książki polskiej. Suplement 4*, red. Magdalena Rządowolska, Warszawa 2016. ISBN 978-83-64203-74-9.
  13. Trojan Elżbieta, *Dziecko ulicy: bibliografia w wyborze za lata 1999-2013*, "Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze" 2014, nr 6, s. 56-58.
  14. Trojan Elżbieta, *Tablica interaktywna w procesie nauczania: bibliografia w wyborze*, "Nowa Szkoła" 2017, nr 2, s. 50-56.
  15. Trojan Elżbieta, *Wspólna podróż po Europie - edukacja europejska: bibliografia w wyborze*, "Świetlica w Szkole" 2014, nr 1, s. 3-4.
  16. Zaćlona Anna, *Biblioterapia w zbiorach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu: bibliografia*, "Modelowe Nauczanie" 2013, nr 1, s. 104-124.
  17. Zaćlona Anna, *Choreoterapia w zbiorach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu: bibliografia w wyborze*, "Modelowe Nauczanie" 2014, nr 1, s. 97-99.
  18. Zaćlona Anna, *Muzykoterapia w zbiorach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu: bibliografia w wyborze*, "Modelowe Nauczanie" 2014, nr 1, s. 87-96.

Anna Zaćlona

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu

Dział Informacji, Bibliografii i Promocji

45-081 Opole, ul. Piastowska 18, II piętro

tel. 77 40 66 426

informacja@wbp.opole.opole.pl

kierownik – Hanna Jamry

tel. 77 40 66 433

h.jamry@wbp.opole.pl

Dział Informacyjno-Bibliograficzny Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu został utworzony w sierpniu 1960 roku. W 2012 r. dział poszerzył swoje zadania o promocję zbiorów i działań biblioteki i w strukturze biblioteki funkcjonuje pod nazwą Dział Informacji, Bibliografii i Promocji (DIBP). Pracami działu kieruje Hanna Jamry, w zespole pracuje jeszcze 4 pracowników.

Od 1999 r. dwupoziomowe Informatorium usytuowane jest na drugim piętrze w gmachu głównym biblioteki przy ul. Piastowskiej 18. Drugi poziom Informatorium zajmują pomieszczenia magazynowe. W Informatorium znajduje się księgozbiór liczący ok. 10 000 woluminów, 5 stanowisk z dostępem do Internetu (w tym jedno do pracy naukowej z drukarką i skanerem), dwa stanowiska z dostępem do katalogu i baz bibliograficznych oraz czytelnia z 12 miejscami dla czytelników. Informatorium działa w godzinach otwarcia biblioteki od poniedziałku do piątku 9.00–20.00, w soboty 9.00-15.30.

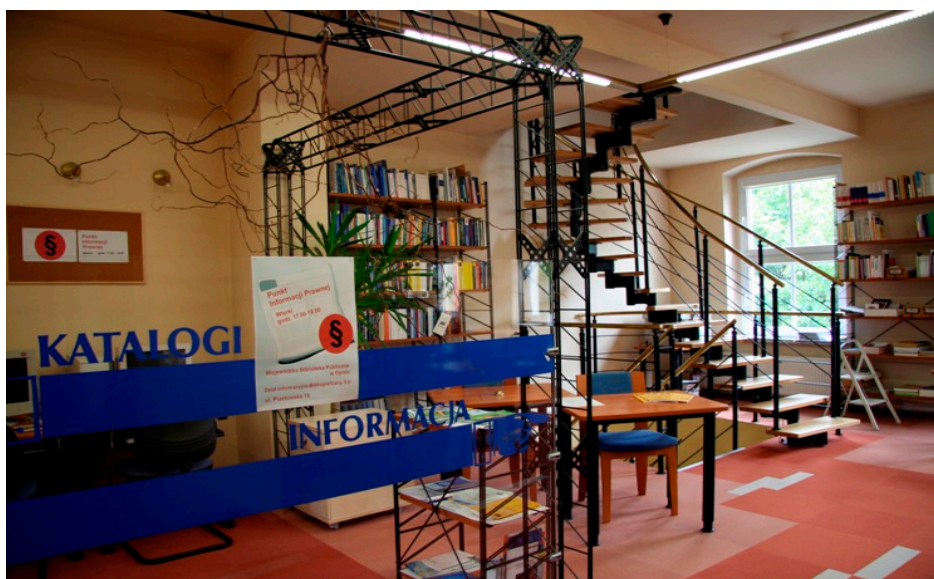
Księgozbiór podręczny działu tworzą bibliografie, słowniki, encyklopedie, monografie, wydawnictwa informacyjne itp. z różnych dziedzin wiedzy, ze szczególnym uwzględnieniem nauk humanistycznych i społecznych. Dużą część księgozbioru stanowią pozycje z zakresu prawa, bowiem w Dziale IBP od 10 lat funkcjonuje **Punkt Informacji Prawnej** prowadzony przez wolontariuszy – studentów Wydziału Prawa i Administracji UO.

Usługi informacyjne świadczone są przez wszystkie agendy Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu (Czytelnię Główną, Wypożyczalnię Zbiorów Naukowych, Oddział Zbiorów Specjalnych i Zabytkowych, Bibliotekę Obcojęzyczną, Bibliotekę Austriacką, Bibliotekę Muzyczną). Koordynatorem usług w zakresie szeroko pojętej informacji bibliograficznej, bibliotecznej i faktograficznej jest Dział Informacji, Bibliografii i Promocji. W Dziale IBP realizowane są kwerendy specjalistyczne: ustne, telefoniczne, pisemne oraz drogą mailową. Informacji udzielają pracownicy DIBP w oparciu o warsztat informacyjny funkcjonujący na nośnikach tradycyjnych i elektronicznych. Użytkownikom zapewnia się dostęp on-line w sieci lokalnej i Internecie do własnych baz danych i pozyskiwanych z zewnątrz. Bezpośrednio z usług działu mogą korzystać użytkownicy biblioteki legitymujący się ważną kartą

czytelnika oraz użytkownicy z Polski i zagranicy przy pomocy poczty elektronicznej i telefonicznie. Pracownicy działu udzielają informacji bibliograficznych, bibliotecznych i faktograficznych. Pomagają użytkownikom w doborze literatury na wybrany temat, w sporządzaniu bibliografii załącznikowej i przypisów bibliograficznych, także przygotowują zestawienia bibliograficzne sporządzane na podstawie własnych źródeł informacji. Kwerendy realizowane przez dział dotyczą głównie nauk humanistycznych i społecznych, a w szczególności informacji o regionie opolskim.

Przykładowe kwerendy pisemne realizowane w 2017 r.:

- Problemy interdyscyplinarne kobiet ofiar gwałtu,
- Monografia Michałowa gm. Olszanka,
- Różnice i podobieństwa w percepcji sytuacji rodzinnych w biografiach dorosłych rodzeństw,
- Czasopisma na Górnym Śląsku do 1933 r.,
- Ukraińskie Stowarzyszenie Artystyczne „Spokij” 1928-1938,
- Parafia Przemienienia Pańskiego w Opolu w latach 1992-2000,
- Historia lotniska w Polskiej Nowej Wsi,
- Życie codzienne na Śląsku Opolskim w latach 1945-1950.

Usługi świadczone w Informatorium są bezpłatne, oprócz odbitek kserograficznych oraz wydruków komputerowych.

Dział IBP prowadzi wiele form usług informacji zbiorowej wiążących się z takimi obszarami działalności jak: promocja, public relations, marketing, m.in. opracowuje scenariusze i przygotowuje graficznie wystawy okolicznościowe, plakaty, ulotki, zakładki informujące o bibliotece

i imprezach bibliotecznych (np. wydawana co miesiąc ulotka „Zapisz w kalendarzu”), uzupełnia informacje na tablicy ledowej (umieszczonej na fasadzie budynku biblioteki), nawiązuje kontakty z mediami (audycje radiowe i telewizyjne), redaguje comiesięczną wkładkę „Między Książkami” do „Nowej Trybuny

Opolskiej”, w której zamieszczane są najważniejsze wydarzenia i promowane nowe nabytki do zbiorów. Promowane są także działania biblioteczne w mediach społecznościowych (m.in. filmy zamieszczane na Facebooku:

<https://www.facebook.com/wbpopole/videos/1752839184775398/>) itd.

Pracownicy działu promują opolską literaturę przygotowując spotkania autorskie, promocje opolskich nowości wydawniczych, wystawy, jubileusze pisarzy, przedsięwzięcia wydawnicze. Dział IBP jest organizatorem cyklicznych spotkań ludzi pióra związanych z regionem. W maju tego roku odbędzie się kolejne, dziewiąte już, *Forum Opolskich Środowisk Literackich*. Coroczne spotkania zapraszają do wędrówek literackich i metaliterackich. Dotychczasowe fora były poświęcone m.in.: powojennemu życiu literackiemu na Śląsku Opolskim, promocji opolskiej literatury, debiutom literackim, reportażowi, Janowi Goczołowi, literackim pokoleniom.¹

Dział IBP redaguje [stronę www](#) biblioteki, z której możliwy jest dostęp do katalogów, bazy regionalnej „Bibliografia Województwa Opolskiego” oraz baz zewnętrznych, a także Opolskiej Biblioteki Cyfrowej i linków z przydatnymi adresami innych bibliotek oraz instytucji. Zakładka „Bazy”

http://wbp.opole.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=516&Itemid=54

umożliwia przeszukiwanie kilkudziesięciu katalogów centralnych, baz bibliograficznych i tekstowych, zarówno ogólnych jak i dziedzinowych. W ten sposób witryna biblioteki umożliwia użytkownikom samodzielne zlokalizowanie potrzebnej informacji. Zakładka „Linki” prowadzi użytkownika do konkretnych adresów: bibliotek w Polsce, katalogów elektronicznych, bibliotek cyfrowych, urzędów i instytucji o charakterze wojewódzkim i in.

Z nałożonego ustawowo obowiązku prowadzenia przez biblioteki publiczne stopnia wojewódzkiego i powiatowego bibliografii regionalnych Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu wywiązuje się wydając od 1980 roku roczniki *Bibliografii Województwa Opolskiego* (1980-1990), a jednocześnie prowadząc od 1988 roku bazę „Bibliografia Województwa Opolskiego”. Pełniąc także zadania biblioteki powiatowej dla powiatu ziemskiego opolskiego WBP publikuje bieżące roczniki *Bibliografii Powiatu Ziemskiego Opolskiego* (od 1999-; ostatni rocznik 2015). Roczniki są

¹ Jamry Hanna, Michalak Kordian, Forum Opolskich Środowisk Literackich „Wokół opolskiej literatury”, „Bibliotekarz Opolski” 2016, nr 2, s. 10-14. <http://www.bibliotekarzopolski.pl/arch/bo162.pdf>

dostępne w Opolskiej Bibliotece Cyfrowej.

Baza *Bibliografia Województwa Opolskiego* (1988-) <http://sowa.wbp.opole.pl/sowacgi.php?KatID=1>

Najstarsza i największa baza bibliograficzna dotycząca województwa opolskiego jest kontynuacją bibliografii, która ukazywała się w formie książkowej obejmującej lata 1980-1990 (roczniki są dostępne w Opolskiej Bibliotece Cyfrowej) <http://obc.opole.pl/dlibra>

Baza jest częścią ogólnopolskiego systemu bibliografii regionalnych, które pełnią funkcję uzupełniającą w odniesieniu do narodowych wykazów publikacji. Rejestruje materiały publikowane w prasie ogólnopolskiej, regionalnej i lokalnej, książki i ich fragmenty, mapy itp. Zakres bazy jest wszechstronny – obejmuje materiały z wszystkich dziedzin wiedzy dotyczące w swej treści województwa opolskiego. Zasięg terytorialny ograniczony jest do wydawnictw ukazujących się w Polsce. Czynnikiem decydującym o doborze jest wartość materiału informacyjnego.

Czytelnicy mogą dotrzeć do potrzebnych informacji poprzez zapytanie proste i wyszukiwanie zaawansowane z wykorzystaniem indeksów: autorskiego, tytułowego, tematycznego i tytułowego czasopism oraz zawęzić wyniki przez zastosowanie wyszukiwań fasetowych. Pod koniec 2017 r. baza zawierała ponad 84 000 rekordów. Baza tworzona jest w formacie MARC 21, od 2018 r. zastosowano nowe narzędzie wyszukiwawcze – deskryptory.

Ponadto w dziale tworzona jest baza ogólna *Kartoteka zagadnieniowa* dostępna w wewnętrznej sieci biblioteki, systematycznie uzupełniana nowymi opisami bibliograficznymi z prasy bieżącej prenumerowanej w WBP i z wydawnictw zwartych zakupionych do Działu IBP, dzięki czemu użytkownik może otrzymać materiały źródłowe na miejscu.

W Informatorium można skorzystać z bazy komercyjnej – Systemu Informacji Prawnej *LEGALIS* (zawierającego bazę aktów prawnych oraz modułów komentarzowych wykupionych przez bibliotekę: prawo pracy, prawo administracyjne, postępowanie cywilne, prawo cywilne, postępowanie karne, prawo karne, prawo rodzinne).

Z innych form informacji zbiorowej realizowanej w dziale na uwagę zasługują *lekcje biblioteczne* prowadzone dla uczniów opolskich szkół. W ofercie są nie tylko tematy stricte biblioteczne np. sporządzanie bibliografii załącznikowej i przypisów, źródła informacji, ale cały cykl lekcji realizowanych dotyczących krajów anglojęzycznych prowadzonych w języku angielskim (I love London, American tour, The English Year, I love Antipodes, Tales of Terror, Agatha Christie, J.R.R. Tolkien, Sir Arthur Conan Doyle, J.R.R. Tolkien i in.)

Dla bibliotekarzy bibliotek samorządowych Dział IBP prowadzi *szkolenia* z działalności informacyjnej i promocji oraz indywidualne spotkania przywarsztatowe dotyczące regionalnej bazy bibliograficznej. Pracownicy przygotowują również materiały metodyczne. W 2017 roku opracowany został praktyczny poradnik „Działalność informacyjna w bibliotekach publicznych województwa opolskiego”.

Przewodnik adresowany jest do pracowników organizujących i prowadzących warsztaty informacyjne w bibliotekach publicznych województwa opolskiego oraz dla osób początkujących w zawodzie bibliotekarza. W publikacji więcej miejsca poświęcono praktycznym działaniom dotyczącym przyjmowania i zapisywania kwerend, internetowym źródłom informacji, narzędziom i metodom wyszukiwania informacji, regionalnemu warsztatowi informacji oraz nowym zasadom sporządzania bibliografii załącznikowej i przypisów.

Biblioteka od ponad 60 lat prowadzi *działalność wydawniczą*. W Dziale IBP przygotowano wiele informatorów i poradników bibliograficznych. Ostatnie publikacje związane były ze środowiskiem literackim Opolszczyzny i zaowocowały serią „Wokół Opolskiej Literatury” m.in. biobibliograficznym informatorem „Pisarze opolscy”. Dział IBP udziela informacji na temat publikacji (tylko tu można przejrzeć wydania archiwalne), ponadto prowadzi sprzedaż wydawnictw własnych biblioteki.

Pracownicy IBP przygotowują materiały i artykuły do „Bibliotekarza Opolskiego”, m.in. stałe rubryki: „Nowości o Śląsku Opolskim”, „Opolanie – jacy są... Rozmowy z twórcami opolskiej kultury” oraz kalendaria: „Historia biblioteki w datach”, „Kalendarz rocznic i wydarzeń” zamieszczane na stronie biblioteki.

Hanna Jamry

Katarzyna Ostrowska-Pałyga

Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

Kronika działalności bibliotek publicznych w woj. opolskim w 2017 r.

I. Podstawowe dane liczbowe

31 grudnia 2017 r. w województwie opolskim działało **311** bibliotek publicznych i ich filii. W bibliotekach zarejestrowano 151 938 czytelników, którzy wypożyczyli na zewnątrz 2 649 931 książek i 197 404 jednostek inwentarzowych pozostałych zbiorów.¹

II. Współpraca międzynarodowa WBP w Opolu w 2017 r.

W dniach 9-12 maja 2017 r. w Środkowoczeskiej Bibliotece Naukowej w Kladnie przebywała delegacja bibliotekarzy z Opolu: Hanna Jamry, kierownik Działu Informacji, Bibliografii i Promocji, Anna Maciuk, pracownik Działu Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, Agata Bartosiewicz, pracownik Biblioteki Obcojęzycznej oraz Tadeusz Zarwański, kierowca. Opolscy bibliotekarze zwiedzali biblioteki okręgu środkowoczeskiego: wojewódzką w Kladnie, miejskie w Pradze, miejscowości uzdrowskiej Podebrady i niewielkim miasteczku Pečky. Gospodarze przygotowali również atrakcyjny program kulturalny, m.in. opolscy bibliotekarze uczestniczyli w Międzynarodowych Targach Książki w Pradze, zwiedzali Stare Miasto i Hradczany.

W dniach 15-19 maja 2017 r. gościła w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu delegacja bibliotekarzy z Biblioteki Komitatu im. Vörösmarty Mihálya w Székesfehérvár na Węgrzech. Opole odwiedzili: Edit Koloszárné Horinka – kierowniczką działu obsługi czytelników, Éva Juhász – bibliotekarka w dziale obsługi czytelników, Andrzej Straszewski – tłumacz i Attila Kovács – kierowca. Goście zwiedzili m.in.: zamek w Rogowie Opolskim, Wieżę Piastowską, Muzeum Polskiej Piosenki, Muzeum Wsi Opolskiej, zabytki Nysy oraz kopalnię złota w Złotym Stoku, a także biblioteki w Nysie, Paczkowie oraz WBP w Opolu. W Bibliotece Obcojęzycznej otworzyli wystawę pocztówek „Miasto królewskie Székesfehérvár”.

W dniach 19-25 czerwca 2017 r. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu gościła delegację bibliotekarzy z Obwodowej Publicznej Biblioteki Naukowej z Iwano-Frankiwska na Ukrainie w składzie: Lyudmyla Babii – dyrektor OPBN, Galyna Gorban, Vira Khimeichuk, Ivanna Salii, Iryna Melnyk i Mykhailo Vasylyshyn. Goście zwiedzili Wojewódzką Bibliotekę Publiczną, jej agendy oraz oddziały. Bibliotekarze z Ukrainy odwiedzili także m.in.: amfiteatr, katedrę, ogród zoologiczny i Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu, a także Zamek w Rogowie, GBP Murów, Filię Zagwizdzie, Bibliotekę pod Atlantami w Wałbrzychu, Zamek Książ, sztolnie w Walimiu oraz zamek i park w Mosznej. Wzięli także udział w „Dniu Bibliotekarza” w Rogowie Opolskim.

W dniach 21-26 sierpnia 2017 r. Na zaproszenie Obwodowej Publicznej Biblioteki Naukowej im. I. Franki w Iwano-Frankiwsku delegacja pracowników Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu przebywała w ramach umowy o współpracy w bibliotekach zachodniej Ukrainy. W skład delegacji wchodził: Tadeusz Chrobak – Dyrektor WBP Opolu, Małgorzata Bartoszevska – pracownik Działu Instrukcyjno-Metodycznego, Bogumiła Kalicińska-Becker – Kierownik GBP w Strzeleczkach, Rafał Kurdziel – kierownik Działu Wspomagania Procesów Bibliotecznych, Mateusz Łuczak – pracownik Działu Wspomagania Procesów Bibliotecznych i Robert Dudek – pracownik Działu

¹ Analiza działalności bibliotek publicznych w mieście – gminie w roku 2017 r. Materiały własne Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu.

Administracyjno-Organizacyjnego. W trakcie wizyty bibliotekarze z Opola odwiedzili biblioteki oraz domy kultury w miastach i na wsi w rejonie Tyśmienickim (Kałusz, Jamnica, Tyśmienica, Czarnoleźce), Kosowskim (Pistyń, Jaworów, Kosiw), Dolińskim (Dolina, Hosziw, Podbereż), jak również zwiedzili Obwodową Publiczną Bibliotekę Naukową im. I. Franki w Iwano-Frankiwsku, klasztor z kopią obrazu jasnogórskiego, Skąły Dobosza w rejonie Dolińskim.

W dniach 4-8 września 2017 r. w WBP przebywała delegacja bibliotekarzy z Państwowej Biblioteki Naukowej w Bańskiej Bystrzycy na Słowacji w składzie: PhDr. Olga Doktorová – kierownik Gabinetu Dyrektora, mgr Terézia Durdiaková – Dział Gromadzenia i mgr Ján Debnár – kierownik Działu Technologii Informatycznych i Zamówień. Goście odwiedzili m.in.: agendy WBP, opolski amfiteatr i katedrę, zamek w Rogowie, Muzeum Polskiej Piosenki, a także Hydropolis – Centrum Wiedzy o Wodzie i MultiCentrum Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu, Prudnicki Ośrodek Kultury i Bibliotekę Publiczną w Prudniku i Miejską oraz Gminną Bibliotekę Publiczną w Głogówku.

W dniach 24-30 października 2017 r. pracownicy Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu: Magdalena Mączyńska, pracownik Działu Informacji, Bibliografii i Promocji, Zdzisława Bernaś-Kośny, pracownik Działu Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, Barbara Giedrojc, pracownik Oddziału Zbiorów Specjalnych i Zabytkowych oraz Krystyna Pawłowska, pracownik Działu Informacji, Bibliografii i Promocji, gościli w Państwowej Publicznej Bibliotece Naukowej w Białymostku. Opolscy bibliotekarze zwiedzili kilkanaście bibliotek obwodu białostockiego: bibliotekę Państwowego Uniwersytetu Technicznego im. W. Szukowa w Białymostku, bibliotekę i dom kultury w Dimitriewce, w Rokitnoje, biblioteki rejonu jakolewskiego, bibliotekę im. Puszkina w Starym Oskole oraz partnerską bibliotekę w Białymostku wraz z wybranymi oddziałami.

III. Konferencje i narady

4 kwietnia 2017 r. Konferencja dyrektorów i kierowników bibliotek publicznych województwa opolskiego.

W programie przewidziano m.in.: podsumowanie i omówienie działalności bibliotek publicznych w woj. opolskim w 2016 r. oraz omówiono poradnik „Działalność informacyjna w bibliotekach publicznych województwa opolskiego” Gośćmi konferencji byli Maciej Witkowski i Daniel Cyris XE Opole, którzy zaprezentowali sprzęt do digitalizacji dokumentów.

6 czerwca 2017 r. VIII Forum Opolskich Środowisk Literackich „Literackie pokolenia”. Gośćmi konferencji byli: prof. Dorota Simonides i prof. Janina Hajduk Nijakowska, Teresa Nietysza i Małgorzata Sobolewska Edward Pochroń i Marian Buchowski. Podczas tegorocznego Forum twórcy – od opolskich debiutantów lat 50-tych i 60-tych po najmłodszą generację literatury – poruszano wątki łączące i dzielące pokolenia, więzi międzypokoleniowe i obszary, w których oba pokolenia mogą inspirować i uczyć się od siebie nawzajem. Goście odpowiedzieli na pytania: Czy duety twórców, których łączą więzy krwi wspierają się wzajemnie w pisaniu, czy przeciwnie, konkurują ze sobą? Oprawę muzyczną wydarzenia zapewnili: Magdalena Bal, absolwentka Państwowej Szkoły Muzycznej w Opolu (saksofon) i Agnieszka Spodymek, nauczyciel PSM (akompaniament)

8-10 września 2017 r. IV Ogólnopolska Konferencja Genealogów. W programie przewidziano wykłady dotyczące m.in.: archiwów kościelnych oraz genealogii genetycznej, a wśród prelegentów będą pracownicy archiwów państwowych, Archiwum Głównego Akt Dawnych oraz członkowie towarzystw genealogicznych.

3 października 2017 r. Konferencja dyrektorów i kierowników bibliotek publicznych województwa opolskiego. W programie przewidziano m.in.: omówienie wyników działalności bibliotek publicznych w I półroczu 2017 r. oraz zapoznanie z cyfrową wypożyczalnią międzybiblioteczną Academica.

IV. Szkolenia

W 2017 r. Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E. Smółki była organizatorem 35 szkoleń z wielu dziedzin mających na celu wzrost kompetencji zawodowych pracowników bibliotek publicznych w województwie opolskim. Zorganizowano szkolenia w formie wykładów, warsztatów, konferencji i seminariów. Ciekawsze działania podjęte przez WBP w Opolu w zakresie doskonalenia zawodowego to m.in.:

- cykl szkoleń „E-booki” i „Tablety w bibliotece”
- cykl szkoleń poświęconych systemowi Mak +
- cykl szkoleń „Trudne kwerendy, zaawansowana działalność informacyjna w bibliotekach publicznych”
- szkolenie „Opracowanie dokumentów z wykorzystaniem deskryptorów”
- szkolenie „Opracowanie rzeczowe dokumentów z wykorzystaniem UKD”
- szkolenie „Gamifikowanie literatury na smartfony”
- szkolenie „Wprowadzenie do biblioterapii”
- szkolenie „Motywowanie do pracy”

kurs dla pracowników nowo zatrudnionych w bibliotekach publicznych

W 2017 r. Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E. Smołki w Opolu pozyskała środki na realizację szkoleń pt. „Biblioteka. Sprawdzona mark@” w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego 2017 „Partnerstwo dla książki”. W ramach projektu zrealizowano 6 szkoleń:

1. Budowanie potencjału biblioteki. Marka biblioteki, czym jest jak ją wykreować.
2. Media relations, czyli jak promować instytucje kultury w mediach.
3. Podnoszenie kompetencji cyfrowych bibliotekarzy.
4. Nowe sposoby promocji czytelnictwa.
5. Copywriting w Internecie - Jak pisać, aby dobrze nas rozumiano.
6. Infografika – zamiast zwykłej informacji.

"Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego"

"Sfinansowano ze środków budżetu Województwa Opolskiego"

V. Wystawy objazdowe

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu zorganizowała 23 wystawy objazdowe:

„A jak już będę tam, na górze, to czasem tu do was na ziemię zejdę...”

Wystawa prezentuje życie i twórczość Agnieszki Osieckiej – polskiej poetki, znanej przede wszystkim, jako autorki tekstów piosenek. Życie i działalność bohaterki wystawy prześledzić można na podstawie zdjęć oraz wspomnień samej Agnieszki Osieckiej oraz jej przyjaciół. Wystawa była eksponowana w Gminnej Bibliotece Publicznej w Gogolinie.

„Adam Mickiewicz w kręgu rodziny i przyjaciół”

Wystawa fotograficzna starająca się przybliżyć Adama Mickiewicza w sposób odmienny od przyjętego w podręcznikach szkolnych - nie, jako wieszcz, ale człowieka „prywatnego”. Na wystawie przedstawiono krąg osób - rodziny i przyjaciół – bliskich Adamowi Mickiewiczowi w różnych okresach jego życia. Jednocześnie na tym tle przedstawiono bohatera wystawy, jako człowieka niepozbawionego wad, ze słabościami, skomplikowanym życiem osobistym. Wystawa była eksponowana w Gminnej Bibliotece Publicznej w Reńskiej Wsi.

„Anatomia Zbrodni Literackiej”

Wystawa przedstawia powieść kryminalną od jej rozwoju do współczesności. Prezentuje odmiany powieści kryminalnej, najważniejszych twórców gatunku – autorów polskich i zagranicznych. Wystawa zawiera również ważne pojęcia związane z literaturą kryminalną, prezentuje serie wydawnicze, a także przedstawia nawiązania filmowe. Wystawa była eksponowana w Gminnej Bibliotece Publicznej w Pokoju.

„Gdzie teraz jesteście dzieci kochane...? – Muzycynie o Powstaniu Warszawskim”

Powstanie Warszawskie było i wciąż jest źródłem inspiracji dla wielu twórców. Do dziś ten heroiczny zryw ma wielki wpływ na artystów - powstają inspirowane Powstaniem filmy, dramaty, powieści, a także utwory muzyczne. Współcześnie teksty i muzykę o Powstaniu tworzą i śpiewają zespoły oraz soliści - polscy i zagraniczni - wywodzący się z wielu różnych gatunków muzycznych: rocka, popu, piosenki literackiej, a nawet rapu, hip-hopu czy muzyki

alternatywnej np.: Lao Cze, Sabaton, Marduk czy Hemp Gru. Wystawa była eksponowana w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Ozimku i Bibliotece Publicznej w Paczkowie.

„Jan Goczoł – wystawa przygotowana z okazji 80. rocznicy urodzin poety”

Wystawa poświęcona jest życiu i twórczości Jana Goczoła. Wystawa była eksponowana w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Otmuchowie.

„Nigdy nie chadzał w wieńcu sławy”

Wystawa jest prezentacją życia i twórczości Bolesława Prusa, któremu rodacy, wypisali na nagrobku słowa: "Serce serc". Żaden inny pisarz takiego dowodu uznania od współczesnych nie uzyskał. Wystawa przedstawia postać autora, którego współczesny obraz nie odpowiada jego rzeczywistej randze. Wystawa była eksponowana w Gminnej Bibliotece Publicznej w Zębowicach.

„Parnas literacki”

Wystawa prezentuje najbardziej prestiżowe nagrody literackie przyznawane w Polsce po 1945 roku oraz nowe, ustanowione po przełomie 1989 roku. Ekspozycja składa się z 17 plansz. Wśród prezentowanych nagród znalazły się m.in.: Nagroda Literacka Gdynia, Nagroda Fundacji im. Kościelskich, Literacka Nagroda Europy Środkowej Angelus, Nagroda Literacka Nike. Wystawa przedstawia genezę poszczególnych nagród, fundatorów oraz laureatów z poszczególnych lat. Wystawa była eksponowana w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kędzierzynie-Koźlu.

„Edward Pochroń – Benefis”

Wystawa prezentująca dorobek Edwarda Pochronia – najstarszego, czynnego dziennikarza naszego regionu – związanego z „Trybuną Opolską”, współzałożyciela i pierwszego red. naczelnego miesięcznika społeczno-kulturalnego „Opole”. Wieloletniego prezesa opolskiego oddziału Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich, pomysłodawcy konkursów dziennikarskich. Po rozstaniu z „Trybuną Opolską” współtworzył i był red. naczelnym czasopism: „Gazeta Opolska”, „Echo Gmin”, „Strzelec Opolski”, „Panorama Opolska”. Obecnie jest wydawcą i red. naczelnym „Echa Gmin Opolskich”. Wystawa była eksponowana w Gminnej Bibliotece Publicznej w Popielowie.

„Sławni Opolanie”

Wystawa prezentuje sylwetki wybranych postaci osób pochodzących z Opolszczyzny i związanych z ziemią opolską zwłaszcza z powiatem opolskim ziemskim. Są to osoby żyjące w różnych okresach historycznych i działające w różnych sferach życia takich jak nauka, kultura, polityka i sport. Wystawa była eksponowana w Gminnej Bibliotece Publicznej w Gogolinie.

„Słowem malowane – ilustracje do dzieł Henryka Sienkiewicza”

Wystawa przedstawia dzieła malarskie inspirowane powieściami Henryka Sienkiewicza, wśród prezentowanych prac znajdują się prace Piotra Stachiewicza do „Quo Vadis” oraz „Rodziny Połanieckich” Bartka Zwycięzcy, serię rysunków Juliusza Kossaka do „Ogniem i mieczem”. Wśród ilustratorów dzieł Sienkiewicza znajdziemy również nazwiska Konstantego Górskiego, Adama Setkowicza, Józefa Brandta, Stanisława Batowskiego, Włodzimierza Tetmajera i współczesnych nam m.in. Jana Marcina Szancera, Szymona Kobylińskiego, Janusza Stannego, Franciszka Maśluszcza. Wystawa była eksponowana w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Prudniku.

„Wielkanoc na dawnej pocztówce”

Wystawa prezentuje 90 najstarszych przedwojennych pocztówek wielkanocnych pochodzących z wydawnictw polskich, niemieckich, francuskich, rosyjskich oraz węgierskich. Kartki te zdumiewają swoją tematyczną różnorodnością i motywami, na co z pewnością nie miały wpływu fakt, że ich projektem zajmowali się niejednokrotnie znani rysownicy oraz ilustratorzy. Wszystkie pocztówki pochodzą ze zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu. Wystawa była eksponowana w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Ozimku, Gminnej Bibliotece Publicznej w Tarnowie Opolskim, filia w Raszowej.

„Wisława Szymborska i Kornel Filipowicz”

Wystawa prezentuje poetkę oraz pisarza, z którym nasza noblistka była związana ponad 20 lat. Ciekawostki z życia obojga twórców, ich zwyczaje, żartobliwe teksty, ciekawe informacje oraz zdjęcia – to wszystko znalazło się na

dwunastu planszach wystawy. Wystawa była eksponowana w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Kluczborku.

„Z kresowego albumu – pocztówki”

Wystawa prezentuje kolekcję przedwojennych pocztówek miast i miasteczek kresowych, pochodzących ze zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu. Podziwiać można karty pocztowe ukazujące architekturę i widoki m.in. Lwowa, Stanisławowa, Kołomyji, Brzeżan, Stryja, Wilna, „kresowej Oklahomy”, czyli Borysławia i Drohobycza, miejscowości turystycznych jak Jaremcze, Worochta, Zaleszczyki oraz uzdrowiska - Truskawca czy Lubienia Wielkiego. Wystawa była eksponowana w Gminnej Bibliotece Publicznej w Pokoju.

VI. Spotkania autorskie

W 2017 r. WBP w Opolu zorganizowała 89 spotkań autorskich w tym 48 w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki.

VII. Programy i projekty

W 2017 r. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i. E. Smołki w Opolu zrealizowała następujące projekty:

„Językowo-kulturowy przekładaniec” zadanie realizowane w ramach programu dotacyjnego „Partnerstwo dla książki”.

„Biblioteka. Sprawdzona mark@” zadanie realizowane w ramach programu dotacyjnego „Partnerstwo dla książki”.

„Słowo – obraz – dźwięk” Program realizowany przez Narodowe Centrum Kultury.

„Historie z kresowego albumu pamięci” zadanie realizowane przez Instytut Książki w ramach programu dotacyjnego „Promocja czytelnictwa”.

„Zadanie w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 1 Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych” Program finansowany ze środków Biblioteki Narodowej.

„Dyskusyjne Kluby Książki 2017” zadanie „Dyskusyjne Kluby Książki w woj. opolskim” jest finansowane ze środków Instytutu Książki.

Analiza Funkcjonowania Bibliotek

Analiza Funkcjonowania Bibliotek jest projektem realizowanym przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich przy współpracy Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych, Konferencji Dyrektorów Bibliotek Pedagogicznych oraz Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich. Celem projektu jest opracowanie i wdrożenie jednolitych metod oraz narzędzi systematycznej oceny działania bibliotek naukowych, pedagogicznych i publicznych opartych na analizie i porównaniach danych statystycznych oraz wskaźników funkcjonalności w obrębie poszczególnych typów bibliotek, włączając w to badania satysfakcji odbiorców usług bibliotecznych. W projekcie uczestniczyło 34 bibliotek publicznych z województwa opolskiego.

Dyskusyjne Kluby Książki

W województwie opolskim w 2017 r. działa 55 Dyskusyjnych Klubów Książki. Kluby funkcjonują przy bibliotekach publicznych w: Baborowie, Brzegu, Głubczycach (Wypożyczalnia i Oddział dla Dzieci), Głuchołazach, Gogolinie, Kamieniu Śląskim (filia GBP w Gogolinie), Malni (filia GBP w Gogolinie), Grodkowie, Jemielnicy, Piotrówe (filia GBP w Jemielnicy) Kamienniku, Kędzierzynie-Koźlu, Kluczborku, Krapkowicach, Lewinie Brzeskim, Łosiuwie (filia MiGBP w Lewinie Brzeskim), Lubszy, Kościerzycach (filia GBP w Lubszy), Jasienicy Dolnej (filia BP w Łambinowicach), Wierzbii (filia BP w Łambinowicach), Murowie, Namysłowie, Nysie, Białej Nyskiej (filia MiGBP w Nysie), Oleśnie, Olszance, Opolu – WBP Biblioteka Austriacka, MBP – wypożyczalnia centralna, filia nr 7, filia nr 18, Oddział Dziecięcy, Otmuchowie, Kałkowie (filia BP w Otmuchowie), Paczkowie, Pakosławicach, Prusinowicach (filia GBP w Pakosławicach), Pokoju, Popielowie, Karłowicach, (filia GBP w Popielowie), Starych Siołkowicach (filia GBP w Popielowie), Prudniku – filia nr 1, Strzelcach Opolskich – w filii miejskiej, Zielinie (filia GBP w Strzeleczkach),

Nakle – klub dla dzieci i dla dorosłych (filia GBP w Tarnowie Opolskim), Przyworach (filia GBP w Tarnowie Opolskim), Raszowej (filia GBP w Tarnowie Opolskim), Tułowicach, Walcach, Zębolicach, Zdieszowicach, Żyrowej (filia MiGBP w Zdieszowicach).

Konsorcjum Opolskie Biblioteki Publiczne

Od 15 grudnia 2012 r. w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im E. Smółki w Opolu działa Konsorcjum Opolskie Biblioteki Publiczne, które oferuje swoim czytelnikom darmowy dostęp do książek elektronicznych znajdujących się na platformie IBUK Libra należącej do Wydawnictwa PWN. W 2017 r. w konsorcjum uczestniczyło 18 bibliotek publicznych województwa opolskiego, a ich czytelnicy mieli bezpłatny dostęp do ponad 1620 publikacji elektronicznych z zakresu: nauk ekonomicznych, humanistycznych, matematyczno-przyrodniczych, społecznych oraz informatyki, medycyny, prawa i literatury faktu. Aby skorzystać z oferty czytelnicy mogą się zgłaszać do bibliotek po indywidualne kody aktywacyjne dostępu do platformy IBUK Libra.

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa, Priorytet 2 Infrastruktura bibliotek 2016-2020.

Oleska Biblioteka Publiczna im. Jakuba Pieloka otrzymała dotację w wysokości 660 229 zł „Modernizacja biblioteki głównej w Oleśnie wraz z Filią dla Dzieci oraz zakup niezbędnego wyposażenia”.

System biblioteczny MAK +

MAK+ jest elektronicznym, zintegrowanym systemem bibliotecznym, stworzonym i rozwijanym przez Instytut Książki. System umożliwi tworzenie elektronicznego katalogu bibliotecznego, bazy użytkowników placówki, rejestrację wypożyczeń i udostępnień zasobów oraz prowadzenie statystyki bibliotecznej. Praca odbywa się poprzez przeglądarkę internetową.

Jednolity, centralny system komputerowy MAK+, oferowany jest wszystkim bibliotekom bez względu na formę organizacyjną.

W 2017 r. w woj. opolskim z systemu MAK + korzystały 22 biblioteki główne¹

1. Ośrodek Kultury Biblioteka Publiczna w Bączynie
2. Gminna Biblioteka Publiczna w Chrzastowicach
3. Gminna Biblioteka Publiczna w Domaszowicach
4. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Głogówku
5. Centrum Kultury. Biblioteka Publiczna w Głuchołazach
6. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Kietrze
7. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kolonowskim
8. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Korfantowie
9. Gminna Biblioteka Publiczna w Lasowicach Wielkich
10. Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Lewinie Brzeskim
11. Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna w Łambinowicach
12. Namysłowski Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna
13. Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Biblioteka Publiczna w Olszance
14. Dom Kultury w Ozimku. Miejska i Gminna biblioteka Publiczna w Ozimku
15. Biblioteka Publiczna w Paczkowie
16. Gminna Biblioteka Publiczna w Polskiej Cerekwi
17. Gminna Biblioteka Publiczna w Popielowie
18. Gminna Biblioteka Publiczna w Skarbimierzu
19. Gminna Biblioteka Publiczna w Świerczowie
20. Gminna Biblioteka Publiczna w Turawie
21. Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Zawadzkiem
22. Gminny Ośrodek Informacji Kultury i Czytelnictwa w Zębolicach

Zakup nowości wydawniczych do bibliotek

Program finansowany ze środków Biblioteki Narodowej „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek”. Celem Programu, realizowanego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa na lata 2014-2020, jest

wzbogacenie i odnowienie księgozbiorów bibliotek publicznych. Zadaniem Programu jest wzmocnienie bibliotek publicznych poprzez stały dopływ nowości wydawniczych, a w konsekwencji zwiększenie oferty czytelniczej dla użytkowników bibliotek.

VIII. Ranking Bibliotek 2017

W 2017 r. Instytut Książki i „Rzeczpospolita” nagrodziły samorządy najbardziej zaangażowane w kulturalny rozwój swoich gmin.

W kategorii – najlepsze w województwie:

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Krapkowicach zajęła pierwsze miejsce i uzyskała 262,99 punktów

Oleska Biblioteka Publiczna zajęła drugie miejsce uzyskując 223,92 punktów

Miejska Biblioteka Publiczna w Brzegu zajęła trzecie miejsce i uzyskała 215,24 punktów.

IX. Nagrody dla bibliotek

Gminna Biblioteka Publiczna w Murowie, filia w Zagwiździu otrzymała nagrodę dyrektora WBP w Opolu w ramach I edycji konkursu „O tytuł najlepszej wiejskiej filii bibliotecznej województwa opolskiego”.

Gminna Biblioteka Publiczna w Strzeleczkach, filia w Zielinie otrzymała nagrodę Instytutu Książki za recenzję rysowaną „Klinika zdrowego chomika. Bazylia”.

Gminna Biblioteka Publiczna w Strzeleczkach, filia w Zielinie otrzymała nagrodę Instytutu Książki za recenzję rysowaną „W poszukiwaniu domu”.

X. Jubileusze bibliotek

24 listopada 2017 r. uroczyste obchody 70-lecia działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Baborowie;

8 maja 2017 r. uroczyste obchody 70-lecia Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Nysie;

26 września 2017 r. obchody 70-lecia działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu.

XI. Wybrana działalność promocyjna bibliotek

Gminna Biblioteka Publiczna w Baborowie

marzec - spotkanie autorskie ze Zbigniewem Masternakiem

kwiecień - spotkanie autorskie z Robertem Gondkiem

kwiecień - czerwiec - Konkurs literacki „Widzę i opisuję”

maj - spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską

sierpień - zajęcia edukacyjne „Jak e-czytać”

październik - Warsztaty komiksowe w MBP w Opolu

listopad - spotkanie autorskie z Wojciechem Cesarzem

listopad - spotkanie autorskie z Łukaszem Walewskim

listopad - spotkanie autorskie z Magdą Podbylską

„Czytamy sobie” – całoroczna akcja: głośne czytanie i zajęcia edukacyjne dla przedszkolaków; młodzież czyta seniorom; cotygodniowe spotkania z mieszkańcami domu opieki (głośne czytanie).

Miejska Biblioteka Publiczna w Brzegu

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

luty - IX Brzeski Festiwal Gier Planszowych

luty - ferie zimowe w Oddziale dla Dzieci

luty - spotkanie autorskie z Agnieszką Lingas-Łoniewską

kwiecień - spotkanie autorskie z Justyną Sobolewską

maj - IV gra miejska „Książęce Manewry”

maj - spotkanie z Jonathanem Carrollem

maj - akcja głośnego czytania „Czytać każdy może”

maj - VII turniej szachowy „Partyjka w bibliotece”

czerwiec - spotkanie z A. Gibasiewicz

czerwiec - VI rajd rowerowy „Odjazdowy Bibliotekarz”

wrzesień - Narodowe czytanie „Wesele”
wrzesień - X Festiwal Piastów Śląskich- warsztaty muzyczne
październik - rozpoczęcie cyklicznej akcji w Oddziale dla Dzieci „Supełek różnaitości”
październik - spotkanie z W. Skibińskim
październik - XIX Konfrontacje literackie Syfon 2017
grudzień - spotkanie autorskie z Marcinem Pałaszem

Gmina Biblioteka Publiczna w Domaszowicach

styczeń - ferie w bibliotece
marzec - V edycja Konkursu „Stroik wielkanocny 2017”
kwiecień - zajęcia z przedszkolakami (pogadanka o zasadach korzystania z biblioteki, głośne czytanie)
kwiecień - wycieczka do Namysłowa na spotkanie autorskie z Ewą Chotomską
maj - wizyta gimnazjalistów w bibliotece (zasady korzystania z biblioteki)
czerwiec - spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską
lipiec - sierpień - Warsztaty wakacyjne
październik - „Spotkajmy się przy kawie”. Cykl spotkań z seniorami
listopad - spotkanie z Powiatowym Rzecznikiem Konsumentów w ramach cyklu „Spotkajmy się przy kawie”
listopad - warsztaty robienia na szydełku w bibliotece
grudzień - spotkanie z dzielnicowy z seniorami w ramach cyklu „Spotkajmy się przy kawie”
grudzień - IV edycja Gminnego Konkursu „Stroik bożonarodzeniowy”

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Głogówku

lutych - „Dzień kota” – gry i zabawy integracyjne dla dzieci
marzec - warsztaty literacko – dziennikarskie – Zbigniew Masternak
marzec - spotkanie autorskie z Agnieszka Tyszką
maj - spotkanie autorskie z Łukaszem Wierzbickim
wrzesień - spotkanie autorskie z Jackiem Getnerem
październik - spotkanie przedszkolaków z informatykiem Arkadiuszem Maus
listopad - spotkanie przedszkolaków z muzykiem Robertem Trinczkim
listopad - Dzień Pluszowego Misia – gry i zabawy integracyjne dzieci

Centrum Kultury. Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Głuchołazach

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki
Cykliczne spotkania w ramach działania „Wirtualne Podróże po Europie”
marzec - Warsztaty Rękodzieła z okazji Dnia Kobiet
kwiecień - Warsztaty Literackie z okazji Międzynarodowego Dnia Książki dla dzieci
maj - IV Noc w Bibliotece - Niekończąca Się Historia
maj - XIII Biesiada Czytelnicza
czerwiec - Odjazdowy Bibliotekarz 2017
lipiec - szkolenia komputerowe
październik - Dyktando Ortograficzne Dla Dzieci i Młodzieży
październik - Konkurs Plastyczny - Miś i przyjaciele z bajek
październik - spotkanie autorskie z Jakubem Ćwiekiem
listopad - Rodzinny Festiwal Gier Planszowych
listopad - Międzynarodowy Dzień Postaci z Bajek
listopad - IX Święto Pluszowego Misia
listopad - Motyle Książkowe
grudzień - Mikołajkowe warsztaty artystyczne

Gminna Biblioteka Publiczna w Gogolinie

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki
marzec - spotkanie z ks. prof. dr hab. Andrzejem Hanichem z Prószkowa - promocja książki „Opolszczyzna w wielu smakach 2”

marzec - spotkanie autorskie z Krystyną Mirek w ramach DKK
kwiecień - spotkanie autorskie „Prawda i legenda o ojczyznach utraconych” z profesorem Stanisławem Sławomirem Nicieją. Promocja książek „Kresowa Atlantyda”
kwiecień - Wystawa - „Polscy laureaci literackiej Nagrody Nobla” ze zbiorów WBP w Opolu
maj - wykład Artura Szymczaka, mieszkańca Gogolina pt.: „Pierwsi w Europie. Dziedzictwo Konstytucji 3 Maja”
kwiecień - spotkanie autorskie z Bogną Ziembicką w filii bibliotecznego w Malni, zorganizowane w ramach DKK
maj - rozstrzygnięcie konkursu plastycznego pt. „Pomnik Karolinki i Karlika Symbolem Gogolińskiej Ziemi”
maj - spotkanie autorskie z Magdaleną Kordel
maj - spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską
maj - spotkanie autorskie z Elizą Piotrowską
wrzesień - wieczór poetycko-muzyczny z poetką Agnieszka Chrobot, oprawa muzyczna Małgorzata Pasznicka
wrzesień - spotkanie z Pawłem Beręsewiczem pisarzem książek dla dzieci i młodzieży
październik - wykład prof. dr hab. Ireny Ponikowskiej „Tradycja i nowoczesność polskiej medycyny uzdrowiskowej”
listopad - wykład Reginy Kalli-Szulc na temat historii konwentu sióstr boromeuszek w Gogolinie. Promocja książki „Posługa Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza w Gogolinie w latach 1895-2015” wydaną w 2016 r. Organizatorem spotkania było Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Gogolińskiej i Gminna Biblioteka Publiczna.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Grodkowie

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

styczeń - Wystawa „Dzisiaj w Betlejem – o zwyczajach świąt Bożego Narodzenia”
styczeń - marzec - Wystawa „Historie ślubne – wystawa dawnych zdjęć ślubnych mieszkańców gminy Grodków”
styczeń - Wystawa „Dawnych książek czar...ulubione książki naszych dziadków, rodziców i ...nasze”
luty - ferie w bibliotece
luty - wykład Stanisława Kurnatowskiego „Ratusz w Grodkowie - remont”
luty - warsztaty rękodzieła „Kwiaty ze wstążki”
luty - warsztaty rękodzieła „Jajka zdobione filcowania na sucho”
luty - marzec - wystawa „Ostatni obrońcy Kresów Wschodnich”
luty - spotkania w ramach akcji społecznej „Cała Polska czyta dzieciom”
luty - marzec - wystawa „Z miłości do książek...powrót do klasyki”
marzec - kwiecień - Wystawa „Kobieta – fotografie Marty Ostrowskiej”
marzec - spotkanie autorskie z Magdaleną Mordel, grodkowianką, autorką wierszy i opowiadań dla dzieci i młodzieży
marzec - wykład „Grodków dawniej i dziś” z cyklu- Czego nie wiesz o Grodkowie
marzec - odwiedziny dzieci z PSP w Chróście
marzec - „Dzień gier planszowych”
marzec - czerwiec - Szkolenie komputerowe dla seniorów
marzec - Warsztaty wielkanocne z Stefanią Topolą „Malowanie na porcelanie”
marzec - kwiecień - Wystawa wielkanocna
marzec - spotkania w ramach akcji społecznej „Cała Polska czyta dzieciom”
kwiecień - spotkanie z podróżniczką Renatą Matusiak. Prelekcja „Wśród Aczuarów w amazońskiej dżungli”
kwiecień - Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci – zajęcia biblioteczne
kwiecień - spotkanie autorskie z Agnieszka Lingas-Łoniewską w ramach DKK
kwiecień - „Zwyczaje i tradycje Wielkanocne”- zajęcia biblioteczne
kwiecień - „Wiem co jem”, warsztaty żywieniowe z M. Konieczną z poradni Twój dietetyk
kwiecień - Gminny konkurs regionalny dla kl. IV – „Czy znasz dzieje Grodkowa?”
kwiecień - Wykład W. M. Cebulki „Historia budynku nr 14” z cyklu „Czego nie wiesz o Grodkowie”
kwiecień - wystawa „Wiosno, wiosenko...” ilustracje dzieci do wierszy Magdaleny Mordel
kwiecień - spotkania w ramach akcji czytelniczej „Cała Polska Czyta Dzieciom”
maj - wystawa „Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Grodkowie- rok 2016”
maj - konkurs regionalny dla gimnazjum
maj - czerwiec - Wystawa „Piwo od Schefflera, nocleg Pod Trzema Koronami, maszyny rolnicze od Klingsa - czyli przemysł i usługi dawnego Grodkowa”

maj - grudzień - Realizacja projektu „Kulturalny Grodków czyli rodzinie w bibliotece o książkach i nie tylko”
maj - Tydzień Bibliotek - spotkanie autorskie z Magdaleną Morde- spotkania z cyklu „Cała Polska czyta dzieciom”-
lekcje biblioteczne „Witamy w świecie książek”
maj - Recital Laury Łącz „Miedzy mną a Tobą”
maj - Wykład Aleksandry Kośmickiej „Tradycyjny opolski ogródek przydomowy”
maj - spotkania w ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom”
czerwiec - Spotkanie z Wojciechem Jagielskim
czerwiec - XVI Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom – spotkania z grupami przedszkolnymi
czerwiec - spotkania w ramach akcji „Cała Polska Czyta Dzieciom”
lipiec - sierpień - Wakacje w bibliotece
lipiec - wrzesień - wystawa „Pałac na wodzie – jego historia, właściciele oraz wspomnienia o nim widziane oczami
mieszkańców Kopic”
sierpień - Warsztaty Terapii Zajęciowej- zajęcia biblioteczne
sierpień - Poznajemy bibliotekę” – lekcja biblioteczna - Warsztaty Terapii Zajęciowej w Jędrzejowie
lipiec - sierpień - wystawa „Rok 2017 rokiem Josepha Conrada”
sierpień - Zajęcia wakacyjne dla dzieci w Izbie Pamięci: dni gier planszowych i zajęcia plastyczne
wrzesień - Narodowe Czytanie „Wesele” Stanisława Wyspiańskiego
wrzesień - Dzień Głośnego Czytania
wrzesień - „Tracing” wystawa prac Anny Adasiak
październik - „Dotknij kulturę” wystawa z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu
październik - Październik Miesiącem Dobroci dla Zwierząt – zajęcia biblioteczne
październik - listopad - Wystawa „30 lat chóru Grodkovia”
październik - listopad - Wystawa „Dawny Grodków na pocztówkach”
październik - listopad - Szkolenie komputerowe dla seniorów w czytelnicy
październik - Cykl zajęcia biblioteczne pt. „Jesienne spotkania w bibliotece”
listopad - Wystawa „Józef Elsner - wielki grodkowianin”
listopad - Wykład Pawła Ożgi poświęcony przeszłości i przyszłości grodkowskich organów
listopad - spotkanie autorskie z Józefem Mirowskim
listopad - Światowy Dzień Pluszowego Misia – zajęcia biblioteczne
listopad - spotkanie z Ryszardem Druchem
grudzień - wystawa „Strój i ubiór ludowy na Śląsku Opolskim ze zbiorów Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu”
grudzień - wykład W. M. Cebulki na temat historii Grodkowa
grudzień - warsztaty florystyczne
grudzień - „Tradycje Bożego Narodzenia” zajęcia biblioteczne
grudzień - warsztaty bożonarodzeniowe – ozdoby świąteczne z papieru dla dzieci i dorosłych z filcu
grudzień - wystawa „Tradycje, zwyczaje i obrzędy Świąt Bożego Narodzenia w różnych krajach” Działania
w ramach projektu: Kulturalny Grodków czyli rodzinie w bibliotece o książkach i nie tylko”
Familijna sobota - Spotkanie z aktorką z Teatru Lalek w Opolu A. Zyskowską- Biskup, warsztaty z logopedą
– J. Ilukowicz i psychologiem A. Szor- Bednarczuk z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Grodkowie, „Zabawy
i zabawki naszego dzieciństwa”- spotkania w seniorkami-członkiniami Towarzystwa Miłośników Ziemi
Grodkowskiej Książka łączy pokolenia - Spotkania z udziałem seniorów - członków Towarzystwa Miłośników Ziemi
Grodkowskiej „Poznajemy legendę o śląskim kołaczku”, „Wiersze Marii Konopnickiej”, przedstawienie
„O krasnoludkach i sierotce Marysi” - spotkania z grupami przedszkolnymi i szkolnymi.

Biblioteka w plenerze - Spotkania autorskie: z Melanią Kapelusz i Wiolettą Piasecką, „Wiersze mojego
dzieciństwa”- seniorzy - członkowie Towarzystwa Miłośników Ziemi Grodkowskiej czytali utwory J. Brzechwy
i J. Tuwima.

Gminna Biblioteka Publiczna w Izbicku

marzec - Spotkanie autorskie z Agnieszką Tyszką
maj - Wystawa Władysław Stanisław Reymont
maj - Lekcje biblioteczne
październik - Wystawa 200 r. śmierci Tadeusza Kościuszki

październik - Lekcja biblioteczna
listopada - Wystawa Astrid Lindgren

Gminna Biblioteka Publiczna w Jemielnicy

luty - Warsztaty zdobienia pisanek metodą Kanzashi
luty - Spotkanie z artystą Tomaszem Gdowskim „Pisanki z kory”
marzec - Spotkanie autorskie z Krystyna Mirek
maj - Warsztaty pisania scenariuszy filmowych ze Zbigniewem Masternakiem
maj - Spotkanie autorskie z Magdaleną Kordel
czerwiec - Śladami Kornela Makuszyńskiego – scenka teatralna
czerwiec - Promocja książki – barwny pochód z książką wokół szkoły
lipiec - sierpień – Wakacje w bibliotece
listopad - „Jesienne warsztaty”
listopad - Wykład dr Geoga Glomba „Historia różańca świętego”
grudzień - Spotkanie opłatkowe

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Biblioteka Publiczna w Kamienniku

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki
styczeń - Wieczór kolęd
styczeń - spektakl teatralny pt. „Dziady”
styczeń - Dzień Babci i Dziadka (występy dzieci w inscenizacji pt. „Królowa śniegu”
luty - Bal przebierańców dla najmłodszych czytelników
marzec - Gminny Konkurs Recytatorski – Julian Tuwim
kwiecień - Konkurs plastyczny – Przyroda budzi się do życia
maj - Obchody z okazji Dnia Matki
czerwiec - Obchody z okazji Dnia Dziecka
czerwiec - Spotkanie autorskie z Elizą Piotrowską
lipiec - „Piknik na Florydzie” – wycieczka dla dzieci i młodzieży
wrzesień - Spotkanie z najmłodszymi czytelnikami „Szkoła twoich marzeń”
listopad - Gminny Konkurs Pieśni Patriotycznej
listopad - Wieczornica związana z rocznicą Odzyskania Niepodległości
grudzień - Zabawa Mikołajkowa

Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie-Koźlu

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki
styczeń - Salon Muzyki i Literatury pt. „Nasze polskie Betlejem”. Goście salonu: Chór Echo Kresów
styczeń - Wystawa grafik i plakatów Orneli Król pt. „Plakat udomowiony”
styczeń - Spotkanie autorskie poświęcone książce Jakuba Dźwilewskiego i Jarosława Jurkowskiego pt. „Antoni Bury. Życie szczęściarza”
styczeń - Spotkanie autorskie z pisarzem, reporterem i fotografem Filipem Springerem
styczeń - Spotkanie autorskie ze Zdzisławem Grucą oraz promocja tomiku wierszy
styczeń - Klub Podróżnika: spotkanie z Renatą Matusiak, wernisaż wystawy i prelekcja
luty - „Dobry wieczór z poezją” spotkanie z poetką Dorotą Ryst pn. „Sample i inne story”
luty - VIII finał czytelniczo-ekologicznej akcji dla przedszkolaków pt. „Przyjaciel przyrody i książek”
luty - Ferie w bibliotece – zajęcia i lekcje biblioteczne dla dzieci
luty - „Ekoobywatel na zimowych wakacjach” - warsztaty
luty - Konkurs Najpiękniejszej Wymowy Języka Ojczystego
luty - Promocja książki „Hanyska” autorstwa Heleny Buchner i prelekcja Ewy Kowalczyk-Lecibil
luty - „Klub twórczego pisania Marty Fox” - warsztaty literackie dla młodzieży, prowadzenie Marta Fox
marzec - Podsumowanie Konkursu na Czytelnika Roku 2016. Wręczenie nagród oraz spektakl Teatru Moralitet pt. „Wielkie hece w Bibliotece”
marzec - Wernisaż wystawy malarstwa Adama Zielińskiego
marzec - Podsumowanie Konkursu Najpiękniejszej Wymowy Języka Ojczystego. Wręczenie nagród oraz spektakl

Teatru Moralitet pt. „O Psotnym Krasnalku”

marzec - Spotkanie z Rafałem Grzenią, współautorem książki pt. „Sura”

marzec - Warsztaty eko rękodzieła dla dorosłych – prowadzenie Małgorzata Kulczycka

marzec - Noc z Andersenem - zajęcia dla dzieci

marzec - "W amazońskiej dżungli" - warsztaty podróżnicze dla młodzieży gimnazjalnej

marzec - Prelekcja Kajetana Rajskego, autora książki pt. „Wilczęta. Rozmowy z dziećmi Żołnierzy Wyklętych”

marzec - Otwarcie pokonkursowej wystawy "Zadrzewienia z daleka i bliska" spotkanie z laureatem konkursu Kamilem Nowakiem

marzec - Spotkanie z autorskie dla dzieci z Agnieszką Frączek

marzec - Promocja niepublikowanych dotąd utworów literackich poety Rafała Wojaczka pt. „Nie te czasy. Utwory nieznanne”, spotkanie z redaktorami wydania Maciejem Meleckim i Konradem Wojtyłą z Instytutu Mikołowskiego

marzec - Wystawa prac uczniów Zespołu Niepublicznych Szkół przy Stowarzyszeniu Rodzin i Przyjaciół Autystów „Mały Książę” z okazji Światowego Dnia Świadomości Autyzmu

kwiecień - Gala Finałowa XXIV edycji konkursu Krajobrazy Słowa

kwiecień - Z cyklu „Dobry wieczór z poezją” spotkanie z poetką Joanną Pucis, autorką tomiku poetyckiego „Znaki szczególnie”, prowadzenie Izabela Wageman

kwiecień - Obchody Dnia Ziemi ph. „W kierunku natury”

kwiecień - „Ze Świata – Afryka” – wystawa fotografii Ryszarda Kapuścińskiego, ze zbiorów własnych Miejskiej Biblioteki Publicznej

kwiecień - Wystawa w holu "Święta Wielkanocne na dawnej pocztówce" - wystawa ze zbiorów Opolskiej Biblioteki Cyfrowej

kwiecień - Noc Poetów i Turniej Jednego Wiersza- impreza literacka dla młodzieży

maj - Tydzień Bibliotek ph. „Biblioteka. Oczywiście!”

maj - Spotkanie z poezją pt. „Życie, czym jesteś...?” przy współpracy z MOPS i PG nr 1. X Miejskie Obchody Dni Seniora pod honorowym patronatem Pani Sabiny Nowosielskiej Prezydent Miasta Kędzierzyn-Koźle

maj - Jak powstaje książka. Warsztaty komiksowe o dziejach książki – zajęcia dla dzieci

maj - Enkaustyka żelazkiem: tworzenie barwnych obrazów przy użyciu kredek świecowych i żelazka – warsztaty plastyczne prowadzone przez Agnieszkę Racę i Darię Jeziorowską

maj - czerwiec – Targi książki nad Odrą. Kędzierzyn –Koźle

maj - Spotkania autorskie z Łukaszem Orbitowskim, Maggie Moon, Henrykiem Wańkiem, Katarzyną Bondą, Remigiuszem Rączką i Marcinem Kydryńskim

czerwiec - XXIV Dni literatura dla dzieci i młodzieży

czerwiec - Spotkania autorskie z Barbarą Gawryluk

czerwiec - Spotkanie dla młodzieży z Robertem Wenclem prezesem Klubu Sportowego Koziółek pt. „W zdrowym ciele, zdrowy duch”

czerwiec - Spotkanie dla dzieci z autorem książek, kompozytorem i piosenkarzem Tomaszem Szwedem

czerwiec - Noc Bibliotek

lipiec - sierpień - Wakacje w bibliotece – zajęcia dla dzieci

wrzesień - Narodowe Czytanie – „Wesele” Stanisława Wyspiańskiego

wrzesień - Obchody europejskich dni dziedzictwa 2017

wrzesień - Jesień literacka w Kędzierzynie - Koźlu

październik - Wernisaż wystawy pt. „Polskie ślady Conrada”, wystawa przygotowana ze zbiorów własnych MBP w 160. rocznicę urodzin Josepha Conrada-Korzeniowskiego. Występ akordeonisty Kamila Pędziwiatra. Czytanie performatywne fragmentów dzieł Conrada

październik - „Jestem Julią” – okolicznościowa wystawa poświęcona 50. rocznicy śmierci Haliny Poświatowskiej

październik - Spotkanie autorskie z Magdaleną Majcher i promocja książki pt. „Wszystkie pory uczuć. Jesień”

październik - Spotkanie z Jerzym Kisielewskim, synem słynnego „Kisiela”, autorem książki pt. „Pierwsza woda po Kisielu. Historie rodzinne”

listopad - „Drogi do Niepodległej” wystawa z okazji odzyskania przez Polskę Niepodległości

listopad - W cyklu „Uczymy się tolerancji” spotkanie dla młodzieży prowadzone przez Katarzynę Girt i Sylwię Kansy z Polskiego Związku Niewidomych Okręg Opolski pn. „Tak ja to widzę” listopad - Tydzień ekologiczny

grudzień - Boże Narodzenie w tradycji, literaturze i sztuce – wystawa przygotowana ze zbiorów własnych biblioteki

grudzień - Finał akcji Rodzinne czytanki w bibliotece. W programie m.in.: wręczenie nagród najlepszym czytankowiczom oraz spektakl ekologiczny pt. „Cisza” w wykonaniu Teatru Moralitet z Krakowa

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczborku

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

luty - marzec - Wystawa „Wisława Szymborska i Kornel Filipowicz” ze zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu

luty - Przedstawienie dla dzieci „Indiańska legenda” w wykonaniu Teatru Dobrego Serca z Warszawy

marzec - Spotkanie z Mariuszem Urbankiem – autorem biografii i dziennikarzem, związanym z Kluczborkiem

marzec - kwiecień - Wystawa „Moja pasja. Prace Bożeny Sokołowskiej” w ramach promocji lokalnych twórców

maj - Spotkanie autorskie z Rolandem Dąbrowskim, pracownikiem MiGBP w Kluczborku, który napisał biografię Jadwigi Kasprowicz-Przybyszewskiej „Kasprowicz, Przybyszewski oraz ona... Jadwinia”

maj - „Odjazdowy Bibliotekarz”

czerwiec - Noc Bibliotek pod hasłem „Czytanie porusza”

czerwiec - Wystawa „Sercem malowane - Kluczbork w kwiatach” głównym organizatorem jest Stowarzyszenie Regionu Kluczborskiego Kobietom-Mammograf

lipiec - sierpień - Wystawa „Malarstwo Bożeny Kansy” w ramach promocji lokalnych twórców

wrzesień - Narodowe Czytanie „Wesela” Stanisława Wyspiańskiego

wrzesień - Spotkanie z autorem książek dla dzieci i młodzieży Pawłem Beręsewiczem

październik - Spotkanie autorskie z poetą Tomaszem Różyckim, w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

październik - Spotkanie poetycko-muzyczne „Stać Cię na więcej...!” – poświęcone pamięci zmarłego

kluczborskiego poety Lecha Kazimierza Idziora

grudzień - Wystawa fotografii Marii Polańskiej „Magia miejsc”

grudzień - Spotkanie wigilijne „Jest taki dzień...”

Gminna Biblioteka Publiczna w Komprachcicach

luty - Ferie w bibliotece

marzec - Noc w bibliotece „Alicja w krainie czarów”

maj - Teatrzyk „Hece w bibliotece”

maj - Gminny konkurs pięknego czytania

czerwiec - Spotkanie z Vicky Asimwe dla dzieci i młodzieży

lipiec - Wakacje w bibliotece

wrzesień - Spotkanie autorskie z Barbarą Gawryluk

grudzień - Spotkanie z Barbarą Woś

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Korfantowie

styczeń - Spektakl poetycko-kolędowy „Pan się narodził”

marzec - Konkurs Pięknego Czytania

kwiecień - Gminny Konkurs Kroszonkarski i Palm Wielkanocnych

maj - Powiatowy konkurs recytatorski pn. „Majowe Spotkania z Poezją”

wrzesień - Narodowe Czytanie „Wesela” S. Wyspiańskiego

październik - Spotkanie autorskie z Małgorzatą Żółtaszek

listopad - Warsztaty scenariuszowe – Zbigniew Masternak

grudzień - Gminny konkurs recytatorski pn. „Boże Narodzenie w poezji”

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Krapkowicach

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

styczeń - Biblioteka centrum informacji - spotkania promujące bibliotekę

styczeń - Dzień Babci i Dziadka - impreza czytelnicza połączona z konkursem plastycznym i wystawą prac pokonkursowych

luty - Bawimy się czytając - ferie zimowe z książką – cykl zajęć z książką dla dzieci - Tradycje karnawałowe - blok imprez dla najmłodszych czytelników

marzec - Międzynarodowy Dzień Pisarza, Kobieta w literaturze – wystawa, montaż poetycki do wystawy

kwiecień - Wielkanocne tradycje i obyczaje – blok programowy związany z świętami wielkanocnymi przeznaczony dla czytelników

kwiecień - Kwiecień Dniem Książki dla Dzieci – cykl imprez popularyzujących książkę dla dzieci oraz głośne czytanie

maj - Majowe spotkania z książką. Cykl imprez czytelniczych pt.: Biblioteka (nie tylko) centrum informacji -

imprezy czytelnicze promujące książkę

czerwiec - Urodziny Misia Uszatka – impreza czytelnicza, wystawa

czerwiec - Dzień Dziecka – impreza czytelnicza pt. Biesiada literacka dzieci – spotkanie najmłodszych czytelników z bibliotekarzami

lipiec - sierpień - Wakacje z uśmiechem i książką– zajęcia wakacyjne dla dzieci

wrzesień - Pasowanie na czytelnika – impreza czytelnicza - udział biorą uczniowie klas pierwszych

wrzesień - „Cała mądrość w księgach” konkurs czytelniczy, cykl lekcji bibliotecznych

październik - Tydzień Seniora – Wnuki dziadkom – Dziadkowie wnuczkom

warsztaty czytelnicze, Apetyt na czytanie – konkurs na najaktywniejszego czytelnika.

listopad - Narodowe Święto Niepodległości, wystawa połączona z prelekcją

listopad - Zabawy Andrzejkowe – imprezy czytelnicze dla czytelników i społeczności lokalnej.

grudzień - Mikołaj w bibliotece – spotkanie mikołajkowe,

grudzień - Spotkanie Opłatkowe – przeznaczone dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku i czytelników biblioteki.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Lewinie Brzeskim

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

styczeń - Warsztaty komputerowe

luty - Ferie zimowe

marzec - kwiecień - Warsztaty rękodzielnicze wielkanocne

maj - „Biblioteka pod Ratuszem”

maj - „Wieczór z poezją”

czerwiec - Jubileusz X- lecia Gminnego Konkursu Recytatorskiego

czerwiec - Zakończenie projektu „Fun English w bibliotece”

czerwiec - Przedstawienie teatralne w wykonaniu gimnazjalistów pt. „Krzywa bajka”

czerwiec - „Noc egipskich ciemności” impreza czytelnicza

lipiec - sierpień - Wakacje w bibliotece

wrzesień - Narodowe Czytanie

wrzesień - Spotkanie autorskie z Agnieszką Lingas – Łoniewską w ramach DKK

wrzesień - Europejskie Dni Dziedzictwa

październik - Spotkanie autorskie z Janem Grzegorzcykiem w ramach DKK

grudzień - Wieczór Kolęd

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji. Biblioteka Publiczna w Łambinowice

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

styczeń - Kolędowanie z sercem

luty - Przegląd zespołów wokalnych

czerwiec - Dni Gminy Łambinowice

czerwiec - Dzień Rodziny

lipiec - sierpień - Noc w bibliotece

październik - Powiatowy Konkurs Recytatorski Humoru i Satyry

październik - Dzień Seniora

grudzień - Wigilia dla osób samotnych

grudzień - Koncert świąteczny

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji. Biblioteka Publiczna w Lubrzy

Styczeń - Jasełka - przedstawienie teatralne

styczeń - Dzień Babci i Dzień Dziadka - przedstawienie

marzec - Dzień Kobiet - przedstawienie

marzec - Warsztaty wielkanocne - wystawa pocztówek z okresu powojennego
maj - Dzień Matki - przedstawienie
lipiec - sierpień - Wakacje w bibliotece
listopad - Zaduszki - montaż słowno-muzyczny
grudzień - Warsztaty bożonarodzeniowe

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Biblioteka Publiczna w Lubszy

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki
luty - Ferie w bibliotece
kwiecień - Spotkania autorskie z Agnieszką Lingas-Łoniewską
kwiecień - Biesiada Wielkanocna
maj - Tydzień bibliotek - Konferencja Bibliotek Powiatu Brzeskiego
czerwiec - Obchody Dnia Dziecka
lipiec - sierpień - Wakacje w bibliotece
październik - Spotkanie autorskie z Janem Grzegorzczakiem

Gminna Biblioteka Publiczna w Murowie

marzec - Spotkanie autorskie z Agnieszką Tyszką
kwiecień - Odjazdowy Bibliotekarz
lipiec - sierpień - Podaruj mi lato. Wakacje w bibliotece
październik - Wyjazd do teatru
listopad - Koncert akordeonowy
grudzień - Spotkanie autorskie z A. Urbańską

Namysłowski Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Namysłowie

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki
styczeń - Ferie zimowe w bibliotece
maj - Tydzień Bibliotek
czerwiec - Noc Bibliotek
czerwiec - „Akcja, jak nie czytam, jak czytam”
wrzesień - Narodowe czytanie

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Niemodlinie

styczeń - Ferie w bibliotece
kwiecień - Noc z Andersenem
maj - Tydzień Bibliotek
czerwiec - Cała Polska Czyta Dzieciom
czerwiec - Noc Bibliotek
wrzesień - Narodowe Czytanie
listopad - Czytam sobie w bibliotece
grudzień - Spotkanie mikołajkowe w bibliotece

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Nysie

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki
styczeń - luty - Wernisaż wystawy Aliny Padykuły-Żukowskiej i Aleksandry Satory „W blasku świateł”
luty - Spotkanie z dr Stanisławem Nicieją w ramach Nyskiego Salonu Literackiego
luty - marzec - Wernisaż wystawy prac uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy Caritas „Rewolucyjny Art”
luty - Spotkanie autorskie z Urszulą Kozłowską
marzec - Konkurs Pięknego Czytania etap gminny i powiatowy
kwiecień - Spotkanie z Joanną Lamparską
kwiecień - maj - Wernisaż wystawy fotograficznej Pauliny Borakovej „Konstytucja 3 Maja”
maj - Noc w bibliotece „Noc poszukiwaczy skarbów”

maj - Odjazdowy Bibliotekarz - rajd rowerowy
maj - Spotkanie autorskie z Elizą Piotrowską
maj - czerwiec - Wystawa - 70 lat Biblioteki
czerwiec - Spotkanie z Martą Klubowicz „Różewicz czytany od końca” - w ramach Nyskiego Salonu Literackiego
czerwiec - lipiec - Wystawa „Wydawnictwa o Nysie” ze zbiorów Jarosława Grabarczyka
czerwiec - wrzesień - Wystawa fotografii Kazimierz Staszków
lipiec - Spotkanie i promocja książki Janusza Sanockiego „Powódź w Nysie w 1997 r.”
wrzesień - Wystawa „Krzyże pokutne i słupy graniczne w powiecie nyskim” Kazimierza Staszki
wrzesień - Narodowe czytanie Stanisław Wyspiański „Wesele” - fragmenty dramatu w wykonaniu Teatru „Ostatni Rząd”. Honorowy gość Maria Hetnał, wnuczka Lucjana Rydla
wrzesień - „Noc w bibliotece dla dzieci – nocne smakowitości”
wrzesień - październik - Wernisaż prac Moniki Kamińskiej „Podróż Sentymentalna”
październik - Spotkanie autorskie z Jakubem Ćwiekiem połączone z promocją jego książki „Drobinki nieśmiertelności”
październik - Spotkanie autorskie z Wojciechem Cesarzem
październik - Promocja tomiku „Losy” – Danuty Kobyłeckiej
październik - promocja książki „Jerzy Kozarzewski Jodłowa jemioła”
listopad - „Józef Piłsudski” – wystawa z okazji 150 rocznicy urodzin
listopad - Recital poezji śpiewanej Józef Tyrolski „Od ballady do bluesa”
grudzień - Wernisaż wystawy prac uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy Caritas Diecezji Opolskiej w Nysie „Z nami możesz poczuć się jak w domu”

Oleska Biblioteka Publiczna

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki
Cykliczne spotkania z żywym słowem
styczeń - Wystawa „Kobiety w literaturze”
styczeń - Wystawa „Mistrzowie ilustracji”
styczeń - Popołudnie z książką
styczeń - Lekcja biblioteczna: Katalog – przewodnik po bibliotece
luty - Ferie w bibliotece
luty - Popołudnie z książką
marzec - Wystawa „Szymon Kobyliński”
marzec - Spotkanie autorskie z Agnieszką Frączek
marzec - Popołudnie z książką
marzec - Konkurs „Wiosenne zgadywanki”
kwiecień - Wielka Liga Czytelników – półfinał ogólnopolskiego konkursu
kwiecień - Lekcja biblioteczna: Czytam sobie – seria wydawnicza dla najmłodszych
kwiecień - Lekcja biblioteczna: od hieroglifów do alfabetu
kwiecień - Popołudnie z książką
maj - Happening: Biblioteka oczywiście!
maj - Happening: Przeczytam oczywiście!
maj - Loteria: Książka w ciemno
maj - Lekcja biblioteczna: Wycieczka z UKD w tle
maj - Lekcje biblioteczne: Tydzień Bibliotek
maj - Rajd rowerowy Odjazdowy Bibliotekarz
maj - Popołudnie z książką
maj - Konkursy czytelnicze
czerwiec - Noc w bibliotece
czerwiec - Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom „Czytanie zbliża”
czerwiec - Spotkanie autorskie Glorii Nocuń – promocja książki Kolekcjonerka piór
wrzesień - Popołudnie z książką
wrzesień - Konkursy czytelnicze
październik - Spotkanie autorskie Hanny Cygler

październik - Lekcja biblioteczna: Rodzina w literaturze dziecięcej
październik - Popołudnie z książką
listopad - Święto Pluszowego Misia (konkursy, lekcje biblioteczne, imprezy)
listopad - Popołudnie z książką
grudzień - Zajęcia biblioteczne: Świerszczyk – czasopismo dla dzieci
grudzień - Zajęcia biblioteczne: Polskie tradycje świąteczne
grudzień - Zajęcia biblioteczne: Legendy o bożonarodzeniowym drzewku
grudzień - Popołudnie z książką

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Biblioteka Publiczna w Olszance

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki
Cykl spotkań bibliotecznych pt. „Płynie Wisła płynie
luty - Zabawa karnawałowa
maj - Spotkanie autorskie z Arkadiuszem Niemirskim
czerwiec - Gminny Konkurs Recytatorski dla przedszkolaków
czerwiec - Spotkanie autorskie z Elizą Piotrowską
listopad - Warsztaty ozdób bożonarodzeniowych
grudzień - Konkurs czytelniczy. Wręczenie nagród książkowych i dyplomów dla najmłodszych

Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki
Styczeń - Działania na rzecz WOŚP
styczeń - Spotkanie z Jerzym Jarniewiczem
styczeń - Spotkanie z Ewą Kassałą
styczeń - „Historie życiem pisane” spotkanie z Teresą Zielińską
luty - „Przymierzalnia skrzydeł” spotkanie z Danutą Hasiak
luty - „Życie na poczytaniu” spotkanie z Grzegorzem Jankowiczem
marzec - „Nowa Kartagina” spotkanie z Markiem Zatwarnickim
marzec - Spotkanie z Anną Seniuk i Magdaleną Małecką-Wippich
marzec - „Bezdroża Afryki i Mount Kenya 5199 m n.p.m.” spotkanie z Ewą Wachowicz
marzec - Spotkanie z okazji Światowego Dnia Poezji. O poezji Krystyny Miłobędzkiej rozmawiali Bartosz Suwiński, Jacek Gutorow i Jarosław Borowiec
marzec - „Rzeczy do nazwania Wokół Kornhausera” spotkanie z Jakubem Kornhauserem i Adrianem Gleniem –
prowadzenie - Jerzy Borowczyk
marzec - VIII Między przedszkolna zabawa literacka
kwiecień - 14. Dni Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej Słowa i muzyka w parze
kwiecień - „Falszerze pieprzu” spotkanie z Moniką Sznajderman
kwiecień - Spotkanie ze Zdzisławem Barglikiem
maj - MBP włączyła się do obchodów Dni Opola
maj - Dni Otwarte Funduszy Europejskich
maj - VII Noc Kultury
maj - Oddział Dziecięcy – Młodzieżowy współorganizował Grę Miejską na 800 lecie Opola Śladami Czarnego Psa
maj - czerwiec - Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom „Czytanie zbliża”
maj - Spotkanie z Teresą Nietykszą - jubileusz 80-tych urodzin
maj - Spotkanie z Andriejem Chadanowiczem
czerwiec - Ogólnopolska Noc Bibliotek Czytanie porusza, biblioteka przyciąga
czerwiec - Jubileusz 70.lecia MBP. Spotkanie autorskie z Wojciechem Bonowiczem i Jackiem Gutorowem
„Zatrzymane kadry, cieniowane słowa”, które poprowadził Bartosz Suwiński
czerwiec - Jubileusz 70.lecia MBP. Spotkanie autorskie wokół książki Jadwigi Leszczyńskiej „Niezwykłe życie”
czerwiec - „Gasnący blask świata. Wokół Margaret Atwood i jej wizji przyszłości” spotkanie ze Sławomirem Kuźnickim - prowadzenie: Bartosz Suwiński.
czerwiec - Spotkanie autorskie z Jarosławem Mikołajewskim
czerwiec - Noc Świętojańska w filiach bibliotecznych

czerwiec Festiwal Książki – współorganizacja
maj - „Mów po Polsku” imprezy pod hasłem Ojczyzny – dodaj do ulubionych
maj - 70 lat Żegluga Literatury Miejskiej Pływająca Biblioteka w ramach projektu
wrzesień - Narodowe Czytanie „Wesele”
wrzesień - MBP włączyła się w obchody Europejskich Dni Dziedzictwa
wrzesień - Światowy Dzień Umiejętności Czytania
wrzesień - Jubileusz 70 lat MBP
wrzesień - Spotkanie z Markiem Niedźwieckim
wrzesień - Spotkanie z Anną Dymną i prezentacja książki „Warto mimo wszystko” prowadzenie Wojciech Bonowicz
październik - Spotkanie z Markiem Dutkiewiczem
październik - „Nieumarły Las” spotkanie z Adamem Wajrakiem i Tomaszem Samojlikiem
listopad - grudzień - „Historia silna kobietami” imprezy w ramach projektu
listopad - grudzień - Esencja. Festiwal Komiksu w MBP
listopad - grudzień - 15. Opolska Jesień Literacka

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki
Cykliczne spotkania „Muzyka w Klubowym Fotelu”, „Biblioteczny Klub Filmowy”, „Muzyka w Galerii”
styczeń - Wystawa „Mieszkańcy nocy - literackie portrety fantastycznych istot”
styczeń - Wernisaż wystawy „Lessing przedstawia Lessinga”. Wystawa wybitnego austriackiego fotografa
styczeń - Spotkanie Koła Opolskich Genealogów
styczeń - Wernisaż wystawy ikon Bronisławy Stotko w związku z obchodami Bożego Narodzenia w Kościele prawosławnym
styczeń - „Wiersze pachnące jedliną”, spotkanie prezentujące wiersze członków Nauczycielskiego Klubu Literackiego
styczeń - Promocja tomiku poezji „Rozczesane słowa” autorów i sympatyków Stowarzyszenia „Mój Duch Przyjazny”
styczeń - Spotkanie z Beatą Tadłą
styczeń - Wydarzenia na wschodnim Wołyniu w latach 1917-1920 w świetle wspomnień Zofii Kossak - Szczuckiej „Pożoga” - spotkanie z Wojciechem Kempą
luty - Wystawa „Johannes Brahms. (1833-1897)” – hol Filharmonii Opolskiej
luty - Wernisaż wystawy „Plenerowe reminiscencje malarstwo Małgorzaty Domańskiej
luty – „Biblioteka z klasą” akcja promocji edukacji bibliotecznej
luty - Jubileusz Tadeusza Soroczyńskiego prowadzenie Janusz Wójcik
luty - Wernisaż wystawy Katarzyny Miązek
luty - Spotkanie z Pawłem Wysoczańskim, reżyserem filmu „Jurek”
luty - Spotkanie Stowarzyszenia Opolscy Genealodzy
luty - Wystawa „Boże Narodzenie na świecie”
luty - „Magia kolorów” wernisaż wystawy malarskiej sekcji „Akwarele” przy Uniwersytecie III wieku.
luty - Wystawa „Mieszkańcy nocy - literackie portrety fantastycznych istot”
marzec - Wystawa „Johannes Brahms. (1833-1897)”
marzec - Wystawa fotografii Katarzyny Miązek „Pejzaż zimowy”
marzec - Wystawa malarskiej sekcji „Akwarele” przy Uniwersytecie III Wieku - „Magia kolorów”
marzec - Tydzień e-książki
marzec - Z cyklu „Wieczór z....psychologiem”. Spotkanie z Mirosławą Olszewską
marzec - Wykład „Styria bliżej - to i owo o tym austriackim regionie”
marzec - Spotkanie Stowarzyszenia Opolscy Genealodzy
marzec - Wykład „Austria bliżej – o czym każdy uczestnik konkursu o Austrii powinien usłyszeć
marzec - I etap XX konkursu „Austria – Krak i mieszkańcy
marzec - Spotkanie autorskie / Lesung Alois Hotschnig
marzec - „Świeży towar” - współczesna literatura polska w Czechach, dr Michala Benešová, Uniwersytet Karola w Pradze (wykład w języku polskim)

marzec - Tydzień Języka Francuskiego i Krajów Frankofońskich (Semaine de la langue française et de la Francophonie) wystawa fotografii „Francuski misz-masz”

marzec - Wernisaż wystawy „Oppolia, Oppeln, Opole”

marzec - Spotkanie autorskie z Agnieszką Tyszką w ramach spotkań DKK

marzec - Z cyklu „Wieczór z...anglistą”. Odwaga, tropiki i ażurowe rękawiczki - o kobietach na peryferiach Zjednoczonego Królestwa – prowadzenie Aldona Klose

kwiecień - 5. Dni Latającej Książki

kwiecień - Wystawa plakatu „Rotmistrz Pilecki Bohater Niezwyciężony. Raport z Auschwitz

kwiecień - Wystawa „KALIOPE Austria - Kobiety w społeczeństwie, kulturze i nauce KALLIOPE Austria - Frauen in Gesellschaft, Kultur und Wissenschaft,

kwiecień - Finał XX konkursu „Austria – Kraj i mieszkańcy”

kwiecień - Spotkanie z Martinem Pollackiem. Promocja książki „Topografia pamięci”

kwiecień - VIII Opolskie Spotkania Fantastyczne

kwiecień - Finisaż wystawy plakatu „Rotmistrz Pilecki Bohater Niezwyciężony. Raport z Auschwitz” – promocja książki „Raport Witolda” - Krakowska Fundacja Gdzie, komisarz Małgorzata Kupiszewska, wykład dr. Piotra Stanka

kwiecień - Spotkanie z dr Jackiem Gutorowem, promocja tomiku „Wygnani z raj” poezje Davida Jonesa, Geoffreya Hilla i Charlesa Tomlinsona w wyborze, przekładzie i opracowaniu Jacka Gutorowa,

kwiecień - Sissi - historia cesarzowej opowiedziana dzieciom – warsztaty literacko-językowe

maj - Koncert Trio Immersio

maj - Judyta Sklanna „Podróże dalekie i bliskie” - wernisaż wystawy fotografii

maj - Spotkanie z książką Michaela Rohera „Wędrownie ptaki”

maj - Spotkanie autorskie z Mirosławem Wleklým autorem książki „Tu byłem. Tony Halik

maj - Uroczyste podsumowanie wojewódzkiego konkursu „O tytuł najlepszej wiejskiej filii bibliotecznej”

maj - „Międzynarodowy zawrót głowy”, spotkanie z Jarosławem Kretem

maj - Wernisaż wystawy „Z kresowego albumu – Lwów”

czerwiec - „Między Wiedniem a Galicją, Austrią a Polską. Kalejdoskop stosunków kulturalnych od XVIII do XX wieku” - spotkanie z historykiem i dyplomatą dr Jakubem Forst-Battaglią

czerwiec - Social media. Autoprezentacja i wizerunek w sieci, prowadzenie Marcin Makówka

czerwiec - Festiwal Książki w Opolu

spotkanie autorskie z Łukaszem Orbitowskim, koncert Sabiny Sago, koncert Ani Dąbrowskiej, spotkanie autorskie z Wojciechem Chmielarzem, spotkanie autorskie ze Stefanem Chwinem

czerwiec – VIII Forum Opolskich Środowisk Literackich „Pokolenia”

czerwiec – Spotkanie z Filipem Łobodzińskim, dziennikarzem, tłumaczem i muzykiem

czerwiec – Noc kultury

„Piękno doskonałe. Kobieta w ikonografii secesyjnej z kolekcji Andrzeja Biernackiego” Wernisaż wystawy połączony z wykładem dr Adama Szymańskiego

czerwiec – 12. Wojewódzki Konkurs Recytatorski dla Dzieci w Języku Angielskim

czerwiec – Spotkanie autorskie z Mariuszem Urbankiem

czerwiec – Warsztaty Ewy Ostarek „7 kroków do pewności językowej

lipiec – Wakacyjne poranki z niemieckim – darmowe kursy języka niemieckiego

lipiec – Wernisaż wystawy malarstwa Elżbiety Szołomiak (członkowie ZPAP „PSU”)

lipiec – Warsztaty językowe Falsos amigos – false friends

sierpień – „Historia jednej fotografii. 150 rocznica urodzin Maxa Glauera”. Z kolekcji Bogusława Szybkowskiego

sierpień – Wystawa „Gdzie teraz jesteście dzieci kochane”

wrzesień – „Nasze Opole”. Wernisaż wystawy prac pacjentów Wojewódzkiego Specjalistycznego Zespołu Neuropsychiatrycznego im. Św. Jadwigi w Opolu

wrzesień – Spotkanie jubileuszowe z Władysławem Żołnowskim „Moja ziemia, moje sny”

wrzesień – Spotkanie z Maciejem Jastrzębskim, promocja książki „Rubinowe oczy Kremla”

wrzesień – IV Ogólnopolska Konferencja Genealogiczna

wrzesień – „Poskręcane ścieżki” spotkanie autorskie z Ewą Kacą, w trakcie spotkania zaprezentowane zostaną utwory poetyckie w autorskim wykonaniu Marty Małyk

wrzesień – Wykład „Blaski i cienie wolontariatu” Maria Walentek

wrzesień – „Biel” – wystawa fotografii Marcina Kydryńskiego z podróży po Afryce

wrzesień – Z Kaniowa do Opolą z przesiadką w Popielowie czyli spotkanie z najnowszymi książkami Mariana Buchowskiego, Edwarda Pochronia, Waltera Pyki
wrzesień – Wystawa „500 lat Reformacji. Druki ewangeliczne ze zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu”. Muzeum im. Jana Dzierżona w Kluczborku
wrzesień – Międzynarodowy Dzień Tłumacza
październik – Spotkanie ze Stanisławem Srokowskim, pisarzem autorem książki „Nienawiść”, na podstawie której powstał film „Wołyń”
październik – Warsztaty translatorskie z Krzysztofem Umińskim: LaBÉDé – warsztaty tłumaczenia francuskich komiksów
październik – Spotkanie autorskie z Danielem Wisserem
październik – Austria bliżej
październik – „Life is Life – Graphic Novel – niemiecka powieść graficzna” (we współpracy z Goethe-Institut Kraków) w ramach Dni Kultury Niemieckiej
październik – Wystawa „Hauptmann Böhmer. Z historii fotografii w Opolu”
październik – „Skarb z Ołomuńca” – Inkunabuł, pochodzącego z Florencji Giovanniego Boccaccia (1313-1375) De Claris mulieribus. („O sławnych niewiastach”), wydany w 1473 r. w oficynie Johanna Zainera w Ulm
październik – Spotkanie z Jerzym Kisielewskim
październik – Spotkanie z T. Kubą Kozłowskim, Wypędzenie Polaków ze Wschodu, walka o polskie dobra kultury
październik – Wykład multimedialny „Leibniz – ostatni geniusz uniwersalny”
listopad – Wernisaż wystawy Lidii Sołtyńskiej „Rozmowy ze Słońcem”
listopad – Warsztaty tworzenia gardanu
listopad – „Zachód wita Wschód: Polscy poeci po amerykańsku” – spotkanie z tłumaczem Piotrem Florczykiem, prowadzenie itp. Jacek Gutorow
listopad – „Z huculskiej skrzyni”
listopada – Wernisaż – „Morze” – malarstwo Alfreda Poloka
listopad – Wystawa „500 lat Reformacji. Druki ewangeliczne ze zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu”
listopad – Spotkanie z Robertem Glińskim – reżyserem
listopad – Spotkanie z Mariuszem Szczygłem
listopad – Spotkanie z Andrzejem Jagodzińskim, filologiem czeskim i słowackim, dyplomatą, tłumaczem literackim, publicystą, dziennikarzem
listopad – Spotkanie z Andrzejem Fidykiem i Aleksandra Szarłat, promocja książki „Świat Andrzeja Fidyka”
grudzień – „A dzisiaj pełnia” – spotkanie z Elżbietą Żłobicką, oprawa muzyczna Małgorzata Pasznicka, Mariusz Buczek, gościnnie udział weźmie Dorotka Kowalska (współgro. Stowarzyszenie „Mój Duch Przyjazny”), godz. 17.00, Galeria WuBePe U
grudzień – Warsztaty dla dzieci / Workshop für Kinder Adventszeit in Dresden / Adwent w Dreźnie
grudzień – Spotkanie z Radkiem Knappem
grudzień – Spotkanie z Teresą Zielińską, promocja książki „Historie życiem pisane”
grudzień – Spotkanie z Piotrem Milewskim, autorem książki „Transsyberyjska. Droga żelazną przez Rosję i dalej”
grudzień – Spotkanie z Aleksandrem Dobą

Dom Kultury w Ozimku. Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Ozimku

styczeń – kwiecień – „Spotkania z bajką terapeutyczną” zajęć biblioterapeutycznych dla przedszkolaków
marzec – Spotkanie autorskie z Joanną Olech
marzec – Miejsko-gminne eliminacje 62. Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego
marzec – „Wisła królowa polskich rzek” – zajęcia dla dzieci z okazji Roku Rzeki Wisły
kwiecień – Miejsko-gminne eliminacje XXIII Konkursu Recytatorskiego w języku niemieckim „Jugend trägt Gedichte vor – Młodzież recytuje poezję”
maj – Spotkanie autorskie z poetką Agnieszką Chrobot
maj – „Mały Piknik Czytelniczy” – impreza plenerowa dla przedszkolaków
maj – Spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską
czerwiec – Spotkania autorskie z Małgorzatą Żóttaszek
czerwiec – Uroczyste rozstrzygnięcie konkursu czytelniczego dla przedszkolaków pn. „Czytam z Mamą – czytam z Tatą”
wrzesień – grudzień – Współorganizacja powiatowego konkursu literackiego pn. „Fantastyczny powiat opolski”
wrzesień – listopad – „Odkrywamy Europę” – cykl warsztatów plastyczno-literackich dla uczniów szkół podstawowych
październik – grudzień – „Spotkania z bajką terapeutyczną” – cykl zajęć biblioterapeutycznych dla uczniów klas II
październik – „Poczytaj mi Babciu, poczytaj mi Dziadku” – prelekcja promująca czytanie dzieciom skierowana do uczestników „Szkoły Superbabci i Superdziadka” w Ozimku

październik – Miejski konkurs czytelniczy pn. „Mistrz Pięknego Czytania”
listopad – Święto Pluszowego Misia

Biblioteka Publiczna w Paczkowie

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

styczeń – Wystawa pt. „Max Glauer – mistrz czarnej kliszy”

luty – „Akcja Ferie w Bibliotece” cykl codziennych imprez dla dzieci: konkursy, gry, zabawy, zajęcia plastyczne, głośne czytanie, występy teatryku lalkowego itp.

marzec – „Życie z pasją i czekolada” – spotkanie z czeską terapeutką, dietetyczką, degustatorką czekolady Marcelą Krcalovą

marzec – Gminny Konkurs Pięknego Czytania – dla dzieci ze szkół podstawowych (3-kategorie wiekowe)

marzec – kwiecień – Noc z Andersenem – całonocna impreza czytelnicza dla dzieci

kwiecień – XXXV Turniej Wiedzy o Paczkowie – dla uczniów wszystkich typów szkół Gminy Paczków

maj – Wystawa pt. „Opolskie w podczerwieni”

maj – Wycieczka krajoznawcza dla młodzieży do Wojsławic (Arboretum) i Ząbkowic Śląskich (Śladami Frankensteina)

czerwiec – Wystawa pt. „Mieszkańcy nocy- literackie portrety fantastycznych istot”

lipiec – sierpień – „Wakacje z Biblioteką” – cykl imprez czytelniczych dla dzieci i młodzieży w BP Paczków i na filiach bibliotecznych

sierpień – Wystawa pt. „Podróże bliskie i dalekie – Judyta Sklanna”

wrzesień – Spotkanie autorskie z Agnieszką Lingas-Łoniewską – w ramach DKK

wrzesień – Wieczór Kresowy i spotkanie autorskie z ks. Tadeuszem Isakowiczem-Zaleskim przygotowane we współpracy z Towarzystwem Miłośników Lwowa i Kresów Pd-Wsch. Klub w Paczkowie

wrzesień – Spotkanie autorskie z Edwardem Łysiakiem przygotowane we współpracy z Towarzystwem Miłośników Lwowa i Kresów Pd-Wsch. Klub w Paczkowie

październik – Spotkania autorskie z Eugeniuszem Mazurkiewiczem pt. Legendy i opowieści paczkowskiego pogranicza”

październik – Wystawa pt. „Podróże bliskie i dalekie. Aleksander Andrzej Dowłaszewicz

listopad – Wystawa pt. „Spacerem po dawnym Opolu”

listopad – „Książki którym milczeć kazano...” – wystawa książkowa i 3 spotkania z młodzieżą LO

listopad – grudzień – Narodowe Czytanie „Wesela” St. Wyspiańskiego – współorganizacja imprezy z Gminą Paczków – czytanie lektury w 6 sołectwach gminy Paczków i dwukrotnie w mieście Paczków

listopad – grudzień – Konkurs Zdobienia Pierników – z nagrodami i Piernikowa Impreza Rodzinna – ogłoszenie wyników konkursu, zabawy z piernikiem, warsztaty zdobienia pierników itp.

grudzień – Wystawa pt. „Co ma piernik do wiatraka”

Gminna Biblioteka Publiczna w Pakosławicach

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

styczeń – Wieczór kolęd

styczeń – Spotkanie w bibliotece z okazji Dnia Dziadka i Babci

luty – Ferie w bibliotece

marzec – Koncert charytatywny

marzec – XV Powiatowy konkurs poezji dziecięcej

maj – Cykl imprez i spotkań z okazji Tygodnia Bibliotek

maj – Spotkanie autorskie z Magdaleną Kordel

czerwiec – Wystawa kresowa

czerwiec – Noc w Bibliotece

lipiec – VII Gminny rodzinny rajd rowerowy

lipiec – sierpień – Wakacje w Bibliotece

wrzesień – Biesiada kartoflana

październik – I Gminny Dzień Seniora

listopad – Zabawa andrzejkowa dla najmłodszych

listopad – Dzień Pluszowego Misia

grudzień – Mikołajki w Bibliotece. Spektakl teatralny pt. „Mikołajki na wariackich papierach”

Gminna Biblioteka Publiczna w Pokoju

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

październik – Spotkanie z pisarką Hanną Cygler

październik – Wieczór grozy – głośne czytanie strasznych opowiadań dla dzieci

listopad – Konkurs recytatorski – wiersze Wandy Chotomskiej

listopad – Światowy Dzień Pluszowego Misia

grudzień – Promocja książki dot. Jadwigi Leszczyńskiej – pierwszej nauczycielki w powojennym Pokoju

Gminna Biblioteka Publiczna w Popielowie

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

Luty – Spotkanie z Edwardem Pochroniem

kwiecień – Spotkanie z Agnieszką Lingas-Łoniewską

kwiecień – Spotkanie z Walterem Pyką

maj – Spotkanie gimnazjalistów z Dobrzem Wielkim z młodzieżą szkoły w Popielowie w ramach akcji „Odjazdowy Bibliotekarz”

czerwiec – Spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską

czerwiec – Noc w bibliotece: spotkanie czytelników i mieszkańców z podróżnikiem po Azji i Ameryce, połączone z wystawą oraz pokazem slajdów, spotkanie z mieszkańcem gminy, uczestnikiem wypraw po morzach i oceanach świata

czerwiec - Uroczyste podsumowanie konkursu Testu gwarowego dla uczniów szkół podstawowych

sierpień - Prelekcja „Heraldyka żywa – herby gmin powiatu opolskiego”, połączona z pokazem slajdów powiązana z wystawą wypożyczoną z WBP w Opolu. Prelekcja miała miejsce w Popielowie, zorganizowana została dla mieszkańców Karłowic i Popielowa

wrzesień - Narodowe Czytanie „Wesela” w bibliotekach gminy Popielów

wrzesień - W ramach Europejskich Dni Dziedzictwa w Filii w Karłowicach odbyło się spotkanie, połączone z wystawą książek i pamiątek Jana Dzierżona

październik - Spotkanie z Hanną Cygler

październik - „Przerwa na wspólne czytanie”

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Praszka

marzec - Spotkanie autorem książki „Krioterapia. To warto wiedzieć” Zbigniewem Kołbą

kwiecień - Spotkanie autorskie z Agnieszką Lingas – Łoniewską

maj - Spotkanie ze stylistką Moniką Jurczyk „Bądź piękna na wiosnę”

czerwiec - Bookcrossing w bibliotece

wrzesień - Narodowe czytanie „Wesela” S. Wyspiańskiego

listopad - Spotkanie z podróżnikiem Leszkiem Szczęsnym „Świat na wyciągnięcie ręki”

Prudnicki Ośrodek Kultury i Biblioteki Publicznej. Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Prudniku

styczeń - Udział w Jasełkach w przedszkolu nr 7

styczeń - Spotkanie z przedszkolakami z okazji 135 rocznicy ur. A. Milne

styczeń - Dzień Babci – czytanie wierszy o babci dla przedszkolaków

styczeń - Wystawka książek Szklarskiego

styczeń - Zajęcia plastyczne „Pipi Pończoszanka” dla pierwszoklasistów

luty - Gry i zabawy ruchowe, „Na szkle malowane”

luty - Spotkanie z policjantem

luty - Warsztaty kulinarne

luty - Warsztaty z rękodzieła

luty - Leśne opowieści myśliwego A. Nowaka

luty - Zajęcia z wikliny papierowej

luty - Czytanie bajek Brzechwy dla przedszkolaków

luty - Spotkanie w bibliotece z seniorami
luty - Komputer dla seniora, zajęcia komputerowe
marzec - Zajęcia plastyczne połączone z czytaniem wierszy różnych autorów
marzec - Z okazji 135 rocznicy ur. J. A. Grabowskiego - czytanie fragmentów Reksia i Pucka i wykonanie ilustracji do przeczytanego tekstu
marzec - Poznajemy dinozaurow – pogadanka
marzec - Czytanie wierszy o tematyce zimowej z okazji Światowego Dnia poezji
marzec - Dzień Kobiet
kwiecień - Międzynarodowy Dzień Książki
kwiecień - Warsztaty plastyczne w Grabinie
kwiecień - Zajęcia plastyczne dla seniorów
kwiecień - Akcja żonkile
maj - Tydzień Bibliotek
Wycieczka do biblioteki, lekcja biblioteczna związana z działalnością biblioteki
Spotkanie z przedszkolakami – pogadanka o bibliotece
Czytanie wierszy i oglądanie bajek, oglądanie bajek związanych z biblioteką np. „Franklin w bibliotece”
Przedszkolaki w bibliotece - pogadanka o poszanowaniu książek połączona z historią krasnoludków w lit. dla dzieci
maj - Konferencja bibliotekarzy
czerwiec - Noc Bibliotek z detektywami Lessim i Mają
lipiec - sierpień - Wakacje w bibliotece
Bohaterowie dziecięcych bajek – lekcja biblioteczna, quizy, zgaduj-zgadule
Zabawy ruchowe związane z odtwarzaniem tekstów do bajek Disneya
Układanie puzzli, gry planszowe i krzyżówki, spotkanie z Panem Januszem Husakiem pt. „Rośliny i zwierzęta Gór Opawskich
Zabawy słowem – układamy wesołe wierszyki, na wesołą nutę – zajęcia muzyczne
Teatryk improwizowany, muzyczna podróż w świat piosenki dziecięcej
Zabawy literackie i umysłowe: quizy, kalambury, łamigłówki, rebusy i zagadki
Biblioteczna olimpiada – zajęcia relaksacyjne, quizy, zgaduj – zgadule, rebusy
wrzesień - Czarodziejskie opowieści – spotkanie z Janiną Porazińską – lekcja biblioteczna dla przedszkolaków
wrzesień - „ Narodowe czytanie”
październik - Tydzień pisania listów – lekcja biblioteczna
październik - Spotkanie autorskie z Hanną Cygler
październik - Spotkanie autorskie dla dzieci i młodzieży z Magdaleną Zarębską
listopad - Dzień życzliwości w bibliotece – spotkanie z przedszkolakami
listopad - Lekcja biblioteczna „Rozmowy o wartościach – życzliwość”
listopad - Czytanie Juliana Tuwima w przedszkolu nr 4
listopad - Krasnolandia – zajęcia z wykorzystaniem bajek edukacyjnych
listopad - Spotkanie z uczniami z okazji Dnia Pluszowego Misia
listopad - Lekcja biblioteczna – „Dzień Pluszowego Misia w bibliotece”
grudzień - Spotkanie z przedszkolakami „Czy życzenia się spełniają”
grudzień - Warsztaty plastyczne dla dzieci
grudzień - Mikołajkowe spotkanie z przedszkolakami

Gminna Biblioteka Publiczna w Radłowie

styczeń - Pasowanie na czytelnika klasy I
marzec - Spotkanie autorskie z Urszulą Kozłowską
kwiecień - Warsztaty modeliny
kwiecień - Konkurs recytatorski w języku niemieckim dla Szkół Podstawowych i Gimnazjum gm. Radłów
maj - Konkurs czytelniczy pt.: „Słoń Trąbalski – stolica bajek”
maj - Konkurs czytelniczy pt.: „W magicznym świecie wierszy Jana Brzechwy”
maj - Konkurs czytelniczy pt.: „Legends polskie godne poznania”
czerwiec - Warsztaty rękodzielnicze

październik - Spektakl edukacyjny pt.: „Wojtek – strażak”
październik - Warsztaty papiernicze
październik - Warsztaty String-Art
listopad - Warsztaty modeliny
grudzień - Warsztaty rękodzielnicze „Świąteczna kartka”
grudzień - Konkurs czytelniczy ze znajomości książki „Oskar i Pani Róża”

Gminna Biblioteka Publiczna w Rudnikach

Cykliczne warsztaty „Czytam sobie” Klub Moli książkowych oraz „Piątkowe spotkania szachowe”
luty - Wystawa wernisaż „Zadrzewienia z daleka i bliska zorganizowana przez Zespół Opolskich Parków Krajobrazowych
luty - Spotkanie z poezją Krzysztofa Cezarego Buszmana, autora tekstów piosenek
luty - Warsztaty lepienia z modeliny. Gry i zabawy w stylu retro
marzec - Konkurs recytatorski szkół podstawowych i gimnazjalnych
marzec - Warsztaty robienia zajęcia wielkanocnego
marzec - Spotkanie z poetką Sylwią Kanicką
maj - Tydzień bibliotek. Warsztaty robienia biżuterii
czerwiec - Warsztaty papiernicze
czerwiec - Festiwal Czytania
czerwiec - Podsumowanie zajęć czytelniczych w GBP w Rudnikach
czerwiec - Wizyta delegacji z Obwodowej Publicznej Biblioteki Naukowej z Iwanno-Frankiwsku z Ukrainy
lipiec - sierpień - Warsztaty Shabby chic, Wystawa Michała Włocha – pejzaże
wrzesień - Narodowe Czytanie „Wesele”
październik - Spotkanie z poezją, Marek Monikowski i Janusz Ochocki
październik - Teatrzyk „Duet” – „Przygody Misia Podróżnika”

Powiatowa Biblioteka Publiczna Powiatowego Centrum Kultury w Strzelcach Opolskich

styczeń - Podsumowanie konkursu „ Portret Babci i Dziadka w literaturze”
luty - Ferie z Olafem i Elizą
marzec - Spotkanie autorskie z Marcinem Pałaszem
maj - „Poczuj magię bibliotek” zajęcia dla dzieci z okazji Tygodnia Bibliotek
maj - „Sherlok Holmes i spółka” zajęcia dla dzieci
maj - Spotkanie autorskie z Anielą Cholewińską – Szkolik
maj - „W świecie Lannisterów, wiedźminów i Hobbitów” zajęcia dla dzieci
maj - Podsumowanie konkursu „Dokończ zdanie – Czytanie to...”
sierpień - Wakacje z dziećmi z Bullerbyn „Po słonecznej stronie książki”
wrzesień - Narodowe czytanie „Wesela” S. Wyspiańskiego
wrzesień - Spotkanie autorskie z Joanną Stovrag
październik - Halloween w bibliotece
listopad - Konkurs „Co wiecie o powiecie”
listopad - Dzień Pluszowego Misia
grudzień - Spotkanie autorskie z Wiolettą Piasecką

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Strzelcach Opolskich

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki
marzec - Spotkanie autorskie z Agnieszką Frączek
marzec - 62. Ogólnopolski Konkurs Recytatorski eliminacje miejsko - gminne
maj - XIV Ogólnopolski Tydzień Bibliotek pod hasłem: „Biblioteka. Oczywiście!”
czerwiec - Spotkanie autorskie z Wojciechem Jagielskim
wrzesień - Narodowe Czytanie dramatu Stanisława Wyspiańskiego pt. „Wesele”.
październik - Spotkanie autorskie z Janem Grzegorzczakiem
listopad - Spotkanie autorskie z Franciszkiem Sośnikiem
Cykl spotkań z Tomaszem Kubą Kozłowskim

Gminna Biblioteka Publiczna w Strzeleczkach

styczeń - Spotkania autorskie z Barbarą Gawryluk
luty - Gminny konkurs recytatorski „Spotkanie z poezją”
luty - Przedstawienie teatralne „Skrzat Titelitur”
luty - Poniedziałkowe spotkania z seniorami „Książka towarzystwem samotności”
marzec - Przedstawienie teatralne „Księżę i żebrak”
marzec - Spotkanie autorskie ze Zbigniewem Masternakiem
marzec - Impreza poetycko-muzyczna „Kobieta w poezji i muzyce”
kwiecień - Prelekcja Kornelii Wilczek „Wielkanocne zwyczaje na Śląsku”
maj - Gminny konkurs „Wierszowanie i śpiewanie”
czerwiec - Podsumowanie gminnego konkursu „Przyjaciel biblioteki”
czerwiec - Przedstawienie teatralne „Latający kufer”
lipiec - „Biblioteka pod chmurką” spotkanie przy stawie w Mosznej
sierpień - Spotkania autorskie z Wiesławem Drabikiem
sierpień - Wycieczka rowerowa „Poznaj historie naszej gminy”
wrzesień - Wręczenie nagrody Instytutu Książki w konkursie na recenzję rysowaną
wrzesień - Gminny konkurs plastyczny w ramach Narodowego Czytania i Pisanie
wrzesień - Spotkanie autorskie z Pawłem Beręsewiczem
wrzesień - Udział bibliotekarzy w korowodzie dożynkowym
październik - Przedstawienie teatralne „Jak Wojtek został strażakiem”
październik - Spotkanie autorskie z Janem Grzegorzczakiem
październik - Spotkanie z psychologiem „Dobre i złe sekrety”
listopad - Spotkanie autorskie z Tomaszem Sobanią
listopad - Przedstawienie teatralne „Calineczka”
grudzień - Spotkanie przy kominku „Wierszowanie i kolędowanie”

Gminna Biblioteka Publiczna w Świerczowie

styczeń - Dzień Babci i Dziadka – impreza integrująca najmłodszych i najstarszych mieszkańców gminy
marzec - Kiermasz wielkanocny – promocja twórczości lokalnej
marzec - listopad – Teatryki dla dzieci
maj - Dzień Flagi
sierpień - Dożynki Gminne – kultywowanie lokalnych tradycji
październik - Pasowanie na czytelników dzieci z przedszkola pt. „Czytaj i baw się razem z nami”
listopad - Święto Niepodległości
grudzień - Kiermasz świąteczny - promocja twórczości lokalnej

Tułowicki Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Tułowicach

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki
Cykliczne warsztaty „Pomysłowa biblioteka”
luty - Ferie w bibliotece. Czytam sobie w bibliotece, zajęcia plastyczne, eksperymenty
marzec - Spotkanie autorskie z Joanną Olech
maj - Spektakle teatralne dla różnych grup wiekowych z okazji Tygodnia Bibliotek
maj - Happening z okazji Tygodnia Biblioteka
maj - Spotkanie autorskie z Magdaleną Kordel w ramach DKK
listopad - Andrzejkowa Nocka w Bibliotece

Gminna Biblioteka Publiczna w Turawie

luty - Ferie w bibliotece, warsztaty, zajęcia, głośne czytelnie
marzec - Spotkanie autorskie z Agnieszką Tyszką
maj - Przedstawienie teatralne pt. „Nie do wiary w bibliotece kryją się czary”
maj - Spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską
czerwiec - Spotkanie autorskie z Aldoną Pydych
lipiec - Wakacje w bibliotece – Noc bajek

wrzesień - październik – Podsumowanie konkursu pt. „Fantastyczny powiat opolski”
listopad - Obchody Światowego Dnia Pluszowego Misia
listopad - grudzień - Kurs komputerowy dla seniorów
grudzień - Wystawa pt. „Herby gmin powiatu opolskiego”

Miejsko-Gminny Ośrodek Działalności Kulturalnej. Biblioteka Publiczna w Ujeździe

styczeń - Wystawa malarska Wioletty Siedlaczek-Rekus
luty - Przedstawienie teatralne „Zaczarowany młynek”
luty - Zajęcia ekoedukacyjne
marzec - Spotkanie z Pippi Pończoszanką – lekcje biblioteczne dla klas II i III
marzec - Urodziny Misia Uszatka, spotkanie z przedszkolakami, głośne czytanie bajki
kwiecień - Warsztaty „Ekolalki teatralne”
kwiecień - maj - „Jak radzić sobie z emocjami i stresem” spotkania z psychologiem dla dzieci i dorosłych
maj - Głośne czytanie „Przedszkolaki z ulicy Morelowej” Barbary Gawryluk
lipiec - Przedstawienie „Pinokio”
lipiec - Zajęcia "Ekoobywatel"
lipiec - 50 urodziny Reksia. Spotkanie dla dzieci, głośne czytanie bajki
wrzesień - Ogólnopolski dzień głośnego czytania. Wizyta w Publicznym Przedszkolu w Ujeździe czytanie wiersza „Stoń Trąbalski” i bajki „O Rybaku i Złotej Rybce”
październik - Wystawa Fotograficzna Katarzyny Ciapa „Portret Prawdziwy”
październik - Spotkanie z „Murzynkiem Bambo” przedstawienie dla przedszkolaków
październik - listopad - Konkurs rysunkowy „Ilustracje do książek Magdaleny Podbylskiej”
październik - Warsztaty florystyczne dla młodzieży i dorosłych
listopad - Gminny Konkurs "Śpiewomy i beromy po śląsku"
listopad - Spotkania autorskie z Magdaleną Podbylską pt.: „Literackie warsztaty detektywistyczne”
grudzień - Spektakl teatralny „W poszukiwaniu Świętego Mikołaja”
grudzień - Warsztaty Decoupage

Gminna Biblioteka Publiczna w Walcach

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki
styczeń - „Najpiękniejsze bajki świata”- głośne czytanie, konkurs literacki
luty - „Sto wierszy na każdą okazję” - konkurs recytatorski
marzec - „Zwyczajne i obrzędy świąteczne”- konkurs
kwiecień - „Co to za bajka”- konkurs
maj - Cykl spotkań pt. „Poczytaj mi bajkę”
maj - „Kwiat paproci” - głośne czytanie
maj - „Baśnie braci Grim” - głośne czytanie
maj - „Wychowawcza rola bajek” na podstawie bajek Ezopa.
maj - Brzechwa dzieciom- głośne czytanie, konkurs
czerwiec - Warsztaty teatralne
czerwiec - Warsztaty teatralne i przedstawienie teatralne w wykonaniu dzieci pt." O Lechu, Czechu i Rusie"
lipiec - „Cuda z papieru” - konkurs plastyczny
sierpień - „W krainie bajek”, konkurs
wrzesień - Narodowe czytanie „Wesele” Stanisława Wyspiańskiego
październik - „ Znaczenie imion” - wystawa

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Wołczynie

styczeń - marzec - maj - październik - Poranki bajkowe dla przedszkolaków
styczeń - Spotkanie z Edwardem Łysiakiem
styczeń - luty - Lekcje biblioteczne „Bezpieczne ferie”, „Książka w życiu młodego człowieka”
marzec - Spotkanie autorskie z sopranem w tle – R. Pankiewicz i Marianna Łaba
kwiecień - Lekcje biblioteczne, „Święta Wielkanocne”
maj - Spotkanie autorskie z Michałem Zawadką

maj - Spotkanie z Magdaleną Kordel
lipiec - sierpień - Akacje z biblioteką – zajęcia plastyczno-literackie dla dzieci
sierpień - Spotkanie z Marianem Kosińskim „Pan Tadeusz”
wrzesień - Spotkanie z Barbarą Gawryluk
wrzesień - Lekcje biblioteczne – Witamy polską jesień
listopad - Lekcje biblioteczne – 11 Listopada Święto Niepodległości
grudzień - Lekcje biblioteczne – Boże Narodzenie

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Zdieszowicach

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

styczeń - Korowód bajek – bal karnawałowy
styczeń - „Malowana poezja Czesława Miłosza” – warsztaty enkaustyczne
luty - „Ostatnie kolędowanie” wraz z zespołem „Rozśpiewane Serce Opolszczyzny”
luty - „Ferie w bibliotece”
marzec - Cykl spotkań grupy zabawowej
marzec - Tydzień z Internetem – Koncert Życzeń
marzec - Spotkanie z podróżnikiem Radzimirem Burzyńskim
kwiecień - Spotkanie autorskie z Wiolettą Piasecką,
kwiecień - Spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem
kwiecień - Noc w bibliotece „W magicznym świecie Harry'ego Pottera”
maj - „Aktywny Maluch w Bibliotece” - cykl spotkań dla dzieci i rodziców
maj - „Malowane kawą” - warsztaty dla seniorów
maj - „Wojewódzki Konkurs wypieku Kołocza Śląskiego” z Ewą Wachowicz
maj - Spotkanie autorskie z Laurą Łącz
czerwiec - „Odjazdowy bibliotekarz”
czerwiec - „Aktywny Dzień Dziecka” - impreza plenerowa dla dzieci
lipiec - sierpień - Wakacje w bibliotece bez nudy
wrzesień - „Narodowe czytanie”
wrzesień - „Jesień w bibliotece” - warsztaty dla dzieci
październik - „Fotografowanie – moja pasja” - spotkanie z Adamem Hyjkiem
październik - Spotkanie autorskie z Janem Grzegorzakiem
październik - „Światowy Dzień Zwierząt” - spotkanie z myśliwym Henrykiem Wolf
październik - „Gminny Dzień Seniora” - współorganizacja
październik - „Gala finałowa projektu EDUKO „Pamiętnik fotografią pisany – pasjonująca Opolszczyzna – współorganizacja
październik - „Nie starzeje się ten, kto umie cieszyć się życiem” - spotkanie autorskie z Jolantą Szwalbe
październik - Spotkanie autorskie z Joanną Olech
listopad - „Tradycja, a pokolenia” - cykl warsztatów wypieku kołocza śląskiego dla dzieci, młodzieży i seniorów
listopad - „Cztery pory roku w przyrodzie, literaturze i plastyce – jesień” - projekt edukacji przyrodniczej realizowany we współpracy z PP nr 5
grudzień - „Czytanie na dywanie” - starsi młodszymi – cykl spotkań mający na celu propagowanie czytelnictwa wśród dzieci, zorganizowany we współpracy z biblioteką szkolną
grudzień - Spotkanie z Eugeniuszem Mrozem, przyjacielem Jana Pawła II

Gminna Biblioteka Publiczna w Zębowicach

Cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

luty - Spotkanie z podopiecznymi z DPS Radawie pod hasłem: Poznajemy Bibliotekę
luty - Walentynki w bibliotece
marzec - Spotkanie z przedszkolakami w Radawiu „Witaj wiosno!”
kwiecień - Spotkanie autorskie z Agnieszką Lingas - Łoniewską
kwiecień - Spotkanie z przedszkolakami w Radawiu słuchanie audiobooków Kornela Makuszyńskiego
maj - Spotkanie z książką
maj - Wyjazd do Biblioteki w Pludrach podopiecznych z DPS Radawie – terapia zajęciowa z podopiecznymi

maj - Wyjazd do Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Dobrodzieniu „Odjazdowy bibliotekarz”
czerwiec - XVI Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom pod hasłem: „Czytanie zbliża”
czerwiec - Wyjazd do Filii w Groźcu, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Ozimku z podopiecznymi z DPS Radawie
lipiec - sierpień - Kulturalne wakacje w bibliotece
wrzesień - Rozstrzygnięcie konkursu „Najaktywniejszy czytelnik wakacji 2017 r.”
wrzesień - Wizyta przedszkolaków w filii bibliotecznej w Radawiu spotkanie z książką - czytanie wierszy o jesieni
wrzesień - Wyjazd do MiGBP w Ozimku, zajęcia terapeutyczne
listopad - Dzień Pluszowego Misia, spotkanie z przedszkolakami
grudzień - „Mikołajki w bibliotece” , wizyta przedszkolaków

Rozmowy biblioteczne

Ewa Dorosz

Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

„Bajki bez barier” w Gminnej Bibliotece Publicznej w Chrzęstowicach – rozmowa z Agnieszką Fuhl - Bonior, pracownikiem biblioteki.

W Gminnej Bibliotece Publicznej w Chrzęstowicach w 2017 roku zorganizowano i przeprowadzono cykl ośmiu spotkań dla dzieci pt. „Bajki bez barier”, które cieszyły się dużym zainteresowaniem najmłodszych czytelników.

Ewa Dorosz (ED): Cym są „Bajki bez barier”?

Agnieszka Fuhl-Bonior (AF): „Bajki bez barier” to seria książek dla dzieci, które opracowało i wydało Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Świątełko”. Głównym celem Bajek jest wyjaśnienie dzieciom pełnosprawnym „inności” niepełnosprawnych rówieśników. Poprzez czytane teksty świat niepełnosprawnych dzieci będzie im bliski, zrozumiały i przyjazny.

ED: Skąd pomysł na wprowadzenie do księgozbioru biblioteki książek psychoedukacyjnych? Czy „Bajki bez barier” można kupić w księgarni?

AF: Bajki trafiły do naszej Biblioteki za pośrednictwem czytelniczki, która napisała do Stowarzyszenia „Świątełko” i dzięki niej przekazane zostały nam cztery darmowe książki. Po tak miłej niespodziance, Biblioteka nawiązała kontakt ze Stowarzyszeniem i do dziś otrzymujemy kolejne tytuły.

Bajek nie można kupić w księgarni, można je otrzymać jedynie bezpłatnie kontaktując się ze Stowarzyszeniem Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światelko” swiatelkodladzieci.pl/kontakt/. Dostępne są także w wersji elektronicznej na stronie www.swiatelkodladzieci.pl

ED: Czy można je wypożyczyć i czy cieszą się zainteresowaniem czytelników?

AF: W naszej Bibliotece dostępnych jest 16 tytułów „Bajek bez barier” i jak najbardziej można je wypożyczyć. Duże zainteresowanie jest wśród nauczycieli przedszkoli i szkół. Chętnie pożyczają je także dzieci, które uczestniczyły w naszych cyklicznych spotkaniach bibliotecznych.

ED: Kto był pomysłodawcą i realizatorem cyklicznych spotkań dla dzieci pt. „Bajki bez barier”?

AF: Pomysł na przeprowadzenie spotkań narodził się po szkoleniu pt. „Biblioteczne rozmowy o niepełnosprawności dzieci z książką w tle”, które w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu przeprowadziła Agnieszka Kossowska, autorka książki dla dzieci o niepełnosprawności pt. „Duże sprawy w małych głowach”. Udział w zajęciach dał mi wiele do myślenia i zachęcił do przygotowania w naszej Bibliotece zajęć dla najmłodszych.

ED: Czy trzeba mieć odpowiednie przygotowanie, żeby móc prowadzić takie zajęcia?

AF: Bajki napisane są przystępnym i zrozumiałym językiem. Nie trzeba mieć odpowiedniego przygotowania do ich prowadzenia. Dzieci są chętne do udziału w zajęciach, zadają dużo pytań, są po prostu ciekawe osób z niepełnosprawnościami. Na naszych spotkaniach przy pomocy „Bajek bez barier” uczymy właściwego zachowania, uwrażliwiamy na problemy niepełnosprawności.

ED: Jakie tematy poruszane są w bajkach?

AF: Każda książeczka zawiera jedną bajkę psychoedukacyjną dotyczącą konkretnej niepełnosprawności, np. Autyzm, ADHD, Zespół Aspergera, Niepełnosprawność ruchowa, Zaburzenia mowy. W Bajkach opisane są historie, w których bohaterami są dzieci z różnymi niepełnosprawnościami.

ED: Skąd czerpałaś pomysły na prowadzenie spotkań z wykorzystaniem bajek psychoedukacyjnych?

AF: W każdej książce znajduje się załącznik dla osoby dorosłej dotyczący problematyki bajki, który ma pomóc w rozmowie na temat lektury, a także zachęcić do innych działań pozwalających dziecku na wyrażenie swoich uczuć i przemyśleń, np. zabawa, pytania dotyczące treści, sugestie, rysunek.

Pomysł na nasze spotkania narodził się dzięki Bajce pt. „Ślimak” Aleksandry Chmielewskiej, która przybliżyła problemy, z jakimi borykają się dzieci z niedosłuchem. Żeby uatrakcyjnić zajęcia postanowiłam wprowadzić podstawy języka migowego dla dzieci. Po przeczytaniu Bajki, wyświetlałam dzieciom na ekranie proste znaki migowe, które były przez nie powtarzane np. gest powitania i pożegnania, słowa określające członków rodziny, kolory, zwierzęta.

ED: Czy dzieci wykazywały zainteresowanie podczas spotkań?

AF: Dla dzieci nauka języka migowego była świetną zabawą dzięki czemu swobodnie i aktywnie w niej uczestniczyły. Wykazywały ogromne zainteresowanie tematami poruszonymi podczas spotkań. Dopytywały, dzieliły się swoimi doświadczeniami w kontaktach z osobami w rodzinie, które żyją z niepełnosprawnościami.

ED: Dlaczego takie zajęcia edukacyjne dla dzieci są potrzebne?

AF: Zajęcia, które realizowałam miały na celu pomóc dzieciom lepiej radzić sobie w nowych dla nich sytuacjach. Z perspektywy czasu widzę pozytywny rezultat moich starań m.in. dlatego, że przychodzą do Biblioteki rodzice uczestników spotkań „Bajki bez barier” i dzielą się ze mną swoimi obserwacjami na temat pozytywnego zachowania ich dzieci. Od czasu naszych zajęć czytają wspólnie nasze Bajki, dzięki nim rozmowy z dziećmi na tematy wcześniej dla nich trudne stały się obopólną przyjemnością wspólnie spędzanego czasu.

ED: Gdzie można znaleźć Waszą relację ze spotkań „Bajki bez barier”?

AF: Zapraszam wszystkich na profil Gminnej Biblioteki Publicznej w Chrzęstowicach na Facebooku, gdzie umieszczona jest relacja ze spotkań oraz bieżąca działalność naszej Biblioteki.

ED: Czy planujesz kolejne cykle spotkań?

AF: Obecnie rozpoczął się cykl spotkań z książką „Nela Mała Reporterka”. Dzieci poznają zwierzęta, które Nela napotkała na swojej drodze podczas podróży, ale myślę że w najbliższym czasie wrócimy do tematu ” Bajki bez barier”.

ED: Dziękuję za rozmowę i życzę samych udanych spotkań w Bibliotece.

AF: Dziękuję.

Zdjęcia z archiwum GBP w Chrzęstowicach

Elżbieta Czerwińska, Anna Jańczyk
Biblioteka Główna Politechniki Opolskiej

Biblioteka nie tylko dla studentów

Biblioteka uczelniana powinna być miejscem otwartym, nie tylko dla obecnych studentów, ale także dla dzieci i młodzieży szkolnej, bo to oni są jej przyszłymi użytkownikami.

Aby wykształcić potrzebę korzystania z biblioteki od najmłodszych lat w bibliotekach organizuje się przestrzenie zabaw dla dzieci, miejsca dla mam (do przewinięcia dziecka, nakarmienia itp.) oraz różnorakie imprezy np. noc w bibliotece, detektyw w bibliotece, morderstwo w bibliotece, głośne czytanie, konkursy, realizuje się projekty mające na celu np. promowanie regionu.

Biblioteki mają do zaoferowania dzieciom i młodzieży wiedzę, rozrywkę, inspirację, zagospodarowanie wolnego czasu, stymulowanie działań. W bibliotekach spotykamy kąciki prasowe, kawowe, wypoczynkowe z wygodnymi kanapami, czy nawet miejsca do leżenia. Coraz częściej organizowane są w bibliotekach pokoje czy miejsca chillout, w których można odpocząć, zrelaksować się, pograć w szachy czy porozmawiać z przyjaciółmi, znajomymi.

Bibliotekarze Politechniki Opolskiej co roku przygotowują wiele imprez celem przybliżenia dzieciom i młodzieży biblioteki, jej zbiorów i usług, poszerzenie ich wiedzy o różne aspekty, z którymi spotykają się w życiu codziennym oraz „oswojenie” przestrzeni biblioteki akademickiej.

Od dziesięciu lat biblioteka aktywnie uczestniczy w działalności Dziecięcej Politechniki Opolskiej (DPO).

Fot. 1. (fot. Sławoj Dubiel)

Pierwszy Uniwersytet Dziecięcy powstał w Tybindze w 2002 roku i od tego czasu wiele uczelni otworzyło się dla małych słuchaczy. Dzieci mogą pogłębiać swoją pasję poznawczą uczestnicząc w cyklu comiesięcznych wykładów.

Od początku funkcjonowania projektu DPO mali studenci goszczą również w Bibliotece Głównej Politechniki Opolskiej. W każdej edycji uczestnikom prezentowane są różne formy książki, od miniatury do dużego formatu, od reprintu starodruku do e-booka, od książki drukowanej do książki mówionej. Mali słuchacze zapoznawani są również z ewolucją pisma, narzędzi pisarskich oraz architektury bibliotecznej. Z dużym zainteresowaniem spotykają się plombownice, kserokopiarki, stanowisko dla osób z dysfunkcją wzroku, w tym powiększalniki tekstu, staropolskie zaklęcia na złodziei książek oraz nowoczesne sposoby zabezpieczenia zbiorów przed kradzieżą. Najmłodszy studenci chętnie uczestniczą także w corocznych konkursach, których tematyka najczęściej nawiązuje do biblioteki lub książki. I tak 57 różnorodnych prac wpłynęło na konkurs pt. „*Biblioteka i bibliotekarz w oczach dziecka*”, 45 rymowanek powstało na konkurs „*Biblioteka czeka na każdego człowieka czyli stwórz rymowaną o bibliotece*”, 61 prac na konkurs „*Tytuł mojej ulubionej książki zaklęty w rysunku*”. 23 piękne laurki powstały w ramach konkursu „*Koncert życzeń dla biblioteki – laurka z okazji 50-lecia biblioteki*”, a 22 prace przesłane na konkurs „*Podróż do przyszłości – czyli jak wyobrażam sobie bibliotekę za 50 lat*” uświetniły nasz jubileusz. 26 młodych uczestników DPO brało udział w konkursie ogłoszonym z okazji 10-lecia wstąpienia Polski do Unii Europejskiej pt. „*Poszukaj Unii Europejskiej w swoim mieście*”. W roku jubileuszu 10-lecia DPO biblioteka ogłosiła konkurs pt. „*Moje hobby - czyli co mi siedzi w głowie*”, mamy nadzieję, że podobnie jak w latach poprzednich spotka się on z dużym odzewem ze strony naszych najmłodszych studentów. Wszystkie prace są oceniane i nagradzane przez biblioteczne jury, a także prezentowane na stronie www oraz w minigalerii Galimatias w siedzibie Biblioteki Głównej.

Praca konkursowa (aut. Aleksandra Dworak)

Praca konkursowa (aut. Iwona Kondziela)

Bibliotekę chętnie odwiedzają przedszkolaki i dzieci z pierwszych klas szkoły podstawowej. Podobnie jak słuchaczom DPO dedykujemy im specjalną wystawę z różnymi formami zbiorów oraz zwiedzanie „czeluści” bibliotecznych, gdzie od lat największym zainteresowaniem cieszy się ręczna plombownica, kserograf, winda towarowa oraz główny magazyn zazwyczaj niedostępny dla użytkowników, a w nim pięknie oprawione i bardzo ciężkie woluminy czasopism zagranicznych.

Fot. 2. (fot. Katarzyna Murek)

Inną imprezą, organizowaną przez Politechnikę Opolską, w ramach której młodzi ludzie odwiedzają również bibliotekę jest Politechniczna PObudka. W ramach zajęć edukacyjnych młodzież uczestniczy w wykładach, warsztatach, pokazach laboratoryjnych na wzór zajęć dydaktycznych, a w bibliotece pokazywane są nie tylko zbiory, ale także zastosowanie informatyki w przestrzeni bibliotecznej, czyli katalogi komputerowe, e-zasoby, stronę www i FB czy elektroniczne zabezpieczenia zbiorów.

Fot. 3. (fot. Klaudia Ułasz)

Nasza placówka współpracuje również z Zespołem Szkół Specjalnych w Opolu. Uczniowie nie tylko zapoznają się z wystawami organizowanymi przez bibliotekę, ale również sami je tworzą. Na wernisażu pt. „Igtą malowane”, który odbył się 28 października 2014 roku mogliśmy podziwiać piękne makatki, wyszywanki, wyklejanki, obrazki. Wernisaż był również okazją do spotkania autorów pięknych prac, nauczycieli, rodziców oraz pracowników Politechniki Opolskiej. Wystawa cieszyła się olbrzymim zainteresowaniem, a wiele wystawianych prac zostało zakupionych.

Fot. 4. (fot. Joanna Sprycha)

Od trzech lat młodzież szkół ponadpodstawowych uczestniczy w spotkaniach poświęconych problematyce plagiatu. Warsztaty obejmują tematykę prawa autorskiego w życiu codziennym i na szkolnym korytarzu, przybliżają również zagadnienie plagiatu, jak go skutecznie unikać oraz konsekwencje jego popełnienia. Warsztaty

spotykają się z pozytywnym obioem i dużym zainteresowaniem ze strony uczniów, którzy chętnie zadają pytania i aktywnie włączają się w dyskusję, potwierdzając tym samym zasadność organizowania tego typu spotkań z młodzieżą.

W 2017 roku biblioteka, we współpracy z Akademickim Biurem Karier, zorganizowała grę miejską TWISTER. Udział w niej wzięło 10 młodzieżowych drużyn 3-osobowych. Uczestnicy gry, wykonując ostatnie zadania, mieli okazję zapoznać się z zasobami czytelnicy, a jednocześnie dobrze się bawić co sprawiło nam organizatorom dużą satysfakcję i na pewno zaowocuje kolejną edycją gry.

Fot. 5. (fot. Katarzyna Murek)

W swojej pracy z dziećmi i młodzieżą bibliotekarze Politechniki Opolskiej dążą do tego, aby biblioteka była miejscem ciekawie spędzonego czasu, gdzie można rozwijać swoje pasje, umiejętności i zainteresowania. Wymaga to dużego zaangażowania bibliotekarzy, dobrania właściwych metod pracy, ale dzięki tym wysiłkom hasło kampanii społecznej z 2010 roku „Spotkajmy się w bibliotece” nie jest tylko zawołaniem, ale przede wszystkim działaniem.

Łukasz Kluza

Dział Multimedialny Biblioteki Publicznej w Prudniku

Gazeta nie tylko w kiosku - o darmowym dostępie do prasy w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Prudniku

W okresie ostatnich dwudziestu lat rynek prasy w Polsce został poddany dużym i nie zawsze korzystnym przeobrażeniom. Wraz z rozwojem nowych technologii oraz coraz większą dostępnością wszelkiego rodzaju urządzeń mobilnych ze stałym dostępem do Internetu, wydawcy tradycyjnej prasy papierowej stanęli przed swoistym wyzwaniem. Zostali postawieni w sytuacji, w której jedynym możliwym rozwiązaniem, by utrzymać się na rynku, oprócz publikowania wersji elektronicznych, było podnoszenie cen. To z kolei odbijało się na popycie czytelnictwem. Alternatywą dla czytelników są funkcjonujące w strukturach bibliotek czytelnie z dostępem do prasy, które – jak pokazuje przykład Biblioteki Publicznej w Prudniku - cieszą się coraz większym powodzeniem.

Biblioteka przede wszystkim kojarzy się z książką, jednak pracownicy bibliotek publicznych starają się wprowadzać nowe usługi z dostępem do publikacji naukowych i popularnonaukowych w formie elektronicznej. Tym samym oferta jest coraz bardziej atrakcyjna i zachęca do odwiedzania biblioteki nie tylko w celu wypożyczenia książki. W wielu placówkach, przy tradycyjnych czytelniach, działają prawdziwe czytelnie prasy z dużą ofertą tytułów, w których za darmo można przejrzeć aktualne numery dzienników, tygodników czy też miesięczników. Biblioteka Publiczna w Prudniku od wielu lat w swojej strukturze posiada czytelnię, w której gromadzone są czasopisma, do których dostęp ma każdy odwiedzający placówkę.

Gromadzenie i udostępnianie prasy w prudnickich bibliotekach, było mocno rozgraniczone w latach funkcjonowania Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Prudniku oraz filii Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej. Czasopisma naukowe i branżowe, dotyczące dydaktyki, pedagogiki oraz innych dziedzin były gromadzone przez filię PBW, natomiast prasa popularna dostępna była w Czytelni MiGBP. Po likwidacji filii PBW, przejściu zbiorów tej placówki przez MiGBP w Prudniku i wejściu w skład Prudnickiego Ośrodka Kultury, siedziba biblioteki publicznej została przeniesiona do budynku przy ulicy Mickiewicza 1. Tam, na pierwszym piętrze funkcjonuje przy Czytelni Głównej - czytelnia prasy.

Po przeprowadzce czytelnia prasy uzyskała osobne pomieszczenie. Została wyposażona w nowe regały na czasopisma, stoliki i krzesła. Czytelnicy prasy mogą swobodnie podyskutować i wymienić uwagi na temat przeczytanych artykułów. Z uwagi na budżet, ilość gromadzonych tytułów naukowych jest ograniczona, niemniej oferta prasy tzw. popularnej jest stale rozszerzana. Przekłada się to na ilość czytelników, którzy odwiedzają bibliotekę, niejednokrotnie tylko po to, aby poczytać ulubioną gazetę.

Grupą, która najchętniej odwiedza prudnicką czytelnię prasy są osoby starsze. Zapewne wynika to z dwóch rzeczy: przyzwyczajenia do tradycyjnej, papierowej formy prasy oraz stale rosnących cen, które ograniczają zakup prasy. Stali czytelnicy, pojawiający się codziennie, najchętniej przeglądają dzienniki, wśród których najpopularniejsze są: Gazeta Wyborcza, Rzeczpospolita, Dziennik Gazeta Prawna, czy Nowa Trybuna Opolska. Dużym zainteresowaniem cieszą się tytuły związane ze sportem, takie jak Przegląd Sportowy i Sport. Wśród prasy ukazującej się co tydzień najbardziej poczytnym czasopismem jest lokalny Tygodnik Prudnicki. Biblioteka gwarantuje również dostęp do prasy specjalistycznej: Psychologia Społeczna, Kwartalnik Pedagogiczny, Życie Szkoły, Bliżej Przedszkola, Wychowanie w Przedszkolu. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom czytelników, w 2017 roku pracownicy Czytelni przeprowadzili anonimową ankietę, w której użytkownicy wyrażali opinie na temat jakości tematycznej prasy dostępnej w bibliotece, częstotliwości odwiedzania placówki oraz wymieniali własne propozycje czasopism, które powinny być dostępne. W ankiecie oddano 39 głosów, w których 38,4 % respondentów stwierdziło, że codziennie

korzysta z prasy. Zdecydowaną większość osób odpowiadających na pytania stanowiły kobiety (64,10%). Na pytanie dotyczące wiedzy na temat bezpłatnego dostępu prasy w bibliotece twierdząco odpowiedziało 82 % respondentów. Z ankiety wynika, że najczęściej czytany rodzajem prasy są dzienniki (27%), następnie tygodniki (17%) i miesięczniki (14%). Ostatnie pytanie miało formę otwartą, w której ankietowani zostali poproszeni o wymienienie tytułów, do których chcieliby mieć dostęp w czytelni prasy. Wśród czasopism wymienione zostały m.in. Angora, Gazeta Polska, Focus, Polityka, Tygodnik Powszechny, Gość Niedzielny, Super Express, Dobre Rady, Przekrój, Nie, Fakt, Wprost, Newsweek. Po przeanalizowaniu ankiet pracownicy Czytelni podjęli decyzję o zmianie dotychczasowej prenumeraty i wzbogaceniu oferty. W porównaniu z rokiem 2017, gdzie dostępnych było 35 tytułów prasowych, w roku 2018 liczba tytułów wzrosła do 39 (łącznie z prasą specjalistyczną). Wszystkie proponowane przez czytelników uwagi zostały uwzględnione.

Od stycznia 2018 roku widać wyraźny wzrost zainteresowania ofertą prasy dostępnej w Bibliotece Publicznej w Prudniku. W ciągu miesiąca ilość osób odwiedzających wzrosła o 10 %. Również na portalach społecznościowych, które prowadzi biblioteka, temat czytelni prasy jest bardzo popularny (przykładem są choćby wiadomości wysyłane do pracowników z pytaniami o dostępność konkretnych tytułów). Sporą popularnością cieszą się wydania periodyków kobiecych, takich jak Dobre Rady, Poradnik Domowy czy Burda. Szeroki wachlarz prasy publicystycznej jest również atrakcją dla czytelników. Wzbogacona prenumerata o czasopisma typu Polityka, Do Rzeczy, Gazeta Polska, Wprost, Newsweek i Przekrój powoduje, że do czytelni prasy zagląda coraz więcej czytelników, którzy są zadowoleni z tak bogatej oferty. Również tytuły Fakt, czy Super Express cieszą się popularnością.

Czytelnia prasy MiGBP w Prudniku od momentu zwiększenia oferty jest również mocno reklamowana przez pracowników w lokalnym środowisku. Cyklicznie zamieszczane są wzmianki na stronie internetowej, w mediach społecznościowych oraz w lokalnej prasie. Praktycznie przy każdej okazji mieszkańcy Prudnika są informowani o nowościach dostępnych w Bibliotece. Dużym wsparciem są dla czytelni prasy również wydawnictwa, które bezpłatnie przekazują swoje tytuły oraz osoby prywatne, które wzbogacają ofertę o czasopisma takie jak Trybuna Leśnika czy Głos Lasu. Mamy nadzieję, że w dalszym ciągu będziemy zwiększać liczbę tytułów czasopism oraz, że współpraca z wydawnictwami zaowocuje nowymi, bezpłatnymi egzemplarzami.

Relacje

Alicja Płowaś-Stadnik

BP w Głuchołazach

XIII Biesiada Czytelnicza W BP w Głuchołazach

Od trzynastu lat Centrum Kultury, Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Głuchołazach organizuje podczas Tygodnia Bibliotek Biesiadę Czytelniczą, imprezę promującą książkę, bibliotekę i czytelnictwo. Hasło Tygodnia Bibliotek w 2017 brzmiało „Biblioteka. Oczywiście!”, całkowicie wpisujemy się w nie z naszą działalnością ponieważ to biblioteka publiczna w Głuchołazach zaspokaja różnorodne potrzeby w zakresie uczestnictwa w kulturze. W bibliotece można nie tylko czytać czy obcować z książką, ale też obejrzeć wystawę czy film lub przedstawienie teatralne, spotkać się z przyjaciółmi, śpiewać, poznać nowoczesne technologie oraz zdobyć wszelkie potrzebne informacje i uczestniczyć w jej działaniach. Podczas XIII Biesiady Czytelniczej zaproponowaliśmy mieszkańcom wiele ciekawych wydarzeń, konkurs na inscenizację słowno-muzyczną do twórczości Ewy Chotomskiej, konkurs plastyczny pt. Wielki mały ilustrator do twórczości Wandy Chotomskiej, wystawę modeli papierowych – pojazdy Pawła Grabowieckiego, spotkanie z pasjonatami książki: Agnieszka Harasymowicz, Partycją Prochot-Sojką oraz Zygmuntem Rabą, wieczorem z soboty na niedzielę noc w bibliotece pod hasłem „Niekończąca się historia”, **jednak najważniejszym punktem Biesiady Czytelniczej było odświeżenie tabliczki z uśmiechem Wandy Chotomskiej w Alei Kawalerów Orderu Uśmiechu przez jej córkę Ewę Chotomską.**

Zdjęcia z archiwum centrum Kultury w Głuchołazach

Ostatniego dnia Biesiady Czytelniczej towarzyszyła nam Pani Ewa Chotomska, która obejrzała laureatów konkursu na montaż słowno-muzyczny do jej twórczości, i tak w kategorii przedszkolnej grupę łączoną Biedronki i Tygryski z Publicznego Przedszkola nr 2 w Głuchołazach w inscenizacji pod tytułem „Pod deszczową chmurką” dzieci zostały przygotowane przez Julitę Ilnicką, Edytę Urban, Ewę Serafin i Emilię Volz oraz dzieci w kategorii klas 1-3 szkoły podstawowej grupa łączona z klas IIIa i IIIb pt. „Festiwal majowy” uczniowie przygotowani zostali przez Agnieszkę Podkowską oraz Jolanę Midor. Usłyszeliśmy piosenki *Tabliczka muzyczna* oraz *Żyj do przodu* w wykonaniu Bianki Piaseckiej ze Studia Piosenki działającego przy Centrum Kultury w Głuchołazach, na scenie zaprezentowała się również grupa taneczna Tęczowy Motyl Joanny Kisiel, Pani Ewa Chotomska wręczyła nagrody w konkursie plastycznym do twórczości Wandy Chotomskiej.

Zdjęcia z archiwum centrum Kultury w Głuchołazach

Jury konkursu plastycznego w składzie Bożena Malarz – instruktor, plastyk w Ognisku Plastycznym w Głuchołazach, przewodnicząca-, Alicja Płowaś- Stadnik- Kierownik Biblioteki Publicznej w Głuchołazach oraz Anna Dorosz- bibliotekarka działu dziecięco- młodzieżowego postanowiło wyróżnić i nagrodzić:

KATEGORIA I dzieci w wieku przedszkolnym:

I nagroda Milena Ptak, 6 lat, gr. „ Jagódki” PP nr 2

II nagroda Dominik Gondek, 4-5 lat, gr. Misie PP nr 2

II nagroda Maja Pióro, 6 lat, gr. Jagódki PP nr 2

III nagroda Maja Wojtczak, 6 lat, gr. Pszczółki PP nr 1

Wyróżnienie : Maja Łukaszów, 6 lat, gr. Pszczółki PP nr 1

Emilia Tracz, 6 lat, Przedszkole w Sławniowicach

Magdalena Łodziana, 6 lat, Przedszkole w Sławniowicach

KATEGORIA II kl.1-3 szkoły podstawowe:

I nagroda Emilka Prętka, kl.3 c SP nr 2

I nagroda Lena Jakieła, kl.2b SP nr 1

II nagroda Sylwia Kukiełka, kl. 2 e, SP 1

II nagroda Maja Kłakowicz, kl.2 SP Nowy Świątów

III nagroda Aleksy Gondek, kl.2 b SP nr 2

III nagroda Hania Prętka, kl.2 b SP nr 2

III nagroda Maja Stajak, kl.3 a SP nr 2

Wyróżnienie : Paulina Duraj, kl.1 a SP nr 1

Wojtek Osiadły, kl.1 a SP nr 1

KATEGORIA III kl.4-6 szkoły podstawowe:

II nagroda Michał Jurczyk, kl.6 c SP nr 1

II nagroda Jan Turski, kl. 6 b SP nr 1

III nagroda Jakub Niewęglowski, kl.6 b SP nr 1

III nagroda Julia Śnieżek, kl. 5 a SP nr 2

Wyróżnienie: Liliana Kozdraś, kl. 6 a SP nr 2

Justyna Wiśniewska, kl.6 a SP nr 2

ZOOM NA OPOLSKIE DKK

Agnieszka Hałubiec

Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

Koordynator projektu Dyskusyjne Kluby Książki woj. opolskiego

Kwartał w opolskich Dyskusyjnych Klubach Książki Styczeń-luty-marzec

Kolejny rok działalności opolskich Dyskusyjnych Klubów Książki w mocnym składzie 55 klubów, wypełni intensywny program działań, spotkań, wykładów. Do klubowego grona dołączył klub MiGBP w Prudniku – filia w Łące Prudnickiej, w którym dyskutują dzieci.

Na pierwszym wspólnym spotkaniu moderatorów DKK, które odbyło się 21 lutego posumowaliśmy miniony rok i omówiliśmy plany na kolejne miesiące, które przed nami. A będzie się działo.

Moderatorzy będą mogli uczestniczyć w cyklu wykładów, które mają na celu wzbogacić warsztat bibliotekarza, aby sprawniej prowadzić spotkania klubowe.

W marcu odbył się pierwszy warsztat **Judith W. Taschler, Nauczycielka - o literaturze kobiecej (jeśli taka istnieje)**, który prowadził Rafał Grzenia. Moderatorzy mogli w niekonwencjonalnej formie zmierzyć się z tematem literatury kobiecej i odkryć zupełnie nowe spojrzenie na ten rodzaj literatury, który dominuje w dyskusjach klubowych. Literatura obyczajowa jest najczęściej obecna w DKK. Bogactwo tytułów, wielu autorów reprezentujący powieść obyczajową wprowadza dezorientację. Pojawiający się coraz częściej podział na „literaturę środka” i „literaturę kobiecą” wymaga dookreślenia i wydobycia dystynktywnych cech tej twórczości. Kolejną propozycją dla opiekunów klubów będzie wykład **Środek literatury czy literackie peryferia? Zjawisko literatury „środka” i literatury „kobiecej”. Percepcja i krytyka**, który odbędzie się już w kwietniu. Wykład ma wspomóc moderatorów w wyborze tego typu literatury, dookreślić oceny, zbudować krytyczne podejście do zjawiska, aby umiejętnie i z większym znawstwem wybierać tytuły, które obok zaspokajania potrzeb kompensacyjnych czytelnika, dawałyby również dostęp do przeżyć estetycznych, jak również niosłyby ze sobą wartości poznawcze.

Kluby „pracują” bardzo intensywnie na książkach tłumaczonych. W tym roku chcemy się zatem przyjrzeć pracy tłumacza. Stąd kolejna propozycja - wykład **Tłumacz widzialny**, który ma na celu przybliżenie zagadnień translatoryki współczesnej. O potyczkach ze słowem, pułapkach, „fałszywych przyjaciółach” i językowej ekwilibryście opowie zaproszony tłumacz, który wprowadzi moderatorów do zagadnienia translatoryki w praktycznym wymiarze, jak również przedstawi literaturoznawczy kontekst. Czytelnicy często pomijają lub w ogóle nie dostrzegają tłumaczy. Ich praca jest często niezrozumiana. Nie dostrzega się roli, jaką odgrywają w kształtowaniu języka, w budowaniu literackich trendów. Ilu czytelników świadomie i z namysłem odbiera

tłumaczoną lekturę, zastanawiając się nad poniesionym trudem translatorskim? Ile pracy należało włożyć, aby tekst był językowo, kulturowo zrozumiały, przy zachowaniu wszelkich niuansów języka źródłowego, „nie uszkadzając” treści, dając nam jak najwięcej sensów z tekstu wyjściowego? Odpowiadając na te pytania,

proponowany wykład wzbogaci moderatorów w wiedzę, uwrażliwi na zagadnienia przekładu, stanie się przyczynkiem do dyskusji klubowych podczas lektury tekstów tłumaczonych.

Przynoszący sukces cykl poznawania literatur mało obecnych w świadomości czytelniczej będzie w tym roku również kontynuowany. Moderatorzy będą zapoznawani z kolejnymi niszowymi literaturami, rzadziej obecnymi w dyskusjach literackich. Szkolenie ma charakter popularyzatorski, ma zachęcać do poszukiwań literackich, ponadto wzbogacać w wiedzę literaturoznawczą, niezbędną do efektywnego prowadzenia dyskusji klubowych.

Szkolenie dostarcza inspiracji, wspiera w poszukiwaniu nowych tytułów do dyskusji klubowych, pomaga odnaleźć nowych autorów, odkrywać nurty i tendencje w literaturze światowej. W tym roku przyjrzymy się **literaturze krajów bałtyckich w ramach cyklu „Małe literatury – wielkie odkrycia”**.

Podejmujemy również nową inicjatywę, jaką będzie **I Opolska Dyskusja Moderatorów**. Opolscy moderatorzy zebrani w siedzibie WBP w Opolu wspólnie porozmawiają nad książką pokoleniową, dzięki czemu w dyskusji będą mogli uczestniczyć opiekuni DKK dla dorosłych jak również moderatorzy DKK dla dzieci i młodzieży. Dyskusję nad książką moderatorzy będą kontynuować w klubach, otrzymując w ten sposób gotowy scenariusz spotkania, jak również inspiracje do dyskusji z klubowiczami w swoich bibliotekach.

Kluby uczestniczą w tym roku w **konkursie na najbardziej aktywny klub „Opolskie DKK – otwarta strefa czytelnika”**. Konkurs ma na celu promocję działalności klubu w lokalnej społeczności. Zadaniem moderatora i stałych klubowiczów, oprócz spotkań klubowych, będzie silniejsze zaznaczenie pracy klubu w środowisku oraz otwarcie na nowych członków. W konkursie szczególnie oceniane będą inicjatywy podejmowane przez klub na rzecz lokalnego środowiska w celu

popularyzacji czytelnictwa, jak również promocji idei samego klubu w środowiskach mało aktywnych czytelniczo. Konkurs obejmuje działania całoroczne. Dobrym przykładem aktywności klubowej jest marcowa inicjatywa DKK w Głuchołazach, który podczas imprezy „Babski wieczór”, organizowanej przez Centrum Kultury w Głuchołazach ciekawie zaprezentował działalność swojego klubu i zachęcił innych do czytania.

Klubowicze prezentują książki, które zrobiły na nich największe wrażenie podczas dyskusji klubowych.

Podsumowując kwartał, który już za nami, w opolskich klubach odbyło się ponad 90 spotkań klubowych, kluby dziecięce zgłaszały swoje prace do konkursu na recenzje rysowane. Klub w Zielinie i w Nakle otrzymał nagrodę za całoroczny udział w konkursie na recenzje rysowaną organizowany przez Instytut Książki w 2017 roku. Zakupionych zostało prawie 800 woluminów nowości książkowych, które trafiły do opolskich klubów. W tym roku sporym zainteresowaniem cieszy się literatura faktu, esej, ale i obyczajowej prozy nie zabraknie. Nadal działa Niemieckojęzyczny Dyskusyjny Klub Książki oraz Fantastyczny Dyskusyjny Klub Książki, dwa sprofilowane kluby z solidną marką.

Plakat Fantastycznego Dyskusyjnego Klubu Książki w MBP w Opolu

Drugi kwartał to początek spotkań autorskich. Przed nami zaplanowane spotkania z **Krystyną Mirek, Iloną Wiśniewską, Jakubem Małeckim, Joanną Olech, Karoliną Wilczyńską i Barbarą Kosmowską.**

Zapraszamy klubowiczów i sympatyków do odwiedzania Dyskusyjnych Klubów Książki!

GALERIA RECENZJI RYSOWANYCH OPOLSKICH DYSKUSYJNYCH KLUBÓW KSIĄŻKI DLA DZIECI

Początek roku to prawdziwe sukcesy opolskich DKK dla dzieci i młodzieży. Kluby w Zielinie i Nakle otrzymały nagrodę za całoroczną aktywność recenzencką, a Klubowiczka z DKK w Białej Nyskiej otrzymała nagrodę w styczniowej odsłonie konkursu na recenzję rysowaną.

Nagrodzona recenzja rysowana za styczeń

Hanna Mazurek z DKK działającego przy filii bibliotecznej w Białej Nyskiej Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Nysie za ilustrację do książki „Plaża tajemnic” Rafała Witka.

Prace dzieci z DKK w GBP Tarnowie Opolskim – filia w Nakle

Emilia Markiewicz, 9 lat „O Roberciku, który uderzył się
Małgorzaty Żółtaszek

Monika Ploch, 7 lat „Rany Julek” Agnieszki kolano”
Frączek

Stella Sladek, 5 lat, „Co warto wiedzieć o zwierzętach” Wiesława Błacha

Prace dzieci z DKK w GBP Strzeleczkach – filia w Zielinie

Lena Urbacka, 7 lat, „Łódeczka” Rolanda de Seve i Loren Long

Elias Weihs, 9 lat „Więcej niż klub” Pawła Beręsewicza

Aleksandra Alejster, lat 7 „Łódeczka” Rolanda de Seve i Loren Long

Paulina Ofiera, 7 lat, „Łódeczka” Rolanda de Seve i Loren Long

KULTURA: LITERATURA • KSIĄŻKA • CZASOPISMIENICTWO*Beata Śliwińska**Archiwum Państwowe w Opolu***„Iłła” - życie w wierszach i listach ukryte
(na marginesie spotkania z Joanną Kuciel-Frydryszak
w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Opolu w dniu 12 lutego 2018)**

Zadziwiające są koleje życia sieroty, samotnicy, dystygowanej damy, „irytującej baby”, „serdecznego anioła” – bo tyle opinii krążyło o Kazimierze Iłłakowiczównie, nazywanej przez przyjaciół „Iłłą”.

Iłłakowiczówna całe życie twierdziła, że nie zna dokładnej daty swojego urodzenia. Tymczasem – jak z uśmiechem zdradziła Joanna Kuciel-Frydryszak – akt z archiwum w Wilnie informuje, że Kazimiera przyszła na świat nie w 1892, jak najczęściej podawała, lecz w 1888. Jej siostra była starsza – urodziła się w 1885. Iłłakowiczówna pod koniec życia przyznawała we wspomnieniach: *metryka moja była czymś tak niepewnym, że bez skrupułów dodawałam sobie raz po raz lat, a kiedy indziej znów odejmowałam*¹. Tak było chociażby w Petersburgu, gdzie *dodając sobie lat zalicza[ła] po cichu egzaminy potrzebne jej do matury*².

Dzieciństwo i młodość

Była, razem ze swoją siostrą Barbarą, nieślubnym dzieckiem – taka okoliczność jest w dzisiejszych czasach, a co dopiero ponad sto lat temu... Jej matka, Barbara Iłłakowiczówna, była nauczycielką udzielającą lekcji muzyki i śpiewu, mówiącą po niemiecku, francusku i rosyjsku, znającą łacinę i grekę. Ojciec zaś, Klemens Zan, trzydziestoosmioletni wzięty adwokat wileński, syn Tomasza Zana, filomaty i przyjaciela Adama Mickiewicza – był niestety żonaty i miał już trójkę dzieci. Któregoś dnia znaleziono go zastrzelonego w pociągu do Wilna. Sprawy nigdy nie wyjaśniono. Matka zmarła niedługo później w wieku dwudziestu ośmiu lat na gruźlicę. Siostry rozdzielono. Kazimiera trafiła pod opiekę brata matki, Jakuba Iłłakowicza, który jednak nie interesował się dziewczynką. Druga z sióstr miała większe szczęście, przynajmniej w dzieciństwie: zaopiekował się nią wuj socjalista, u którego otrzymała surowe, ale dobre wychowanie. Ostatecznie Kazimierę przygarnęła Zofia Buyno z zamożnego inflanckiego roku Zyberk-Platerów (z „tych” Platerów). O niej Kazimiera powie później, że „Matka Zofia” (bo tak się o niej wyrażała) stworzyła jej jedyny dom, jaki miała w życiu – chociaż zapamięta też chwile, gdy „Matka Zofia” *siedziała przy herbacie na ganku (...) i patrzyła na mnie bez uśmiechu*³... Po latach odnalazła grób ojca na cmentarzu na Rossie – w 1930 pojechała do Wilna odebrać Nagrodę Literacką Uniwersytetu Wileńskiego i podczas spaceru po nekropolii zauważyła tablicę nagrobną...

Hrabina zapewniła jej znakomitą edukację – a była to formacja na wielu płaszczyznach życia: emocjonalnej, fizycznej, umysłowej, intelektualnej... Z kolei Barbara, przebywająca pod opieką wujka socjalisty, była zszokowana życiem na dworze hrabiny (surowością, zasadami, wręcz chłodem emocjonalnym). Hrabina wyznawała zasadę, że

¹ R. Matuszewski, *Powroty i pożegnania*, Warszawa 1987, s. 189.

² J. Ratajczak, *Lekcje u Iłłakowiczówny (szkice, wspomnienia, listy i wiersze)*, Poznań 1986, s. 9.

³ K. Iłłakowiczówna, *Niewczesne wynurzenia*, cyt. za: S. Koper, *Królowe salonów II RP*, Warszawa 2015, s. 240.

przyjemności psują charakter. Iłła rozmawiała z hrabiną po francusku, zaś z boną po niemiecku, a że rosyjski był wszechobecny, a jej matka mówiła kilkoma językami, nie dziwi fakt, że Kazimiera biegle władała sześcioma. Tymczasem „matka Zofia” – jak się wyrażała Kazia o hrabinie – była „największą miłością jej życia”, a sama Iłła miała już nigdy później nie mieć takiego życia ani domu... Nic nie dostała w spadku po Zofii (poza tym, że opłacono jej studia), więc zakasała rękawy i poszła do pracy. Przez całe życie prezentowała później śmiałą postawę, odznaczając się zaradnością i pracowitością.

Osierocona przez rodziców, oddzielona od siostry Barbary, wychowywała się wśród kresowych *pagórków leśnych i łąk zielonych* we wsi nad Dźwiną (o której napisała wiersze, m.in. *Moje rzeki, Dwa kościoły*), spędzając noce i dni tam, *gdzie bursztynowy świerzop, gryka jak śnieg biała...* Jednak przyznawała później z rozbijającą szczerością: *majątek, w którym się chowałam, leżał na odludziu (...) i nudziłam się potwornie*⁴. Bardzo źle wspominała pensję w Warszawie, przodowała tam jednak w nauce – mając trzynaście lat przeczytała już Zolę, Dostojewskiego, Tołstoja i d’Annunzio. Wśród pomruków zbliżającej się rewolucji 1905 roku recytowała w Petersburgu wiersze z młodymi rosyjskimi rewolucjonistami. Nieomal nie zabiła jednego z nich, kiedy proponował jej kupno rewolweru i dał go do ręki, by go ‘popróbowowała’. Trochę się nudziła wśród polskich studentów w szwajcarskim Fryburgu, więc przeniosła się do Genewy, gdzie zapisała się do Bratniej Pomocy, zostając jej prezesem – chociaż ‘prezesowanie’ polegało na *zamiataniu Czytelni Polskiej na Carouge i zbieraniu składek od członków*⁵. Szybko znalazła sobie towarzystwo grupy rosyjskich anarchistów, deklarując butnie: *też jestem przeciwko carowi (...) i w Boga nie wierzę, i do kościoła nie chodzę, i pacierza nie odmawiam*⁶. Paradoksalnie ponad pół wieku później Maria Dąbrowska napisze o Iłłakowiczównie kąśliwie: *wredna babunia (...), jest dobrą katoliczką w stylu wielkich zakonnic średniowiecza i XVI wieku, którym mistycyzm nie przeszkadzał mieć wielki rozum praktyczny*⁷. A propos – sama Iłłakowiczówna napisała dramat o biskupie Nankrze...

*Dla nabrania rozumu*⁸ wysłano ją więc w 1908 roku na studia do Oxfordu. W tym czasie zmarła Zofia Buyno i Kazimiera, jako niepełnoletnia nie mając praw do spadku, pracowała dorywczo, żeby się utrzymać. Najwyraźniej uznała też, że szybciej nauczy się angielskiego w kręgu sufrażystek, będąc *zafascynowana determinacją swoich angielskich koleżanek*⁹. W 1911 roku pod pseudonimem „I. K. Iłłakowicz” wydała swój pierwszy tomik – *Ikarowe loty* – który zdobył dużą popularność. Wybuch I wojny światowej zastał ją w sanatorium pod Dyneburgiem, gdzie leczyła chore płuca. W 1915 roku wstąpiła do tzw. polskich czołówek, czyli oddziałów sanitarnych w wojsku rosyjskim. Tam poznała zakonnicę, pod wpływem której od ateizmu odeszła ku wierze. Ciężko chorą na dyzenterię wieziono przez Mińsk do Finlandii i na Krym...

Wcześniej, w latach 1910-1914, studiowała w Krakowie – a był to czas, kiedy powiedzieć o „grodzie Kraka”, że to „polskie Ateny” to mało... Osiemnastoletnia studentka nawiązała znajomości z Witkacym, Żeromskim, Micińskim czy profesorem Chrzanowskim (który surowo jej przykazywał, by *nie czytać nic z literatury współczesnej, tylko do romantyków i wstecz*¹⁰). W 1917 roku wydała więc drugi tomik poezji, w którym znalazł się hymn dla oddziałów Piłsudskiego.

Prawdziwym przełomem – nie tylko z racji odzyskania przez Polskę niepodległości – był dla niej rok 1918. Wtedy to z przepustką w języku niemieckim przedostała się przez rosyjskie ziemie do kraju, otrzymując pracę w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Iłłakowiczówna znakomicie odnajdywała się w roli osobistej sekretarki Marszałka. Sama nie mając rodziny, nie wychowując przyszłego Pokolenia Kolumbów, niejako pośrednio przyczyniała się do wychowywania Polaków, pośrednicząc w ich kontaktach z władzą. Niemal na każdym kroku podkreślała, że w *Ministerstwie Spraw Zagranicznych poczuła się wreszcie jak w domu, polubiła ten urząd, „jedno z najbardziej interesujących biur stolicy”*¹¹. Konsekwentnie unikała działalności w którymkolwiek klubie czy

⁴ J. Ratajczak, dz. cyt., s. 9.

⁵ J. Ratajczak, s. 10.

⁶ Tamże.

⁷ M. Dąbrowska, *Dzienniki 1914-1965. T. 8: 1951-1952*, cyt. za: S. Koper, *Królowe...*, s. 274.

⁸ R. Matuszewski, dz. cyt., s. 194.

⁹ S. Koper..., s. 249.

¹⁰ J. Ratajczak, s. 13.

¹¹ J. Ratajczak, s. 16.

stowarzyszeniu, nie mając na to najmniejszej ochoty. Sprytnie zasłaniała się pracą w urzędzie - jednocześnie publikując w „Skamandrze” czy „Wiadomościach Literackich”. Właśnie w „Wiadomościach...” zarzekła się, że dla niej *twórczością jest również to, co robi w ministerstwie*¹². W „Prosto z Mostu” oznajmiała, że z urzędu *dobrze widać całość (...) [a] urzędnik od czasu do czasu może mieć własne pomysły*¹³.

Tymczasem rodacy, wdzięczni Piłsudskiemu za triumf 11 listopada 1918 roku, pisali do Marszałka dziesiątki tysięcy listów, podań, pism, próśb, zażaleń, skarg itp. Nie ustało to nawet po śmierci Piłsudskiego. Iłhakowiczówna irytowała się, że *ludzie powinni sobie zdać sprawę, że [żona i dwie córki, potem wdowa i sieroty] nie powinny być przedmiotem jakiegoś obłączenia. Ich życie nie powinno być jak rozgrodzone podwórze, po którym każdy łązi*¹⁴.

Wizerunek *sanacyjnej poetessy, osobistej sekretarki Józefa Piłsudskiego, osoby będącej na usługach przedwojennego reżymu*¹⁵ boleśnie zaciążył na jej doli – czy raczej niedoli – po II wojnie światowej. Nie dość, że jej życie od dzieciństwa nie było ani sielskie ani anielskie, to po licealnej edukacji na pensji w Warszawie, literackich latach młodości spędzonych w Krakowie, studiach w Genewie i Oxfordzie, przyszło jej dokonywać lat pod czerwonym sztandarem w Poznaniu i być obserwatorką Poznańskiego Czerwca.

Kazimiera Iłhakowiczówna od urodzenia nosiła w sobie literackiego ducha jako wnuczka romantycznego „promienistego Zana”. W latach 1912-1918 wydała cztery tomiki poezji.

Jak sama opisywała trudne czasy młodej państwowości polskiej: *nie szukałam wolności w poezji – szukałam za to ulgi. Zamiast płakać - pisałam*¹⁶. Przez całą drugą wojnę światową przebywała w rumuńskim Siedmiogrodzie z paszportem dyplomatycznym. Jak pisał Józef Ratajczak: *tragedia narodowa szła w parze z tragedią osobistą*¹⁷, bowiem nie dość, że Polska znów utraciła niepodległość, to ona sama znalazła się zagranicą, nikomu niepotrzebna, na tułaczaj drodze...

Po wojnie

Po wojnie przyszło jej zamieszkać w Poznaniu, na ziemi, na której niegdyś hardy chłop Michał Drzymała nic sobie nie robił z pruskich zarządzeń. Można przekornie stwierdzić, że zadomowiła się tam. Po powrocie do Polski w 1947 roku (do którego w znacznym stopniu przyczynił się Julian Tuwim), zapamiętana jako elegancka dama sanacyjnych elit, nie otrzymała ani pracy w MSZ ani mieszkania w Warszawie.

Trudno powiedzieć, że Poznań okazał się gościnnie – utrzymywała się z prywatnych lekcji i przekładów z języków obcych, wynajmowała mały, skromnie umeblowany pokój, w którym najpiękniejszą ozdobą było kilka obrazów utalentowanej siostrzenicy, Janiny Czerwijowskiej¹⁸.

W pierwszych latach powojennych wyraźnym cieniem na jej losy rzucała się przedwojenna współpraca z marszałkiem Piłsudskim i *panowie z UB często nękali ją wtedy wizytami, nie śmieli jednak ruszyć, bo podobno nawet na nich wywierał wrażenie fakt, że była osobistą sekretarką marszałka*¹⁹. Z tym większym zaangażowaniem pracowała – zwłaszcza nad przekładami, w tym znakomitym *Anny Kareniny*. W tej dziedzinie doszła do perfekcji, za co odebrała nagrodę Ministra Kultury i Sztuki w 1967 roku. Pisał do niej wtedy Iwaszkiewicz: *Cieszę się*

¹² Tamże.

¹³ Tamże, s. 17.

¹⁴ Archiwum Akt Nowych, zespół 2/106/0: Akta Józefa i Aleksandry Piłsudskich. Seria 2: Sekretariat Osobisty Ministra Spraw Wojskowych. Jednostka 2.32: Korespondencja nry 2305 - 2486. Spis upominków. Podania do Aleksandry Piłsudskiej o udzielenie pracy, pomocy, o interwencje. Podania analogiczne do Józefa Piłsudskiego z lat 1930-1932. AAN sygn. 2/106/0/2/2.32 ... s. 16:

<http://szukajwarchiwach.pl/2/106/0/2/2.32/str/1/2/15/SX3RytQUOfAT-acZcKUaNQ/#tabSkany>

[dostęp 10.04.2018].

¹⁵ Tamże, s. 42.

¹⁶ J. Ratajczak, s. 20.

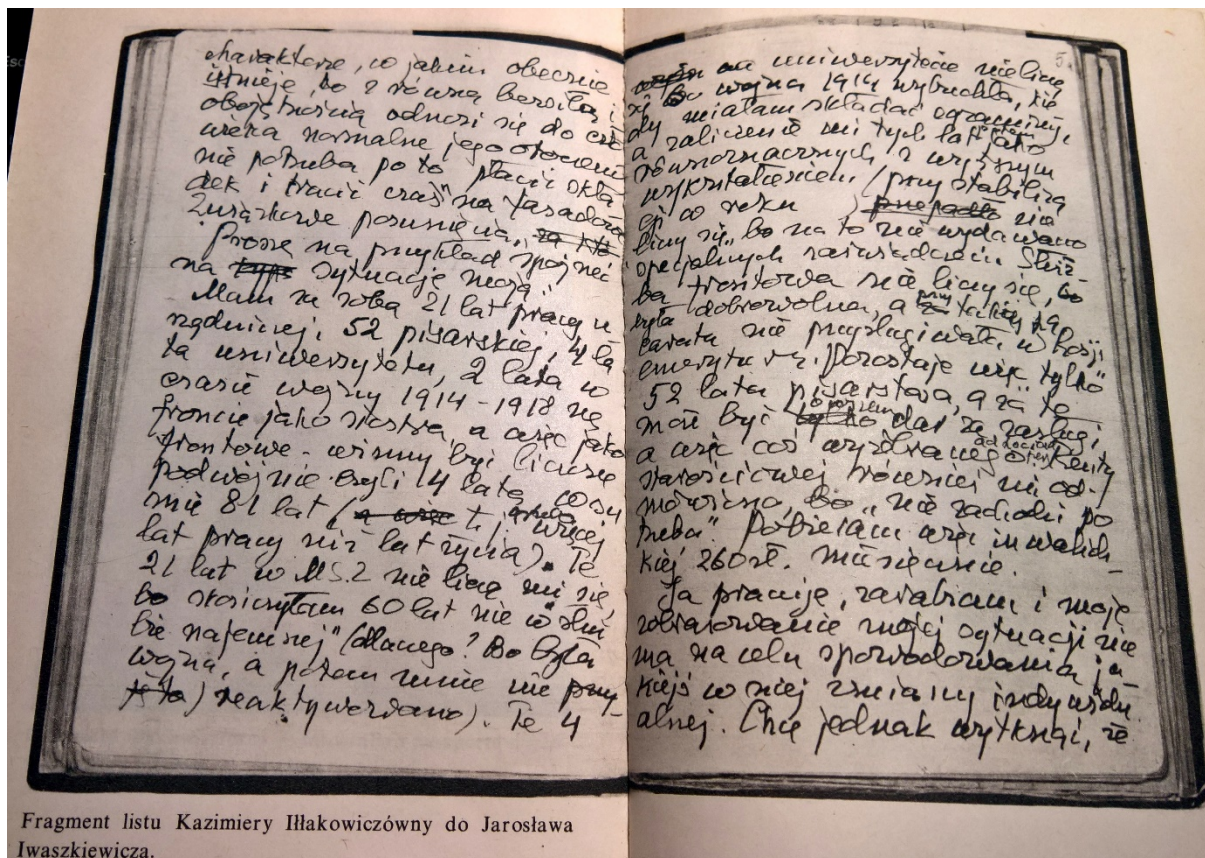
¹⁷ J. Ratajczak, s. 23.

¹⁸ S. Koper, *Królowe...*, dz. cyt., s. 273.

¹⁹ Tamże, s. 276.

z nagrody na pewno więcej od Ciebie – ręce z serdecznością całuję - Jarosław²⁰.

Ten sam Jarosław napisze potem o niej, gdy będzie miała odczyt w Kopenhadze: ciekaw jestem, jak ta baba się zachowa, listy w każdym razie pisze tak nieznośne, że zupełnie nie można wytrzymać. Babsko podłe i złe, a aniola udaje²¹.

Fragment listu Kazimierzy Hłakowiczówny do Jarosława Iwaszkiewicza.

Fragment listu K. Hłakowiczówny do J. Iwaszkiewicza,
w: Ł. Danielewska, *Portrety godzin: o Kazimierze Hłakowiczównie* [s. nłb.]

Drastycznie obniżył się jej status – ale tę przykrą zmianę przyjęła z honorem (i humorem), z pokorą i pełną świadomością słabnącego zdrowia (lodowaty chłód w mieszkaniu, którego nie dało się ogrzać!), z hartem ducha, przy ciekawości świata do samego końca oraz odpowiedzialności za siebie i swoje życie.

Od najwcześniejszej młodości do czasów powojennych Hłakowiczówna dużo podróżowała, a echo wojaży przewija się przez jej wiersze. Przyglądała się bowiem, jak ogromny Anglik niesie koc, // Angielka – Baedeckera („Wycieczka do Drezna”), odpoczywała wśród gór, między Mostarem a Sarajewem, // w zgarbionym, skurczonym mieście („Jabłonie”), uśmiechała się, widząc, jak jabłonki męczą się od owocu, // świerki lepkiem sokiem się pocą („Czeski Krumlov”), wędrowała przez Skandynawię, opowiadając: Słyszę jak się kotysze // biegun. // Sypią świerki // iskierki // śniegu („Zima w Finlandii”) oraz Patrz na mnie Duńczycy łagodni, // jak patrzył Szwed, Norweg i Fin - // - tyłu obcych od tyłu tygodni – („Na duńskich wyspach”); opowiadała o swoich przeżyciach podczas wojennej tułaczki: Przyszli Niemcy do miast węgierskich: // mieli broń i chleb i porządek... Nie mieli serca („Ulica została pusta”); wspominała mroźne zimy z dzieciństwa: Zasnieżone gałęzie z dziecinnych lat, // garbate zasy, śniegi, // jakież to czar na was padł, // że was odnajduję w Norwegii?! („Listy z Norwegii”). Jeździła po Europie, miała kontakty z elitą polityczną i literacką młodego, odrodzonego państwa – w latach 1936-1938 miała odczyty o Piłsudskim²² (w całej Europie!) i pogadanki pod auspicjami Związków Kobiety. Za wszelką cenę chciała przełamać bezruch, beztąd i samotność²³ ...

²⁰ B. Żynda, *Kazimiera Hłakowiczówna we wspomnieniach starego księgarza*, Poznań 1988, s. 32.

²¹ S. Koper, s. 236.

²² <http://www.polskipetersburg.pl/hasla/illakowiczowna-kazimiera>

²³ J. Ratajczak, s. 28.

Jak zarzekała się po latach: *pisanie wierszy było dla mnie rozrywką i aż do roku 1948 nie stanowiło wcale mojego zawodu, czyli źródła utrzymania*²⁴. Z czasem udało jej się odnaleźć w stolicy Wielkopolski sprzyjający pisaniu klimat – Iwazkiewicz zaczął redagować „Życie Literackie”, do miasta przybyło kilku znaczących twórców: Roman Brandstaetter, Arkady Fiedler i Jadwiga Popowska. Teatr Polski objął Wilam Horzyca, scenografię przygotowywał Tadeusz Kantor. Ona sama, „Iłła”, z miejsca stała się centralną postacią w Poznaniu.

Dała wyraz swoim bolesnym przeżyciom Poznańskiego Czerwca w wierszu *Rozstrzelano moje serce w Poznaniu*. Trzydzieści lat później swoim wierszem wtórował jej będzie Stanisław Barańczak – ten sam, który w 1967 napisał bardzo krytyczną recenzję jej tomiku wierszy pt. *Szeptem*, po czym... Przesłał swój debiutancki tomik pt. *Korekta twarzy*²⁵, który ona oceniła bardzo wysoko. Wdzięczny poetce Poznań wydał m.in. *Wiersze religijne 1912-1954* (1955), *Portrety imion* (1957), *Ta jedna nić* (1967), *Liście i posągi* (1968), *Co dzieci wiedzą* (1970), *Odejście w tło* (1976 i 1981), *Sługi nieużyteczne* (1977 i 1982). W zbiorach Muzeum Historii Miasta Poznania znajduje się karykatura autorstwa Stanisława Mrowińskiego, podpisana: „Poznańskie Iłły Wstępowe”. Mało tego – w 1962 roku w Poznaniu hucznie obchodzono pięćdziesięciolecie debiutu poetyckiego, w 1969 roku świętowano 77. urodziny poetki, w 1972 roku przyznano jej nagrodę miasta Poznania na sześćdziesięciolecie twórczości. Bodaj największym hołdem, jaki złożyło Iłłakowiczównie miasto, było nadanie jej doktoratu honoris causa przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, połączone z jubileuszem dziewięćdziesięciolecia urodzin²⁶.

Wreszcie *przeszła na spotkanie z tajemnicą Boga*²⁷, jak w mowie pogrzebowej powiedział ks. prof. Zdzisław Grzegorski, a zasmuceni (prawdziwie) Poznaniacy – z wojewodą Marianem Królem i prezydentem Andrzejem Wituskim – tłumnie oddawali jej hołd w Muzeum Narodowym, gdzie wystawiono trumnę.

Za sympatię mieszkańców Iłła odwdzięczała się wierszami – z początku smutnymi, później już bardziej promiennymi: *W Poznaniu na wygnaniu// lecą liście z kasztanów* („W Poznaniu na wygnaniu”), *Oprzyj się na mnie świecie// oprzyj// Lipowy z ciebie kwiat zleciał// najśladzszy* („Jesień w Poznaniu”), *Na skwerku koło katedry// złe duchy sejm w nocy wiedły// nudziły, judziły szeptem// jakby tu pogodę zepsuć* („Diabły na Ostrowiu Tumskim (klechda)”), *Jest w Poznaniu na Operze Pegaz// jak chce, to on leci, a jak chce, to biega// po Sołaczcu, Łazarzu, po Krętej, po Młyńskiej...* („Jest w Poznaniu”).

Z jej osobą kojarzone były – i są – nieodłączne *ekstrawagancje iłłakowiczowskie*²⁸. Gdy odwiedzała na obiadach Marię Dąbrowską i Annę Kowalską, korzystała z telefonu i, mimo próśb gospodyń, żeby nie płacić za wykonane rozmowy, uparcie zostawiała koło aparatu... pięćdziesięciogroszówki (!) Konsekwentnie odmawiała pomocy miejscowych prominentów, ale któregoś razu uległa nagabywaniom i nachalnie ofiarowanej pomocy, sarkając, że płyty chodnikowe przed blokiem są nierówne. Jakże musieli się dziwić poznaniacy, gdy następnego dnia... Zaczęto remont całej ulicy (sic!). Odwiedzał ją czasami Władysław Broniewski i gdy wychodził, ona żegnała go słowami: *Z Bogiem, drogi panie, z Bogiem*. Na co on odburkiwał jej:

*Z komunistycznym pozdrowieniem!*²⁹ Na jednym ze spotkań literackich, które uwielbiała (mawiała, że *to chyba jedyna przyjemność z faktu pisania*³⁰) zapytana o to, czy jej poezja nie zmierza czasem ku wspomnieniowej, pamiętnikarskiej formie, odchrząknęła: *Staram się pamiętać o życiowej maksymie mojej babki (...): „Nic nie plami honoru kobiety tak, jak atrament”*³¹. Gdy z końcem lat 70. pogłębiała się jej ślepotą (po nieudanej operacji zaćmy), mawiała do opiekujących się nią studentek: *wszystko się Stwórcy jako tako udało, z wyjątkiem starości*³².

Dyktowała listy do swoich przyjaciółek, a gdy jedna z nich narzekała, Iłła wdychała: *ona sobie nawet nie wyobraża, jak moje ciężko chore oczy jej zazdroszczą*³³. Niedługo potem w ogóle przestała pisać, a z listów zniknął nawet jej podpis – zastąpiony przez faksymile...

²⁴ J. Ratajczak, s. 20.

²⁵ R. Matuszewski, s. 200-201.

²⁶ B. Żynda, dz. cyt., s. 31, 33, 38, 42.

²⁷ Tamże, s. 45.

²⁸ J. Ratajczak, s. 65.

²⁹ Ł. Danielewska, *Portrety godzin. O Kazimierze Iłłakowiczównie*, Warszawa 1987, s. 57.

³⁰ Tamże, s. 100.

³¹ Tamże, s. 60.

³² Tamże, s. 83.

³³ Tamże, s. 81.

To właśnie korespondencja listowna dawała Ille najwięcej radości, wzbudzała w niej najwięcej entuzjazmu, najbardziej ją ożywiała. Prowadziła ją w nieprawdopodobnej ilości, tak z wielkimi, jak i małymi tego świata. Doktor Zofia Skorupska przejęła od Iłhakowiczówny do Biblioteki Kórnickiej *furę listów (...) z pewnym zastrzeżeniem niedostępiania ich przez okres dwudziestu lat*. [Jak zaznaczała poetka:] *już nie należą do mnie, a do historii, więc się bibliotece przydać mogą*³⁴. Łucja Danielewska, która zaczęła czytać książki tracącej wzrok Kazimierze Iłhakowiczównie, z czasem zdobyła zaufanie poetki i pomagała jej w porządkowaniu spuścizny – a zwłaszcza listów. Zauważyła, że korespondowanie przedkładała ona ponad wszystko, a każdy list miał nienaganną formę, stosowne do adresata słownictwo i staranność prowadzenia. Szczególną troską darzyła Iłła kartki pocztowe od i do siostry, Barbary Czerwijowskiej, które wydane zostały przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu³⁵.

Smuciła ją choroba, do której nie lubiła i nie chciała się przyznawać. Jak pisała do przyjaciela księgarza, Bolesława Żyndy: *inne już sprawy zaczynają męczyć takiego bądź co bądź bezradnego człowieka, jakim ja jestem teraz z jedną trzecią wzroku*³⁶. Jednak – mimo że odbierała jej możliwość oddawania się ulubionej czynności, tj. pisaniu listów – nie poddawała się rozpacz, mówiąc: *zawsze żyłam oczami, odbierałam nimi cały świat. Na szczęście nie opuścił mnie ten rodzaj pamięci, który ocala kolory. Natomiast całkowicie opuściła mnie „palcowa” pamięć czcionek w pocziwym Remingtonie, darowanym mi kiedyś przez MSZ*³⁷.

I faktycznie – już pracując u Piłsudskiego z niesłabnącym zaangażowaniem i skupieniem selekcionowała jego korespondencję na sprawy pilne i powszednie. Zawsze odnotowywała datę wpływu korespondencji i kierunek jej przekazania. Gdy w 1935 roku, niedługo przed śmiercią Marszałka, wyjechała na dwa tygodnie służbowo do Niemiec, po powrocie zastała do przejrzania i posegregowania jakiegoś... sześć tysięcy listów³⁸. Szybko zauważyła, że poprzez niewłaściwe zaadresowanie powstaje *istny mętlik podaniowy, który zalewa wszystkie biura i tworzy osad zatruwający życie i urzędom i petentom*³⁹ (jakże nam to znajome i dziś... nie szkodzi, że pisma zostały zastąpione przez maile – one również potrafią się kumulować w skrzynce elektronicznej).

³⁴ Tamże, s. 105.

³⁵ K. Iłhakowiczówna, *Listy do siostry Barbary Czerwijowskiej z lat 1946-1959*, oprac. Lucyna Marzec, Poznań 2014.

³⁶ B. Żynda, s. 37.

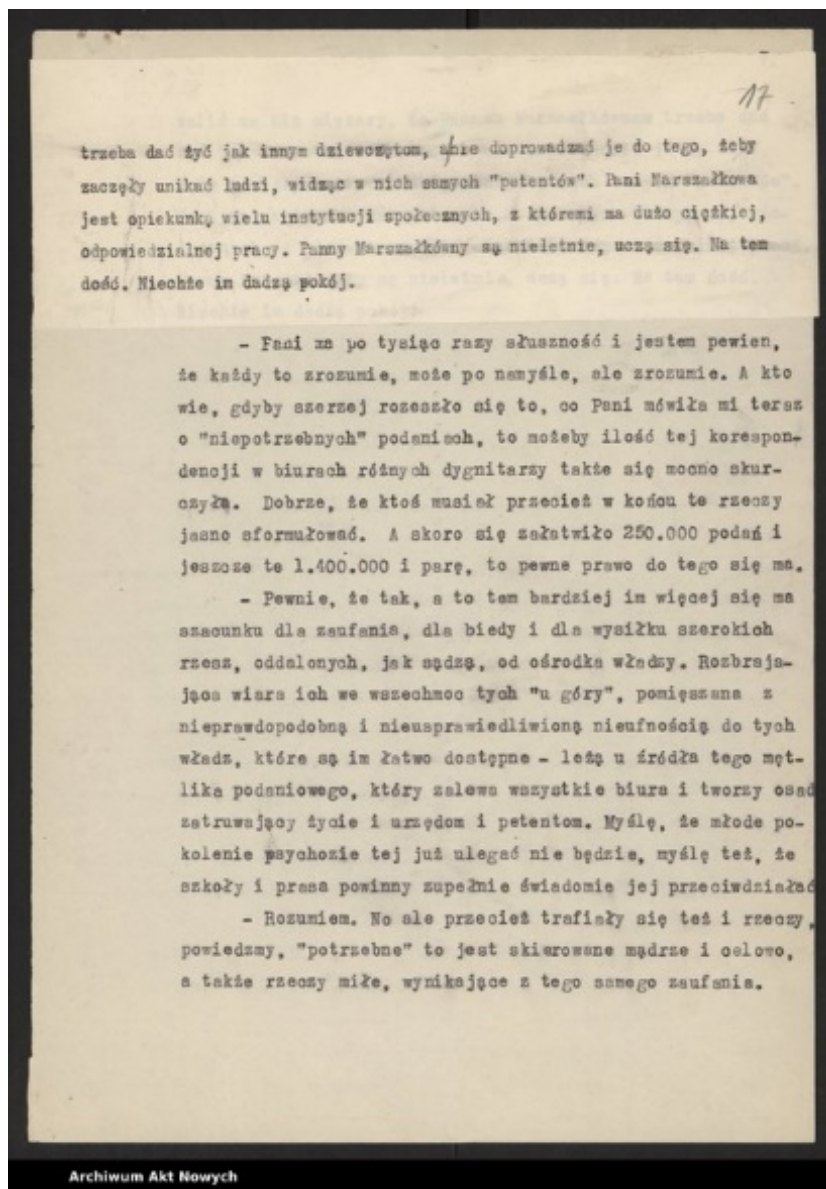
³⁷ Ł. Danielewska, s. 42.

³⁸ S. Koper, s. 261.

³⁹ Archiwum Akt Nowych, zespół 2/106/0: Akta Józefa i Aleksandry Piłsudskich. Seria 2: Sekretariat Osobisty Ministra Spraw Wojskowych. AAN sygn. 2/106/0/2/2.32, s. 20:

<http://szukajwarchiwach.pl/2/106/0/2/2.32/str/1/2/15/SX3RytQUOfAT-acZcKUaNQ/#tabSkany>

[dostęp 10.04.2018].

Archiwum Akt Nowych, zespół 2/106/0: Akta Józefa i Aleksandry Piłsudskich

Listy odznaczały się zawsze stosowną tytułaturą lub miłym wstępem, pozdrowieniem czy powitaniem – często zresztą odzwierciedlającym nastrój, w jakim Kazimiera je pisała. Pisząc do siostry, zaczynała słowami: *Droga Moja, Moja Droga, Kochana Basiu, Kochana Basieńko, Droga Basiu, Droga Basieńko...*⁴⁰ Dalej w listach dziękowała, przypominała, informowała, polecała, prosiła, nakazywała... Kiedyś, wyraźnie poirytowana, pisała: *Życzę Ci lepszego humoru*⁴¹. Gdy sama miała dobry humor, potrafiła krzepić siostrę optymistycznymi słowami: *Skoro jest cieplej, wychodź sobie trochę, rozerwij się jakoś, a przestaniesz się trapić*⁴².

Jeśli mamy dziś wyobrażenie, że Hłakowiczówna siedziała przy biurku i z namaszczeniem, powoli, w idealnym skupieniu pisała swe listy z rozmysłem analizując zdanie po zdaniu i słowo po słowie, skreślając je i robiąc poprawki – to jesteśmy w błędzie. Czytając opublikowaną korespondencję znajdujemy dopisane post scripta: *Ściskam Cię w wielkim pośpiechu, KI*⁴³. Myślałby kto, że pośpiech to syndrom naszych czasów...

Nadmienić trzeba, że w prowadzeniu prywatnej korespondencji była Hłakowiczówna nie mniej skrupulatna (a może nawet bardziej?) niż w pracy nad listami do Piłsudskiego.

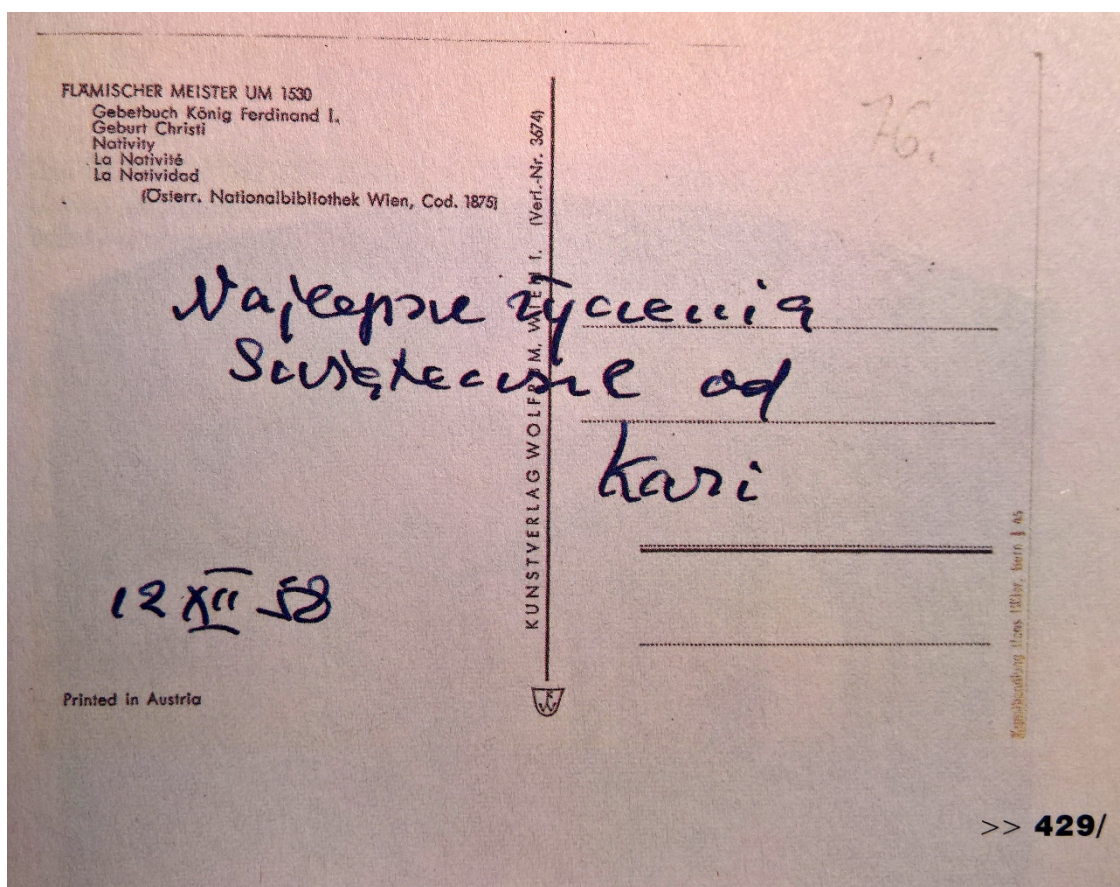
⁴⁰ K. Hłakowiczówna, *Listy do siostry Barbary Czerwijowskiej...*, dz. cyt.

⁴¹ Tamże, s. 167.

⁴² Tamże, s. 207.

⁴³ Tamże, s. 329.

W jednym z listów do siostry wspomina – niby mimochodem, ale już na wstępie: *mam w ewidencji list Twój z 6 bm. oraz kartki z 10 i 13 (...)*⁴⁴.

K. Hłakowiczówna, *Listy do siostry Barbary Czerwijowskiej z lat 1946-1959*, Poznań 2014, s. 401

Nie zawsze była Hła tak opanowana jak to prezentowała otoczeniu. Danielewska odnotowała, jak któregoś dnia poetka otworzyła jej drzwi wzburzona: *Umarł Mel Wańkowicz! Cały dzień będę niepokieszona. Nie mam ochoty na pisanie listów*⁴⁵. Może ukojenie dał jej biały kot – Miś⁴⁶ – który najczęściej przesiadywał na jej biurku, grzejąc się w świetle lampki?

Trudne relacje, trudne życie

Z siostrą nie potrafiły się jakoś porozumieć i nie do końca wiadomo, dlaczego (może przez to tak różne wychowanie?...). Ich listy⁴⁷ wydano w 2014 roku, ale chyba Kazia nie byłaby zbyt zadowolona, wiedząc to – niejednokrotnie bowiem naprzykrzała się siostrze w listach mocno... Chociaż potrafiła mieć wyrzuty sumienia i przepraszać. Dużo było między nimi antagonizmów: delikatność Barbary a stanowczość i siła Kazimierzy; ostrożność i niepewność jednej a odwaga i brawura drugiej, a nawet prowokacyjna poza czy wręcz „sobiepańska” postawa – co bardzo wyrzucała jej Maria Dąbrowska. Sama Hłakowiczówna pisała o sobie: *mnie żadne podziałki między ludźmi nie interesują...*

Była to samotność szczęśliwa (choć jednak z nutką smutku) – choć nie tak, jak samotność Szymborskiej, która

⁴⁴ Tamże, s. 328.

⁴⁵ L. Danielewska, s. 53.

⁴⁶ B. Żynda, s. 24.

⁴⁷ M. Chuda, *Z adresownika poetki. Śladami listów Kazimierzy Hłakowiczówny w bibliotekach polskich*: <https://repozytorium.amu.edu.pl/handle/10593/1411> [dostęp 12.04.2018].

pisła o sobie: *jestem sama, ale nie samotna...* Miała raczej męskie grono przyjaciół: Wierzyński, Iwaskiewicz, trochę Lechoń... Piękne wiersze pisał o niej (i do niej?) Iwaskiewicz. Dla kobiet była raczej dziwaczką (co poniekąd mogło wynikać z tego, że jej zwyczajnie zazdrościły). Zachował się jej list do Grochowiaka – piękny i pełen dowcipu... Dręczyły ją sny o dzieciach – tym bardziej bolesne, że swoich nie miała (żywiła przekonanie, że rodzina to nie jej powołanie/przeznaczenie)... Niemożność bycia matką, wychowywania młodego pokolenia w niepodległej (wreszcie!) Polsce musiała być dla niej dotkliwa i bolesna – więc po części kompensowała to sobie, pracując u Piłsudskiego w dyplomacji, „na rzecz” Polski... Nieustępliwie (i nieustająco) prezentowała postawę twardej realistki: *nie będziemy się ze sobą paćkać, trzeba brać życie takim, jakie ono jest...* Złośliwi – jak Cat Mackiewicz w „Dzienniku Poznańskim” – pisali, że Iłłakowiczówna *nie tylko zurzędniczała, ale i „zwojskowiata”*⁴⁸ Z czasem narastało w niej poczucie, że sama sobie wystarczy (np. uczyła się tańczyć). Mimo tego szukała kontaktu z ludźmi – tyle że... Listowego, na odległość. Z wiekiem musiała jednak, chcąc nie chcąc, dopuścić kilka osób do siebie. I tak Joanna Kulmowa, dzisiaj 90-letnia, wzruszająco opowiada, jak Kazimiera przesyłała jej wiadomości o treści: *tysiąc błogostawieństw...* oraz pieczętki z facsimile podpisu. Jeden ze znajomych mówił, że chyba miała naturę męczennicy...

Ostatnia przedstawicielka „Wielkiej Litwy” Mickiewicza

Sama będąc wnuczką Litwina, pisała nawet pracę o Mickiewiczu (której niestety nie ukończyła), wychowana na Inflantach – „kresach Kresów”... Zawsze miała sentyment do tej krainy z dzieciństwa, utraconej po II wojnie światowej, miejsca grobów najbliższych oraz miejsca swojego urodzenia i pochodzenia Piłsudskiego oraz pochówki jego serca w grobie matki... Ostatecznie „wykwaterowana” z kraju lat dzieciennych – Wilna – po 1945, kiedy alianci przesunęli granice Polski, napisała przejmujący wiersz pt. „Kwaterunki”. Sentyment do krainy i ludzi stamtąd miała przez całe życie. Wysoko ceniła i szczerze lubiła Gabriela Narutowicza – *pełnego litewskiego humoru*⁴⁹ – który skonał na jej kolanach, śmiertelnie raniony przez Eligiusza Niewiadomskiego, ojca jej koleżanki z pracy... Doskonale wiedziała, że bezimienne votum w Ostrej Bramie „Dzięki Ci, Matko, za Wilno”, to dar Piłsudskiego, że razem z Mościckim uczestniczył on w koronacji obrazu w 1927 r. Darzyła sympatią wojewodę wileńskiego i późniejszego prezydenta na emigracji Władysława Raczkiewicza. Wincentego Kraśko – chociaż komunistycznego dygnitarza – tolerowała, bo *wilniuk i niegłupi*⁵⁰, jedyny, który wyszedł rozmawiać z robotnikami podczas wypadków poznańskich.

Wilno w jej wierszach pobrzmiwa niejednokrotnie: *to łąki, krzewy// i czajki wiosenne i kry, które płyną// wszystkie do Dźwiny* („Moje rzeki”), *to kościół w Indrycy, drugi w Warnowiczach, //po dwóch stronach Dźwiny dwa święte oblicza* („Dwa kościoły”), *Litwini//wyrąbali park, róże wyrwali z korzeniem//i zaorali głęboko grunt pod pszenicę, co się teraz//pogodnie zieleni* („Folwark na Sztarnbergu”), *O święci, nieznan! Święci Łotwy i Litwy!* („Tamtejsi”). Nie umykały jej uwagi książki o tak miłej jej tematyce – w 1976 roku pisała do wspomnianego już księgarza Bolesława Żyndy: *w ostatnim Tygodniku Powsz.[echnym] jest ciekawa recenzja książki o Mackiewiczu (Cat). Książka właśnie wyszła i dużo tam wileńszczyzny*⁵¹.

Sama Iłła, nazywana zresztą „wileńskim słowikiem”, 9 marca 1930 roku odebrała nagrodę literacką miasta Wilna im. Adama Mickiewicza za całokształt pracy poetyckiej.

⁴⁸ J. Ratajczak, s. 18.

⁴⁹ S. Koper, s. 251.

⁵⁰ Tamże, s. 280.

⁵¹ B. Żynda, s. 49.

Uroczystość wręczenia nagrody literackiej miasta Wilna im. Adama Mickiewicza Kazimierze Iłłakowiczównie na posiedzeniu Rady Miejskiej

Zamknij ✕

Fotografia grupowa uczestników uroczystości. Siedzą od lewej: profesor Marian Zdziechowski, biskup Władysław Bandurski, Kazimiera Iłłakowiczówna, wojewoda Władysław Raczkiewicz, radna Iwaszkiewiczowa, prezydent

Uroczystość wręczenia Iłłakowiczównie nagrody literackiej miasta Wilna im. Adama Mickiewicza

Narodowe Archiwum Cyfrowe: <https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/46208/34f10246158100eed38aa93723101070/>

Kazimiera Iłłakowiczówna urodzona jeszcze w okresie zaborów, stawiała swe pierwsze literackie kroki w okresie Młodej Polski. Przeżywała zbuntowaną młodość *górną i durną* w przededniu wybuchu I wojny światowej a pierwsze skryte miłości już po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Wiek dojrzały przypadł na czasy Wielkiego Kryzysu lat 30. XX w. i kanonadę bomb podczas II wojny światowej. Nie zaznała spokojnej jesieni życia, przeżywając starość w czterdziestoleciu PRL... Ulice jej imienia są w kilku miastach w kraju. W poznańskim mieszkaniu utworzono izbę pamięci. Co roku przyznaje się Nagrodę im. Kazimiery Iłłakowiczówny dla młodych autorów. W tle zdają się pobrzmiwać słowa, a jakże, Mickiewicza: *Młodości, ty nad poziomy wzlatuj...*

Pozostawiła po sobie dużo dobrej epistolografii – ale komu? Dziś zamiast listów piszemy megabajty smsów... Tylko co z nich zostanie 'ku potomności', dla dzieci i wnuków?

Co jakiś czas kasujemy je w telefonach, robimy miejsce na następne SMS-y czy MMS-y... Mówi się już żartobliwie o e-pistolografii czy epistolografii elektronicznej (sic!). Tymczasem epistolografia to jeden z najpiękniejszych sposobów na poznanie życia społecznego, kulturalnego, politycznego czy gospodarczego epoki, na wniknięcie w życie prywatne naukowców, myślicieli, przemysłowców... Niegdyś w wymianie listów najważniejsze były piękne słowa, kwieciste zdania, nawet kaligrafia. Dziś ma być szybko i krótko (zresztą słowo SMS pochodzi z angielskiego „short message”, co dosłownie znaczy „krótka wiadomość”), a nawet w rysunkach, tj. emotikonach i skrótach (tak językowych, jak i myślowych).

Jak przypomina Monika Chuda, spuścizna po Iłłakowiczównie znajduje się w czterech bibliotekach: Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu, Bibliotece Raczyńskich, Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Poznaniu oraz Bibliotece Kórnickiej PAN (ta ma zbiór największy)⁵². Była

⁵² M. Chuda, *Z adresownika poetki. Śladami listów Kazimiery Iłłakowiczówny w bibliotekach polskich*:

<https://repozytorium.amu.edu.pl/handle/10593/1411> [dostęp 12.04.2018].

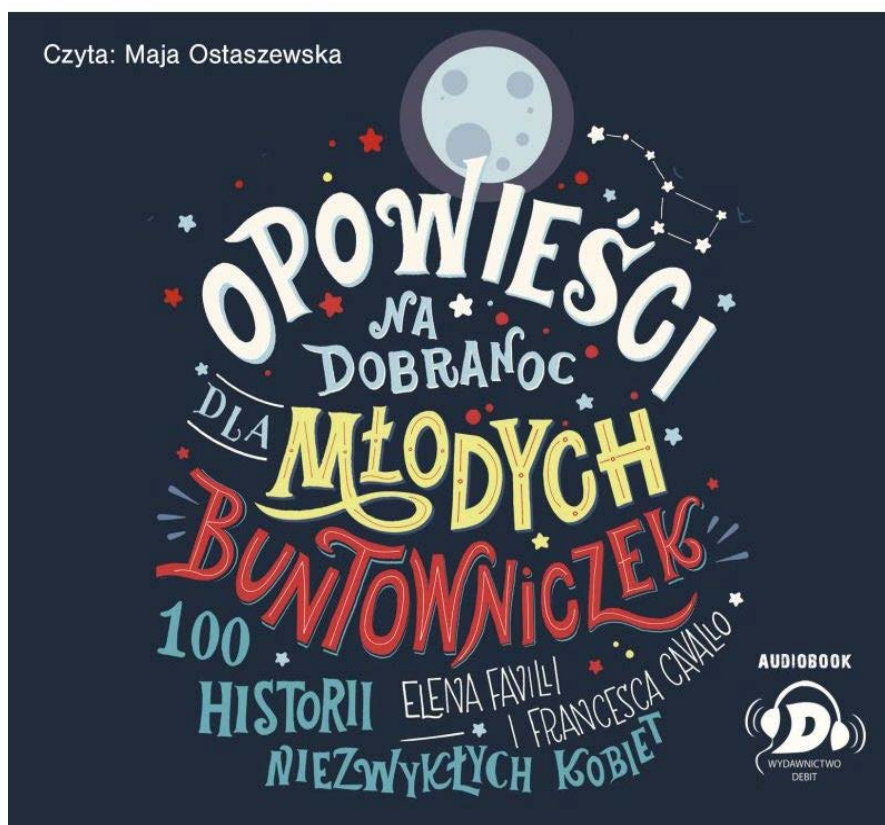
przekazywana w depozyt lub nabywana w drodze kupna. Wielka szkoda, że nie udaje jej się, jak dotąd, skoncentrować w jednym miejscu – co byłoby nie tylko praktyczne, lecz pomogło w dalszych badaniach nad twórczością i życiem Iłły.

Chcimy się zatrzymać, poszeleścić kartkami, przewertować zachowane dokumenty rodzinne, chcimy przejrzeć to, co na pierwszy rzut oka wydaje się zakurzonymi śmieciami na poddaszu domu po dziadkach. Może się to okazać najcenniejszym skarbami, jakie nam po nich zostaną, spuściznami o niematerialnej, ale równie wielkiej – jeśli nie większej, bo archiwalnej – wartości.

Małgorzata Pindera

Dział Udostępniania Zbiorów WBP w Opolu

Audiobooki z bibliotecznej kolekcji

Opowieści na dobranoc dla młodych buntowniczek : 100 historii niezwykłych kobiet

Elena Favilli i Francesca Cavallo

Katowice : Wydawnictwo Debit, copyright 2017.

Czas trwania: 4 godz.

Czyta Maja Ostaszewska.

„Warunków się nie zmieni, ale podejście do nich – owszem”. - Jessica Watson

Kończy się marzec. Za nami kolejny Dzień Kobiet, marsze, manifestacje, Manify... oraz dyskusje o roli kobiet we współczesnym świecie. Pozostając w tematyce rozważań o kobiecości, zapraszam do zapoznania się z treścią audiobooka "Opowieści na dobranoc dla młodych buntowniczek : 100 historii niezwykłych kobiet". Dużo słyszało się o tej publikacji. O projekcje było głośno w mediach. Książka powstała dzięki rekordowej – internetowej zbiórce pieniędzy. Jej sponsorzy pochodzą z ponad siedemdziesięciu krajów świata.

Autorki publikacji, Elena Favilli (dziennikarka i działaczka medialna) i Francesca Cavallo (pisarka i reżyserka), ukazały w niej 100 sylwetek kobiet żyjących w różnych czasach - sięgających odległych wieków przed naszą erą - po współczesność. Kobiety przedstawione w tej książce dorastały w różnych uwarunkowaniach: społecznych

i politycznych. Pochodzą z najdalszych zakątków świata (Jamajka, Wielka Brytania, Indie, Sudan, Afganistan), zajmują się najróżniejszymi zajęciami (lotnictwo, projektowanie mody, malarstwo, żeglarsstwo, astrofizyka, agentura wywiadu).

Wiele różni wszystkie te nietuzinkowe niewiasty. Można jednak wymienić również cechy je łączące. Są to: odwaga, wiara w spełnienie najśmielszych marzeń, upór, bezkompromisowość, przekraczanie granic, działanie wbrew obiegowym opiniom i stereotypom.

A zatem włączmy audiobook i posłuchajmy o barwnych osobowościach: o utalentowanej Ninie Simon, która pokonując uprzedzenia rasowe, została jedną z najsłynniejszych wokalistek jazzowych świata, o Simone Biles – najwybitniejszej gimnastyczce w historii Ameryki, o Manal Asz-Szarif – saudyjskiej obrończyni praw kobiet, która za „zwykłe” prowadzenie auta trafiła do aresztu czy o Adzie Lovelace, angielskiej, XIX-wiecznej poetce i matematyczce, która przeszła do historii jako autorka pierwszego programu komputerowego.

Inspirująca lektura. Choć adresowana głównie do młodych odbiorców, z pewnością zainteresuje także dorosłych. Taylor Pittman uznała, że „autorki tych bajek zastępują książeczki kobietami, które zmieniły świat”. Natomiast blogerka, Caroline Siegrist, stwierdziła: „lepszych opowieści na dobranoc nie znajdziecie”. Jak jest naprawdę? Przekonajcie się sami. Oprócz audiobooka w interpretacji Mai Ostaszewskiej, polecam książkę w tradycyjnej formie. Jest niezwykle barwna, ciekawa pod względem wizualnym. Nic dziwnego – nad warstwą graficzną pracowało aż sześćdziesiąt artystek z całego świata.

MARCIN
WICHA

JAK
PRZESTAŁEM
KOCHAĆ
DESIGN

CZYTA
MARCIN POPCZYŃSKI

KARAKTER

AUDIOBOOK
książka do słuchania

Jak przestałem kochać design

Marcin Wicha

Nagranie na podstawie edycji książkowej: Kraków : Wydawnictwo Karakter, 2015

Czas trwania: 4 godz. 29 min.

Czyta Marcin Popczyński

Kolejną lekturą, po którą warto sięgnąć jest esej „Jak przestałem kochać design” tegorocznego laureata Paszportu Polityki, Marcina Wichy (nagrodę otrzymał za „Rzeczy, których nie wyrzuciłem”).

Autor urodził się w 1972 roku w Warszawie. Jako syn architekta, wychowywał się w domu, do którego wstępu nie miały kapcie, puffy, meblościanki - symbole peerelowskiej estetyki. Po podłodze natomiast stuknęły „drewniaki, zdobyte cudem odrzuty z eksportu”¹. Plakaty Waldemara Świerzego, klocki Lego, deska kreślarska ojca – były swoistymi „narzędziami” w walce z peerelowską brzydotą.

To specyficzne wychowanie miało wpływ na karierę zawodową Marcia Wichy. Autor został grafikiem. Projektuje okładki książek i czasopism, plakaty, znaki graficzne. Tworzy komentarze rysunkowe, artykuły prasowe oraz książki dla dzieci.

Publikacja „Jak przestałem kochać design” ukazała się w 2015 roku. Była pierwszą książką eseistyczną autora. 4 i pół godzinny audiobook w interpretacji Marcina Popczyńskiego skłania do refleksji na temat współczesnego wzornictwa, projektowania i designu. Czym w ogóle jest design?

Odpowiedź na to pytanie znajdujemy w książce Ewy Solarz adresowanej do dzieci: „D.E.S.I.G.N : domowy elementarz sprzętów i gratów niecodziennych”. Czytamy w niej, że: z designem (czyli najogólniej mówiąc projektowaniem przedmiotów) mamy do czynienia na każdym kroku, ponieważ „właściwie wszystko, (...) zostało zaprojektowane: łóżko, materac, zasłonki, dywan, biurko, krzesło, lampa, regał na książki, zeszyt, tornister, komputer, kredki piórniki... nawet papierki od cukierka, i sam cukier też”².

Lakshmi Bhaskaran zauważa natomiast, że „wzornictwo stało się nieodłączną częścią naszego życia”, gdyż „potrzebujemy rzeczy oryginalnych, niepowtarzalnych. Nieustannie poszukujemy czegoś innego, lepszego”³. Historycy designu, Charlotte i Peter Fiell stwierdzają z kolei, że design dał nam „najważniejsze wynalazki cywilizacji: cegłę, pług, monetę, prasę drukarską, samochód i komputer”⁴.

A zatem, czy chcemy, czy nie chcemy, nie da się uciec od designu. Design – nas otacza.

Powróćmy do audiobooka. Dlaczego warto po niego sięgnąć?

Otóż, znajdziemy w nim całe spectrum wątków i tematów:

- „krótkie, finezyjne teksty” na temat przedmiotów codziennego użytku (posłuchamy o klockach Lego, wyciskarce do cytrusów Starcka);
- refleksje o zmianach w Polsce, które nastąpiły wraz z nadejściem kapitalizmu (np. o otwarciu pierwszej restauracji McDonald’s);
- uwagi o artystycznych prądach i zjawiskach (np. o polskiej szkole plakatu).

Włączmy audiobook i wraz z autorem przyjrzyjmy się estetycznym przemianom, jakie nastąpiły w Polsce w ciągu ostatnich czterdziestu lat. Posłuchajmy o świecie idei, wzornictwa i projektowania oraz o przedmiotach, które, jak twierdzi Wicha, są wszystkim, co po nas zostaje i „jedyną formą nieśmiertelności, na jaką możemy liczyć.”

1M. Wicha, *Jak przestałem kochać design*, Kraków: Wydawnictwo Karakter 2015

2E. Solarz, *D.E.S.I.G.N : domowy elementarz sprzętów i gratów niecodziennych*, Warszawa: Wydawnictwo Dwie Siostry, 2013

3L. Bhaskaran, *Design XX wieku: Główne nurty i style we współczesnym designie*, Warszawa: ABE Marketing, 2006

4Ch. , P. Fiell, *Design. Historia projektowania*, Warszawa: Wydawnictwo ARKADY 2015.

Agnieszka Hałubiec
Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

Na regale

Przegląd nowości wydawniczych

Regał: Opowiadania polskie, Polska powieść obyczajowa

Skoruń / Maciej Płaza. Warszawa : Wydawnictwo W.A.B. - Grupa Wydawnicza Foksal, 2015. - 348, [4] s. : il. ; 20 cm. (...Archipelagi...)

Robinson w Bolechowie / Maciej Płaza. Warszawa : W.A.B. Grupa Wydawnicza Foksal, 2017. - 453, [3] strony ; 21 cm. (...Archipelagi...)

Czytając prozę Macieja Płazy, można trwać w poczuciu szacunku dla czytelnika, któremu autor chce opowiedzieć historię napisaną z dbałością i z namysłem. Godny podziwu talent narracyjny, który pozwala czytelnikowi nasycić się literacko. Po ukończonej lekturze pozostaje się w więzi z opowiedzianymi losami i w więzi z autorem, który powierzył nam te historie. Twórczość Macieja Płazy jest koniecznością literacką dla każdego, kto ceni bogaty język.

Autor jak dotąd zaoferował dwa utwory prozatorskie, które już pokazują, iż zmiana formy pisarskiej – Maciej Płaza znany był wcześniej głównie z pracy translatorskiej i publikacji akademickich – była dobrym kierunkiem. W wywiadach pisarz daje nadzieje na kolejne powieści, więc wszyscy czytelnicy, którzy docenili „Skorunia” i „Robinsona w Bolechowie” mają szansę na kolejną ucztę literacką już niebawem.

„Robinson w Bolechowie” najnowsza książka autora posiada dość skomplikowaną architekturę i widać, że Płaza ma „rękę stwórcy”, którą solidnie położył na opowiadanych historiach. Panuje nad nimi i dopracowane oddaje czytelnikowi. Wędrowka wśród nawiązań, porównań, ukrytych znaczeń jest wspaniałą literacką szaradą. Maciej Płaza od czasu „Skorunia” został wrzucony w szufladę prozy wiejskiej. Jednak już „Robinson w Bolechowie” schodzi z tej ścieżki i nie tylko wiejskość jest istotą fabuły. Awans społeczny, losy arystokracji po wojnie, świat sztuki współczesnej, chwianie się struktur społecznych – takie tematy zaprzętają autora w ostatniej powieści i znajdują swoją fabularną realizację. Ludzkie tajemnice, zrządenia losu, złe wybory, dramatyczne decyzje, które ciążyą na życiorysie już do końca. W takim uwikłaniu trwają bohaterowie „Robinsona...”. Przełamywanie tabu, przekraczanie siebie, konfrontacja z innym

to ważne wątki powieści. Jeden z bohaterów mówi: „...sługa tylko jestem niewidzialnej sprawy, dyktowanej mnie i paru innym sekretarzom. Po ziemi chodzimy, niewiele rozumiemy, a jaka złoży się całość, nie nam dochodzić, bo nikt z nas jej nie odczyta”. Czytajmy światy literackie Macieja Płazy, łapmy rozrzucone fragmenty, aby zrozumieć więcej, lepiej, choć trochę zbliżyć się do całości.

Regał: Graficy polscy ; Grafika książkowa ; Ilustracje ; Ilustratorzy polscy ;

Ten łokieć źle się zgina : rozmowy o ilustracji / Sebastian Frąckiewicz.

Wołowiec : Wydawnictwo Czarne, 2017. - 366, [10] stron : ilustracje kolorowe ; 25 cm.

Kto z nas nie zachował we wspomnieniach choć kilku ilustracji, które zajmowały naszą wyobraźnię w dziecięcych latach? Książkowe obrazki, które towarzyszyły nam w nauce czytania, rozbudowywały literackie światy nadając im konkretny kształt. Ilustracja książkowa, prasowa to osobna sztuka, która towarzyszy nam na co dzień. Kształtuje nasze gusty, wyobrażenia, potęguje wrażenia. Dlatego warto zwrócić uwagę na wydawnictwo „Ten łokieć źle się zgina. Rozmowy o ilustracji” Sebastiana Frąckiewicza, który pokazuje nam świat ilustratorów od kuchni. Książka ważna i potrzeba, porządkująca i rzucająca światło na wiele problemów, z którymi spotyka się ilustrator. W jedenastu wywiadach osobowości polskiej sztuki ilustracji, posiadający ugruntowaną pozycję w środowisku, zdradzają tajniki swojej pracy. Poznajemy drogę, która wiodła artystów do ilustracji, ich sposoby na odnalezienie się w tym fachu, budowanie swojej marki i najważniejsze realizacje ilustratorskie, które stały się momentem przełomowym w karierze.

Z dumą można mówić o polskiej szkole ilustracji, która święciła triumfy i nadal ma swoje sukcesy. Polscy ilustratorzy są cenieni na świecie i zapraszani do wielu międzynarodowych projektów, które mogą podziwiać czytelnicy na całym świecie. Książkę otwiera wywiad z młodą artystką Emilią Dziubak, którą szwedzcy czytelnicy mogą poznać dzięki współpracy z Martinem Widmarkiem przy książce „Tyczka w Krainie Szczęścia”. Piotr Socha, twórca pięknego albumu „Pszczoty” również jest podziwiany w wielu krajach, dzięki tłumaczeniom tego albumu. Wywiad z tym ilustratorem to również spory zastrzyk informacji o ilustracji prasowej, jak również do gier planszowych. Nie jedno dziecko w Polsce może podziwiać prace Sochy w grach firmy Granna.

Praca ilustratora to również kwestie prozaiczne, jak umowy z wydawcami, honoraria, prawa autorskie. Ciemne i jasne strony zawodu mogą czytelnika zaskoczyć. Ciekawie mówi o tym Rafał Wechterowicz, który często wykonuje ilustracje na przykład do wydawnictw płytowych znanych zespołów.

Podróż w czasie oferuje wywiad z klasykiem Józefem Wilkoniem. O tym, jak było kiedyś i jak jest dziś, Wilkoń opowiada bardzo interesująco. Potyczki z cenzurą, artystyczne wybory, spotkania w gronie uznanych dziś artystów – niezwykle świat, który uchyla nam rąbka swoich tajemnic. Frąckiewicz rozmawia również Bohdanem Butenką, którego styl nie da się z nikim pomylić, zresztą każdy z rozmówców Frąckiewicza jest mocno „dystynktywny” stylowo. Dla tych którzy cenią sobie ilustrację, występujący w tej książce artyści będą rozpoznawali natychmiast.

Należy również podkreślić znakomite przygotowanie autora publikacji Sebastiana Frąckiewicza, który „wie o co pytać”. Pytania są przygotowane ze znanostwem tematu i dużą wnikliwością, dzięki czemu czytelnik zyskuje na świetnej lekturze. Wielogłosowa opowieść o polskiej sztuce ilustracji daje ciekawy obraz i wiele cennych informacji, a wzbogacona jest również o prace ilustratorów, które dopełniają słowa.

Jolanta Zakrawacz

Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

Drugie życie książki...

Celujemy w „martwe pole księgozbioru”! Na półkach bibliotecznych nie brakuje książek, które pokryte metaforyczną warstwą kurzu, należy odkurzyć i podarować im drugie życie. Zaskakujące mogą być powroty po latach. I do takich fascynujących odkryć chcemy Państwa zachęcić. Zdziwiająco, jak aktualne mogą być książki wydane nawet wiek temu, jakim starannym językiem potrafią do nas przemówić. „Stara” i dawno zapomniana książka stanie się „nowa” i mocno zaskakująca, uderzająca w czułe struny, zdumiewająca i odkrywca. Zapewniamy. Proszę spróbować z „Bibliotekarzem Opolskim” powędrować w regały, w swoje „martwe pole księgozbioru”, aby ożywić je dla swoich czytelników.

Otwierając nowy cykl tekstów rozpoczynamy odświeżanie książek od słynnej serii **Kolibier**, w której nie brakuje interesujących tytułów.

O serii słów kilka...

Kolibier - seria wydawana przez polskie wydawnictwo *Książka i Wiedza* (założone w 1948 r. w Warszawie) stanowi ważną część dorobku wydawnictwa. Kolekcja zawiera tłumaczone na język polski powieści i opowiadania literatury światowej współczesnej i klasycznej. Publikowano ją od 1967 r. aż do 1989 r. W latach 1996-1997 wznowiono serię, wydając jeszcze 10 pozycji. Dwóm książkom wydawnictwo omyłkowo dało ten sam numer "103". Tom 69: zawiera dwie pozycje Alana Sillitoe - *Samotność długodystansowca*; *Córka szmaciarza* (wydane także samodzielnie i tak wprowadzone do katalogu). Tom 115: zawiera dwie pozycje Aleksandra Puszkina - *Córka kapitana*; *Dama Pikowa* (wydane także samodzielnie i tak wprowadzone do katalogu).

Hotel du Nord – Eugene Dabit (tom 80 serii Koliber)

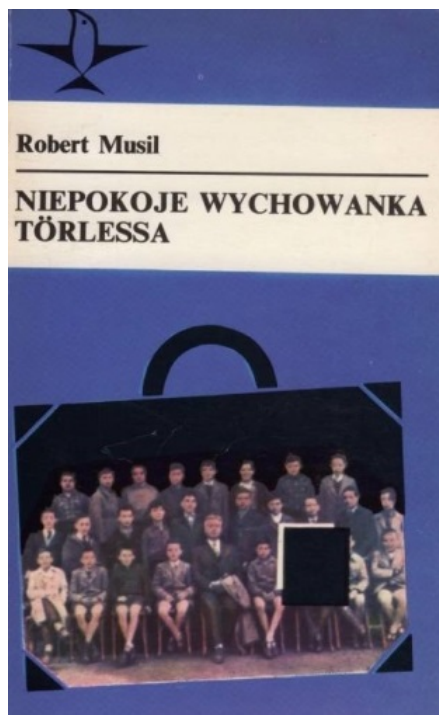

„Hotel du Nord przypomina starą, pożółkłą fotografię, na której utrwalony został obraz życia nad kanałem Saint-Martin...” (opis z książki). I takie miałam wrażenie czytając powieść. Na początku myślałam, że akcja będzie koncentrowała się na problemach właścicieli hotelu, jednak autor przedstawił wszystkich jego mieszkańców, opowiadając o ich życiu, czasem bardzo tragicznym, ale nie wnikając w motywy postępowania bohaterów. Hotel du Nord dał schronienie ludziom z różnych warstw społecznych. Mieszkali tam: robotnicy, poszukujący pracy, młode dziewczyny lekkich obyczajów, praczki, starcy i pijacy. Nad wszystkimi czuwali właściciele budynku-woźnica i jego żona, dbając o dobrą rodzinną atmosferę. Historia mieszkańców hotelu to częściowo historia autobiograficzna. Rodzice Eugene Dabita byli właścicielami hotelu nad kanałem Saint-Martin i prowadzili go, aż do czasów wywłaszczenia.

Polecam lekturę ponieważ czyta się szybko. Nie odnosi się wrażenia „przybicia” sytuacją życiową bohaterów i tragicznymi zdarzeniami dotyczącymi niektórych z nich. Po prostu oglądamy stary film, poznając życie Paryżan w okresie międzywojennym. Książka jest debiutem literackim Eugene Dabita napisanym w 1930 r., a w 1939 nakręcono film na jej podstawie w reżyserii [Marcela Carné](#).

Eugène Dabit (ur. [21 września 1898](#) w [Mers-les-Bains](#), zm. [21 sierpnia 1936](#) w [Sewastopolu](#)) – pisarz [francuski](#). Był samoukiem. Przed rozpoczęciem kariery pisarskiej pracował m.in. jako ślusarz, brał udział w I wojnie światowej, próbował swoich sił w malarstwie. Najbardziej znany jako autor [powieści](#) "[Hôtel du Nord](#)", inne dzieła: *Faubourgs de Paris*, *L'île*, *Journal intime. 1926-1936*, *Petit-Louis*, *Les maître de la peinture espagnole*. *Le Greco - Velásquez*, *Le mal de vivre et autre texts*, *Train de vies*, *Villa Oasis ou les faux bourgeois*, *La zone verte*. Roman.

Niepokoje wychowanka Törlessa – Robert Musil (59 tom serii Koliber)

Akcja powieści rozgrywa się w Instytucie - prestiżowej szkole dla chłopców z tzw. „dobrych domów”. Tytułowy bohater wrażliwy, mało samodzielny jednak musi stawić czoło szkolnej internatowej rzeczywistości. Poddaje się wpływowi utalentowanym, lecz najgorszym z rocznika kolegów Beineberga, Retinga „...barbarzyńsko dzicy i nieposkromieni...”. Wraz z kolegami Törless odkrywa budzące się w nich namiętności cielesne i duchowe. Poszukując odpowiedzi na wiele nurtujących ich pytań, a znajduje je w religii, matematyce i filozofii. Dramat rozgrywa się wówczas, gdy na kradzieży pieniędzy zostaje przyłapany jeden z kolegów z klasy Bassini, to jego będą dręczyć psychicznie i fizycznie Beineberg i Reting. Törless będzie się przyglądał. Czuje się zafascynowany uległością ofiary i perwersyjnością kolegów. Powieść jest obrazem dojrzewania młodych ludzi w zamkniętej społeczności, wpływie grupy na jednostkę oraz odcięciu się od zła, na skutek czego nastąpiła zmiana głównym bohaterze. Wracając do domu Törless nie jest już tym samym chłopcem „... Jego matce, która sądziła, że zostanie przeczulonego i strapionego młodzieńca, rzuciło się w oczy jego chłodne opanowanie...” (str. 247). Czytając powieść byłam na uczcie literackiej. Książka pięknie napisana, momentami trudna, lecz czyta się

z wielką przyjemnością.

„Niepokoje wychowanka Törlessa” to debiut literacki Roberta Musila. Wydana w 1906 r., a w języku polskim w 1965 r. po części autobiograficzna. Autor opisał w niej własne przeżycia ze szkoły kadetów do której uczęszczał.

Robert Musil (ur. 6 listopada 1880 w Klagenfurt am Wörthersee; zmarł 15 kwietnia 1942 roku w Genewie) – austriacki pisarz i krytyk teatralny. Najbardziej znany jako autor niedokończonej powieści eseistyczno-psychologicznej pt. *Człowiek bez właściwości* (*Der Mann ohne Eigenschaften*, 1930-1943).

Inne utwory : *Niepokoje wychowanka Törlessa* (*Die Verwirrungen des Zöglings Törless*, 1906, wyd. pol. 1965), *Zespolenia* (*Vereinigungen*, 1911, wyd. pol. 1982), *Marzyciele* (*Die Schwärmer*, 1921, dramat, wyd. pol. 1964 w czasopiśmie „Dialog”), *Vinzenz und die Freundin bedeutender Männer* (1924), *Trzy kobiety* (*Drei Frauen*, 1924, zbiór trzech opowiadań, wyd. pol. 1963), *Czarna magia, albo Spuścizna za życia* (*Nachlaß zu Lebzeiten*, 1936, zbiór esejów, wyd. pol. 1989), *Über die Dummheit* (1937), *Człowiek bez właściwości* (*Der Mann ohne Eigenschaften*, 1930, 1932, 1943, trzecia część niedokończona, wyd. pol. 1971);

Aleksandra Okulus
 Dział Udostępniania Zbiorów
 Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu

Prasoteka. Subiektywny przegląd czasopism Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu

Wiosna w Dolinie Muminków... Po lekturze tekstu Olgi Tokarczuk pt. „Literatura dziecięca w pracy wychowawcy. Muminki – droga do dojrzałości” w dziesiątym numerze „Problemy Opiekuńczo-Wychowawczych” z 1993 roku¹

„Ciemnego pokoju nie trzeba się bać”
 E. Szelburg-Zarembina²

Dolinę Muminków – niby ciepłą jak plusz, niby miękką jak ptasi puch – spowija gęsta ciemność. Mylili się wielce krytycy Muminkowej „utopii”, gdy zarzucali jej mdłą idylliczność, gnuśny, choć zarazem „uwodzicielski” konserwatyzm, jałową i mocno naznaczoną eskapizmem mieszczańskość³. Ta fikcyjna kraina jest bowiem

¹ „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” – prestiżowe czasopismo naukowe, poruszające szerokie spektrum tematów związanych z opieką, wychowaniem oraz funkcjonowaniem dzieci i młodzieży w rozmaitych sytuacyjnych kontekstach. Pismo współtworzą uznani specjaliści; między innymi pracownicy nauki kierunków pedagogicznych, psychologicznych, socjologicznych, nauczyciele, psychologowie, pracownicy fundacji oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych, szczerze dzielący się z czytelnikami swym imponującym doświadczeniem. Dzięki temu artykuły, które pojawiają się na łamach pisma nigdy nie są „suchym”, „akademickim”, „oderwanym od rzeczywistości” teoretyzowaniem, lecz stanowią nieocenioną pomoc dla wszystkich osób zmagających się z trudami wychowania dzieci i młodzieży. Tytuł ukazuje się od 1961 roku. Jego wydawcą (od 2017 roku) jest Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, a redaktorem naczelnym – prof. Józefa Bałachowicz.

² E. Szelburg-Zarembina, *Ciemnego pokoju nie trzeba się bać*, [w:] *Dzieła. Baśnie, wiersze, poematy*, Lublin 1972, s. 17.

³ Karl-Erik Lagerlöf stwierdził, że Muminkowa wizja świata to taka, w której „mamy powinny siedzieć w domu z dziećmi, zawsze w domu. Tatusiowie mają oddawać się swemu zamiłowaniu do przygody”. I zaraz dodał: „Okaż troskę bliźniemu, a zbawisz świat. Bóg jest przyjacielem głupców, a wszystko jest zdecydowanie w najlepszych rękach”. Z kolei Christopher Dahl

miejszem, w którym poważne egzystencjalne problemy i tragiczne zawirowania losu wydają się ściśle określać warunki życiowe mieszkańców, niewolnych tym samym od trosk, zmartwień i niepokoju.

Artykuł Olgi Tokarczuk pt. *Literatura dziecięca w pracy wychowawcy. Muminki – droga do dojrzałości*, zamieszczony w dziesiątym numerze „*Problemy Opiekuńczo-Wychowawczych*” z 1993 roku, jest ciekawą analizą arcydzieła Tove Jansson, dokonaną z perspektywy kluczowych zagadnień psychologii rozwojowej dziecka.

W przenikliwej interpretacji polskiej pisarki i psycholożki wybrani bohaterowie opowieści symbolizują różne, często dramatyczne wydarzenia, które, jeśli należycie przez dziecko przyswojone, dają mu wgląd w prawdziwą naturę życia. I tak na przykład historia płochliwego zwierzątka, któremu Włóczykij nadaje imię „Ti-ti-uu”, odpowiada „wyodrębnianiu się świadomości 2-3 letniego dziecka [...] z pierwotnego psychicznego uzależnienia od matki”⁴. Losy zahukanej przez oschłą i despotyczną ciotkę niewidzialnej dziewczynki Nini, która dopiero w domu Muminków „odzyskuje kontury”, są metaforą „strachu przed wyrażeniem siebie, paraliżującego lęku przed oceną”, blokujących emocjonalny rozwój⁵. Żarliwy kontestator Włóczykij oddaje typową dla wieku nastoletniego potrzebę autonomii, a roztargniona „Wiewiórka z pięknym ogonem”, która zamarzyła na widok okrutnej Lodowej Pani, przypomina o nieuchronności śmierci⁶.

Nie trzeba wcale psychologicznego warsztatu ani specjalistycznej wiedzy, by zauważyć, że poczynione przez Olę Tokarczuk obserwacje mają szerszy, ogólnoludzki, by tak rzec, wymiar i znacznie wykraczają poza kwestie rozwoju dziecięcej psychiki czy problemy okresu dojrzewania. Autorka *Ksiąg Jakubowych* stwierdza zwięźle, że „w Muminkach zawiera się cały świat”⁷, a my domyślamy się, że jest to świat także i „dorosłych” dramatów, skoro do galerii omawianych postaci dołączyli Paszczak i Filifionka – „dojrzały” bohaterowie Muminkowej epopei, a zarazem ofiary męczących natręctw, kompulsywnych urojeń i prześladowczych manii, które mają swe podłoże w nerwicowym lęku przed tragiczną nieobliczalnością życia⁸:

„Ten spokój jest nienaturalny. Oznacza, że stanie się coś okropnego. Wierz mi kochana, jesteśmy bardzo małe i nic nie znaczymy razem z naszymi ciasteczkami do herbaty i naszymi chodnikami, i wszystkim tym, co jest ważne, pani wie, okropnie ważne, lecz zawsze zagrożone przez to nieubłagane... [...] Tak, tak, przez to nieubłagane – mówiła Filifionka szybko – To, czego nie można uprosić, z czym nie można dyskutować, czego nie można zrozumieć i o czym się nic nie wie. To, co się czai w ciemnym pokoju i przychodzi skądś z dala i czego nigdy nie widać, aż już jest za późno.”⁹

Nad Muminkową Arkadią raz po raz rozlega się przeszywające zawodzenie Buki – „zdefiniowanej” przez Tokarczuk jako „ciemna strona życia” oraz „uosobienie psychozy”¹⁰. Ta siejąca niepokój olbrzymka, pod stopami której zamarzyła ziemia, ucieleśnia również zasadę strachu, pojawiając się wszędzie tam, gdzie wydarza się albo może się wydarzyć jakaś „katastrofa” – by użyć ulubionego określenia neurotycznej Filifionki. Doświadczenie tego paraliżującego strachu jest chyba jednym z głównych tematów Janssonowskiej opowieści, której genealogia jest zresztą dość ponura. Zaświadcza o tym dobitnie odautorski wstęp do inauguracyjnego cyklu opowiadania pt. *Małe trolle i duża powódź*:

---

pisal o „strasznej Mamie Muminka, reprezentującej iluzoryczne poczucie bezpieczeństwa i groźnej przynajmniej tak jak Buka”. Wypowiedzi krytyków przytaczamy za: B. Westin, *Tove Jansson. Mama Muminków*, przeł. B. Ratajczak, Warszawa 2012, s. 352 – 353.

⁴ O. Tokarczuk, *Literatura dziecięca w pracy wychowawcy. Muminki – droga do dojrzałości*, [w:] „*Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*” 1993/ nr 3, s. 445.

⁵ J.w.

⁶ O. Tokarczuk, *dz. cyt.*, s. 446 i 447.

⁷ O. Tokarczuk, *dz. cyt.*, s. 444.

⁸ Hanna Dymel-Trzebiatowska zauważyła, że w Muminkowej serii dość wydatnie zaznaczają się „znamiona dwuadresowości”, tj. obecność „ukrytego dorosłego czytelnika” oraz treści przeznaczone specjalnie dla niego. Zob. H. Dymel-Trzebiatowska, *Dla dzieci czy dla dorosłych? O dwuadresowości w literaturze dziecięcej na przykładzie książek o Muminkach Tove Jansson*, [w:] *Książki w życiu najmłodszych*, red. M. Antczak, A. Walczak-Niewiadomska, Łódź 2015.

⁹ T. Jansson, *O Filifionce, która wierzyła w katastrofy*, [w:] Tegoż, *Opowiadania z Doliny Muminków*, przeł. I. Szuch-Wyszomirska, [w:] Tegoż, *Muminki. Księga druga*, Warszawa 2012, s. 164.

¹⁰ O. Tokarczuk, *dz. cyt.*, s. 448.

„Była zima 1939 roku, czas wojny. Praca stała w miejscu; miało się uczucie, że każda próba stworzenia obrazu rzeczywistości jest całkowicie niepotrzebna.

Może więc nic dziwnego, że nagle ogarnęła mnie chęć napisania czegoś, co zaczynałoby się od <<Był sobie kiedyś>>. Dalszy ciąg musiał być oczywiście bajką, tego nie dało się uniknąć, ale zrezygnowałam z książąt, księżniczek i małych dzieci, wybierając na ich miejsce gniewną figurkę, którą sygnowałam rysunki satyryczne i którą nazwałam Muminkiem.”¹¹

Opowiadania o Muminkach wzięły się ze strachu ich autorki, do czego przyznaje się sama w eseju pt. *Bezpieczeństwo i strach w książkach dla dzieci*¹². Z przywołanego tekstu jasno wynika, że siłami kryjącymi się za pisaniem literatury dziecięcej są nie tylko tęsknota za rajskim dzieciństwem, ale może przede wszystkim ogromna potrzeba przezwyciężenia – generujących taką nostalgię – neurotycznych lęków, chęć rozładowania psychicznego napięcia oraz nadmiaru druzgocących uczuć. Jak wyjaśnia Boel Westin:

„<<Odreagowywać>> jest wyrażeniem, do którego Tove bez przerwy powraca, kiedy mowa o kreatywnych przesłankach. Pisanie czy malarstwo jako część oczyszczania, proces *katharsis* w psychoanalitycznym (freudowskim) znaczeniu, aby uwolnić się poprzez mowę, pismo, obraz. Oczyszczająca moc dzieła, oczyszczająca moc wściekłości, oczyszczająca moc działania. Na wyspie może „odreagować” – pisze często w listach – kiedy rąbie drwa, taszczy kamienie, wykonuje ciężkie prace fizyczne. [...] Można pisać, bo ma się ochotę („nie mogę się powstrzymać”) i jeśli nie robi się tego, by bawić czy wychowywać małych czytelników, należy przyjąć, że autor pisze dla własnej dziecińności. [...] Punkt wyjścia dla pisarstwa stanowią popędy i potrzeby autora, zatem nie dziecko jako czytelnik.”¹³

Wspomniana przez malarkę we wstępie do Muminkowej epopei „gniewna figurka” odsyła wprost do jej ciemnych źródeł, do pojawiającego się na rysunkach artystki już w mrocznych latach trzydziestych Czarnego Muminka, który niczym pokucie lub inne bóstwa z wierzeń ludowych jest „złowieszczą postacią kojarzoną ze snami, zagubieniem, pustką”¹⁴. Istotny jest tu jednak sam (witalistyczny) motyw gniewu, albowiem w opowieści, jak to pięknie wychwyciła Westin, kataklizmy zdają się uruchamiać „pierwotny instynkt – chęć życia”:

„I to jest również przesłaniem opowiadania, które traktuje o wyzwaniu dla wielkich mocy małego człowieka, siły życia oraz zdolności przetrwania. [...] Dolina przesiąknięta jest zapałem do życia, w którym mieści się melancholia, niepokój i tęsknota.”¹⁵

A zatem nie eskapizm, lecz odważna („gniewna”) konfrontacja z lękiem oraz jego przezwyciężenie. Zupełnie tak, jak wtedy, gdy Filifionka, podekscytowana nadejściem tornada, zatracą się w ekstatycznym tańcu na plaży albo wówczas, gdy Muminek rzuca śnieżycy buńczuczne wyzwanie:

¹¹ T. Jansson, *Małe trolle i duża powódź*, przeł. T. Chłapowska, [w:] Tegoż, *Muminki. Księga pierwsza*, Warszawa 2012. Odniesień do kataklizmu II wojny światowej jest w opowiadaniach Jansson całkiem sporo. Zaliczyć do nich można omówiony przez Dymel-Trzebiatowską, we wspomnianym artykule Spenglerowski fatalizm Piżmowca, a także sam motyw katastrofy, która rozdziela szczęśliwą rodzinę (wielka powódź, kometa), wątki ucieczki przed zagrożeniem, bezdomności, a także dziwnych wędrówek (niejednoznacznych) Hatifnatów, których ciągnące się całymi milami sznury raz kojarzą się z wojennymi uciekinierami, innym razem z pochodem wielotysięcznych armii (w kontekście drugiej interpretacji demonicznego charakteru nabierają „elektryczne” ekscesy tych stworzeń, kiedy gromadzą się tłumnie wokół barometru w czasie szalejącej burzy).

¹² T. Jansson, *Bezpieczeństwo i strach w książkach dla dzieci*, przeł. T. Chłapowska, „*Literatura na Świecie*” 1978 / nr 6.

¹³ B. Westin, *dz. cyt.*, s. 318.

¹⁴ B. Westin, *dz. cyt.*, s. 153.

¹⁵ B. Westin, *dz. cyt.*, s. 177, 189. O heroizmie Muminków pięknie pisała też Anna Kamieńska: „Życie w ogóle wymaga heroizmu. Jedni czują się w nim zagubieni i samotni. Inni tęsknią do samotności i ciszy. Jedni są przestraszeni i nieśmiały do tego stopnia, że stają się niewidzialni. Innych zaś, tak jak samego Muminka, dręczy zawsze niesyte miłości serce. Jedni przesypiają spokojnie zimę. Inni zaś niewiedomo dlaczego budzą się w środku zimy, aby poznać lęk samotności i tajemnicze istoty wychodzące na śnieg, aby zobaczyć samą budzącą groźbę tajemniczą Bukę, której dotknięcie jest śmiertelne. Jedni beztrudnie przeskakują z gałęzi na gałąź, z chwili na chwilę, zapominając od razu wszystko. Inni widzą po raz pierwszy śmierć, cierpią i zadają pytania.”. Zob. A. Kamieńska, *Traktat o historii Muminków*, [w:] „*Twórczość*” 1971/ nr 8, s. 87.

„ – Jestem po prostu wiatrem, jestem częścią zawiei – pomyślał Muminek, uspokajając się – To prawie tak jak latem. Bić się z falami i zawracać, pozwalać im nieść się w głąb morza, płynąć niby korek, kiedy masa małych tęcz mieni się w pianie, i z uczuciem lekkiego przestachu, ale śmiejąc się, lądować na piaszczystym brzegu.

– Strasz mnie, ile tylko chcesz – myślał zachwycony – Teraz poznałem się na tobie. Nie jesteś gorsza niż wszystko inne, byleby cię poznać. Teraz już mnie nie oszukasz.”¹⁶

Mechanizm odreagowywania lęku najpełniej jednak został pokazany w opowieści o niewidzialnej dziewczynce Nini, którą za Philipem Zimbardo mogliśmy określić jako osobę „skrajnie nieśmiałą”, bojaźliwą, sparaliżowaną przez strach¹⁷. Z powodu metod wychowawczych okrutnej ciotki, polegających między innymi na bezwzględnym egzekwowaniu posłuszeństwa, dziecko zaczęło po prostu znikać. Nini jest zawsze grzeczna, taktowna i uległa, choć zaznaczyć trzeba, że jej nienaganne maniery sprawiają wrażenie sztucznych i wymuszonych. Bohaterka jest jedną z „niewidzialnych”, tj. niepozornych, cichych i trwożliwych stworzeń („drobiazgu”, „maciupków”, „drobiniek”), wiecznie schowanych w swych sekretnych, zimowych kryjówkach. Jak powiedziała jedna z bohaterek opowieści, Too-tiki, „niewidzialni” to wszystko to, „co nie znajduje sobie miejsca ani latem, ani jesienią, ani na wiosnę. To wszystko, co jest nieśmiałe i zagubione. Niektóre rodzaje zwierząt nocnych i tacy, którzy nigdzie nie pasują i w których nikt nie wierzy...”¹⁸

Ciekawą koncepcję „skrajnej nieśmiałości” wspomniany już Zimbardo wywiódł brawurowo z rozpoznań, sformułowanych po przeprowadzeniu „Stanfordzkiego eksperymentu więziennego” w 1971 roku¹⁹.

W zamienionych na więzienne cele piwnicach Uniwersytetu Stanforda wybitny psycholog badał nie tylko sytuacyjne uwarunkowania zła, lecz także – w znacznie mierze owo zło powodujące – patologie, jakie mogą wynikać z bezkrytycznego posłuszeństwa wobec autorytetów. W przypadku słynnego doświadczenia były to zbyt sztywne, wręcz nieludzkie i prowadzące do nadużyć trzymanie się przez „strażników” reguł instytucji oraz bezradna uległość „więźniów” wobec tych, którzy sprawują nad nimi „kontrolę”. Planowany na dwa tygodnie eksperyment trzeba było zakończyć już po sześciu dniach, ze względu na sadyzm i okrucieństwo, jakich dopuszczali się wobec zastraszonych i biernych „więźniów” „strażnicy” (będący w rzeczywistości „normalnymi” studentami, typowymi amerykańskimi chłopakami z sąsiedztwa)²⁰. Jak tłumaczył badacz:

„Strażnicy sprawują kontrolę poprzez tworzenie i podtrzymywanie reguł instytucji, reguł, które zazwyczaj ograniczają swobodę działania. Reguły określają to, czego nie wolno robić, choć może miałoby się ochotę oraz to, co trzeba robić, choć nie ma się na to ochoty. Więźniowie mogą reagować na ten przymus albo buntem, albo posłuszeństwem. Nieposłuszeństwo powoduje karę – dlatego większość więźniów poddaje się i robi to, czego oczekuje od nich strażnik.”

W trakcie jednego z późniejszych seminariów Zimbardo zuniwersalizował relację „więzień – strażnik”, odnajdując jej charakterystyczne rysy w (już nie tak ekstremalnym) obszarze codziennego życia, w związkach mężów i żon, rodziców i dzieci, lekarzy i pacjentów itp. Okazało się przy tym, że osoba skrajnie nieśmiała to taka, która – zupełnie tak jak Nini – uwewnętrzniła w swojej psychice te dwa typy mentalności:

„Istnieją nieśmiałe osoby, które mają zarówno pragnienie zrobienia czegoś, jak i wiedzę o tym, jak to zrobić, ale coś je powstrzymuje od działania. [...] Taka osoba idzie na zabawę, zna kroki taneczne, ale coś nie pozwala jej ani poprosić kogoś do tańca, ani przyjąć zaproszenia. Podobnie zdarza się w klasie – są uczniowie, którzy znają odpowiedź na pytanie i chcą zrobić dobre wrażenie na nauczycielu, ale coś nie pozwala im podnieść ręki i tłumi im głos. Ich działanie hamowane jest przez wewnętrzne rozkazy ze strony Ja-strażnika: <<Będziesz wyglądał śmiesznie, ludzie będą się z ciebie śmiać; to nie jest miejsce na robienie takich rzeczy, nie wolno Ci pozwolić sobie

¹⁶ T. Jansson, *Zima Muminków*, przeł. I. Szuch-Wyszomirska, [w:] Tegoż, *Muminki. Księga pierwsza*, Warszawa 2012, s. 452.

¹⁷ Zob. T. Jansson, *Opowiadanie o niewidzialnym dziecku*, [w:] Tegoż, *Opowiadania z Doliny Muminków...*, P. Zimbardo, *Nieśmiałość*, przeł. A. Sikorzyńska, Warszawa 2007, s. 11.

¹⁸ T. Jansson, *Zima...*, s. 408.

¹⁹ Zob. P. Zimbardo, *Efekt Lucyfera. Dlaczego dobrzy ludzie czynią zło?*, przeł. A. Cybulko, J. Kowalczevska, J. Radzicki, M. Zieliński, Warszawa 2008.

²⁰ P. Zimbardo, *Nieśmiałość...*, s. 11.

na bycie spontanicznym; nie podnoś ręki, nie zgłaszaj się na ochotnika, nie tańcz, nie śpiewaj, nie rzucaj się w oczy; będziesz bezpieczny tylko wtedy, kiedy nie będzie cię widać ani słyszać>>. I wewnętrzny więzień decyduje się nie podejmować ryzyka korzystania z niebezpiecznej wolności, jaką niesie ze sobą spontaniczność. Potulnie podporządkowuje się.”²¹

Borwin Bandelow stwierdził, że u osoby nieśmiałej „nazbyt czujny” pozostaje tzw. „inteligentny system lękowy”, który niczym Freudowskie „superego” kształtowany jest „przez rodziców oraz wszystkich ludzi, którzy nas wychowują, a także sumę wyobrażeń o moralności, wykształconych przez nas samych bądź takich, które każdy z nas sobie narzuca.”²² Jeśli instancja ta przestaje realizować swoją „normalną fizjologiczną funkcję ostrzegawczą” (przeciwaga dla reakcji biorących się z afektu, przewidywanie możliwych zagrożeń), staje się czymś w rodzaju Zimbardowskiego „wewnętrznego strażnika”, potęgując tylko – często absurdalny – strach²³. Znamienne, że zniewolonej przez lęki osobie „ciche więzienie nieśmiałości”²⁴ wydaje się nierzadko czymś znacznie lepszym, bardziej bezpiecznym i wygodnym niż chimeryczne i nieobliczalne „struktury” wolności, która wiąże się nieodzownie z koniecznością podejmowania trudnych decyzji, z odpowiedzialnością za swoje wybory i czyny, z ryzykiem porażki i straty²⁵. Podkreślmy, że to właśnie nad brzegiem morza, które w Muminkowych historiach jest symbolem nieograniczonej swobody, niewidzialna dziewczynka doświadcza paraliżującego ataku paniki²⁶. Jednakże oferowane przez „tyranię powinności”²⁷ poczucie bezpieczeństwa okazuje się iluzoryczne. Świetnie widać to na przykładzie strażnika Paszczaka i pedantki Filifionki, których (celnie wypunktowane przez Tokarczuk) neurotyczne rytuały wcale nie przynoszą upragnionego spokoju i nie chronią przed chaosem życia. Bo jak skwitował Wojciech Eichelberger, „im więcej murów i zabezpieczeń, tym jeszcze bardziej się boimy.”²⁸ Co gorsza, rezygnacji z jakiegokolwiek siły sprawczej towarzyszy również wyzbycie się własnej indywidualności. Jedną z nieśmiałych bohaterki książki Bandelowa wyznała zresztą wprost, że najchętniej stałaby się tak szara, jak ściana za nią²⁹. Postawie tej odpowiada niewidzialność Nini, anonimowość „więźniów” w piwnicy Uniwersytetu Stanforda, którzy szybko utożsamili się ze swoimi „numerami identyfikacyjnymi”, nijakość wtopionych w bezkształtną masę, „niemądrych” Hatifnatów, które nic nie mówią, nic nie czują, tylko ślepo podporządkowują się imperatywowi daremnej gonitwy za wciąż uciekającym horyzontem³⁰. Niewidzialne dziecko odzyskuje swoje autentyczne „ja” dopiero dzięki uzdrowicielskim właściwościom odwagi i gniewu. Sprowokowana przez złośliwe docinki małej Mi, dziewczynka rzuca się na Tatusia Muminka i gryzie go w ogon, gdy ten zamierza dla żartu wrzucić swą małżonkę do morza. Polegająca na „odreagowywaniu” terapia ma więc gwałtowny przebieg i boli niczym uderzenie pioruna. Podkreślmy przy tym koniecznie, że w Muminkowych opowieściach elektryczność jest symbolem życiowej energii³¹, z której czerpią poczucie mocy również inni bohaterowie: Nummuli i utożsamiający się z nim nieśmiały Homek Toft („wywołujący grzmoty i ciskający piorunami”)³², Hatifnatowie, wreszcie „niewidzialni”, kiedy odprawiają tajemnicze obrzędy wokół zimowego ogniska. „Instruktorami” tej osobliwej, „szokowej” terapii są krnąbrna, obdarzona silną osobowością, nieco nawet Nietzscheańska Mi, Włóczykij, który z pomocą Hatifnatów (*sic!*) niszczy stworzone przez Dozorcę Paszczaka „park-więzienie” oraz tabliczki z zakazami, wreszcie Too-tiki, tajemnicza westalka zimowego świata „niewidzialnych” i depozytariuszka stoickiej mądrości...

²¹ P. Zimbardo, *Nieśmiałość...*, s. 11.

²² B. Bandelow, *Nieśmiałość. Czym jest i jak ją pokonać*, przeł. M. L. Kalinowski, Sopot 2011, s. 49. W mózgu człowieka znajduje się również prymitywny układ lękowy, odpowiadający za instynktowne reakcje i proste czynności, które ostrzegają nas przed niebezpieczeństwem, inicjując walkę albo ucieczkę. Zob. B. Bandelow, *dz. cyt.*, s. 47.

²³ B. Bandelow, *dz. cyt.*, 50.

²⁴ P. Zimbardo, *Efekt Lucyfera...*, s. 262.

²⁵ Zimbardo pisze tu o „wygodnym parasolu ochronnym”, jakim może stać się czasami strategia nieśmiałości. Zob. P. Zimbardo, *Nieśmiałość...*, s. 142.

²⁶ W Muminkowych historiach pełno jest opisów „zmiennych i kapryśnych” „struktur” wolności, zobrazowanych jako ziejące grozą czeluści, tajemniczo wijące się ścieżki, które wiodą donikąd, niedostępne, strzeliste góry, gęste i ciemne od splątanych gałęzi lasy itd.

²⁷ K. Horney, *Nerwica a rozwój człowieka. Trudna droga do samorealizacji*, przeł. Z. Doroszowa, Poznań 1997, s. 73.

²⁸ *Zaufać życiu. Z Wojciechem Eichelbergerem rozmawia Beata Pawłowicz*, „Zwierciadło” 2018/ nr 3, s. 84.

²⁹ B. Bandelow, *dz. cyt.*, s. 11.

³⁰ Zob. T. Jansson, *Małe trolle i duża powódź...*

³¹ B. Westin, *dz. cyt.*, s. 392.

³² T. Jansson, *Dolina Muminków w listopadzie*, przeł. T. Chłapowska, [w:] Tegoż, *Muminki. Księga druga...*, s. 467.

Gdy więc nadchodzi wiosna, w Dolinie Muminków – zamiast straszego wycia Buki – usłyszeć już tylko można piękne melodie Włóczykija, które ten pochwytuje z ciepłego, pachnącego kwiatami powietrza. Jest to wiosna, którą Muminek, pokonawszy zimowe lęki, określa jako „dalszy ciąg wszystkiego, co przeżył, przewyciężył i co sobie przyswoił”³³ i o której Włóczykij śpiewa sobie tak:

Wczesną wiosną przez las sobie idę,
Wiosną wyczekaną, porą wytęsknioną,
Ziemia pełna śladów, niebo pełne skrzydeł,
Zostawione przez faunę wreszcie obudzoną.
Jak zawsze ulubiony kapelusz na głowie mam,
Gram przez dzionek cały i w nocy też gram,
Niczego dla siebie nie pragnę, wolności trzeba mi,
By pieśni nowych szukać i własnej melodii.”³⁴

---

³³ T. Jansson, *Zima Muminków...*, s. 463.

³⁴ Cyt. za: B. Westin, *dz. cyt.*, s. 471.

60 lat Galerii Sztuki Współczesnej w Opolu

(fot. z archiwum Galerii Sztuki Współczesnej w Opolu)

Galeria Sztuki Współczesnej w Opolu jest miejską instytucją kultury, która zajmuje się działalnością wystawienniczą, wydawniczą i edukacyjną. W 2018 roku obchodzi jubileusz 60. lecia swojej działalności. Zajmuje się prezentacją sztuki współczesnej, najciekawszych zjawisk sztuki polskiej oraz światowej, organizuje wystawy młodych polskich twórców oraz realizuje projekty ukazujące klasyków współczesności. Jednym z podstawowych zadań instytucji jest promocja najciekawszych artystów związanych z opolskim środowiskiem artystycznym. Galeria dysponuje dwoma obiektami. Pierwszy znajduje się przy pl. Teatralnym 12 w Opolu. W obiekcie znajdują się duże sale wystawiennicze, gdzie realizowanych jest około 10 dużych wystaw w ciągu roku oraz Galerią Aneks znajdującą się w sąsiedztwie budynku głównego, gdzie realizowane są niezależne projekty, w tym coroczna prezentacja laureatów konkursu *Aneks*.

Od 2010 roku Galeria Sztuki Współczesnej w Opolu dysponuje nowoczesnym obiektem Centrum Edukacji Artystycznej Artpunkt, zlokalizowanym przy ulicy Koźnego 32 A. W latach 2010 -2011 obiekt otrzymał wyróżnienie Mister Architektury Województwa Opolskiego. W obiekcie na parterze znajduje się dwupoziomowa pracownia plastyczna wyposażona w piec do wypału ceramiki i prasę graficzną. Odbывают się w niej kursy dla dorosłych i zajęcia plastyczne dla małych grup zorganizowanych. Na pierwszym piętrze znajduje się **czytelnia z bogatym zbiorem wydawnictw z zakresu sztuki współczesnej oraz dziedzin pokrewnych, opracowania popularnonaukowe, monografie oraz katalogi wystaw polskich i zagranicznych. W czytelni dostępne są też magazyny sztuki: *Arteon, Art.&Business, Exit, Format, Szum*.**

Artpunkt

(fot. z archiwum Galerii Sztuki Współczesnej w Opolu)

Do 2015 roku Galeria była wydawcą ogólnopolskiego czasopisma o sztukach wizualnych pt. *Artpunkt*, które kilkakrotnie było wyróżniane w konkursie wydawców prasy polskiej *Grandfront*. Wszystkie numery kwartalnika dostępne są również w czytelni. Galeria pozyskuje wydawnictwa poprzez zakup nowych pozycji oraz prowadząc akcję *+książka*, w ramach której wymienia się publikacjami z innymi wydawnictwami. Z wydawnictw można korzystać na miejscu. Czytelnia czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00 - 16.00.

Czytelnia Artpunkt (fot. z archiwum Galerii Sztuki Współczesnej w Opolu)

W przestrzeni czytelni Artpunktu organizowane są w godzinach popołudniowo wieczornych wykłady, spotkania autorskie oraz zajęcia warsztatowe. Szczegółowy program dostępny jest na stronie www.galeriaopole.pl.

Zapraszamy!

- REGION -

Jolanta Zakrawacz

Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

Judyta Boruta

Prezes Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Gogolińskiej

Pasjonaci – artyści – niezwykli ludzie na rzecz opolskich bibliotek

Z kronikarską pasją w Gogolinie i okolicach – rozmowa z panią Regimą Kallą-Szulc

Gminna Biblioteka Publiczna w Gogolinie to nowoczesna instytucja integrująca lokalną społeczność o różnych zainteresowaniach. Otwarta na zmiany i działania zmierzające do zaspakajania potrzeb użytkowników wykraczających poza wypożyczanie książek. Gogolińscy bibliotekarze nieustannie obserwują otoczenie, współpracując z różnymi instytucjami, działającymi na terenie gminy, starają się „wyłowić” i przyciągnąć „siłę napędową” potencjalnej oferty bibliotecznej jaką są ludzie – pasjonaci, bez których realizacja określonych zadań byłaby niemożliwa.

Zdjęcie z archiwum Urzędu Miasta i Gminy Gogolin

Jedną z takich osób-pasjonatów, która wzbogaca w wiedzę o regionie czytelników Gogolina i okolic ściśle współpracując z Gogolińską biblioteką i gromadząc na spotkaniach autorskich liczne grono odbiorców, jest Pani Regina Kalla-Szulc, mieszkanka Gogolina. Nauczycielka i wielka miłośniczka lokalnej historii. Autorka publikacji: „Z dziejów Solowni i przeprawy na Odrze w Zdzieszowicach”, „Z dziejów Cegielni w Krępnej”, „Krępna: Zarys

„Z dziejów miejscowości”, „Cmentarz Żydowski w Gogolinie: pamięć zaklęta w kamiennych nagrobkach”, „Z dziejów Gogolina śladami gogolińskich Żydów 1845-1945”, „Postuga Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza w Gogolinie w latach 1895-2015”.

Spotkania z Panią Reginą to fascynująca podróż w czasie, ponieważ oprócz faktów historycznych, ciekawych fotografii prezentowanych przez autorkę słuchacze dowiadują się o wielu zdarzeniach niepublikowanych w książkach, a związanych z ówczesnymi mieszkańcami. Tak też było 20 listopada 2017 r. w Gminnym Centrum Kultury w Gogolinie odbyła się promocja najnowszej książki Pani Reginy Kalli -Szulc pt. „ Postuga Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza w Gogolinie w latach 1895-2015”, którą zorganizowała Gminna Biblioteka Publiczna w Gogolinie oraz Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Gogolińskiej. To niezwykle spotkanie było podsumowaniem 120 letniej postugi Sióstr Boromeuszek - niezwykłych kobiet, które często z narażeniem zdrowia i własnego życia dbały o dobro swoich podopiecznych w Gogolinie.

Zdjęcie z archiwum Urzędu Miasta i Gminy Gogolin

Wywiad z panią Reginą Kallą-Szulc

Jolanta Zakrawacz – instruktor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu (**J.Z.**), **Judyta Boruta** (**J.B.**) – prezes Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Gogolińskiej:

Pani książki wiele wniosły w utrwalenie historii regionu. Ponadto wykonała Pani żmudną i rzetelną pracę, co panią skłoniło do podjęcia takiego wysiłku?

Regina Kalla-Szulc: Zawsze pasjonowała mnie historia lokalna miejscowości, z którymi byłam i jestem blisko związana. Inspirowały mnie rozmowy z ludźmi i ich bezcenne wspomnienia. I tak, z okazji 700-lecia mojej rodzinnej miejscowości Krępna, napisałam o niej pamiątkową monografię. Przedstawiłam w zarysie całość historycznych zagadnień związanych z tą miejscowością, m.in.: początki osadnictwa, genezę nazwy miejscowości, nazwy terenowe, sylwetki rodów, do których należała wioska, pielęgnowane zwyczaje i obrzędy, informacje o szkole, straży pożarnej, budowie kościoła itd. Unikatem w skali wojewódzkiej są 2 strony zachowanego,

oryginalnego zeszytu szkolnego z 1867 roku. Zawiera on m.in. przepiękne wypracowanie o szkole, krytej wówczas strzechą, gdzie nauczycielem był szewc.

Moim zamysłem było także utrwalenie ogromnego wysiłku ludzi, którzy pracowali w różnych zawodach, m.in. jako ceglarze, przewoźnicy odrzańscy, czy robotnicy wapienników. Książkę "Z dziejów cegielni w Krępnej" poświęciłam pracownikom zatrudnionym przy wieloetapowym procesie produkcji cegły. Przedstawiłam ich ciężką fizyczną pracę zarówno w okresie, gdy cegielnia nie była zmechanizowana, kiedy wszystko wykonywano ręcznie, jak i po zainstalowaniu maszyny parowej w II połowie XIX wieku do zamknięcia zakładu w 1975 roku. W publikacji wymieniłam także liczne budowle sakralne i użyteczności publicznej, które zbudowano z tej cegły w szerokiej okolicy, gdzie w większości funkcjonują do dziś. Niektóre z nich liczą ponad 300 lat, jak pałac w Żyrowej, albo sto lat, przykładowo kościoły w Jasionej, Gogolinie, czy Straduni. Ciekawostką może być też fakt, iż po II wojnie światowej transportowano pociągami krępską cegłę na odbudowę Warszawy, Wrocławia i innych miejscowości Górnego Śląska.

Kolejną publikację napisałam o rzece Odrze i jedynej na obszarze Euroregionu Pradziad powszechnie dostępnej przeprawie promowej w Zdieszowicach. To tutaj na Solowni w Zdieszowicach kursuje prom "JÓZEF" o napędzie ręcznym. Wiele miejsca w tej książce poświęciłam regulacji rzeki, żegludze odrzańskiej oraz ofiarnemu trudowi łodźarzy i przewoźników. Ostatnie trzy publikacje dotyczą dziejów i wydarzeń z historii Gogolina. Książka "Pamięć zaklęta w kamiennych nagrobkach" stanowi szczegółową monografię jednego z 16 kirkutów zachowanych na Śląsku Opolskim. Pracując nad tą publikacją odkryłam nieznaną dotąd rozdział gogolińskiej historii i dokładnie go opracowałam. Przedstawiłam historię cmentarza żydowskiego w Gogolinie, przetłumaczyłam treści zawarte na macewach, opisałam osoby tam pochowane. Jeden z rozdziałów poświęciłam obozowi pracy przymusowej dla Żydów, który funkcjonował w Gogolinie w latach 1938-1945. Szerzej tematykę wielokulturowości Gogolina przedstawiłam w publikacji pt. "Z dziejów gogolińskich Żydów". Dokładnie opisałam m.in. ogromny wkład wyznawców mojżeszowych w wielostronny rozwój miejscowości, w rozwój produkcji wapna na skalę przemysłową, rozkwit handlu i gastronomii oraz otwarcie wielu zakładów rzemieślniczych. Opracowałam także biogramy poszczególnych rodzin żydowskich i wykaz osób religii mojżeszowej - ofiar Holocaustu. Ostatnią książkę poświęciłam niezwykle ofiarnej postudze Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza. Zakonnice pracowały w Gogolinie przez 122 lata. Opisałam wszystkie dokonania sióstr dla dobra mieszkańców, a było ich bardzo wiele. Boromeuszki zbudowały szpital, w którym ofiarnie prawie wiek posługiwały pacjentom. Przez kilkadziesiąt lat świadczyły środowiskową opiekę ambulatoryjną. Z wielkim zaangażowaniem opiekowały się dziećmi robotników w dwóch przedszkolach. Z myślą o przyszłości młodych dziewcząt założyły i prowadziły szkołę gospodarstwa domowego. Troskliwą opieką otoczyły osoby chore i niepełnosprawne, opiekując się nimi przez 80 lat w Zakładzie św. Antoniego. Wiele spośród tych zakonnice służyło i posługiwało mieszkańcom Gogolina i okolicy przez kilkadziesiąt lat. Opracowałam 134 biogramy sióstr boromeuszek z konwentu w Gogolinie.

Napisałam powyższe książki z myślą, aby służyły czytelnikom w każdym wieku, zarówno dorosłym, jak i młodzieży. By poszerzyły ich wiedzę z historii lokalnej i przekazały cenne informacje o życiu wcześniejszych pokoleń, ich zajęciach, trudach, dokonaniach i sukcesach. By informowały o przemianach, jakie zachodziły w miejscowości i środowisku.

J.Z., J.B.: Pani książki zawierają wiele cennych dodatków jakimi są: mapy, spisy mieszkańców, wykonywanych zawodów i nazwy ulic, ponadto oglądać możemy bezcenne fotografie. W przypadku map i spisów materiały można znaleźć w archiwum, ciekawi nas, jak Pani pozyskuje fotografie? Czy ludzie sami zgłaszają się do Pani, czy też poprzez różnego rodzaju źródła dociera Pani do posiadaczy zdjęć?

Regina Kalla-Szulc: Powstanie każdej z moich publikacji poprzedziły kilkuletnie badania podjętego tematu, obejmujące m.in. pracę w archiwach w Opolu i Wrocławiu, bibliotekach opolskich i bibliotece uniwersyteckiej na

Piasku we Wrocławiu, a także w wydziale geodezji Starostwa Powiatowego w Krapkowicach. To również tłumaczenie większości źródeł z języka niemieckiego na język polski. To także wywiady z wieloma rozmówcami. I w tym miejscu chciałabym podziękować wszystkim osobom, z którymi przeprowadziłam rozmowy, (a było ich kilkadziesiąt) za wielką otwartość, przychylność, cierpliwość i serdeczność, z jaką odpowiadali na moje liczne i dociekliwe pytania, dotyczące interesującego mnie zagadnienia. Te zebrane informacje i wiadomości ubogaciły opracowywany temat. Każda z moich książek zawiera wiele dokumentów i cennych archiwalnych zdjęć. Wiele z tych fotografii pochodzi ze zbiorów prywatnych moich rozmówców. Prosiłam o nie podczas spotkań na wywiadach. Zawsze mi je udostępniano, za co jestem niezmiernie wdzięczna. Wiele zdjęć pochodzi też z mojego prywatnego archiwum. Fotografie współczesne wykonywałam sama. Ilość zebranego materiału na dany temat decydowała o kolejnych rozdziałach i wielkości aktualnie pisanej książki.

J.Z., J.B.: Na zakończenie, co pani aktualnie czyta? I co poleciłaby Pani czytelnikom?

Regina Kalla-Szulc: Przeczytałam właśnie bardzo wzruszającą i fascynującą książkę z literatury faktu pt. "Przysięga Gertrudy. Opowieść o miłości i dobroci w czasie wojny i Zagłady". Autorem jest Ram Oren. Polecam też ciekawe książki: "Tu byłem. Tony Halik" autorem jest Mirosław Wlekły oraz "Człowiek, który zrozumiał naturę. Nowy świat Alexandra von Humboldta" autorstwa Andrei Wulf.

Bardzo dziękujemy za rozmowę.

Kordian Michalak

Dział Bibliografii, Informacji i Promocji WBP w Opolu

Opolanie jacy są... – rozmowy z twórcami opolskiej kultury

„DAMA Z REKLAMÓWKĄ” Rozmowa z Elżbietą Lisak-Dudą

Zdjęcie z archiwum Autorki

Kordian Michalak: Pani twórczość to głównie poezja, ale także opowiadania, reportaże i felietony. Rozumiem, że trudno czasem zmieścić swoje przemyślenia i emocje w ramach wiersza?

Elżbieta Lisak-Duda: Myślę, że emocje łatwiej mi pomieścić w wierszu, a przemyślenia w prozie.

KM: Pamięta Pani moment, kiedy pojawiła się u Pani myśl: tak, chcę pisać wiersze, zostanę poetką?

EL-D: Takiego momentu nie było. Zupełny przypadek spowodował, że zaczęłam pisać wiersze, chociaż w okresie liceum coś tam tworzyłam, ale to częsta przypadłość nastolatek. W przeszłości opracowywałam scenariusze do prowadzonych przeze mnie teatrów poezji i kiedyś zabrakło mi utworów pasujących do mojej koncepcji scenariusza (a wiedziałam czego szukam), więc dopisałam je sama. I akurat te moje dopisane słowa zwróciły uwagę osób omawiających prezentacje (po przeglądach teatralnych) i wtedy zaczęłam je ręcznie spisywać na karteczkach. Jeden z kolegów, posiadacz maszyny do pisania (nie każdy wtedy mógł ją mieć), wziął je ode mnie, by je przepisać, przepisał i... wysłał do poczytnego wtedy czasopisma „Radar”, o czym nawet nie zdążył mnie powiadomić. A gdy kupiłam sobie ten „Radar” i przeglądałam go w... ośrodku zdrowia, nagle ujrzałam wydrukowany tam mój wiersz. To było niezwykle doznanie! Zrezygnowałam z wizyty lekarskiej i na skrzydłach wybiegłam z przychodni. I tak się zaczęło — od niespodziewanego debiutu. Ale nigdy nie nazwałam siebie poetką, chociaż, trzeba przyznać, też nie zaprzeczałam, gdy mnie tak nazywano...

KM: A zatem proszę dokończyć zdanie: poezja to dla mnie...

EL-D: I tu pewnie oczekuje się ode mnie stwierdzenia, że jest wszystkim, że najważniejsza, że nie wyobrażam sobie bez niej życia i temu podobne, a ja się po prostu nigdy nad tym nie zastanawiałam. Poezja po prostu istniała z człowiekiem chyba od zawsze, jest obecna trochę jak wiatr, słońce czy deszcz i nie przyszło mi do głowy rozmyślać o tym — do dziś, gdy padło to pytanie. Przychodzi mi do głowy takie odległe porównanie: to wspaniały deser po codzienności, takie bezowe ciastko z „advokatem”. Można się bez niego obejść, ale żal zrezygnować z czegoś, co bardzo smakuje i sprawia przyjemność...

KM: Miłość do literatury wyniosła Pani z domu?

EL-D: Zdecydowanie tak, książka od najmłodszych lat była dla mnie (i jest do dziś) najlepszym prezentem. Mama i babcia dużo czytały, a ja jeszcze jako dziecko, pytana kim chcę zostać, odpowiadałam, że „czytarką i pisarką książków”. Ale też miałam szczęście do dobrych nauczycieli zarówno w podstawówce, jak i w szkole średniej. Uczyłam się w Państwowym Liceum Kulturalno-Oświatowym w Bydgoszczy, a to była wspaniała szkoła ze znakomitymi pedagogami, właściwie całodobowa, bo z internatem. Chodziliśmy na spotkania z literatami, na każdą premierę teatralną, do filharmonii, na wystawy. Piękny czas. Tej szkole i kontaktom ze wspaniałymi twórcami, artystami, którzy także byli naszymi nauczycielami teatru, malarstwa i muzyki, zawdzięczam w dużej mierze także miłość do literatury i do sztuki w ogóle.

KM: Nagrywa Pani także felietony dla polonijnego internetowego Radia Wisła w Seattle – skąd wziął się ten pomysł?

EL-D: Kilka lat temu moja szkolna koleżanka, którą los rzucił do Seattle, WA, zaangażowała się w życie Polonii i prowadziła w tamtejszym radiu godzinny program dla Polaków. Korespondowałyśmy ze sobą i wydało się jej, że moje listy do niej to prawie felietony i gdybym spróbowała coś w tym stylu nagrać i przesłać, włączyłaby to do audycji jako cykl „Listy z Polski”. Najpierw nagrywałam dla tego radia systematycznie i był pozytywny odzew na moje teksty, ale potem zabrakło sponsorów na kontynuację tych audycji w eterze. Jednak wśród aktywnych Polonusów był pracownik Microsoftu, który sprawił, że przestawiono się na radio internetowe. Jest to praca społeczna, bez jakichkolwiek korzyści finansowych, daje tylko (i aż) satysfakcję i radość kontaktu z Polakami w USA (ale i na świecie), a więc z tego, że ktoś moich słów słucha i czeka na nie. Nawiasem mówiąc mam teraz „urlop zdrowotny” w publikowaniu, ale to się niedługo zmieni.

KM: Z radiem tym współpracuje także Pani mąż – poeta Harry Duda.

EL-D: Tak, moja koleżanka bardzo Harrego o to prosiła, zgodził się i jest tam chętnie słuchany. Jako były radiowiec ma praktykę i — jak uważam — talent, ma też coś do powiedzenia, więc stał się dla radia cennym nabytkiem.

KM: Skoro o Pani małżonku mowa: czy ma jakiś wpływ na Pani twórczość? Czy zdarza się np., że jest pierwszym czytelnikiem Pani wierszy, pierwszym recenzentem?

EL-D: Nie wyobrażam sobie, żeby tak nie było. Jesteśmy oboje swoimi pierwszymi czytelnikami. Wiele mnie nauczył, ale też podniósł wysoko poprzeczkę i niekiedy mam kłopot, żeby ją przeskoczyć. Nauczyłam się przy nim stawiać sobie wymagania, którym niekiedy niełatwo sprostać.

KM: W Pani wierszach sacrum często zderza się z profanum, wzniosłość z codziennością – jak choćby przywołana w tytule naszej rozmowy „dama z reklamówką” – uwzniosła Pani codzienność czy deprecjonuje wzniosłość?

EL-D: Tak odczytujesz moje wiersze? Chyba wartości, które kryje słowo „wzniosłość” nie profanuję, przynajmniej nie mam takiego zamiaru, wręcz jestem temu przeciwna, bo powtórzę za Wyspiańskim „ale świętości nie szargać, bo trza, aby święte były”. A uwznioślać codzienność bardzo bym chciała, przynajmniej od czasu do czasu. Życie miałyby wtedy piękniejsze barwy, ale czy to znajduje odbicie w mojej twórczości? Doprawdy nie wiem.

KM: Lubi Pani obserwować świat, obserwować ludzi – wszystko może być inspiracją przy pisaniu wierszy?

EL-D: Podobno „wszystko jest poezją”, jak pisał Stachura, ale czy koniecznie wszystko musi być inspiracją? Prawdopodobnie niektórzy mają tak silny imperatyw wewnętrzny czy też — nawyk, że od razu o wszystkim, co ich spotyka, muszą napisać i robią to artystycznie dobrze. Ale bywają też tacy, którzy te swoje przeżycia czy obserwacje spisują, ponieważ bardzo „chcą” być poetami, a jeśli jeszcze zastosują tzw. sztukę rymotwórczą (bardzo kulawą), uważają, że to już poezja i samozwańczo określają się mianem poetów czy poetek. Ja szukam w poezji piękna i czegoś ulotnego, jakiegoś niedopowiedzenia, jakiejś tajemnicy, nawet magii. Tak, inspiracją może być np. rozbita cukiernica, ale nie wystarczy rozpisać suchego komunikatu słownego na wersy, że się rozbiła, a była taka ładna i żal. Musiałby ten fakt coś na przykład przypomnieć, coś musiałoby się w takim wierszu „zdarzyć”, odkrywczo skojarzyć. Chyba, że byłby to opis ujęty w słowa tak piękne, że dech zapiera, wtedy można byłoby powiedzieć, że cukierniczka stała się inspiracją. Chyba podzielasz moje zdanie, wszak jesteś poetą.

KM: A co najbardziej ceni Pani w poezji innych twórców?

EL-D: Piękno, poetyckość, pomysł i ducha, którego oddech czy też wiatr mnie przy czytaniu strof owionie, wzbudzi pragnienie pozostania z tymi słowami jak najbliżej, jak najdłużej ...

KM: Często pyta się twórców o ulubionego autora, ulubioną książkę, ale ponieważ najczęściej trudno jest wybrać, zapytam więc Panią o ulubionych autorów i ulubione książki.

EL-D: To rzeczywiście często zadawane pytanie, prawie nieodzowne na spotkaniach autorskich i na taką okoliczność dobrze jest mieć przygotowaną wcześniej odpowiedź-szablon. Prawda jest taka, że po przeczytaniu dobrej książki, a tych nie brakuje, żal mi się z nią rozstać. Wtedy szukam jak najwięcej wiadomości o autorze, mam pragnienie choćby biernego pobycia z nim, posłuchania, wymiany myśli. Zostaje to we mnie. I tak do następnej, równie udanej lektury. Często w konkretnym przypadku wydaje mi się, że to najlepsza rzecz, jaką przeczytałam, bo na przykład wiem więcej o człowieku, czy o świecie, tym samym łatwiej rozumiem to, co dzieje się koło mnie. Staram się też tłumaczyć, że w różnych momentach życia miałam i mam innych ulubionych autorów. Ostatnio np. jest to islandzki pisarz o nazwisku: Gudmundur Andri Thorson, autor „Miasteczka w Islandii”, a przez niego — tłumacz, Jacek Godek, autor internetowej strony o Islandii, znawca tego egzotycznego i niezwykle interesującego kraju. Czy wiesz na przykład, że największą liczbowo mniejszość w Islandii stanowią Polacy? Myślę, że literatura to jedno z najpiękniejszych ludzkich dokonań.

KM: Czy któryś z poetów miał na Panią, Pani twórczość, szczególnie duży wpływ?

EL-D: Nie potrafię dać jednoznacznej odpowiedzi. Kiedyś dużo recytowałam, więc siłą faktu obcowałam z wieloraką poezją. W każdym okresie życia, co przecież rozumiałe, robiła na mnie wrażenie coraz to inna literatura. W młodości była mi bliska poezja romantyków, bardzo chętnie czytałam poetów młodopolskich, potem Jasnorzewską, Poświatowską, Koziół, aha, bardzo lubię Świrszczyńską, szczególnie tomik „Jestem babą”, no i trudno przejść obojętnie obok poezji Szymborskiej. Ale czy te osoby miały wpływ na to, jak piszę, nie wiem.

KM: Co jeszcze znajduje się w kręgu Pani zainteresowań oprócz literatury?

EL-D: Wiele, ale na drugim miejscu jest teatr, jednak taki bez powszechnych dziś uduwnień. Jestem otwarta na nowości i eksperymenty, ale w pewnych granicach. Tęsknię za takim teatrem, z jakim wyrosłam. Będąc w liceum wygrałam konkurs (dziś by to nazwano ranking) na rolę Isi w „Weselu” Wyspiańskiego w reżyserii nie byle kogo, bo Adama Grzymały-Siedleckiego, który widział prapremierę! Był reżyserem w Teatrze Ziemi Pomorskiej w Bydgoszczy. Miałam okazję przyjrzeć się teatrowi od podszewki. Policzyłam, że sto razy słyszałam Wesele, umiałam je na pamięć, jeszcze dziś mogłabym być suflerem... Muszę tu wyznać: lubię teatr pana Andrzeja Czernika, ale też zawsze podobały mi się ciekawie eksperymentujące teatry amatorskie przy ośrodkach kultury.

KM: Współredagowała Pani „Nauczycielski Głos Literacki” – na czym polegało to zajęcie?

EL-D: Wybrano mnie na członka zarządu Nauczycielskich Klubów Literackich. Redaktorka „Głosu Nauczycielskiego”, ale i przewodnicząca zarządu NKL, zaproponowała mi, bym się tym zajęła. Zasypanym ją wierszami i część tej płynącej rzeki poezji piszących nauczycieli została skierowana na mój adres. Ogromna paka stała na środku mego — wtedy — M3, a ja stałam się zapowiadaną w dzieciństwie „czytarką”. Stawiałam sobie jakiś temat i wybierałam stosowne do niego wiersze, przeplatając to przemyśleniami na ten temat — czymś pomiędzy felietonem, prozą artystyczną a konferansjerką. Bardzo mnie ta praca, przecież społeczna, cieszyła; chętnie bym i dzisiaj zajęła się czymś podobnym. Wtedy też przekonałam się, jak wiele osób ma potrzebę wierszowania. Nie da się ukryć, że ta rzeka zmieniała się w pewnym momencie w tsunami. Nie było łatwo wyławiać złote rybki z ławicy szprotek, a nie chciałam ingerować w teksty, nie czułam się na tyle znawczynią, wybierałam według wyczucia i w redakcji ani wśród zainteresowanych nauczycieli nikt mi niczego w tym względzie nie zarzucał. To trochę trwało, ale przyszedł moment, że zajęły mnie bardzo sprawy z „innej półki” i skończyłam to satysfakcjonujące mnie zajęcie.

KM: A nie brak Pani zajęć z młodzieżą, teatru poezji? Jest Pani wszak również instruktorem teatralnym.

EL-D: Uderzyłeś w bolesną strunę. Tak, brakuje, brakuje kontaktu z młodzieżą i takiej artystycznej z nią pracy. Nie wiem jak to jest, ale kiedyś, gdy miałam wiele różnorodnych obowiązkowych zajęć, znajdowałam jeszcze dodatkowo czas i ochotę na prowadzenie teatrów poezji. Był taki okres w moim życiu, że z poruczenia ówczesnego Wojewódzkiego Domu Kultury prowadziłam na popularnych wtedy uniwersytetach ludowych zajęcia teatralne i plastyczne dla pracowników klubów wiejskich, a ponadto teatr poezji w szkole i drugi w jednostce wojskowej w Komprachcicach. Próby tego ostatniego zaczynały się ok. godziny dwudziestej i wożono mnie tam i z powrotem wojskowym samochodem. A teraz — wciąż na wszystko brak mi czasu... Roztkliwiłam się, piękny to był czas... Ale, tak, brakuje mi tego.

KM: Kiedyś powiedziała Pani, że nie ma zapisanych swoich wierszy w komputerze, tylko rękopisy – podejrzewam, że teraz się to zmieniło, bo np. jest Pani aktywnym użytkownikiem portali społecznościowych, a więc chyba komputer już Pani wystarczająco „oswoiła”.

EL-D: Dobrze się domyślasz. Wprawdzie i tak piszę piórem, a raczej długopisem na papierze, ale w końcowej fazie tworzenia wpisuję w komputer i tak nad wierszem pracuję. Mam folder „Wiersze nowe”, drugi z wierszami niedokończonymi, którym według mnie jeszcze trzeba szlifować. Zeskanowałam też moje tomiki. Bardzo lubię komputer — to nawet pewien rodzaj prawdziwej miłości, bo lubię go wraz ze wszystkimi wadami i niedogodnościami. Oswoiłam go jako tako, lecz wciąż odkrywam nowe możliwości, a moja aktywność na Facebooku ogranicza się do mini reakcji na błahe w sumie filmiki, zdjęcia, informacje. Od siebie polecam głównie audycje Radia Wisła z Seattle. Nie podejmuję dyskusji na żadne tematy, zwłaszcza gorące, tylko czytam i czytam, co piszą i jak myślą inni i wciąż wprawia mnie w zdumienie, że w człowieku mieści się tyle dziwności.

KM: A jak zapatruje się Pani na publikowanie utworów w Internecie, czyli w formie elektronicznej, a nie książkowej?

EL-D: Jeszcze nie potrafię tego polubić. Podobno nie ma już od tego ucieczki, widać powinnam jeszcze dłużej pożyć, żeby to zaakceptować, bo chyba nigdy nie polubię. Mam większą przyjemność w obcowaniu z papierową książką. Wiersze, które już ukazały się w formie druku, a przy jakiejś okazji ktoś „wrzuci” je na portalu — „przeżykam”, ale kiedy czytuję wpisy pod byle jakim nawet grafomańskim wierszydełkiem, jakie ono jest rzekomo piękne i wzruszające, to żal mi czasów, kiedy porządne wydawnictwa miały po dwóch recenzentów literackich i redaktorów, którzy omawiali z autorem ewentualne potknięcia, a potem prawdziwi opiniotwórczy recenzenci w pismach literackich uczyli w ten sposób czytelnika odróżniania ziarna od plew. To temat na dłuższą rozmowę.

KM: Lubi Pani Opole? To dobre miejsce do życia dla poety?

EL-D: O, tak. To miasto do życia.. Nie za duże, nie za małe, wszystko jest na miejscu i blisko. Bardzo lubię Opole i chociaż całe dorosłe życie noszę w sobie tęsknotę za mieszkaniem w ulubionej Warszawie, to po latach bycia opolanką nikt nie byłby teraz w stanie przenieść mnie gdzie indziej, nawet do Warszawy.

Tobie pewnie idzie o to, czy zamieszkałym w Opolu twórcom żyje się tu, w tym mieście, satysfakcjonująco? Jest taka polska, nie tylko opolska cecha, że obcy artysta zawsze jest bardziej w cenie niż ten z własnego czy pobliskiego podwórka...

KM: Nie mogę, oczywiście, nie zapytać o Pani plany związane z twórczością: czy szykuje się może kolejny tomik? A może inne wydawnictwo? Proza?

EL-D: Tak, pracuję nad nowym tomikiem. Mam za sobą tak pięknie nazywany *kryzys twórczy*. Byłam bardziej kulturobiorką, czytaczem, niż twórcą i wciąż nie potrafię sama siebie zadowolić moimi wierszami, więc to trwa.

KM: Wyobraża sobie Pani w ogóle życie bez tworzenia? Bez literatury, bez sztuki?

EL-D: Myślę, że odpowiedź jest do odczytania między wierszami naszej rozmowy, prawda?

KM: Dziękuję za rozmowę i życzę zatem niegasnącej weny, a także samych dobrych dni.

EL-D: To ja dziękuję. Dzięki tej rozmowie zaczęłam zadawać sama sobie dodatkowe pytania i zastanawiać się nad kilkoma nowymi zagadnieniami.

ELŻBIETA LISAK-DUDA

Poetka, ale pisze także opowiadania i felietony. Debiutowała na łamach „Radaru” w 1980 roku. Autorka czterech tomików poetyckich: *Wysłuchana w dotyk* (Opole, 1987); *Historia złotej rybki* (Opole, 1992); *Dama z reklamówką* (Kielce, 1998); *Wieczory* (Łódź, 2007). Jej wiersze można znaleźć w ponad trzydziestu edycjach zwartych i sporej liczbie czasopism. Tłumaczone były na język angielski i ukazały się w kulturalnym czasopiśmie amerykańskim „Espresso ink”. Utwory, zarówno poetyckie, jak i opowiadania, czytane były na antenie radiowej. Należy do oddziału warszawskiego Związku Literatów Polskich i Górnośląskiego Towarzystwa Literackiego w Katowicach. W latach osiemdziesiątych związała się z Nauczycielskim Klubem Literackim, gdzie pełniła funkcję członka Rady Programowej i w tym czasie współredagowała „Nauczycielski Głos Literacki” — dodatek do „Głosu Nauczycielskiego”. Laureatka kilku konkursów poetyckich, ale także — swego czasu — konkursów recytatorskich, nawet na szczeblu ogólnopolskim. Posiada uprawnienia instruktora teatralnego i w okresie pracy nauczycielskiej prowadziła wśród młodzieży teatru poezji nagradzane na przeglądach wojewódzkich. Od 2005 roku współpracuje z redakcją radia polonijnego w Seattle (WA, USA), nagrywając audycje z cyklu „Listy z Polski” i felietony pod

hasłem „A to Polska właśnie” oraz „To czytałam — polecam”. W 1989 roku wyróżniona została odznaką „Zasłużony Działacz Kultury”.

Hanna Jamry

Dział Informacji, Bibliografii i Promocji WBP w Opolu

NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM propozycje do księgozbioru podręcznego

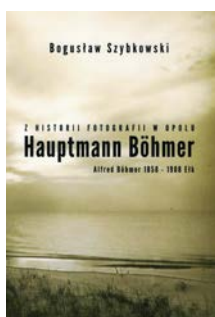
Bogaty w miłosierdziu : droga życia Józefa Marcina Nathana / Maurus Heribert Stark ; z niemieckiego przełożyli Urszula Sipel-Wiecha i ks. Jan Piechaczek. - Opole : Samodzielny Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych im. Ks. Biskupa Józefa Nathana w Branicach, Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża, 2017. - 143 s., [8] k. tablic : il.

Książka została napisana przez naocznego świadka dokonań biskupa Nathana, który życie poświęcił ludziom najbardziej potrzebującym. Ojciec Maurus Heribert Stark w czasie II wojny światowej był bliskim współpracownikiem ks. bp. J.M.Nathana w Branicach. Dzięki jego relacji możemy spojrzeć na wielkiego biskupa oczami młodego zakonnika, doświadczać fascynacji tym niezwykle człowiekiem, o którym Stark napisał: „W gazetach codziennie pojawiają się wiadomości o królach jazzu i bokserach, ‘gwiazdach’ i ‘gwiazdeczkach’, o losach żyjących i zmarłych książąt, mało znaczących drobnostkach i sensacyjnych doniesieniach. Naprawdę wielcy ludzie pozostają zwykle w cieniu [...] Do takich ludzi należał Józef Marcin Nathan, twórca Miasta Miłosierdzia [...] sługa najbiedniejszych.”

Gród na Ostrówku : początki Opola / Sławomir Moździoch, Magdalena Przysiężna-Pizarska. - Opole : Wydawnictwo AD, 2017. - 99 s. : il. – Bibliogr. s. 87-99

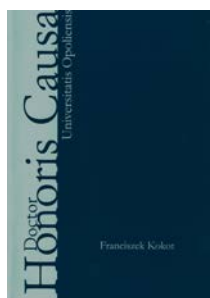
Gród piastowski na Ostrówku w Opolu zapewniał bezpieczeństwo zarówno przeprawie przez Odrę jak i szlakiem lądowym krzyżującym się w tym rejonie z Rusi na zachód Europy oraz z Moraw nad Bałtyk. Na początku XX wieku, po zburzeniu piastowskiego zamku, w trakcie budowy nowego budynku rejencji opolskiej, natrafiono na konstrukcje drewniane pozostałe po wczesnośredniowiecznych domach i ulicach. Kolejny etap prac wykopaliskowych przypadł na lata 1948-1956. W trakcie badań udało się wydobyć wiele cennych znalezisk, które znalazły swoje miejsce na stałej wystawie w Muzeum Śląska Opolskiego. Przedmioty odkryte na Ostrówku mówią wiele o kulturze życia codziennego mieszkańców grodu. Publikacja została wydana z okazji 800-lecia Opola.

Hauptmann Böhmer : Alfred Böhmer 13.05.1858 - 21.06.1908 Efk. Z historii fotografii w Opolu / Bogusław Szybkowski ; [tłumaczenie na j. niemiecki Günter Hauptstock, tłumaczenie na j. angielski Stankomir Nicieja]. - Opole : Wydawnictwo MS, 2017. - 63, [1] strona, [1] karta tablic złożona luzem : faksymilia, fotografie

Kilka lat temu znany opolski wydawca i kolekcjoner Bogusław Szybkowski, przeglądając stare niemieckie czasopismo, natknął się na zdjęcie z widokiem Opola, które go zafascynowało. Postanowił dowiedzieć się, kim był autor zdjęcia. I tak, dzięki żmudnej, detektywistycznej pracy B. Szybkowski odkrył dla miasta jednego z największych niemieckich artystów fotografii

światowego formatu. Był nim Hauptmann (odpowiednik polskiego kapitana) Alfred Böhmer, który w Opolu mieszkał i pracował ponad 12 lat.

Franciszek Kokot Doctor Honoris Causa Universitatis Opoliensis / redakcja Jan Neuberg ; przekłady Paweł Marcinkiewicz (na język angielski), Marek Sitek (na język niemiecki). - Opole : Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 2017. - 77 s. : il., portr.

Senat Uniwersytetu Opolskiego nadał profesorowi nauk medycznych Franciszkowi Kokotowi tytuł doktora *honoris causa* Uniwersytetu Opolskiego. Ten wybitny lekarz nefrolog, rektor Śląskiej Akademii Medycznej (w latach osiemdziesiątych), członek Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności wywodzi się z Olesna, tu się wychował, tu uczył się do szkół.

Dzięki swoim zasługom jest najlepszym ambasadorem śląskiej i polskiej nauki i medycyny, wzorem postawy dla studentów Uniwersytetu Opolskiego.

Ojciec Dominik ze Skorogoszczy / Dariusz Zięba. - Skorogoszcz : Towarzystwo Rozwoju Lokalnego "Zielony Most", 2017. - 91, [4] s. : il. – Bibliogr. s. 87-91

Ojciec Dominik urodził się w Skorogoszczy w 1588 roku. Przeszedł do historii jako wybitny franciszkański orientalista, arabista i tłumacz. Niemal czterysta lat temu uczynił język arabski bardziej zrozumiałym dla Europejczyków; opracował pierwszą gramatykę potocznego języka arabskiego, przetłumaczył Koran, zajmował się językiem tureckim i perskim. Jako franciszkańskiemu zakonnikowi o wiele bardziej leżała na sercu praca misyjna. Podróżował do

Palestyny, Persji, Tatarii.

Po tej stronie rzeki : szkice o poetach znad Odry/ Bartosz Suwiński. - Opole : Wydawnictwo Nowik Sp.j., 2017. - 169, [1] s. – Summ.

To ważna pozycja na polskim rynku wydawniczym i ważny zbiór esejów omawiających współczesną poezję opolską. Jak zaznacza autor we wstępie: „Opole zasługuje na publikację, która pod jednym szyldem kojarzyłaby ze sobą tych wszystkich poetów [...] Świetnych, osobnych, odrębnych, niespokojnych duchów. Nazwiska wybitne spotykają się z debiutantami, poeci skryci i nieufni, z entuzjastami i bachusami istnienia.” O kolejności rozdziałów zdecydował wiek twórców – od Jana Goczoła – nestora opolskiej literatury, po

najmłodszą poetkę, mieszkankę Buczyny, Karolinę Chyłę. Autor zbioru przywołuje tu tych twórców, którzy w jakiś szczególny sposób mieli wpływ na jego dokonania, m.in.: Teresę Nietykszą, Irenę Wyczółkowską, Tadeusza Soroczyńskiego, Jana Feusette, Jacka Podsiadłę, Tomasza Różyckiego, Jacka Gutorowa, Adriana Glenia i in.

Posledni wule czyli ostatnia wola : czesko-polskie testamenty szlachty księstw opolskiego i raciborskiego z XVII wieku / Roman Sękowski. - Opole : Wydawnictwo Piotr Kalinowski Kalety, 2017. - 238 s. - Studia i Teksty Źródłowe z Dziejów Księstw Opolskiego i Raciborskiego ; nr 7

Testamenty były jednym z najbardziej wszechstronnych źródeł historycznych. Przedstawiły stan ducha i stosunek człowieka do śmierci i zawierały istotne informacje dotyczące genealogii, stosunków rodzinnych i społecznych, sytuacji materialnej, pobożności, edukacji, obyczajów. Prawa własnościowe i spadkowe na Śląsku były ściśle regulowane Statutem

Ziemiem. Statut Ziemi zalecał sporządzanie testamentu, ale nie było to obowiązkowe. Szlachta jednak starała

się pozostawić po sobie testamenty, które nazywano także: poruczeństwami, pośledni wuli, ostatnia wola czy z niemiecka Kssafft. Autor opracowania przytacza testamenty wielu przedstawicieli rodów śląskich, m.in. Beessów, Koszemborów, Prószkowskich, Szeligów.

Śląsk - bez zmian (?) ludzie, kultura i społeczność Śląska w perspektywie postkolonialnej / Maria Szmeja. - Kraków : Zakład Wydawniczy "NOMOS", 2017. - 297 s. - Bibliogr. s. 267-285, Summ.

Nie ma jednego Śląska z powodu różnych wizji przyszłości regionu. Byli Ślązacy, którzy asymilowali się do grupy dominującej: niemieckiej, czeskiej lub polskiej. Widzieli przyszłość regionu w jednym z tych państw. Największa jednak grupa uważała Śląsk za swoją własną małą ojczyznę. W II RP Śląsk miał autonomię. Część obecnych działaczy śląskich odwołuje się do tej tradycji. Inni mieszkańcy regionu nie identyfikują się jako Ślązacy. Jeszcze inni uważają, że w ramach państwa polskiego można wiele osiągnąć poprzez aktywne samorządy. Dla innych istotny jest kontakt z kulturą niemiecką. Różna jest wizja przyszłości Śląska tak jak nie ma jednej opowieści o przeszłości Śląska. Książka jest efektem badań prowadzonych przez autorkę (w latach osiemdziesiątych w Instytucie Śląskim, w kolejnych już w uczelniach Krakowa).

W bibliotecznym obiektywie. Spotkania – wernisaże – jubileusze

Zdjęcia ze spotkania „Wydarzenia marcowe 1968 roku w oczach uczestników” (27.03.2018 r.)

27 marca w czytelni odbyło się spotkanie „Wydarzenia marcowe 1968 roku w oczach uczestników”. Z uczestnikami studenckich protestów sprzed 50 lat – Krzysztofem Borkowskim i Harrym Dudą - rozmawiał dr Zbigniew Bereszyński. W wydarzenia marcowe 1968 roku wprowadził dr Bartosz Kuświk, Dyrektor Instytutu Śląskiego w Opolu Naczelnik Delegatury IPN.

Zdjęcia z Opolskiego Dnia Grania RPG (24.03.2018 r.)

24 marca w pałacyku WBP można było wziąć udział w kolejnym „Opolskim Dniu Grania” zorganizowanym wspólnie z Opolskim Klubem Fantastki "Fenix".

Zdjęcia z wieczoru poetyckiego Magdaleny Wiącek (21.03.2018 r.)

21 marca w Galerii WuBePe swoimi wierszami podzieliła się z publicznością Magdalena Wiącek. Współorganizatorem spotkania było Stowarzyszenie Mój Duch Przyjazny.

Zdjęcia ze spotkania z Tomaszem Kubą Kozłowskim „Od Brześcia i Rarańczy do Kaniowa” (5.03.2018 r.)

5 marca w czytelni WBP odbyło się spotkanie z Tomaszem Kubą Kozłowskim z Domu Spotkań z Historią zatytułowane „Od Brześcia i Rarańczy do Kaniowa”.

Zdjęcia z wernisazu wystawy „Prawdy Polaków - manifestacja odwagi i wiary” (5.03.2018 r.)

5 marca Galeria WuBePe zaprosiła na wernisaz wystawy „Prawdy Polaków - manifestacja odwagi i wiary”. Organizator wystawy: Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu (IPN)

Partnerzy: Instytut Śląski w Opolu, Sieć Ziem Zachodnich i Północnych, Muzeum Śląska Opolskiego, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu,

Archiwum Państwowe w Opolu

Zdjęcia z Opolskiego Dnia Grania w RPG (24.02.2018 r.)

24 lutego w pałacyku WBP można było wziąć udział w kolejnym „Opolskim Dniu Grania” zorganizowanym wspólnie z Opolskim Klubem Fantastki "Fenix".

Zdjęcia z koncertu z cyklu „Muzyka w Galerii, czyli galeria muzyki” (8.02.2018 r.)

8 lutego w Galerii WuBePe odbył się kolejny koncert z cyklu „Muzyka w Galerii, czyli galeria muzyki” w wykonaniu uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej I i II st. w Opolu.

Zdjęcia z wernisażu wystawy Jarka Majchera „TATRY i PIENINY.**Śladami pierwszych turystów i fotografów” (7.02.2018 r.)**

7 lutego Galeria WuBePe gościła Jarka Majchera, który otworzył wystawę swoich prac „TATRY i PIENINY. Śladami pierwszych turystów i fotografów”.

Zdjęcia z koncertu zespołu wokalnego „Il Canto Con Gioia” (1.02.2018 r.)

1 lutego w Galerii WuBePe „Kolędowe last minute” zaprezentował zespół wokalny „Il Canto Con Gioia”.

Zdjęcia ze spotkania z Agnieszką Biegańską-Klimas (30.01.2018 r.)

30 stycznia w pałacyku WBP odbyło się spotkanie poetyckie z Agnieszką Biegańską-Klimas „Myśli zapisane w słowach”.

Wieczór połączony był z finałem wystawy „My ze strychu”.

Zdjęcia z Dnia Grania RPG (27.01.2018 r.)

27 stycznia w pałacyku WBP odbył się kolejny Dzień Grania RPG zorganizowany przez Opolski Klub Fantastyki „Fenix”.

Zdjęcia ze spotkania poetycko-muzycznego „Wiersze pachnące jedliną” (18.01.2018 r.)

18 stycznia w Galerii WuBePe miało miejsce doroczne spotkanie poetycko-muzyczne pod hasłem „Wiersze pachnące jedliną”.

Uczestniczyli w nim członkowie oraz sympatycy Nauczycielskiego Klubu Literackiego w Opolu. Spotkaniu towarzyszył recital Iwony Wylęgały.

Zdjęcia z koncertu z cyklu „Muzyka w Galerii, czyli galeria muzyki” (11.01.2018 r.)

11 stycznia w Galerii WuBePe odbył się kolejny koncert z cyklu „Muzyka w Galerii, czyli galeria muzyki” w wykonaniu uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej I i II st. w Opolu.

Zdjęcia z wernisażu wystawy „My ze strychu” (9.01.2018 r.)

9 stycznia w Galerii WuBePe odbył się wernisaż wystawy „My ze strychu” artystów ze Stowarzyszenia Mój Duch Przyjazny oraz koncert zespołu Sinful Betty’s Band.

